

БЪЛГАРСКА НАРОДНА БАНКА

ГОДИШЕН ОТЧЕТ • 1999

На 25 януари 1999 г. се навършиха 120 години от основаването на Българската народна банка – една от най-старите институции в новата българска държава. По този повод БНБ осъществи специална програма за ознаменуване на годишнината. Бяха подготвени редица издания – подробна анотирана и илюстрирана хронология на банката; сборник с архивни документи за БНБ от периода 1879 – 1900 г. (съвместно с Главно управление на архивите при Министерския съвет), който се превърна в първа стъпка от цялостен проект за издаване на основни документи от историята ѝ до 1989 г.; каталог на всички емитирани от БНБ банкноти; каталог на художествената колекция – притежание на банката, чиито най-представителни творби бяха временно експонирани в Националната художествена галерия във връзка с юбилея. В сградата на БНБ бе устроена и отворена за публиката музейна сбирка, отразяваща историята на парите по българските земи и в съвременна България. За годишнината бе отсечена възпоменателна монета. В организираната научна конференция „Изкуството на централното банкиране в Източна Европа през 90-те години“ взеха участие представители на централни банки от региона, както и от редица развити страни. Юбилейната програма допринесе за утвърждаване на институционалната памет на БНБ – незримо условие за издигане на нейния авторитет и ефективност.

Издание на Българската народна банка
1000 София, пл. „Княз Александър Батенберг“ № 1
Телефон: 9145/6271, 1351, 1906
Телекс: 24090, 24091
Факс: 980 2425, 980 6493
Печат: Полиграфична база на БНБ
© Българска народна банка, 2000

Материалите и информацията, публикувани в
Годишния отчет на БНБ за 1999 г., могат да се
ползват без специално разрешение, единствено с
изричното позоваване на източника.

Web site: www.bnb.bg

**Уважаеми г-н Председател
на Народното събрание!
Уважаеми госпожи и господа
народни представители!**

*В съответствие с член 1, алинея 2 и член 51 на Закона за
Българската народна банка ви представям отчета на банката
за 1999 година.*

A handwritten signature in black ink, consisting of a series of loops and a long horizontal stroke at the end.

Светослав Гаврийски
Управител на Българската
народна банка

Организационна структура на БНБ
към 30 април 2000 г.

**Ръководство на
Българската народна банка**

УПРАВИТЕЛЕН СЪВЕТ

Светослав Гаврийски
управител

Мартин Заимов
подуправител

Румен Аврамов

Емилия Миланова
подуправител

Гарабед Минасян

Божидар Кабакчиев*
подуправител

Георги Петров

* С решение на Народното събрание от 11 юни 1999 г. след изтичане мандата на Валентин Цветанов, за подуправител, ръководител на управление „Банково“ и член на УС на БНБ е избран Божидар Кабакчиев.

Абревиатури

БВД	–	брутен външен дълг
БВП	–	брутен вътрешен продукт
БИСЕРА	–	Банкова интегрирана система за електронни разплащания
БМР	–	Банка за международни разплащания, Базел, Швейцария
БОРИКА	–	Банкова организация за разплащания с използване на карти
БФБ	–	Българска фондова борса
Г-24	–	групата на 24-те индустриално развити страни
ДФРР	–	Държавен фонд за реконструкция и развитие
ДЦК	–	държавни ценни книжа
ЕБВР	–	Европейската банка за възстановяване и развитие
ЕС	–	Европейски съюз
ЕЦБ	–	Европейска централна банка
ЗБ	–	Закон за банките
ЗБНБ	–	Закон за БНБ
ЗДБ	–	Закон за държавния бюджет
ЗМИП	–	Закон за мерките срещу изпирането на пари
ЗМР	–	задължителни минимални резерви
ЗОДФЛ	–	Закон за облагане доходите на физическите лица
ЗСВЦВК	–	Закон за сделките с валутни ценности и валутния контрол
ЗУНК	–	Закон за уреждане на необслужваните кредити, договорени до 31 декември 1990 г.
ЗЦКФБИД	–	Закон за ценните книжа, фондовите борси и инвестиционните дружества
ИИЦ	–	Информационно-изчислителен център
КЦКФБ	–	Комисия по ценните книжа и фондовите борси
МВР	–	Министерство на вътрешните работи
МВФ	–	Международен валутен фонд
МСС	–	Международни счетоводни стандарти
МТТ	–	Министерство на търговията и туризма
МФ	–	Министерство на финансите
НС	–	Народно събрание
НСЗ	–	Национална служба по заетостта
НСИ	–	Национален статистически институт
ОББ	–	Обединена българска банка
ОИСР	–	Организация за икономическо сътрудничество и развитие
ОЛП	–	основен лихвен процент
ОПЕК	–	Организация на страните – износителки на петрол
ОЧИС	–	Организация за Черноморско икономическо сътрудничество
ПМС	–	Постановление на Министерския съвет
СБ	–	Световна банка (Международна банка за възстановяване и развитие)
СПТ	–	специални права на тираж
ТБ	–	търговски банки
УС	–	Управителен съвет
ЦЕФТА	–	Централноевропейска зона за свободна търговия
ЦРБ	–	Централен републикански бюджет
ASAL	–	Agriculture Sector Adjustment Loan
BIS	–	Bank for International Settlements, Basle
CIF	–	Cost, Insurance, Freight
FESAL	–	Заем от Световната банка за реструктуриране на финансовия и реалния сектор
FLIRBs	–	облигации с първоначално намалени лихви
FOB	–	Free on Board
OECD	–	Organization for Economic Cooperation and Development

Съдържание

I.	Развитие на световната икономика и финанси	
1.	Обзор и глобални тенденции в развитието на световната икономика _____	11
2.	Развити страни _____	12
3.	Страни в преход към пазарна икономика _____	14
II.	Развитие на българската икономика	
1.	По-важни събития през 1999 г. _____	19
2.	Реален сектор _____	21
	Брутен вътрешен продукт _____	21
	Цени _____	23
	Заетост, безработица и заплати _____	25
3.	Външен сектор _____	27
	Платежен баланс _____	27
	Външен дълг и дългови индикатори _____	30
	Външна търговия _____	33
4.	Паричен сектор _____	42
5.	Фискален сектор _____	52
III.	Управление на валутните резерви	
1.	Стратегия при управлението на валутните резерви на БНБ ____	59
2.	Структура на валутните резерви _____	60
3.	Нетни приходи и доходност от управлението на валутните резерви _____	64
IV.	Финансови пазари и ликвидност	
1.	Ликвидност _____	69
2.	Финансови пазари _____	71
3.	Платежна система и сетълмент _____	76
V.	Банков сектор и банков надзор	
1.	Основни тенденции в развитието на банковия сектор _____	79
2.	Спазване на надзорните регулации _____	82
3.	Дейност на банковия надзор през 1999 г. _____	85
VI.	Евроинтеграция и международна дейност	
1.	Европейска интеграция _____	95
2.	Международна дейност _____	97

VII. Финансови отчети на БНБ

1.	Годишен счетоводен отчет _____	101
	Доклад на одиторите до УС на БНБ _____	103
	Изложение на отговорностите на УС на БНБ _____	104
	Баланс на БНБ към 31 декември 1999 г. _____	105
	Отчет за приходите и разходите _____	106
	Отчет за признати печалби и загуби _____	106
	Отчет за паричния поток _____	107
	Бележки към счетоводните отчети _____	108
2.	Отчет по изпълнението на бюджета на БНБ _____	120
	Приложения _____	123

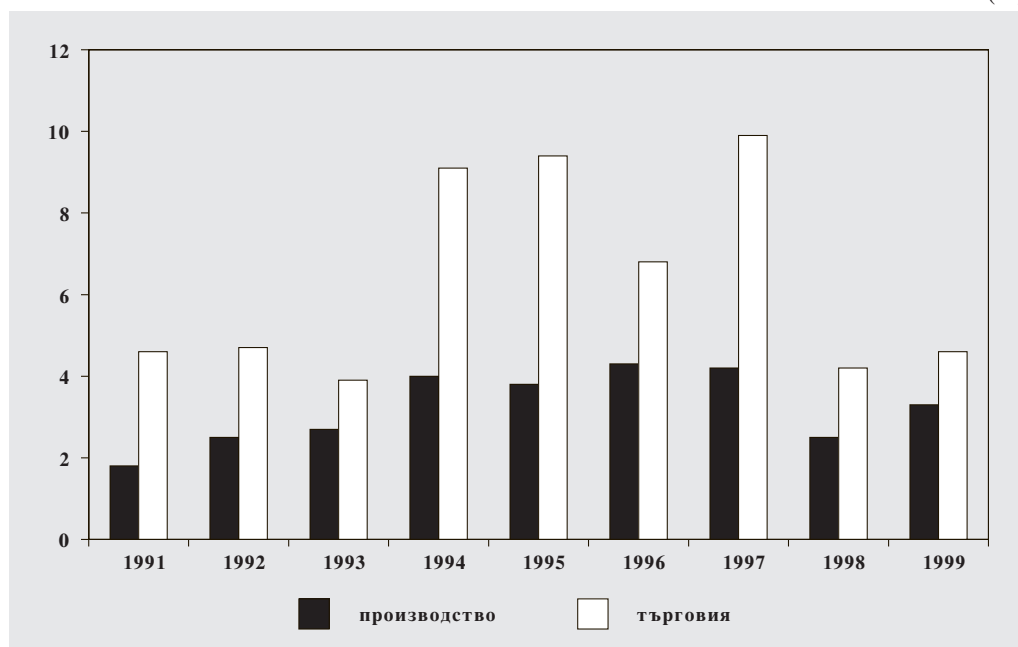
I. Развитие на световната икономика и финанси

1. Обзор и глобални тенденции в развитието на световната икономика

Въпреки сериозните последици от сътресенията на нововъзникващите пазари през изминалата година бе наблюдавано съществено подобрение в глобалните икономически и финансови условия. Промяната бе резултат от възвръщащото се доверие във финансовите пазари, както и от нарастващите темпове на икономическа активност в страните от Югоизточна Азия, Япония и Русия. Световното производство увеличи темповете си на растеж до 3.3%¹, а обемите на световната търговия леко се повишиха от 4.2% през 1998 г. до 4.6% през 1999 г.

ДИНАМИКА НА СВЕТОВНОТО ПРОИЗВОДСТВО И ТЪРГОВИЯ

(%)

Източник: МВФ.

Прогнозата на МВФ сочи, че през 2000 г. процесът на възстановяване на световното производство (4.2%) и търговия (7.2%) ще продължи, като тя до голяма степен е базирана върху очакванията за продължителна експанзия в САЩ и стабилен растеж в Европа.

В резултат от повишеното търсене на енергийни източници и силно ограниченото им предлагане от страна на ОПЕК техните международни цени се удвоиха, но това не доведе до съществени последици за инфлацията в глобален мащаб. По предварителни данни през 1999 г. тя отбеляза най-ниска стойност за последните четиридесет години. В развитите страни МВФ прогнози-

¹ По предварителни оценки на МВФ.

ра инфлация от 1.4%, в развиващите се – 6.5%, а в страните в преход – 43.7%.

През изминалата година доверието в нововъзникващите пазари от страна на частните инвеститори продължи да се възстановява, но обемът на регистрираните инвестиционни потоци не успя да достигне нивата, характерни за периода преди азиатската криза. Погледът на инвеститорите бе насочен преди всичко към атрактивните американски фондови пазари, предлагащи най-добрите условия за финансиране.

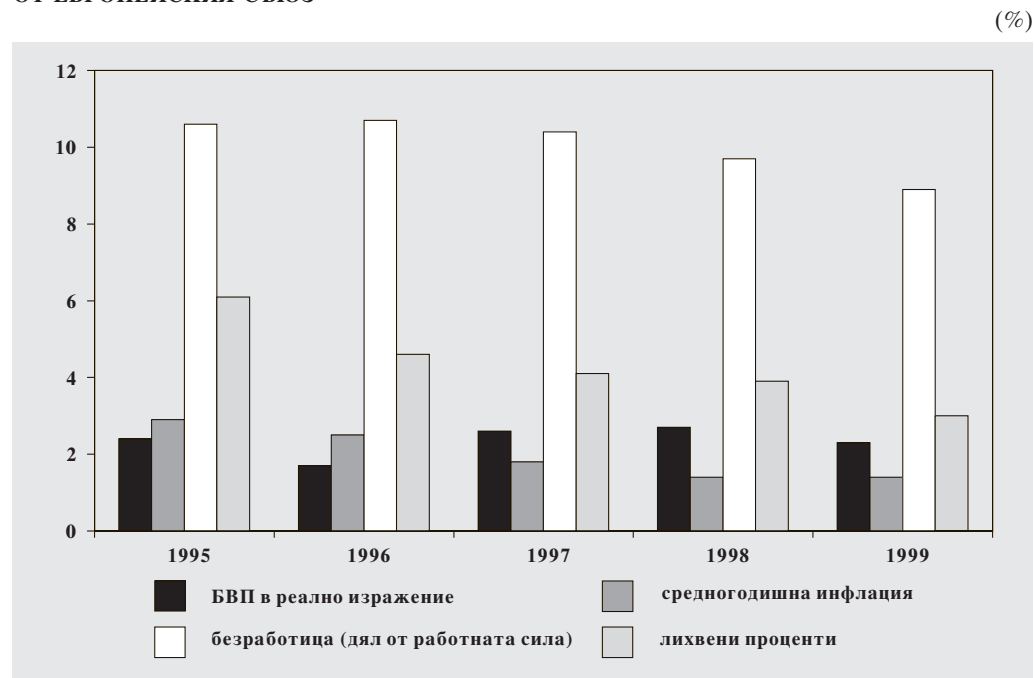
2. Развити страни

Въпреки забавянето на икономическия цикъл в страните от Европейския съюз като цяло развитите страни през 1999 г. постигнаха растеж от 2.8%. Това се дължи преди всичко на възстановяването на японската икономика и силните темпове на растеж в САЩ и страните от Югоизточна Азия. Инфлацията (1.4%) спадна далеч под средните равнища, а безработицата, измерена като процент от работната сила, ще намалява постепенно през периода 1999 – 2001 г. Прогнозата за основните седем държави показва намаляване размера на бюджетните дефицити средно до 1% от БВП в резултат от следваната политика на фискална консолидация и повишена данъчна събираемост.

Европейски съюз

През 1999 г. страните от Европейския съюз намалиха темповете си на растеж до 2.3%. Повишеното външно търсене и плавното обезценяване на еврото доведоха до нарастване обемите на експорта до техните предишни нива².

ОСНОВНИ МАКРОИКОНОМИЧЕСКИ ИНДИКАТОРИ ЗА СТРАНИТЕ ОТ ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

Източник: МВФ.

² European Central Bank Monthly Bulletin, February 2000.

Първата година на Европейския паричен съюз не оправда очакванията за бърз икономически растеж в региона поради съществените различия в нивото на икономическа активност в отделните страни. Подобни различия във фазите на бизнес цикъла се наблюдават и сред трите най-силни представители на Евросъюза – Франция е във фазата на висок икономически растеж, а в Италия и Германия се появяват първите признаци на стопанско възстановяване.

В края на 1999 г. бизнес климатът в общността съществено се подобри. Това вероятно ще стимулира инвестиционното търсене и съответно ще окаже положително влияние върху условията за растеж. Безработицата спадна до 8.9%³, като по този начин създаде предпоставки за повишаване доверието на потребителите. Продължителното обезценяване на еврото спрямо долара допринесе за разрастване на търсенето и икономическата активност в еврозоната. Рязкото увеличаване на цените на енергийните източници не оказва натиск върху инфлацията и тя запази миналогодишните си нива.

И през 2000 г. се очаква ЕЦБ да провежда гъвкава парична политика, отчитаща степента на икономически растеж, условията на пазарите на труд, движението на международните валутни пазари, както и очакванията за инфлация и устойчивост на експанзията. Важен проблем пред страните членки остава високата данъчна тежест. За да се стабилизируют правителствените финанси и да се създадат условия за продължителен и устойчив растеж, е необходимо да се елиминират структурните дефицити в преобладаващата част от страните.

Прогнозата за 2000 г. е около 3.2% нарастване на БВП и 1.8% инфлация. Очакванията за спадане на безработицата до 8.4% (за еврозоната съответно 9.4%) в голяма степен зависят от предстоящите реформи в трудовото законодателство, чието отлагане ще постави бариери пред ефективното функциониране на паричния съюз.

САЩ

През 1999 г. икономиката на САЩ за пореден път постигна висок икономически растеж от 4.2%. Той бе предизвикан от силното вътрешно търсене (5.1%), което продължи да нараства с изпреварващи предлагането темпове. Последното заедно с поскъпващия през цялата година долар намери отражение в отрицателното салдо на търговския баланс и въпреки очакванията не оказва силен натиск върху инфлацията. Под влияние на високите международни цени на суровините и енергийните източници индексът на потребителските цени нарасна с 2.2% при 1.6% през 1998 г. В ролята на задържащ фактор се прояви силно нарасналата през последните две години производителност на труда, съпроводена с най-ниското ниво на безработица (4.2%) през последните три десетилетия.

Прогнозата за БВП през 2000 г. е за растеж от 4.2% и запазване на изключително ниските нива на безработица (4.2%) и инфлация (2.5%). Като най-голямо предизвикателство пред американската икономика за 2000 г. се очертава зависимостта на настоящия висок икономически растеж от оптимизма на фондовите пазари. Опасенията са, че ако цените на финансовите активи не постигнат „плавно приземяване“, с което да се намали инфлационният натиск, при евентуална рязка корекция надолу на борсовите индекси може да възникнат сътресения за икономиката. При такъв неблагоприятен сценарий икономиката на САЩ може да навлезе в рецесия, което би се отразило негативно и върху глобалния растеж.

Япония

През 1999 г. японската икономика направи опит да излезе от кризата, като реализира прираст на БВП от 0.3%. Както се очакваше, надеждите, които се свързваха с правителствената програма за стимулиране на вътрешното търсене, не се оправдаха поради нейния краткосрочен ефект. През втората половина на 1999 г. икономическата ситуация се характеризираше със сла-

³ World Economic Outlook, March 2000, IMF.

бо търсене от страна на потребителите, подхранвано от ниските реални доходи и неясните перспективи по отношение на заетостта. Експортът, който е основен фактор за растежа в Япония, бе силно потиснат през периода юли – декември 1999 г. поради слабото външно търсене и голямото поскъпване на йената спрямо щатския долар.

Прогнозите за 2000 г. се характеризират със скептицизъм относно ефективността на прилаганите мерки от страна на правителството. Поради това се очаква прираст на БВП от 0.9%, 0.1% инфлация и запазване на миналогодишните нива на безработица от 4.7%.

3. Страни в преход към пазарна икономика

Под влияние на кризата в Югоизточна Азия от края на 1997 г. и последвалите събития в Русия различията между страните в преход към пазарна икономика се задълбочиха съществено. Потокът от чуждестранни преки и портфейлни инвестиции беше силно повлиян от конфликта в Косово, като Югоизточна Европа продължава да изпитва недостиг на капитали.

Според прогнозата на МВФ⁴ през 2000 г. страните в преход ще отбележат растеж от 2.6%. За Централна и Източна Европа се очаква общ растеж от 3%. Прогнозата предполага стабилизиране на икономическата обстановка в Русия и засилване темповете на растеж в Европейския съюз, които са основните им търговски партньори.

Централна Европа

1999 г. бе благоприятна за *унгарската икономика*. Темповете на растеж достигнаха 4.1% в резултат на силното вътрешно търсене, което бе подкрепено и от бързо нарастване на износа. Едновременно се намали бюджетният дефицит (2.7% от БВП⁵) и този по текущата сметка на платежния баланс (4.3% от БВП).

Стабилното функциониране на действащия паричен режим на „пълзящо обезценяване“ и добре управляваната банкова система създадоха предпоставки за подобряване на бизнес климата и привличането на голям обем от преки чуждестранни инвестиции. Очакваният темп⁶ на икономически растеж за 2000 г. е в рамките на 5 – 6%, а бюджетният дефицит – 3.5%.

През 1999 г. *Полша* постигна прираст на БВП от 4.1%, който бе съпроводен с намаляване на средногодишната инфлация до 7.3%, бюджетен дефицит от 2% и 4.4% прираст на индустриалното производство. Същевременно дефицитът по текущата сметка продължи да нараства (7.6%), като по този начин допринесе за натиска към обезценяване на злотата.

Прогнозите⁷ за развитие през 2000 г. са за ускоряване темпа на растеж на БВП до 5.1%, леко повишаване на дефицита по текущата сметка (8% от БВП), намаляване на инфлацията до 5.2% и бюджетен дефицит от 2.3%. Като основни рискове за развитието на полската икономика се очертават високата безработица и евентуалното свиване на износа.

⁴ World Economic Outlook, March 2000, IMF.

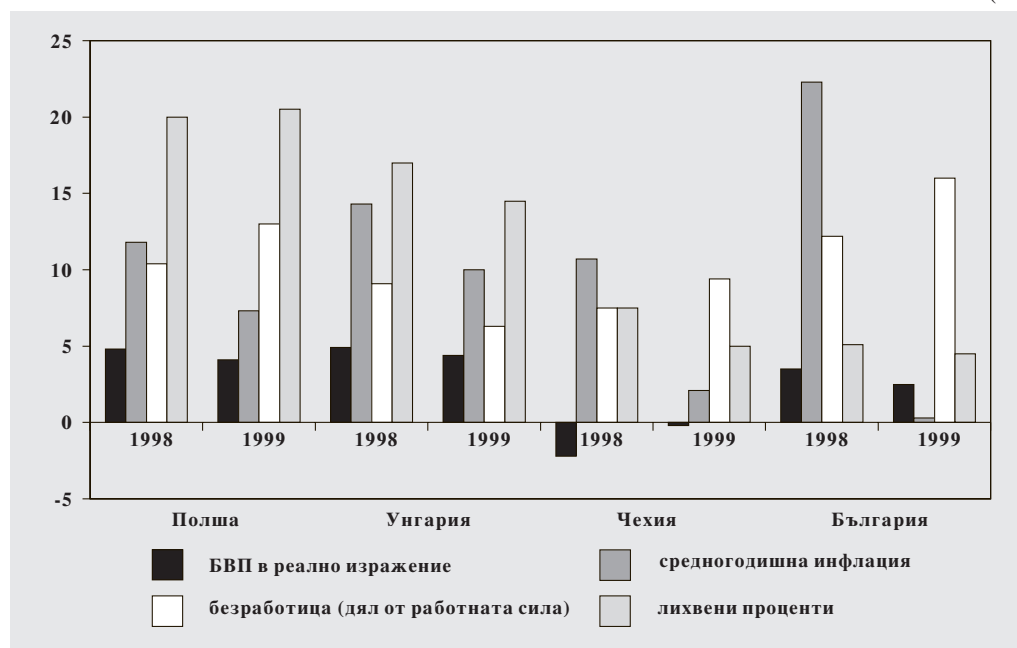
⁵ Bank for International Settlements, Economic Indicators for Eastern Europe, January 2000.

⁶ Прогноза на Министерството на финансите на Унгария.

⁷ Съгласно макрорамката на държавния бюджет.

ОСНОВНИ МАКРОИКОНОМИЧЕСКИ ИНДИКАТОРИ ЗА СТРАНИТЕ В ПРЕХОД

(%)

Източник: БМР.

В резултат на слабите външни пазари и депресираното вътрешно търсене през 1999 г. икономиката на *Чехия* за втора поредна година регистрира спад на БВП спрямо предходната година (0.5%). Бюджетният дефицит е 1.6%, а дефицитът по текущата сметка на платежния баланс леко се повиши (2.4%). Икономическата уязвимост на чешката икономика се свързва преди всичко с липсата на сериозна политика на реструктуриране на банковия сектор и големите промишлени предприятия.

Прогнозата⁸ за 2000 г. предвижда растеж на БВП от 1.6%, увеличаване на средногодишната инфлация до 4.2% и безработица от 10.5%.

Русия

През 1999 г. икономиката на Русия постигна растеж от 3.2% в резултат на подобрените макроикономически условия. Затягането на паричната и фискалната дисциплина в началото на изминалата година създаде предпоставки за съживяване на промишленото производство и 8-процентно нарастване на продажбите на едро спрямо предходния период. Очакванията, че обезценената рубла и високите международни цени на енергийните продукти ще доведат до рязко увеличаване на обемите на износа, не се оправдаха. Постигнатият икономически растеж бе за сметка на големия нетен износ. Излишъкът по текущата сметка на платежния баланс (18 млрд. щ. д.) бе до голяма степен неутрализиран от продължилия и през тази година отлив на чуждестранни капитали, отразяващ липсата на доверие в провежданата икономическа политика и неясните перспективи за развитие. В резултат на това валутните резерви нараснаха само с 1.6 млрд. щ. д.

Кризата от август 1998 г. нанесе сериозни щети върху банковия сектор. Липсата на напредък в неговото реструктуриране оказва негативно влияние върху желанието на търговските банки да кредитират фирмите и домакинствата, поради което тенденцията към спад на реалния кредит за частния сектор продължи и през тази година. Липсата на инвестиционни възможности подтикна търговските банки към изграждането на широки ликвидни позиции по сметките им в централната банка.

Перспективите за развитие на руската икономика през 2000 г. са свързани с икономически растеж чрез стимулиране на експортната дейност и вът-

⁸ Прогноза на Чешкия статистически институт.

решното търсене. Превръщането им в реалност ще зависи както от напредъка на реформите в банковия и фискалния сектор, така и от успеха на структурната реформа. Официалните прогнози⁹ за 2000 г. предвиждат растеж на БВП между 1.5 и 3%, годишна инфлация в рамките на 18 – 22% и 13.9% средна безработица.

Страни с паричен съвет

Кризата в Русия се отрази отрицателно върху прибалтийските републики. В резултат на това в *Естония* за първи път от пет години бе регистриран спад на БВП от 1.3% спрямо предходната година¹⁰. Темповете на нарастване на износа надминаха тези на вноса, което допринесе за намаляване на търговския дефицит с около шест и половина процентни пункта от БВП. Дефицитът по текущата сметка се оценява от МВФ на 8.2%, а бюджетният дефицит – на 4.8% от БВП. Притокът от преки чуждестранни инвестиции намаля от 574.4 млн. щ. д. на 232.5 млн. щ. д.¹¹, а портфейлните инвестиции достигнаха едва 22.4 млн. щ. д. Причините за тази тенденция трябва да се търсят преди всичко в спадналия в резултат на кризата в Русия инвеститорски интерес и в почти завършилия процес на приватизация в страната.

Подписаното на 1 март 2000 г. споразумение с МВФ за отпускане на кредит от 39 млн. щ. д. предполага ревизиране на прогнозите в положителна посока. Те са за 4% прираст на БВП, 4.6% средногодишна инфлация и свиване на бюджетния дефицит до 1.2%.

През 1999 г. икономиката на *Литва* регистрира спад на БВП спрямо предходната година с 3.3% в резултат на силно депресираното вътрешно търсене, потвърждаващо се от негативния тренд на продажбите на едро. Инфлацията спадна от 5.1% през 1998 г. на 0.8% през 1999 г., а последиците от кризата в Русия и вълата международна търговия намериха отражение в почти 20-процентното съкращаване обемите на износа. Бюджетният дефицит се оценява на 8.6% от БВП, а безработицата нарасна с около 3 процентни пункта.

Предвижданията¹² за 2000 г. сочат увеличаване на БВП с 2.1%, бюджетен дефицит в рамките на 2.8% от БВП, инфлация от 2.2% и 9.1% от БВП дефицит по текущата сметка. Очакванията за положителен тренд в развитието на икономиката се свързват преди всичко с подписаното стабилизационно споразумение с МВФ за кредит от 83 млн. щ. д. в подкрепа на икономическата програма на правителството.

⁹ Обявени от правителството на Русия на 22 февруари 2000 г.

¹⁰ Bank for International Settlements, Economic Indicators for Eastern Europe, January 2000.

¹¹ По данни, публикувани в платежния баланс (Eesti Pank, Balance of Payments).

¹² Съгласно макрорамката на държавния бюджет.

II. Развитие на българската икономика

1. По-важни събития през 1999 г.

Кризата в Косово

Кризата в Косово засегна икономиките на всички балкански страни. Албания, Босна и Херцеговина, България, Хърватско, Македония и Румъния са държавите, чиито икономики най-много, макар и в различна степен и по различен начин, пострадна от конфликта. Основно това са притокът на бежанци, разстройването на международната търговия на стоки и услуги, затварянето на транспортните коридори през Югославия, спад на доверието сред инвеститорите и потребителите (туристите), ограничен достъп до международните капиталови пазари и забавяне на процесите на реструктуриране. Частично компенсиране на негативните ефекти оказва повишената активност, свързана с възстановяването след войната и проектите с помощта на Пакта за стабилност в Югоизточна и Източна Европа.

За региона като цяло най-сериозен се оказа потокът бежанци от Косово към съседните държави. Проблемът с бежанците почти не засегна България, тъй като основният поток се насочи към Албания и Македония. България оказва хуманитарна подкрепа, като поема издръжката на бежански лагер в Македония. Хуманитарната помощ е в размер на 0.7 млн. щ. д. и се отразява в отрицателната капиталова сметка на платежния баланс за юни.

Близко 60% от българския експорт преминава през Югославия. Повредената пътна инфраструктура и нарушеното корабоплаване по река Дунав се отрази в намаляването на износа към трети страни и увеличаването на транспортните разходи от преминаването по алтернативни маршрути. За първите шест месеца на годината спадът е 17% главно поради събитията в Косово и руската криза. През второто полугодие с нарастването на износа се възстанови частично и обемът на транспортните услуги.

През второто тримесечие на годината по време на военните действия износът за Югославия намаля, но последвалото след юни увеличение е значително. Преди началото на конфликта средномесечният износ е 4.5 млн. щ. д., а след края му нараства от 13.3 млн. щ. д. за юли на 25.1 млн. щ. д. през ноември и 28.8 млн. щ. д. за декември. Увеличението се дължи на разходите за следвоенното възстановяване и участието в него на български фирми. Наблюдава се удвояване на износа на петролни продукти след юни. Югославия е една от малкото страни, към които през 1999 г. българският експорт се е увеличил на фона на общото му намаление.

Малкият износ за страните от ЦЕФТА и някои от ЕС може да се отдаде частично на косовския конфликт. Още повече, че вносът от тях включително и през времето на военните действия нараства спрямо 1998 г. Транспортните затруднения не са определящи за намаления износ. Показателно за това е свиването на износа и за страни, за които не се преминава през Югославия – Русия, Украйна, Гърция и Турция.

Нестабилността на Балканския полуостров поради военните действия ограничи предварителните резервации на чужденци за туристически пътувания и ваканции в българските курорти. Прекратяването на конфликта в средата на сезона не успя да компенсира напълно загубите.

Слаборазвитият капиталов пазар не бе повлиян от косовската криза. Малките обеми на търговия и спадащите цени са резултат от вътрешни фактори. По отношение на чуждестранните инвестиции и приватизацията отра-

жението се ограничи само до временното забавяне на процеса – през втората половина на годината се сключиха няколко големи сделки, като продажбата на „Нефтохим“ и Хебросбанк.

Деноминация на българския лев

На основание чл. 1 от Закона за деноминацията, считано от 0.00 часа на 5 юли 1999 г., левът бе деноминиран в съотношение 1000 стари лева за 1 нов лев, като всички величини в левове се преоцениха в съотношение 1000:1.

За условията, реда и начина за обмяна на старите банкноти и монети с нови банкноти и монети БНБ издаде Наредба № 24 от 26 април 1999 г. (ДВ, бр. 46 от 1999 г.).

От 5 юли 1999 г. БНБ пусна в обращение нова емисия банкноти и монети с променен външен вид и номинална стойност – банкноти от 1, 2, 5, 10, 20 и 50 лева и монети от 1, 2, 5, 10, 20 и 50 стотинки.

Законът за деноминацията на лева предвиждаше постепенна подмяна на старите парични знаци с нови, като беше определен шестмесечен период за едновременно разплащане с налични нови и стари левове. През този период касовите служби на БНБ извършваха плащания в нови банкноти и монети. До пренастройването в края на август на АТМ-устройствата за тези цели БНБ извършваше плащания в стари емисии банкноти.

Обмяната на старите банкноти и монети с нови се извършваше без ограничения в сумите в съотношение 1000 стари лева за 1 нов лев. Същевременно обмяната на старите банкноти и монети не е ограничена във времето. В процеса на провеждане на деноминацията на лева БНБ сключи споразумения с Обединена българска банка, Българска пощенска банка, Банка ДСК и Булбанк, които на касите на своите клонове също извършваха обмяната на старите емисии банкноти и монети с нови, без да събират такси и комисиони.

В началния период след деноминацията, когато търговските банки подменяха касовите си наличности с банкноти и монети от новата емисия и имаше повишен интерес на гражданите към новите платежни средства, се наблюдаваше по-голямо увеличение на плащанията в налични пари от страна на БНБ. През първата седмица след деноминацията бяха подменени над 13% (по стойност) от банкнотите и монетите в обращение, до края на първия месец – 36%, а до края на втория месец – 60%.

Проблем 2000

Финансовата система на страната не бе засегната от т. нар. Проблем 2000. Планирането на работата в БНБ по компютърния Проблем 2000 започна в началото на 1998 г. Тогава бяха определени и приоритетите в процеса на неговото решаване.

Като първи приоритет беше определено решаването му за Банковата интегрирана система за електронни разплащания (БИСЕРА), която обхваща целия разплащателен процес в страната и в която участват всички търговски банки, Централният депозитар и БОРИКА. Второ основно направление в работата по компютърния Проблем 2000 беше решаването му в БНБ. Трето направление беше контролът върху решаването на проблема в търговските банки. Четвърто направление бе участието на БНБ в тестове, провеждани от външни доставчици на платежни и информационни услуги – SWIFT, Reuters, Telerate, Bloomberg.

Работата по проблема включваше и координация и взаимодействие с други национални и международни органи и организации. Компютърният Проблем 2000 за системата БИСЕРА бе решен съвместно с „Банксервиз“ АД още през 1998 г. За пълна сигурност на 20 и 21 ноември 1999 г. бяха проведени допълнителни тестове, в които всички участници в разплащателната система провериха измененията, които бяха извършени от октомври 1998 г. до ноември 1999 г.

Друго основно направление беше подготовката на вътрешните системи на БНБ за преодоляване на Проблем 2000. В БНБ бе извършена пълна инвентаризация на хардуера, базовия, мрежовия и приложния софтуер с цел определяне степента на готовност за 2000 г.

Промените, свързани с деноминацията, и промените във връзка с Проблем 2000 трябваше да бъдат извършени в един кратък период от шест месеца и ангажираха много ресурси в банката и фирмите, работещи по него. Ето защо беше взето принципно решение подготовката на системите за деноминацията и Проблем 2000 да се извърши по възможност за максимален брой задачи едновременно. Така практически работата в БНБ по Проблем 2000 беше извършена преди края на май 1999 г.

Управление „Банков надзор“ в БНБ отдели специално внимание на готовността на търговските банки за решаване на Проблем 2000. За целта през лятото на 1998 г. бяха изпратени указания за основните направления за подготовка и подробен въпросник, на базата на който да се извърши оценка на състоянието на банките. Въпросниците бяха обработени и анализирани съвместно с консултанти от Международния валутен фонд.

В резултат на взетите превантивни мерки финансовата система на страната не беше засегната от Проблем 2000.

2. Реален сектор

Развитието на икономиката през 1999 г. бе силно повлияно от външни за страната фактори. Конфликтът в Косово допринесе за слабото представяне през първото полугодие на експортно ориентирани отрасли. Започналият процес на възстановяване на растежа в държавите от Европейския съюз, към които е насочен повече от половината от българския износ, се отрази положително през второто шестмесечие, когато бе преодоляна тенденцията към спад на производството и износа.

Макроикономическата стабилизация, настъпила след въвеждането на паричния съвет, се запази и през 1999 г. Въпреки повишаването на цените на международните стокови пазари и неизбежното увеличаване на административно определяните цени стриктното придържане към правилата на паричния съвет потискаше инфлационните процеси. Нарастването на реалната работна заплата засили покупателната способност на населението, което от своя страна позволи на вътрешното търсене да се превърне в значим фактор на растежа. Правителството приключи годината с малък дефицит по консолидираната фискална програма. Събираемостта на данъците се увеличи, докато разходването на бюджетните средства остана в рамките на планираното. Ниските и стабилни лихвени проценти допринесоха за нарастване на доверието в националната валута. Банковият сектор бе стабилен с високи стойности на капиталова адекватност вследствие високата ликвидност и предпазливата кредитна политика. Увеличението на дефицита по текущата сметка на платежния баланс бе компенсирано от нарастването на преките и портфейлните инвестиции. Международните финансови институции продължиха да оказват подкрепа на платежния баланс, което доведе до увеличаване на официалните валутни резерви на страната.

Брутен вътрешен продукт

По предварителни данни на НСИ през 1999 г. номиналният размер на brutния вътрешен продукт достигна 22 776.4 млн. лв. В реално изражение нарастването спрямо предходната година е 2.4%. Динамиката на БВП през годината бе различна. В края на първото тримесечие бе отбелязан минимален растеж в произведения продукт (0.8%), дължащ се основно на свитото външно и вътрешно търсене. С разрешаването на кризата в Косово и нарастването на износа през второто тримесечие икономическият растеж бе възстановен (2.7%), като първото полугодие приключи с растеж от 1.8%. Втората половина на годината беше по-успешна, като през третото тримесечие, главно в резултат на добрата селскостопанска реколта, беше достигнат 4.8% растеж.

Крайните резултати отново потвърдиха, че при условията, в които рабо-

ти българската икономика – паричен съвет и голяма зависимост от външната среда, основният източник на икономическия растеж е бързото приспособяване на реалния сектор към външните шокове. При липсата на възможност за неутрализиране на отрицателните влияния на световните пазари чрез монетарни мерки реакцията на икономиката се определя изцяло от гъвкавостта на реалния сектор и пазара на труда.

БВП по компоненти на крайното търсене

Увеличението на вътрешното търсене се изрази в повишение на частното потребление (индивидуалното потребление на домакинствата) и увеличение на инвестициите. За отчетния период крайното потребление нарасна с 4.7%, обусловено до голяма степен от нарастването на разходите на домакинствата (5.2%) и в по-малка степен на правителствените разходи (4.8%). Бруто образуването на основен капитал нарасна както в реално изражение (25.3%), така и като относителен дял от БВП – от 11.6% през 1998 г. на 15.9% през 1999 г.

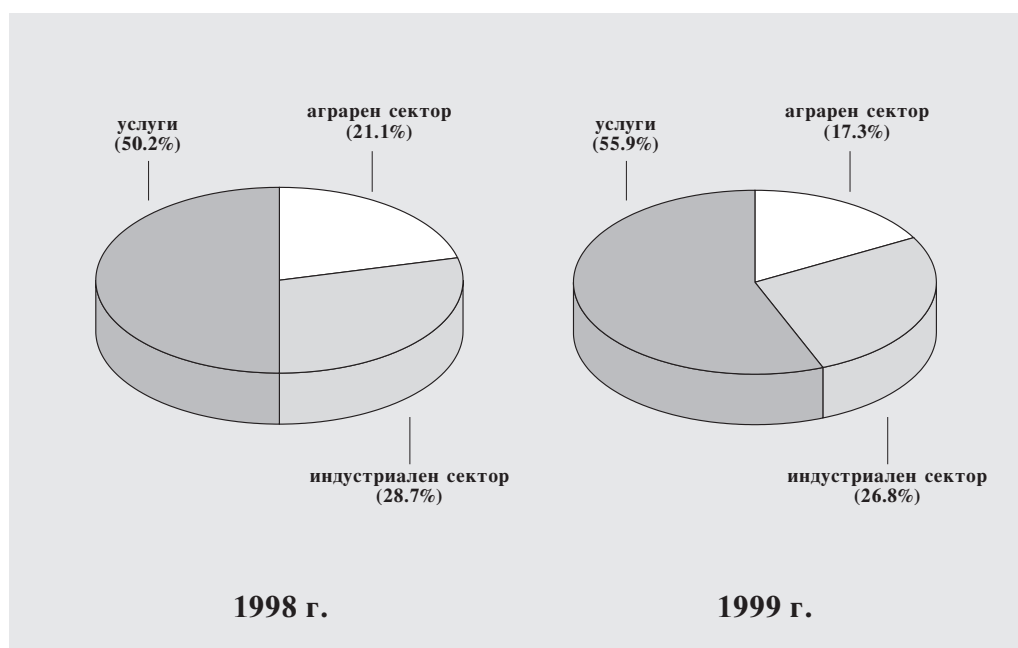
Отличителна черта на структурата на БВП по разходния метод е високият относителен дял на крайното потребление. Това се обяснява с отрицателното търговско салдо (7.8% от БВП), което действа в посока на увеличаване относителния дял на останалите компоненти. Този процес е особено ясно изразен през първото полугодие, когато крайното потребление представлява близо 95% от БВП.

През годината нарастват инвестициите от проектите на публичния сектор. Физическото изменение на запасите, свързано с нереализирана продукция, забавя своите темпове, сигнализирайки за възстановяване на стопанския растеж. Важен фактор за растежа е увеличението на износа през втората половина на годината. Прирастът на БВП се определя преди всичко от по-големия износ и увеличеното бруто образуване на основен капитал.

Отраслова структура на БВП

От страна на предлагането нарастването на БВП идва главно от сектора на услугите, които бележат реален прираст от 5.8%. В преобладаващата си част той е обусловен от бързото увеличаване на услугите в областта на финансите, кредита и застраховането (44.6%) и съобщенията (20.7%). Продължава тенденцията към спад в индустриалното производство, което през годината намаля в реално изражение с 4.4%. По съпоставими цени растежът в аграрния сектор е 0.6%, но поради спада с близо 16% на цените в селското стопанство относителният му дял в произведения БВП се сви до 17.3%.

ОТРАСЛОВА СТРУКТУРА НА БВП (брутна добавена стойност по текущи цени)

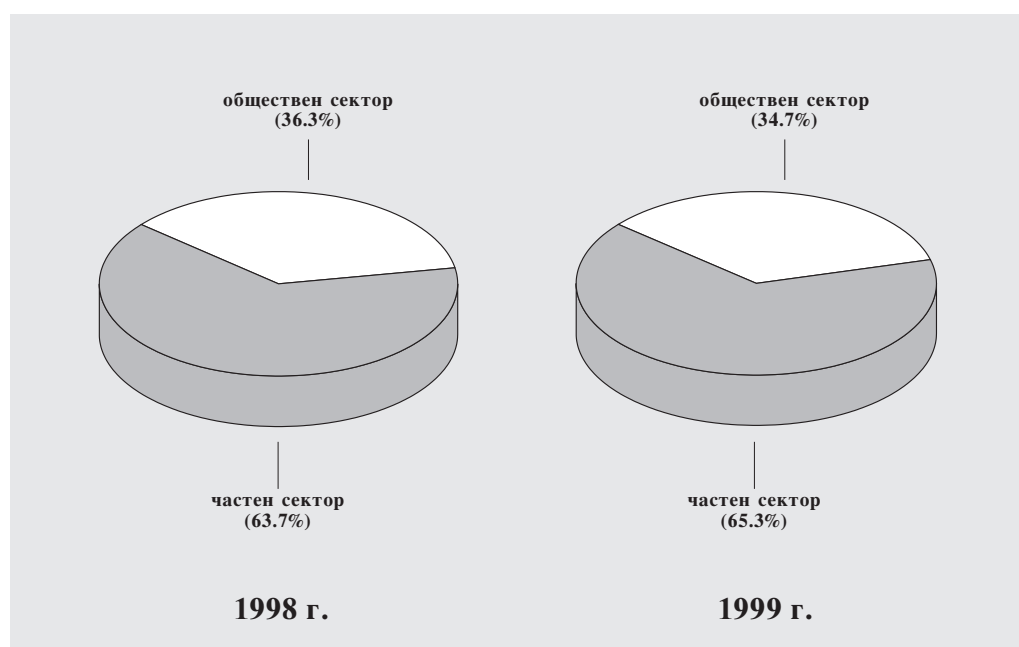

Източник: НСИ.

БВП по произход на собствеността

Данните за БВП през 1999 г. по произход на собствеността показват стабилна тенденция. Добавената стойност в частния сектор заема все по-голям относителен дял. Положителното значение на тази тенденция се засилва от факта, че реалното нарастване на произведените стоки и услуги в частния сектор е 6.4%, докато в обществения сектор има спад от 6.3%. По текущи цени произведените стоки и услуги в частния сектор възлизат на 12 998.4 млн. лв., или 65.3% от брутната добавена стойност в цялата икономика. Най-висок е дялът на частния сектор в селското и горското стопанство, като през годината той достига близо 98%. Това се определя в голяма степен и от включването на домашното стопанство в методологията за отчитане на добавената стойност в селското стопанство. Над половината (53.3%) от произведената продукция в индустрията се дължи на частния сектор. Най-голям дял в общата добавена стойност, произведена в частния сектор, както и през предходните периоди, имат услугите (52.3%).

СТРУКТУРА НА БРУТНАТА ДОБАВЕНА СТОЙНОСТ ПО ПРОИЗХОД НА СОБСТВЕНОСТТА

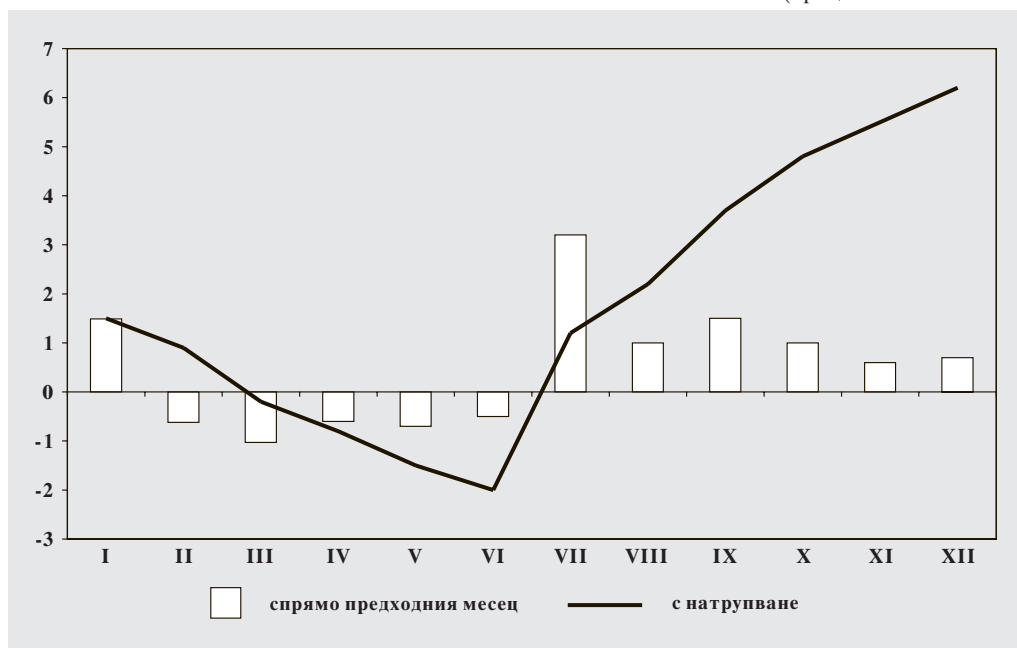
Източник: НСИ.

Цени

Инфлацията през изминалата 1999 г., измерена чрез индекса на потребителските цени, достигна 6.2%. Характерни за годината са процесът на дефлация през първото полугодие с изключение на януари и нарастването на цените през втората половина. Динамиката на цените в условията на паричен съвет се определяше от движението им за нетъргуемите стоки и услуги, все още ограничения приток на чуждестранни капитали, промяната в цените на основни вносни суровини и нарастването на административно определяните цени.

ДИНАМИКА НА ПОТРЕБИТЕЛСКИТЕ ЦЕНИ ПРЕЗ 1999 г.

(процентно изменение)

Източник: НСИ.

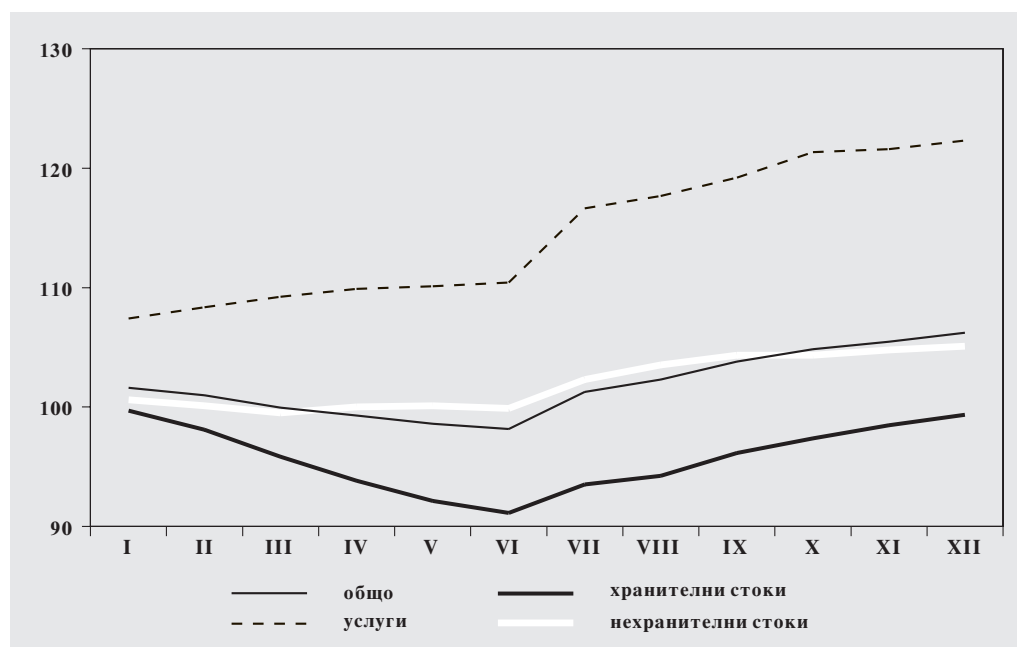
Повишаването на инфлацията през второто полугодие се дължи и на поскъпването на щатския долар към еврото, респективно към българския лев.

Нарастването на потребителските цени през 1999 г. е по-голямо от очакваното, но тенденцията към ниска инфлация, породена от фиксирания валутен курс, се запази. Външните фактори определяха в голяма степен негативното движение на цените до средата на годината, предизвикано от ограничената реализация на български стоки на външните пазари. Свитото производство и по-слабият растеж през периода се дължат и на малкия прираст на европейската икономика. Чувствителното увеличение на цените на международните пазари на нефт се отрази и у нас през последното тримесечие на годината – увеличи се цените на горивата и транспортните услуги.

Вътрешни фактори за инфлацията са монополните и държавно определяните цени. Увеличението на цените на стоките с административно ценообразуване (топлоенергия, електроенергия, горива, административни услуги) е определящо за положителната инфлация за периода юли – декември 1999 г. Тази група стоки и услуги има висок дял в разходите на домакинствата и движението в цените им съществено се отразява върху индекса на потребителските цени. Реакцията е почти едновременно с обявяването на промените. Забелязва се, че в месеците с такава промяна темповете на инфлация са най-високи. Производителите и търговците калкулират новите цени веднага и поради това има бързо затихване на инфлационните импулси. Друг фактор е сезонното движение (увеличение през зимата) на цените на някои хранителни стоки.

Цените на търгуемите стоки следваха международните цени, като през годината се отчитат някои промени в митата и акцизите. Хранителните продукти и безалкохолните напитки са поевтинели с 4.7%, както и облеклата и обувките. Останалите потребителски групи отбелязват поскъпване – алкохол и тютюневи изделия с 22.7%, жилища, вода, електроенергия – 29.8%, транспорт – 16.9%, съобщения – 6%, здравеопазване – 13.6%, свободно време, развлечения и културен отдих – 12.5%, ресторанти и хотели – 16%. Въпреки значителното поскъпване на нетъргуемите стоки и услуги голямото тегло на хранителните стоки в потребителската кошница задържа инфлацията на относително ниско равнище.

ИНДЕКСИ НА ПОТРЕБИТЕЛСКИТЕ ЦЕНИ ПО СТОКОВИ ГРУПИ ПРЕЗ 1999 г.
(декември 1998 г. = 100)

Източник: НСИ.

Ограниченото вътрешно потребление в резултат на все още ниската средна работна заплата като основен източник на доходи за домакинствата и ограниченият приток на чуждестранни инвестиции са другите фактори, задържащи инфлацията.

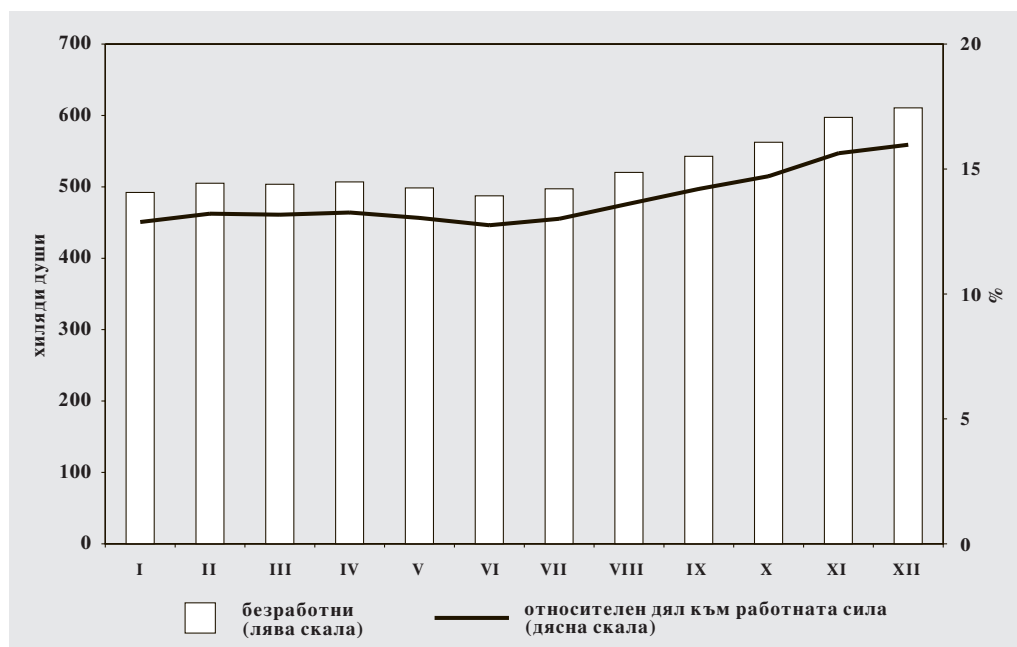
Отрицателното търговско салдо за годината и големият дял на вносните стоки в потреблението не се отразяват върху инфлацията благодарение на фиксирания курс на лева и географската структура на вноса. Изключение прави вносът на нефт и газ. В България не се наблюдава повишаване на потребителските цени вследствие на външен приток на капитали както е в други страни в преход. Чуждестранните инвестиции са главно от приватизация, поради което правителството, а не частният сектор е получател на тези суми. Ограничените правителствени разходи и изплащането на задължения по външния дълг не позволиха прекомерно нарастване на паричната база от постъпленията от приватизация и заемите от международните финансови институции (главно МВФ).

Заетост, безработица и заплати

Средният списъчен брой на наетите по трудово правоотношение през 1999 г. е 1 915 491 души¹³. В сравнение със същия показател за 1998 г. намалението е със 134 800 души, или 6.5%. Намалението обхваща както общественния, така и частния сектор. В общественния сектор намалението е с 9.5%, а в частния – с 2.3%. Причина за това е продължаващото реструктуриране на отраслите в икономиката и ликвидацията на много държавни фирми, особено в преработващата индустрия, където броят на заетите спада от 689 748 души на 591 555 души. Въпреки напредналата приватизация в края на годината броят на заетите в общественния сектор надвишава тези в частния сектор с близо 19%. През годината се наблюдава пренасочване на заетите към отраслите на частния сектор, търговия и ремонт, транспорт и съобщения и други услуги.

¹³ По предварителни данни на НСИ.

БЕЗРАБОТИЦАТА ПРЕЗ 1999 г.

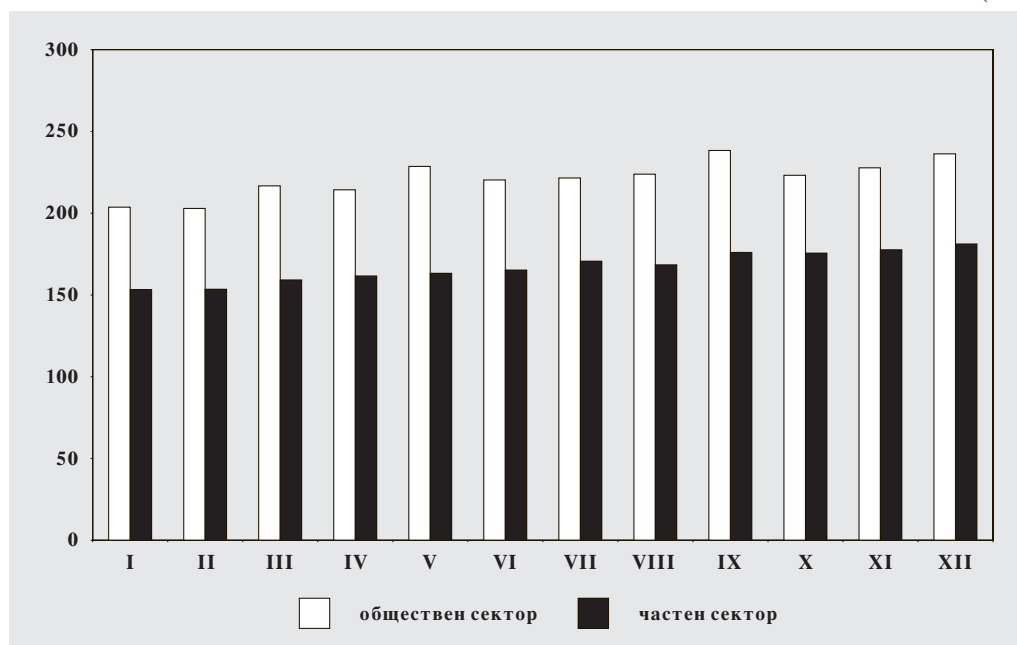

Източник: НСЗ.

В останалите отрасли намаляването на броя на заетите в обществен сектор се компенсира частично от нарастването им в частния. Отраслите, в които преобладава частният сектор (според броя на заетите), са селско стопанство (около 2/3), преработваща индустрия, строителство, хотели и обществено хранене. Държавата остава монополист в енергийния сектор и комуналните услуги, с преобладаващи дялове в добивната индустрия (91%), транспорта и съобщенията (78%), образованието и здравеопазването.

РАБОТНА ЗАПЛАТА ПРЕЗ 1999 г.

(лв.)

Източник: НСЗ.

Броят на регистрираните безработни в бюрата по труда е 610 551 души в края на годината. Това представлява 15.97% от безработните за страната. През цялата 1999 г. равнището на безработица плавно се увеличава (с незначителен спад през юни). Влияние върху това увеличение има промяната в системата на здравно осигуряване, която е в сила от средата на годината – нерегистрираните безработни и нелегално заетите се регистрираха в бюрата по труда. За сравнение равнището на безработица в края на 1998 г. е 12.17%. Броят на заетите в обществения и частния сектор спрямо декември 1998 г. е намалял със 143 000 души.

През последното тримесечие на годината средната заплата за страната е 206.21 лв., а ако се включат и годишните премии – 213.42 лв. Увеличението за периода е 1.47%, която е по-малко от инфлацията за съответните месеци.

Достоверността на данните за заплатите в частния сектор е съмнителна предвид неплащането на социални и здравни осигуровки. Това съответства и на по-ниски от реалните данни за дела на частния сектор в БВП. Най-високи са заплатите при тези данни за отраслите *електроенергия, газ и вода* – 427.68 лв., и *финанси, кредит, застраховки* – 420.29 лв. Нарастване има в отраслите *добивна индустрия* – с 10.8%, и *финанси, кредит, застраховки* – с 5.5%.

Повишението на заплатите в обществения сектор трябва да се разглежда повече като компенсация от страна на държавата като работодател за утежнението от промените в социалните и здравните осигуровки, а не като следствие от увеличена производителност или реално увеличение на доходите. Това показват и данните за динамиката на заплатите в този сектор – две от увеличението през изминалата година са резултат от правителствени решения.

3. Външен сектор

Платежен баланс

Текуща сметка

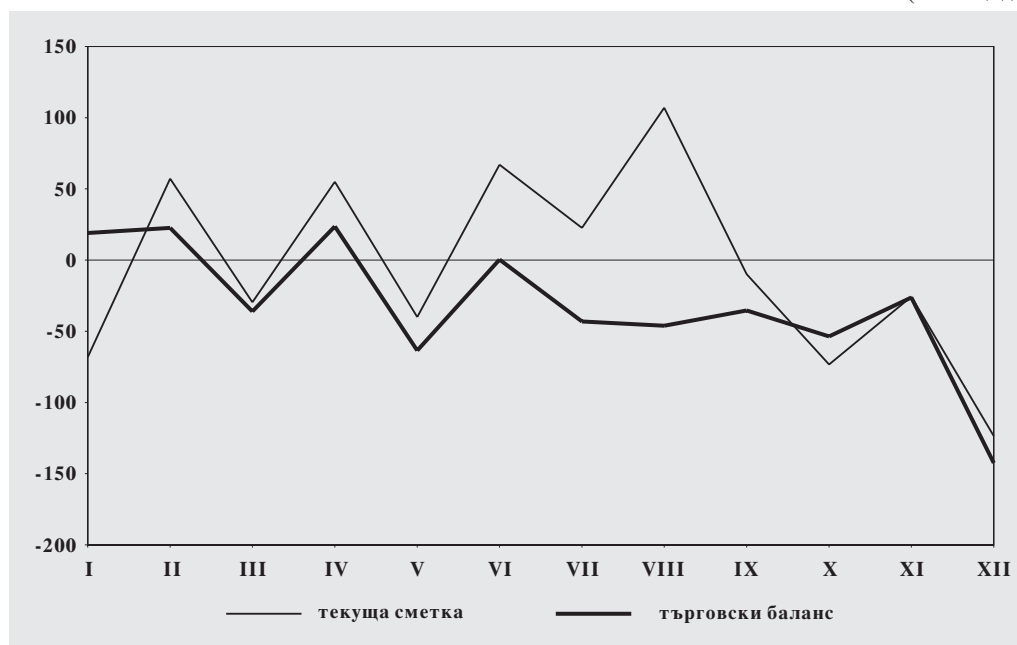
На базата на предварителните данни за вноса и износа дефицитът по текущата сметка на платежния баланс за 1999 г. е 659.1 млн. щ. д. (5.4% от БВП) и нараства с 597.6 млн. щ. д. в сравнение със същия период на 1998 г., когато текущата сметка бе отрицателна в размер на 61.4 млн. щ. д. Това влошаване се дължи главно на отрицателния търговски баланс и на по-ниските нетни приходи от услуги.

Търговско салдо. По предварителни данни *търговското салдо* за 1999 г. е отрицателно в размер на 1064 млн. щ. д. (8.7% от БВП), като се влошава с 683.4 млн. щ. д. спрямо 1998 г.

Износът (FOB) достига 3967.2 млн. щ. д. и е по-малък с 5.4% (226.3 млн. щ. д.) спрямо съответния период на 1998 г. *Вносът (FOB)* е по-висок с 10% (457 млн. щ. д.) спрямо 1998 г. и възлиза на 5031.2 млн. щ. д.

ТЕКУЩА СМЕТКА И ТЪРГОВСКИ БАЛАНС ПРЕЗ 1998 г.
(месечни данни)

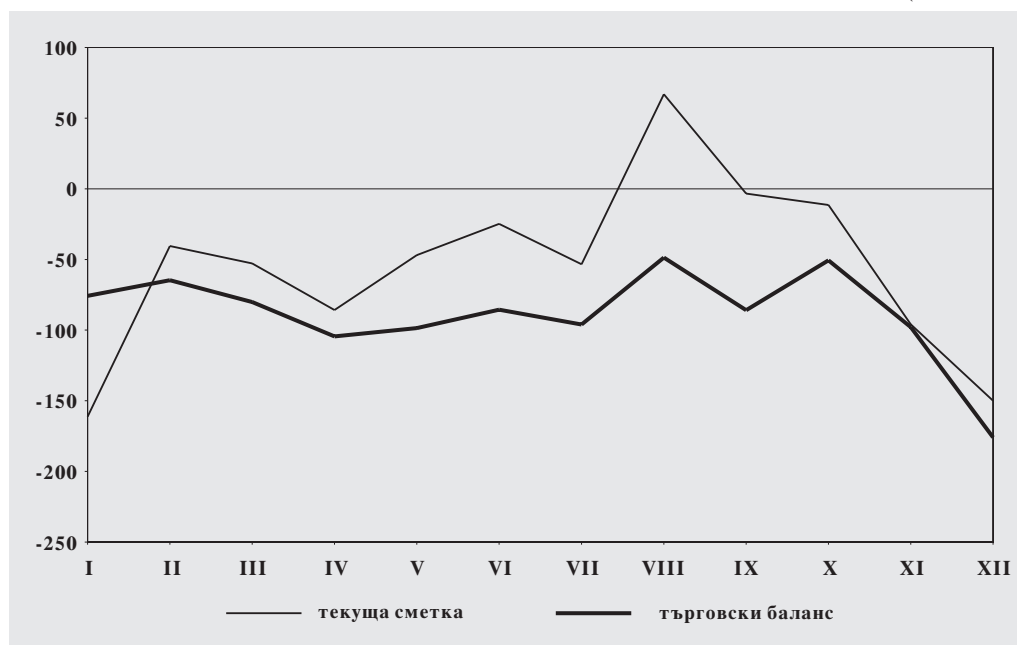
(млн. щ. д.)

Източник: НСИ и БНБ.

ТЕКУЩА СМЕТКА И ТЪРГОВСКИ БАЛАНС ПРЕЗ 1999 г.
(месечни данни)

(млн. щ. д.)

Източник: НСИ и БНБ.

Услуги. Салдото по услугите за 1999 г. е положително (317.9 млн. щ. д.), като се влошава с 54.7 млн. щ. д. в сравнение със същия период на 1998 г., когато бе 372.6 млн. щ. д. Нетните приходи от *транспортни услуги* (-124 млн. щ. д.) са по-ниски с 46.5 млн. щ. д. в сравнение с тези през 1998 г. (-77.5 млн. щ. д.) най-вече поради отчетения по-голям внос. Салдото от *туризъм* (туристически услуги) достига 405.8 млн. щ. д., спадайки с 9.2% (41.2 млн. щ. д.) в сравнение със същия период на 1998 г. (447.1 млн. щ. д.).¹⁴

¹⁴ Приходите и разходите, свързани с туризъм, са изчислени в съответствие с „Методология за

Влошаването му се дължи на по-ниските приходи от туризъм за 1999 г. – с 3.7% (36.2 млн. щ. д.) спрямо 1998 г., главно в резултат на по-малкия брой туристи (особено от страните от бившия СССР).

Доход. За 1999 г. е подоброено салдото по статията *Доход* (със 70.8 млн. щ. д.) в сравнение с 1998 г. Намалява размерът на *получения и дължим доход*, най-висок относителен дял в който имат лихвите. Той е по-малък с 39.9 млн. щ. д. спрямо 1998 г. (от 306.7 млн. щ. д. на 266.8 млн. щ. д.) главно поради по-ниския доход, получен от БНБ. *Платеният и дължим доход*, в който също най-висок относителен дял имат лихвите, възлиза на 479.5 млн. щ. д. Поради по-ниския размер лихви, платени от правителството и от търговските банки (в т. ч. и поради по-ниските лихви на международните пазари през първата половина на 1999 г.), той е със 110.7 млн. щ. д. по-малък в сравнение с този за съответния период на 1998 г. (590.2 млн. щ. д.).

Текущи трансфери. За 1999 г. нетните постъпления от *Текущи трансфери* (299.7 млн. щ. д.) са по-високи с 69.7 млн. щ. д. (при 230.1 млн. щ. д. за същия период на 1998 г.).

Капиталова сметка

За 1999 г. балансът на *Капиталовата сметка* е отрицателен (-2.4 млн. щ. д.) поради отразяването на предоставената от българското правителство помощ за Македония във връзка с последствията от кризата в Косово.

Финансова сметка

През 1999 г. балансът на *Финансовата сметка* е положителен (649.5 млн. щ. д.) и се подобрява с 382.7 млн. щ. д. в сравнение със същия период на 1998 г. (266.8 млн. щ. д.).

През 1999 г. *Преките инвестиции в чужбина* възлизат на 4.9 млн. щ. д.¹⁵ По предварителни данни *Преките инвестиции в страната* за отчетния период възлизат на 770.4 млн. щ. д. (6.3% от БВП) и са повече с 233.1 млн. щ. д. (43.4%) от тези за същия период на 1998 г. (537.3 млн. щ. д.).¹⁶ Практически преките чуждестранни инвестиции финансират напълно дефицита по текущата сметка за годината. *Портфейлните инвестиции на резиденти в чужбина* се увеличават с 207.7 млн. щ. д. при увеличение в размер на 129.4 млн. щ. д. за 1998 г.¹⁷ Най-значително е нарастването на инвестициите на търговските банки в дългосрочни (със 131.9 млн. щ. д.) и краткосрочни (с 37.2 млн. щ. д.) дългови ценни книжа. *Портфейлните инвестиции в страната* за 1999 г. се увеличават с 8 млн. щ. д. (при намаление от 112 млн. щ. д. за 1998 г.) най-вече поради увеличението на инвестициите на нерезиденти в краткосрочни дългови ценни книжа (в размер на 14.6 млн. щ. д.). Общият размер на инвестициите на нерезиденти в дългосрочни дългови ценни книжа обаче намалява (с 8.5 млн. щ. д.) изцяло поради спада на инвестициите в ценни книжа, емитирани от правителството.

Активите на страната, вложени в чужбина (Други инвестиции – активи) намаляват с 3.3 млн. щ. д., при намаление от 222.3 млн. щ. д. за същия период на 1998 г. *Депозитите на търговските банки в чужбина* (съществен елемент от активите на страната в чужбина) намаляват с 19.6 млн. щ. д. (при намаление от 69.4 млн. щ. д. за същия период на 1998 г.). Валутните депозити на *други сектори* (български фирми в чужбина) се увеличават със 76 млн. щ. д. (при увеличение в размер на 26.9 млн. щ. д. за 1998 г.).¹⁸

оценка на приходите и разходите от пътувания и туризъм в платежния баланс на България“, БНБ и МТТ. С., 18 ноември 1999 г.

¹⁵ През март 2000 г. БНБ започна проучване за инвестициите в чужбина на български предприятия от финансовия и реалния сектор. Резултатите от това проучване ще се използват за актуализиране на данните за 1999 г., получавани понастоящем от търговските банки.

¹⁶ По-детайлна информация за преките инвестиции в страната е публикувана в web-страницата на БНБ (www.bnb.bg).

¹⁷ Без изменения, дължащи се на курсови разлики.

¹⁸ За 1998 г. и за периода януари – септември 1999 г. са използвани данни на Банката за международни разплащания. За периода октомври – декември 1999 г. данните са от фирмите, които изпращат информация на БНБ.

За 1999 г. депозитите на гражданите и частните фирми във валута (*Други валутни депозити*)¹⁹ се увеличиха с 63.6 млн. щ. д. (при нарастване със 155.2 млн. щ. д. за същия период на 1998 г.), което се дължи и на по-голямото доверие на населението в банковата система.

През отчетната година *задълженията на страната (Други инвестиции – пасиви)* нараснаха с 80.3 млн. щ. д. (при намаление от 251.2 млн. щ. д. за 1998 г.), за което допринасят получените търговски кредити (нето) в размер на 79.7 млн. щ. д. и увеличението на депозитите на нерезиденти (с 44.6 млн. щ. д.). Независимо от спада на общия размер на кредитите, отпуснати от нерезиденти през 1999 г. (с 26.4 млн. щ. д.), нарастват (с 87.8 млн. щ. д. спрямо 1998 г.) кредитите, получени от български фирми през годината.

Общият баланс е положителен в размер на 86.4 млн. щ. д., при –94.7 млн. щ. д. за 1998 г.

Валутните резерви на БНБ за 1999 г. се увеличават с 517.4 млн. щ. д. (изключени са измененията, дължащи се на курсови разлики)²⁰. Този прираст се дължи главно на нетни покупки на валута от търговските банки (455.5 млн. щ. д.) и на увеличението на остатъците по валутни сметки на бюджетните организации (240.6 млн. щ. д.). За същия период на 1998 г. валутните резерви на БНБ се увеличиха с 460.9 млн. щ. д. *Задълженията на страната към Международния валутен фонд* нарастват нетно със 161.5 млн. щ. д. при увеличение в размер на 129.2 млн. щ. д. през 1998 г.

През 1999 г. *извънредното финансиране* на платежния баланс възлиза на 269.5 млн. щ. д. и е по-малко (с 36.8%, 156.9 млн. щ. д.) в сравнение с това през 1998 г. (426.4 млн. щ. д.). Извънредното финансиране за 1999 г. обхваща получените кредити в подкрепа на платежния баланс: от Японската експортно-импортна банка (50.6 млн. щ. д.), от Швеция (6.2 млн. щ. д.), от Европейския съюз (40.2 млн. щ. д.) и от Световната банка по заема ASAL (76.2 млн. щ. д.) и по заема FESAL-2 (95.9 млн. щ. д.).

Външен дълг и дългови индикатори

Размер и структура на brutния външен дълг

Според предварителните данни brutният външен дълг (БВД) на страната в края на декември 1999 г. възлиза на 9989.3 млн. щ. д., като е намалял с 270.2 млн. щ. д. (2.6%) в сравнение с края на 1998 г. Значителен принос за намалението на външните задължения на страната има уреждането от правителството на дълга към Международната инвестиционна банка в размер на 711.5 млн. щ. д. През 1999 г. са извършени плащания по обслужване на дълга общо в размер на 977.2 млн. щ. д. Получените нови кредити и депозити са в размер на 1168.9 млн. щ. д. В резултат на извършени трансакции дългът е намалял с 61.9 млн. щ. д., а поради курсови разлики – с 208.3 млн. щ. д.

Нетният трансфер на ресурси за периода януари – декември 1999 г. е положителен и е 191.7 млн. щ. д. (1.6% от БВП), докато за същия период на 1998 г. той е бил отрицателен в размер на 115.4 млн. щ. д. (0.9% от БВП).

МАТУРИТЕТНА СТРУКТУРА НА БРУТНИЯ ВЪНШЕН ДЪЛГ

	1998 г.		1999 г.	
	млн. щ. д.	% от БВД	млн. щ. д.	% от БВД
Дългосрочен външен дълг	9277.7	90.4	9468.8	94.8
Краткосрочен външен дълг	981.8	9.6	520.5	5.2
Брутен външен дълг	10259.5	100.0	9989.3	100.0

Източник: БНБ.

¹⁹ Без измененията, дължащи се на курсови разлики.

²⁰ С измененията, дължащи се на курсови разлики, резервите на БНБ се увеличават със 165.5 млн. щ. д.

В сравнение с края на 1998 г. *дългосрочният външен дълг* нараства със 191.1 млн. щ. д. (2.1%). Прирастът на дълга се дължи на трансакции – 300.8 млн. щ. д., докато поради курсови разлики дългосрочният дълг спада със 119.7 млн. щ. д. Увеличението е резултат както на получените кредити в подкрепа на платежния баланс, така и на получени средства по проекти от Световната банка, Европейската инвестиционна банка и Европейската банка за възстановяване и развитие. За нарастването на дългосрочния външен дълг допринася и преоформянето на задълженията на Минералбанк и Стопанска банка към италианския консорциум SACE, както и на задълженията на Минералбанк към Испания (общо в размер на 84.9 млн. щ. д.).

ОБХВАТ НА БРУТНИЯ ВЪНШЕН ДЪЛГ (методологически бележки)

Данните за brutния външен дълг, които отчита Българската народна банка, са обобщени в две основни групи – държавен и държавногарантиран дълг и негарантиран дълг. Източник на данните по държавния и държавногарантирания дълг е Министерството на финансите.

На практика обаче между данните на Министерството на финансите и на БНБ за 1999 г. съществува разлика в размер на 104.8 млн. щ. д., която се дължи на методологически причини.

Съгласно международните стандарти и по-конкретно методологията на Световната банка и други международни финансови институции в публичния външен дълг се включват: държавният дълг на правителството, дългът на местните органи на управление и дългът на предприятията с 50% или повече държавна собственост (*External Debt – Definition, Statistical Coverage and Methodology*, The World Bank, IMF, BIS, OECD, Paris, 1988, p. 173). Ръководството по платежен баланс на МВФ (1993 г.) по същия начин разглежда обхвата на публичния дълг (§ 85 – 87), което дава възможност да се постигне необходимото задължително съответствие между данните за изменението на brutния външен дълг на всяка страна и данните по платежния баланс.

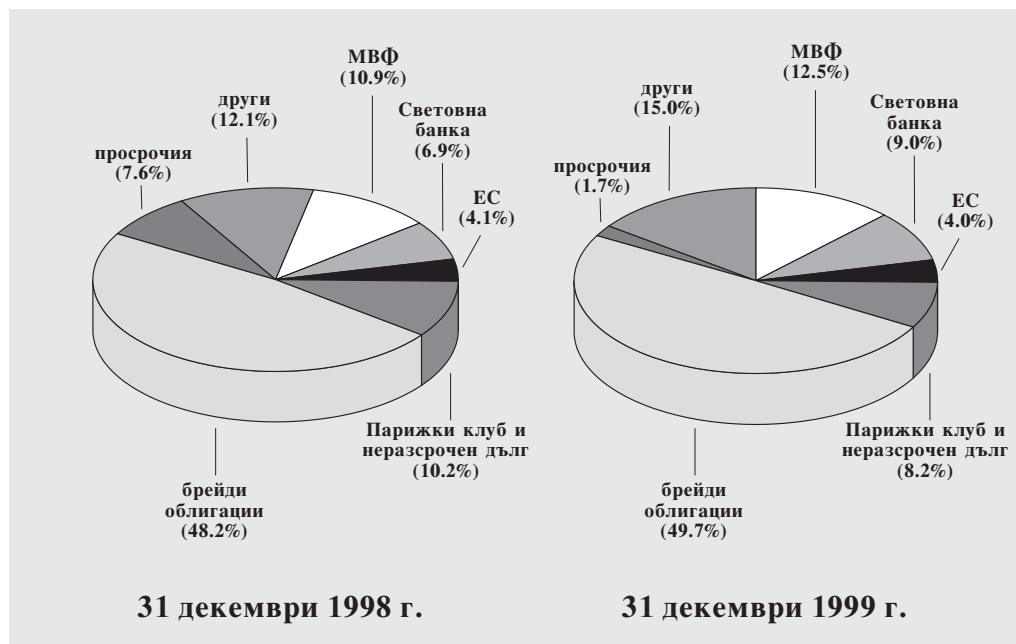
Следвайки тези международни стандарти, Българската народна банка добавя към дълга, отчитан от Министерството на финансите, следните елементи: 1) валутните ЗУНК облигации, притежание на нерезиденти (в размер на 94.6 млн. щ. д. към края на декември 1999 г.); 2) еврооблигациите, емитирани от Столична община – притежание на нерезиденти (в размер на 27.1 млн. щ. д.); 3) и изключва от задълженията по брейди облигациите размера на тези облигации, които са притежание на резиденти (16.9 млн. щ. д.).

В сравнение с декември 1998 г. *краткосрочните задължения* намаляха с 461.3 млн. щ. д. (47%). Основна причина за спада на тези задължения е уреждането през март на просрочената част от дълга към *Международната инвестиционна банка* (504.3 млн. щ. д. към края на февруари 1999 г.) и предоговарянето на просрочените задължения на Минералбанк и Стопанска банка.

Към края на декември 1999 г. дългосрочните задължения към *официалните кредитори* са в размер на 4044.8 млн. щ. д., като нарастват само с 0.9 млн. щ. д. спрямо края на 1998 г. Най-големите институционални кредитори на страната са Международният валутен фонд (12.5% от brutния външен дълг), Световната банка (9% от brutния външен дълг) и Европейският съюз (4% от brutния външен дълг). Към *частните кредитори* дългосрочните задължения възлизат на 5424 млн. щ. д., като са повече със 190.2 млн. щ. д. (3.6%) в сравнение с 31 декември 1998 г. Основни причини за това са: прирастът на негарантираните задължения на *Други сектори* със 132.8 млн. щ. д. (106.7%), закупените през годината от нерезиденти облигации от емисията на Столичната община в размер на 27.1 млн. щ. д.²¹ и др.

²¹ 27 млн. евро (по курс към щатския долар в края на декември 1999 г.).

СТРУКТУРА НА БРУТНИЯ ВЪНШЕН ДЪЛГ ПО КРЕДИТОРИ

Източник: БНБ.

Обслужване на БВД

През цялата 1999 г. извършените плащания по обслужването на brutния външен дълг на страната (977.2 млн. щ. д.) се разпределят, както следва – за главници 496.7 млн. щ. д. (50.8%) и 480.4 млн. щ. д. (49.2%) за лихви. В сравнение със същия период на 1998 г. извършените плащания за периода януари – декември 1999 г. са по-малко с 216.8 млн. щ. д. (изплатените главници спадат със 167.5 млн. щ. д., докато размерът на платените лихви е по-малък с 49.3 млн. щ. д.).

ПЛАЩАНИЯ ПО БРУТНИЯ ВЪНШЕН ДЪЛГ ПРЕЗ 1999 г.

	(млн. щ. д.)				
	I трим.	II трим.	III трим.	IV трим.	Общо
Главница	159.0	61.5	184.8	91.4	496.7
Лихва	222.7	36.1	181.8	39.9	480.4
Общо	381.7	97.6	366.6	131.3	977.2

Източник: БНБ.

През 1999 г. на *официалните кредитори* на страната са изплатени (общо по дългосрочни и краткосрочни кредити) 564.9 млн. щ. д. (370.3 млн. щ. д. главници и 194.6 млн. щ. д. лихви). В сравнение със същия период на 1998 г. размерът на изплатените задължения към официалните кредитори намалява с 243.7 млн. щ. д. (изплатените главници са по-малко със 198.4 млн. щ. д., а платените лихви – с 45.3 млн. щ. д.).

По дълга към *частните кредитори* за 1999 г. са извършени плащания (общо по дългосрочни и краткосрочни кредити) в размер на 412.2 млн. щ. д. (126.4 млн. щ. д. главници и 285.8 млн. щ. д. лихви).

Изменения на дълговите индикатори

Спадът на brutния външен дълг през 1999 г. води до подобряване на съотношението *брутен външен дълг/брутен вътрешен продукт*. От 83.7% за декември 1998 г. то спада на 81.3% за декември 1999 г.

В резултат на по-големия темп на спад на износа на стоки и нефакторни услуги отколкото на brutния външен дълг през 1999 г. леко се влошава съотношението *брутен външен дълг/износ на стоки и нефакторни услуги* – от 171.5% през 1998 г. на 173.7% през 1999 г.

Главно поради по-ниския размер разходи по обслужване на брутния външен дълг през 1999 г. съотношението *обслужване на брутния външен дълг/брутен вътрешен продукт* се подобрява – от 9.7% на 8%.

Индикаторът *обслужване на брутния външен дълг/износ на стоки и нефакторни услуги* достига 17% в края на 1999 г., като бележи известно подобряване (с 3 процентни пункта) спрямо декември 1998 г. поради по-силния темп на спад на разходите по обслужване на външния дълг (с 18.2%) в сравнение с намаляването на износа на стоки и нефакторни услуги (с 3.8%).

Поради уреждането на просрочените задължения към Международната инвестиционна банка през март 1999 г. и на част от задълженията на Стопанска банка и на Минералбанк съотношението *краткосрочен дълг/брутен вътрешен продукт* се подобрява с 3.8 процентни пункта, като от 8% в края на 1998 г. то достига 4.2% в края на 1999 г.

Най-вече поради увеличението на валутните депозити на нерезиденти и нарасналите задължения на резиденти по държавни ценни книжа през 1999 г. леко се влошава съотношението *сума на депозитите на нерезиденти и ДЦК, притежание на чуждестранни лица/размер на валутните резерви на БНБ*. То нараства до 6.7% за декември 1999 г. при 5.5% за 1998 г.

Съотношението *краткосрочен дълг/брутен външен дълг* значително се подобрява в сравнение с декември 1998 г., което се дължи на намалението на просрочените задължения. От 9.6% за декември 1998 г. то спада на 5.2% за декември 1999 г.

ДЪЛГОВИ ИНДИКАТОРИ

	(%)									
	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	
Брутен външен дълг/БВП ¹	161.1	160.5	130.5	118.1	78.1	102.9	96.0	83.7	81.3	
Брутен външен дълг/износ ²	296.0	274.7	282.5	218.4	149.8	153.5	155.5	171.5	173.7	
Обслужване на брутния външен дълг/БВП ¹	3.2	5.1	4.0	15.1	7.5	11.6	8.8	9.7	8.0	
Обслужване на брутния външен дълг/износ ²	5.8	8.8	8.7	27.9	14.5	17.2	14.3	20.0	17.0	
Краткосрочен външен дълг/БВП ¹ (Депозити + ДЦК) ³ /валутен резерв на БНБ	125.9	123.7	99.8	21.6	10.1	11.1	11.8	8.0	4.2	
Краткосрочен външен дълг/брутен външен дълг	0.0	149.5	156.9	37.8	13.6	20.3	11.3	5.5	6.7	
	78.1	77.1	76.5	18.3	12.9	10.7	12.3	9.6	5.2	

¹ За изчисленията е използван прогнозен БВП за 1999 г. в размер на 12 287 млн. щ. д.

² Износ на стоки и нефакторни услуги.

³ Вкл. валутни депозити на нерезиденти и притежаваните от нерезиденти валутни държавни облигации.

Източник: БНБ.

Външна търговия

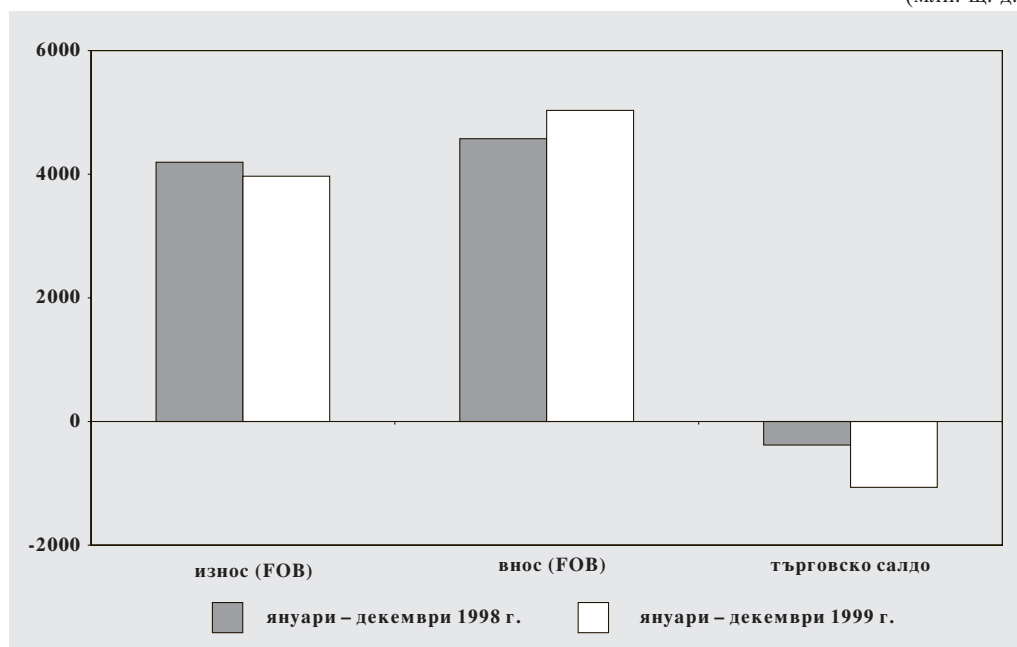
През първото полугодие на 1999 г. външната търговия на България се развиваше в условията на слабо търсене на международните пазари. Отрицателно въздействие имаше и кризата в Косово, което значително затрудни износа на страната към нейния основен търговски партньор – Европейския съюз. През втората половина на 1999 г. се наблюдаваше по-голяма икономическа активност в Европейския съюз и възстановяване растежа на азиатските икономики, което предизвика оживление на международните стокови пазари. Засиленото търсене и ограничаването на производството на суровия петрол доведе до рязко увеличение на неговата цена. С по-ниски темпове се повишиха цените на стоманата и на цветните метали.

Търговско салдо

По предварителни данни търговското салдо е отрицателно и възлиза на 1064 млн. щ. д. (8.7% от БВП), като се влошава с 683.3 млн. щ. д. спрямо 1998 г. Износът (FOB) достига 3967.2 млн. щ. д. и е по-малък с 5.4% (226.3 млн. щ. д.) спрямо съответния период на 1998 г. Вносът (FOB) е по-голям с 10% (457 млн. щ. д.) спрямо 1998 г. и възлиза на 5031.2 млн. щ. д.

ДИНАМИКА НА ВЪНШНАТА ТЪРГОВИЯ

(млн. щ. д.)

Източник: По данни от митническите декларации, получени от Дирекция „ИИЦ“ към „Информационно обслужване“ АД и НСИ, обработени от БНБ по датата на оформяне на декларациите.

Износ

Върху износа на България през 1999 г. оказваха влияние слабото търсене на международните пазари на основни стоки и суровини през първата половина на годината, конфликтът в Косово, по-голямото външно търсене през последните месеци на отчетната година и структурните проблеми на българската икономика.

ЦЕНИ НА МЕЖДУНАРОДНИТЕ СТОКОВИ ПАЗАРИ

Стоки	Средни цени (щ. д. за тон)		Изменение 1999/1998	
	1998	1999	щ. д.	%
Пшеница	126.1	112.0	-14.1	-11.2
Памук	1445.0	1171.0	-274	-19.0
Вълна	4290.0	3988.0	-302	-7.0
Карбамид	103.1	77.8	-25.3	-24.5
Троен суперфосфат	173.1	154.5	-18.6	-10.7
Алуминий	1357.0	1361.0	4.0	0.3
Мед	1654.0	1573.0	-81.0	-4.9
Олово	529.0	503.0	-26.0	-4.9
Цинк	1025.0	1076.0	51.0	5.0
Горещо валцувана стомана	279.2	243.3	-35.9	-12.9
Студено валцувана стомана	370.8	340.4	-30.4	-8.2
Продукти от стомана*	74.9	68.4	-8.7	-8.7
Суров петрол**	12.7	17.8	5.1	40.2

* Индекс 1990 г. = 100.

** Брент, щ. д. за барел.

Източник: Global Commodity Markets – Commodity price data. The World Bank, January 2000.

През 1999 г. приходите от износ на суровини и материали (с ниска добавена стойност) намаляха с 13% (250.6 млн. щ. д.) в сравнение със същия период на 1998 г., като достигат 1684.3 млн. щ. д. Най-силно намаля износът (по начин на използване) на *торове* (с 53.5%, 42.2 млн. щ. д.), което е свързано с продължаващия спад на техните цени на международните пазари и със структурните проблеми на предприятията в отрасъла. През годината чувствително спадна също износът на *чугун, желязо и стомана* (с 33.4%, 131.8 млн. щ. д.), *текстилни материали* (с 27.3%, 51.7 млн. щ. д.) и на *химически продукти*

(с 22.9%, 44.4 млн. щ. д.). Увеличение на износа се наблюдава за групите *суровини за производство на храни* (с 29.3%, 43.7 млн. щ. д.), *тютюн* (с 24.8%, 12.7 млн. щ. д.), *цимент* (със 7.3%, 1.8 млн. щ. д.) и *дървен материал, хартия и картон* (с 3.8%, 4.7 млн. щ. д.).

Износът на **инвестиционни стоки** е по-малък с 10% (67.3 млн. щ. д.) спрямо 1998 г., което се дължи главно на по-ниския износ на транспортни средства (с 49%, 45.2 млн. щ. д.). Нараства единствено износът на *машини, уреди и апарати* (с 8.1%, 16 млн. щ. д.), което допринася за по-ниския общ спад на износа на инвестиционни стоки.

ДИНАМИКА НА ИЗНОСА

Износ (по начин на използване)	Относителен дял за 1998 г. (%)	Принос в общото изменение на износа (процентни пунктове)				
		I трим.	II трим.	III трим.	IV трим.	Общо
Потребителски стоки	31.1	-1.1	-1.0	4.7	0.8	0.7
Суровини и материали	46.1	-13.2	-16.1	0.7	5.9	-6.0
Инвестиционни стоки	16.0	-3.0	0.1	-0.4	-3.1	-1.6
Енергийни ресурси	6.7	-3.0	1.8	2.2	5.0	1.4
ОБЩО ИЗНОС (FOB)	100.0	-20.4	-15.2	7.3	8.6	-5.4

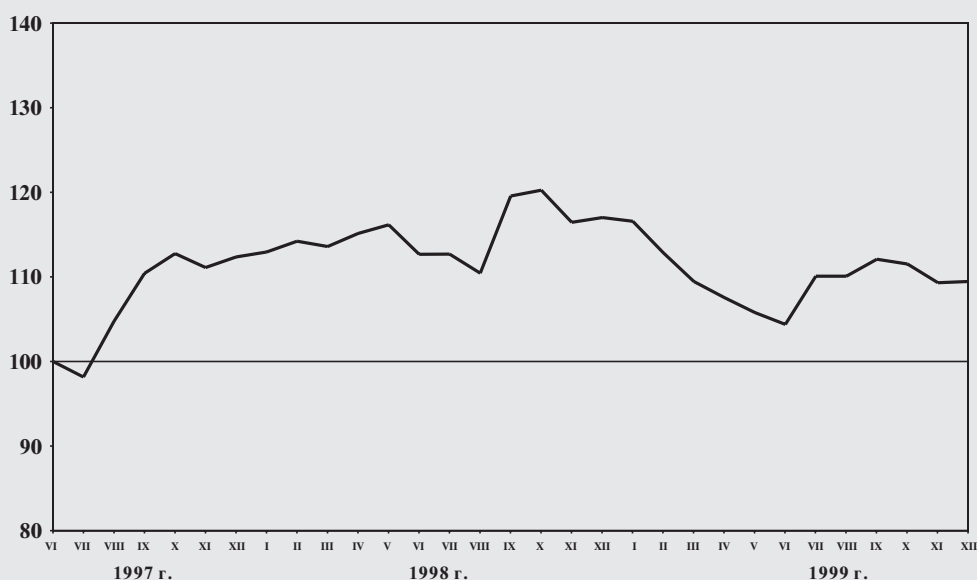
Източник: По данни от митническите декларации, получени от Дирекция „ИИЦ“ към „Информационно обслужване“ АД и НСИ, обработени от БНБ по датата на оформяне на декларациите.

За 1999 г. износът на **потребителски стоки** е по-голям (с 2.4%, 30.9 млн. щ. д.), като най-силно нарасна износът на *дрехи и обувки* с 23.6% (126.2 млн. щ. д.) и на *мебели и домакинско обзавеждане* (с 13.9%, 12.2 млн. щ. д.). Чувствителен е спадът на *напитки* (с 35.8%, 50.8 млн. щ. д.), *цигари* (с 34%, 19.4 млн. щ. д.) и на *храни* (с 18.4%, 43.2 млн. щ. д.). Спадът на износа на тези потребителски стоки в немалка степен се свързва с по-малкия износ за Русия. Обезценяването на рублата след кризата от лятото на 1998 г. и последващото чувствително понижение на реалните доходи на населението в Русия доведоха до по-ниско потребление на вносни стоки.

РЕАЛЕН ВАЛУТЕН КУРС

През 1999 г. реалният ефективен валутен курс се обезцени с 6.5% спрямо края на 1998 г., докато износът през отчетната година спадна с 5.4%. По принцип реалното обезценяване на местната валута води до увеличение на конкурентоспособността на износа и до неговия прираст. Особено отчетливо се забелязва това несъответствие през първата половина на 1999 г., когато реалният ефективен валутен курс се обезцени с 10.8%, докато износът спадна със 17.8% спрямо периода януари – юни 1998 г. Обратно, през втората половина на 1999 г. общият износ (FOB) нарасна със 7.9%, докато реалният ефективен валутен курс поскъпна с 3.5% спрямо края на юни 1999 г.

ИНДЕКС НА РЕАЛНИЯ ЕФЕКТИВЕН ВАЛУТЕН КУРС (юни 1997 г. = 100)

* Базиран на относителните тегла на валутите в разплащанията (щ. д. – 75%, герм. марка – 20%, шв. франк – 5%).

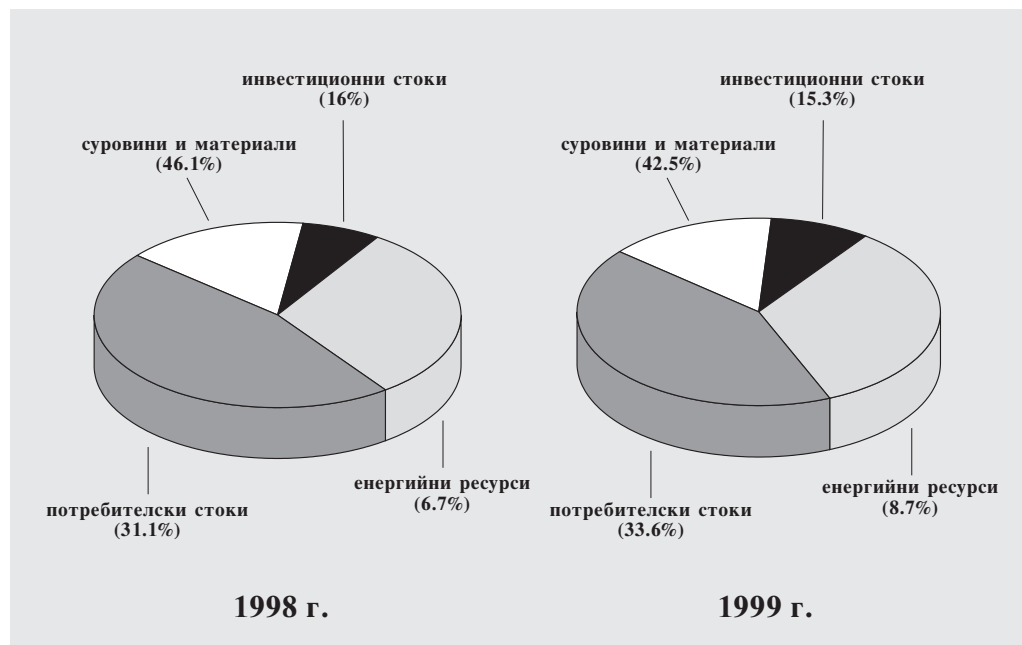
Източник: БНБ, НСИ и International Financial Statistics.

Причините за спада на българския износ (и за понижената му конкурентоспособност) през 1999 г. не могат да бъдат обяснени само с колебанията на реалния ефективен валутен курс през годината. Ускоряването на структурните промени в икономиката, насочени към увеличаване на производителността на труда и към промяна в структурата на българския износ, са основните инструменти за стабилно подобряване на неговата конкурентоспособност и за постигане на траен растеж.

Независимо от чувствителния спад на износа на **електрическа енергия** за 1999 г. (с 45.3%, 52.5 млн. щ. д.) износът на енергийни ресурси е по-голям (с 21.5%, 60.7 млн. щ. д.) спрямо 1998 г., което се дължи на прираста на износа на *петролни продукти* (със 75.6%, 116.7 млн. щ. д.).

На фона на общия спад на износа в стоковата му структура през 1999 г. започват да се наблюдават важни промени. Нараства дялът на *потребителските стоки* и на *енергийните ресурси* за сметка на *суровините и материалите* и *инвестиционните стоки*. Докато прирастът на износа на *енергийни ресурси* се определя изцяло от ценовия фактор, увеличението при *потребителските стоки* се съпътства с промени в структурата, които ясно очертават конкурентните позиции на страната. Същевременно спадът на относителния дял на износа на *суровините и материалите* също разкрива важна насока за повишаване ефективността на износа в средносрочна перспектива.

СТРУКТУРА НА ИЗНОСА ПО НАЧИН НА ИЗПОЛЗВАНЕ

Източник: По данни от митническите декларации, получени от Дирекция „ИИЦ“ към „Информационно обслужване“ АД и НСИ, обработени от БНБ по датата на оформяне на декларациите.

Внос

Върху размера на вноса през 1999 г. оказваха влияние рязкото увеличение на цените на суровия петрол на международните пазари, увеличението на цените на другите стоки, внасяни в България (поради по-високите цени на петрола), нарастването на кредитите от чужбина, получени от частния сектор, увеличението на вътрешния кредит за частния сектор и по-голямата реална работна заплата в него.

За 1999 г. вносът на **инвестиционни стоки** нараства чувствително (с 40.2%, 426.3 млн. щ. д.) спрямо 1998 г. Най-голямо е увеличението на вноса на *транспортни средства* (с 86.2%, 140.7 млн. щ. д.).²² Чувствително се повишава също и вносът на *машини, уреди и апарати* (с 56.8%, 215.2 млн. щ. д.). Прирастът на вноса на тези две групи стоки за 1999 г. се дължи според нас на извършвани инвестиции, главно в частния сектор и преди всичко в дружества с чуждестранно участие. Това се доказва и с нарастването в доларово изражение на предоставените от банките кредити за частния сектор (с 16.1%) и на получените от чужбина кредити (1.2 пъти). През 1999 г. е отбелязан чувствителен прираст и на вноса на *електрически машини* (с 23.6%, 40.4 млн. щ. д.).

За 1999 г. вносът на **потребителски стоки** е по-висок с 33.1% (234 млн. щ. д.), което е свързано според нас и с ниската конкурентоспособност на българските стоки на вътрешния пазар, от една страна, а, от друга – на асортиментната структура на производството в страната. Най-силно се увеличава вносът на *автомобили* (с 258.4%, 104.9 млн. щ. д.), *мебели и домакинско обзавеждане* (с 60%, 53 млн. щ. д.), *лекарства и козметика* (с 29.4%, 38.6 млн. щ. д.) и на *дрехи и обувки* (с 16.8%, 25.3 млн. щ. д.). Спада обаче вносът на *храни, напитки и цигари* (с 13.6%, 25.9 млн. щ. д.).

²² Една от причините за увеличения внос на *автомобили* е това, че от 1 януари 1999 г. (съгласно Закона за митниците и съпътстващите го нормативни документи, в сила от 1 януари 1999 г.) физическите лица, извършили този внос, са задължени да подават митнически декларации. Леките автомобили се разпределят между инвестиционни и потребителски стоки в съотношение 50:50.

ДИНАМИКА НА ВНОСА

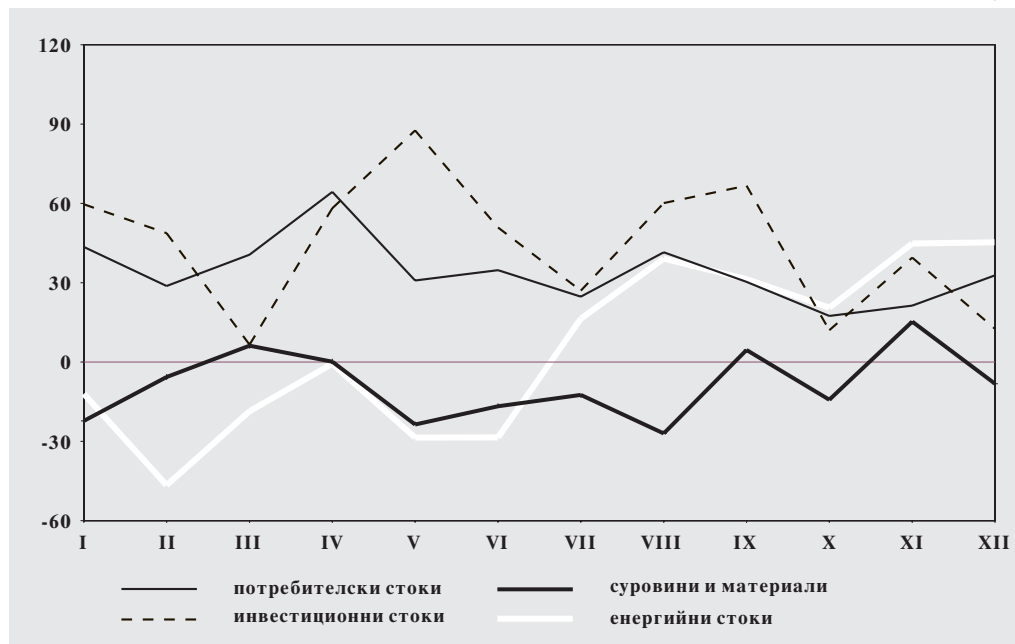
Внос (по начин на използване)	Относителен дял за 1998 г. (%)	Принос в общото изменение на вноса (процентни пунктове)				
		I трим.	II трим.	III трим.	IV трим.	Общо
Потребителски стоки	14.3	4.6	6.0	4.4	4.0	4.7
Суровини и материали	40.5	-2.2	-6.8	-5.6	-1.3	-3.9
Инвестиционни стоки	21.4	6.4	12.5	11.1	4.8	8.6
Енергийни ресурси	23.8	-8.6	-4.1	6.1	7.9	0.6
ОБЩО ИЗНОС (FOB)	100.0	0.2	7.7	16.0	15.4	10.0

Източник: По данни от митническите декларации, получени от Дирекция „ИИЦ“ към „Информационно обслужване“ АД и НСИ, обработени от БНБ по датата на оформяне на декларациите.

За 1999 г. вносът на **суровини и материали** спадна с 9.6% (192.7 млн. щ. д.) спрямо същия период на 1998 г., като най-силно намаля вносът на *химически продукти* (с 44%, 125.1 млн. щ. д.), *руди* (с 22.5%, 44.4 млн. щ. д.) и *чугун, желязо и стомана* (с 24.6%, 29.4 млн. щ. д.). Спадът на вноса на чугун, желязо и стомана за 1999 г. е свързан с намалялото производство поради по-ниския износ, в т. ч. поради по-слабото търсене на черни метали на международните пазари през първата половина на 1999 г. Прираст на вноса за периода се наблюдава за групите *пластмаси и каучук* (със 17.9%, 33.3 млн. щ. д.) и *текстилни материали* (с 0.2%, 0.9 млн. щ. д.).

ДИНАМИКА НА ВНОСА ПО НАЧИН НА ИЗПОЛЗВАНЕ ПРЕЗ 1999 г. (спрямо съответния месец на предходната година)

(%)

Източник: По данни от митническите декларации, получени от Дирекция „ИИЦ“ към „Информационно обслужване“ АД и НСИ, обработени от БНБ по датата на оформяне на декларациите.

През 1999 г. вносът на **енергийни ресурси** леко нараства (с 2.5%, 30 млн. щ. д.) спрямо 1998 г., което се дължи изцяло на прираста на суров петрол (с 42.5%, 221.7 млн. щ. д.). За това допринасят както увеличението на цените на суровия петрол на международните стокови пазари със 161.1%, така и по-големият български износ на петролни продукти (със 75.6%, 116.7 млн. щ. д.). Силно спада обаче вносът на *въглища* (с 48.2%, 81.4 млн. щ. д.) и *природен газ* (с 18.2%, 58 млн. щ. д.). Намалението на вноса на природен газ за разглеждания период се дължи и на спада на промишленото потребление, което е свързано със свиването (дори спирането) на нерентабилни производства, използващи природен газ като енергоизточник и като суровина, и с високата задлъжнялост на много предприятия към „Булгаргаз“ АД.

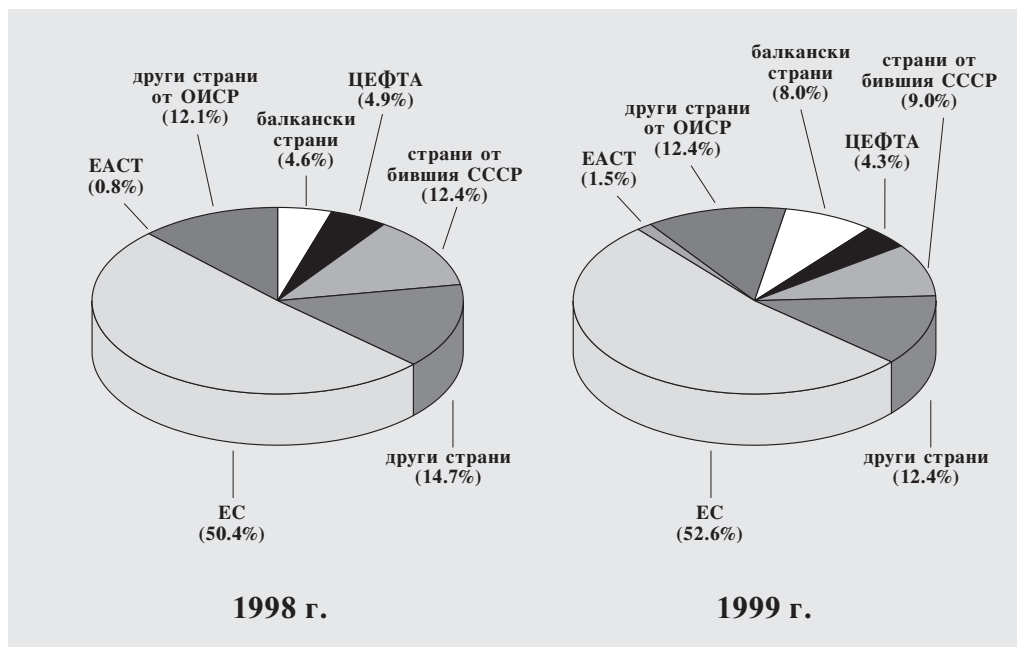
Географска структура

Износ. През втората половина на 1999 г. се наблюдаваше по-силно външно търсене, свързано с повишаването темпа на растеж на страните от еврозоната. Високият относителен дял на общия износ на страната в БВП (32.3% за 1999 г. по предварителни данни) и увеличението на относителния дял на износа за Европейския съюз (от 50.4% за 1998 г. на 52.6% за 1999 г.) показват нарастващата зависимост между темповете на растеж на страните – членки на Европейския съюз, и темповете на растеж на износа и на БВП на България. Върху по-ниския износ за Европейския съюз през 1999 г. определено влияние оказва по-ниският темп на растеж на страните от ЕС като цяло, както и по-ниският темп на растеж на БВП за отделни страни от съюза – Германия, Гърция и Великобритания. Положително влияние върху българския износ има преустановяването на конфликта в Косово. През втората половина на 1999 г. износът за балканските страни рязко нарасна – със 142.5 млн. щ. д. (154.6%) спрямо съответния период на 1998 г. Осезаемо неблагоприятно отражение върху износа продължава да оказва по-слабото търсене в Русия и Украйна в резултат на икономическите проблеми в тези страни.

През годината износът за **ЕС** е по-нисък с 28.8 млн. щ. д. (1.4%) спрямо 1998 г. Най-сериозен е спадът на износа за **Германия** (с 52.4 млн. щ. д., 11.7%) и за **Гърция** (с 26.2 млн. щ. д., 7.1%), което се дължи основно на „Чугун, желязо и стомана“. По-нисък е износът и за **Испания** (с 13.6 млн. щ. д., 11.2%) и за **Великобритания** (със 7.4 млн. щ. д., 6.9%). Нараства обаче износът за **Франция** (с 37.4 млн. щ. д., 26.1%) и **Белгия** (с 25.5 млн. щ. д., 16.8%) спрямо 1998 г.

За цялата 1999 г. износът за страните от **бившия СССР** намалява със 162.8 млн. щ. д. (31.3%) и има най-голям принос за общия спад на износа на страната (71.9%).

ГЕОГРАФСКА СТРУКТУРА НА ИЗНОСА

Източник: По данни от митническите декларации, получени от Дирекция „ИИЦ“ към „Информационно обслужване“ АД и НСИ, обработени от БНБ по датата на оформяне на декларациите.

Общо за 1999 г. износът за **Русия** намалява с 34.3 млн. щ. д. (15.4%) спрямо 1998 г. В резултат на това спада и относителният дял на Русия в общия износ – от 5.3% за 1998 г. на 4.8% за 1999 г. Спадът на износа за Русия се дължи както на по-ниската конкурентоспособност на изнасяните стоки (в т.ч. поради продължаващото обезценяване на руската рубла от август 1998 г. насам), така и на мерките, предприети от правителството на Русия за ограничаване на вноса. Намалява износът на „Разни видове хранителни продукти“ (с 12.7 млн. щ. д., 84.7%), „Тютюн и обработени заместители на тютюна“ (с 10 млн. щ. д., 46.1%) и „Фармацевтични продукти“ (с 6.9 млн. щ. д., 23.0%). За отчетната година чувствително спада и износът за **Украйна** (с 40.9 млн. щ. д., 37.8%), за което допринасят в най-голяма степен „Минерални горива, минерални масла и продукти от тяхната дестилация“ и „Безалкохолни и алкохолни напитки“. Рязко спада износът и за **Грузия** (с 28.2 млн. щ. д., 40.9%).

През 1999 г. износът за групата страни **други от ОИСР** отбелязва спад със 17.3 млн. щ. д. (3.4%) спрямо 1998 г. Най-силно през отчетната година спада износът за **Турция** (с 47.1 млн. щ. д., 14.1%), като това се дължи преди всичко на намаления износ на „Мед и изделия от мед“ и „Органични химични продукти“. Чувствително се увеличава износът за **САЩ** (с 35.7 млн. щ. д., 32.3%), за което най-много допринасят „Тютюн и обработени заместители на тютюна“ и „Други минерални суровини“.

През отчетната година износът за **ЦЕФТА** спада с 37.6 млн. щ. д. (18.1%). Най-голямо е намалението на износа за **Полша** (с 25.3 млн. щ. д., 46.2%), дължащо се на резкия спад на *кораби* (с 26.9 млн. щ. д., 100%). За разглеждания период спада и износът за **Словашката република** (с 13.8 млн. щ. д., 63.4%), което е свързано и с въведената допълнителна такса върху вноса. По-нисък е износът и за **Унгария** (със 7.9 млн. щ. д., 24.2%). Той обаче нараства за **Словения** (с 4.7 млн. щ. д., 14.4%) и за **Румъния** (с 4.9 млн. щ. д., 9.8%).

За 1999 г. спрямо 1998 г. износът за **балканските страни** е по-висок със 122.4 млн. щ. д. (63.5%). Нараства чувствително износът за **Югославия** (с 85.4 млн. щ. д., 109.8%), което се дължи основно на „Минерални горива, минерални масла и продукти от тяхната дестилация“. Голям е прирастът на износа и за **Македония** (с 28.9 млн. щ. д., 37.8%).

Кризата в **Югоизточна Азия**²³ от 1997 г. и обезценяването на местните валути доведе до намаляване на износа за тези страни през отчетната година (с 13.8 млн. щ. д., 45%).

Внос. Общо за цялата 1999 г. вносът от **Европейския съюз** нараства с 419.5 млн. щ. д. (18.7%), в резултат на което неговият относителен дял в общия внос се увеличи до 48.7% при 45.2% за 1998 г. Това е свързано и с фиксирания курс между лева и валутите на страните – членки на еврозоната, от една страна, и с номиналното обезценяване на лева спрямо долара през 1999 г. (с 16.2%), от друга. По-евтиният внос (в левово изражение) от страните от еврозоната доведе до съответно пренасочване на вноса. Последното се доказва и от увеличението на относителния дял на валутите на страните – членки на еврозоната, използвани за плащането на вноса (от 40.2% за 1998 г. на 46.4% за 1999 г.) и от съответния спад на относителния дял на щатския долар (от 53.9% за 1998 г. на 47.5% за 1999 г.). За 1999 г. най-сериозно расте вносът от **Германия** (със 128.6 млн. щ. д., 18.7%), дължащо се главно на „Автомобилни превозни средства“ и „Ядрени реактори, котли, машини и апарати“. За разглеждания период е по-висок вносът и от **Италия** (с 82 млн. щ. д., 21.6%) основно поради „Ядрени реактори, котли, машини и апарати“ и „Изделия от чугун, желязо и стомана“. Нараства вносът от **Франция** (с 63 млн. щ. д., 28.2%), **Швеция** (с 23.2 млн. щ. д., 44.7%) и **Австрия** (с 22 млн. щ. д., 15.5%) спрямо 1998 г.

За 1999 г. нараства вносът от страните от **бившия СССР** с 51.5 млн. щ. д. (4.2%) спрямо 1998 г.

Съществено увеличение на цените на суровия петрол (особено през втората половина на 1999 г.) доведе до увеличение на вноса от **Русия** за този период (с 231.1 млн. щ. д., 48.6%). Това допринесе за увеличението на вноса от тази страна за цялата 1999 г. (със 100.1 млн. щ. д., 9.8%). По стокови групи за разглеждания период най-силно нараства вносът от Русия на „Минерални горива, минерални масла и продукти от тяхната дестилация“ и „Ядрени реактори, котли, машини и апарати“. През отчетната година спада вносът спрямо 1998 г. от **Украйна** (с 45.3 млн. щ. д., 25.6%)

Присъединяването от началото на 1999 г. на България към **ЦЕФТА** и освобождаването от мита на около 80% от стокообмена ни с тези страни определено е допринесло за увеличението на вноса от тях. За 1999 г. той отбелязва чувствителен прираст (със 73.9 млн. щ. д., 26.9%) спрямо 1998 г. Най-голямо е увеличението на вноса от **Полша** (с 32.7 млн. щ. д., 79.2%), за което допринася основно „Ядрени реактори, котли, машини, апарати и механизми“. През отчетната година нараства вносът и от **Унгария** (с 13.4 млн. щ. д., 36.7%) и **Румъния** (с 14.5 млн. щ. д., 25.2%).

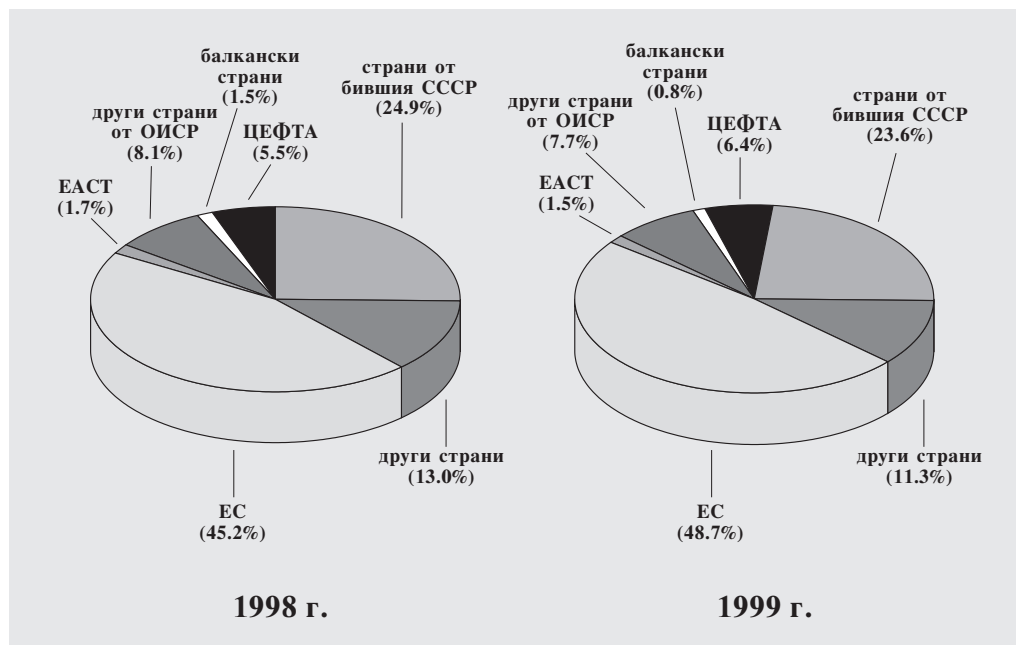
За 1999 г. вносът от групата страни **други от ОИСР** нараства със 17.8 млн. щ. д. (4.4%). Най-голям е прирастът на вноса от **Турция** (с 44.6 млн. щ. д., 36.5%), основен фактор за който е намалението на митата на голямо количество стоки по силата на търговското споразумение за свободна търговия с Турция в сила от 1 януари 1999 г. По стокови групи най-значително нараства вносът на „Пластмаси и пластмасови изделия“ и „Сапуни и препарати за пране“. Спада обаче вносът от **САЩ** (29 млн. щ. д., 14.4%), дължащо се главно на „Минерални горива, минерални масла и продукти от тяхната дестилация“.

За 1999 г. вносът от **балканските страни** е по-нисък с 33.9 млн. щ. д. (44.2%) спрямо 1998 г. Това се дължи най-вече на по-малкия внос от **Югославия** (с 19.1 млн. щ. д., 55.3%) и от **Македония** (с 11.1 млн. щ. д., 30.8%).

За цялата 1999 г. вносът от **Югоизточна Азия** нарасна чувствително (с 39.1 млн. щ. д., 46.9%), което се дължи главно на „Автомобилни превозни средства“ (с 29.1 млн. щ. д., 139.6%). За това вероятно има принос и увеличената конкурентоспособност на стоките от този регион, дължаща се на обезценяването на валутите на тези страни след кризата от 1997 г.

²³ Корея, Малайзия, Тайланд, Филипините и Индонезия.

ГЕОГРАФСКА СТРУКТУРА НА ВНОСА

Източник: По данни от митническите декларации, получени от Дирекция „ИИЦ“ към „Информационно обслужване“ АД и НСИ, обработени от БНБ по датата на оформяне на декларациите.

4. Паричен сектор

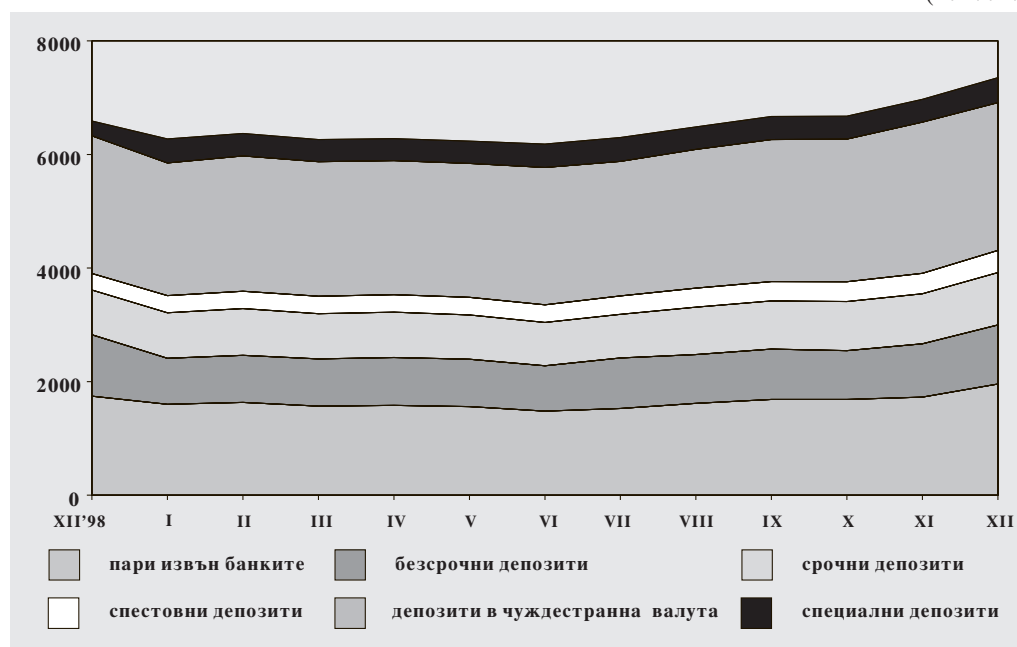
Изминалата 1999 г. е втората пълна календарна година след въвеждането в страната на паричен съвет. През нея продължава общата тенденция към финансова стабилност и ремонетизация на националното стопанство, започнала след радикалната промяна на монетарния режим. Сравнението на динамиката на основните парични и кредитни агрегати през 1999 г. с предходната година позволява да се открие стабилизиращата роля на паричния съвет по отношение развитието на банковия сектор и да се потвърди вече изказаното становище, че реалният прираст на парите и кредита като основни индикатори за монетизацията на икономиката продължава, но със забавящи се темпове. Това е напълно обяснимо на базата на протичащата структурна реформа в реалния сектор, като допълнително влияние имат както външни фактори, свързани с динамиката на платежния баланс, така и вътрешни събития, в частност деноминацията на българския лев. Последната може да се разглежда като известен тест за доверието към националната парична единица и монетарния режим, който успешно бе издържан, но доведе до известни колебания в динамиката на паричните агрегати през първата половина на годината.

Парични агрегати

През 1999 г. БНБ продължи да оперира в режим на паричен съвет и не встъпи в разрешената ѝ по закон функция на кредитор от последна инстанция в случай на финансова криза. В тези условия паричното предлагане, измерено с най-широкия паричен агрегат МЗ, включващ парите извън банките и всички видове депозити, остава изцяло под влияние на търсенето на пари от страна на стопанските агенти – фирмите и населението. През 1999 г. широките пари се увеличиха със 753.9 млн. лв., или номинално с 11.4%. С отчитане на годишната инфлация паричното предлагане се увеличава в реално изражение с 4.9%. Реалният прираст е по-нисък отколкото през 1998 г., когато бе 8.5%, но ясно показва продължаващо възстановяване на търсенето на пари както в резултат на икономическия растеж, така и вследствие укрепване на доверието в лева и в банките.

ДИНАМИКА НА ПАРИЧНИТЕ АГРЕГАТИ ПРЕЗ 1999 г.

(млн. лв.)

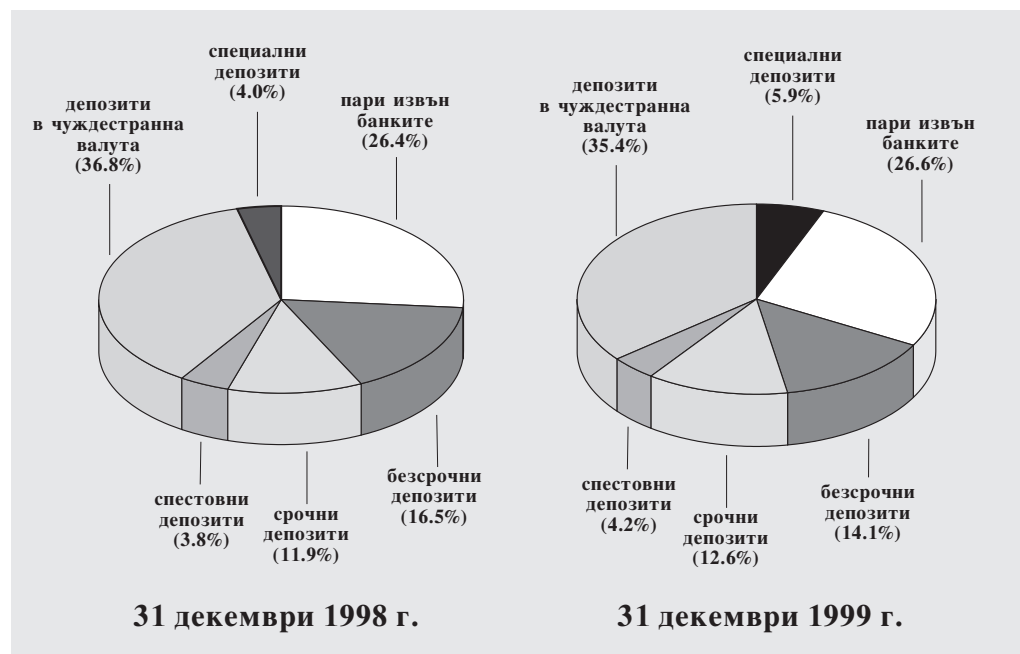

Източник: БНБ.

Нарастването на широките пари се определя от увеличението на левовия компонент, възлизащо на 462.5 млн. лв. и достигащо в реално изражение 5%. Увеличаването на валутния компонент изцяло се дължи на обезценяването на еврото към щатския долар, водещо до същото обезценяване на българския лев поради фиксирания валутен курс. В доларово изражение дори валутният компонент на широките пари намалява с 65.7 млн. щ. д., или 4.3%. Според посочените данни не се наблюдава валутна субституция, а по-скоро има основание да се твърди, че предпочитанията на стопанските агенти са насочени към националната валута. За сравнение през 1998 г. прирастът на валутния компонент в доларово изражение бе 65.6 млн. щ. д.

За разлика от 1998 г. през 1999 г. приносът за увеличаването на паричното предлагане на най-бързоликвидния паричен агрегат M1, включващ парите извън банките и безсрочните депозити, е значително по-малък. Неговият абсолютен прираст е 241 млн. лв. и съставлява 52% от увеличението на левовия компонент на широките пари. В реално изражение нарастването е 2.4% и е с 18 процентни пункта по-малко отколкото през 1998 г. През отчетната година динамиката на двата компонента на паричния агрегат M1 е разнопосочна: парите извън банките растат реално с 5.8%, а безсрочните депозити намаляват с 3.5%. Данните показват продължаващо предпочитание на икономическите агенти към налични пари, което може да се обясни не само с ниската степен на автоматизация при разплащанията, но и с оставащия мотив за укриване на трансакции най-вероятно за избягване на данъчното им облагане. В тази насока въведената в средата на годината деноминация на лева само временно намали парите извън банките с 15.1% към края на юни, след което последва увеличаване с 32.3% до края на годината.

СТРУКТУРА НА ПАРИЧНИТЕ АГРЕГАТИ

Източник: БНБ.

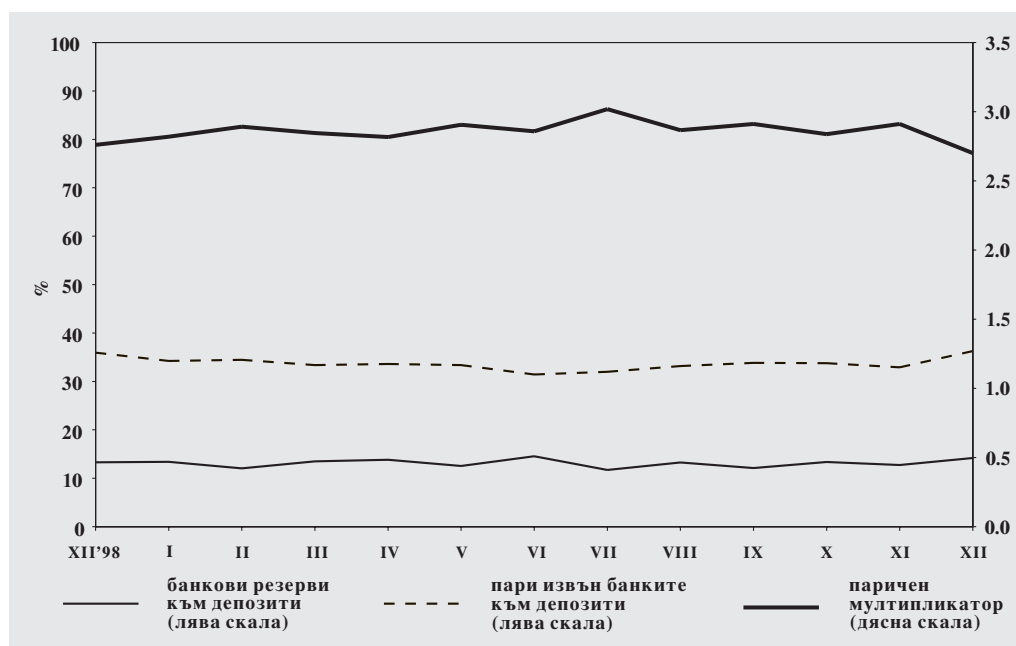
През 1999 г. паричният агрегат М2, включващ агрегата М1 и квазипарите, нараства със 733.4 млн. лв., или в реално изражение с 5.3%. Прирастът на квазипарите, към които се отнасят спестовните и срочните депозити в левове и депозитите в чуждестранна валута, е 492.4 млн. лв. и реално изпреварва с 2.4 процентни пункта общия темп на М2. Сред елементите на квазипарите определящо е увеличаването на левовия компонент – с 15.7% в реално изражение, като новите депозирани средства се насочват както към срочните, така и към спестовните депозити. Най-голям е приносът на населението – 153.6 млн. лв. увеличение на срочните и спестовните депозити (9.5% в реално изражение), по-малък е на фирмите – 83.6 млн. лв. за държавните и 33.3 млн. лв. за частните. Депозитите в чуждестранна валута в доларово изражение намаляват с 68.8 млн. щ. д. При тях динамиката по сектори е разнопосочна. Средствата на населението се увеличават с 46.2 млн. щ. д. (5.5%), а при фирмите – намаляват с 13 млн. щ. д. (4.6%) при частните и с 91.7 млн. щ. д. (39.5%) при държавните. Увеличаването на квазипарите и в частност на депозитите на населението осигурява допълнителни ресурси за кредитиране, които са необходимо условие за неговото разширяване. Същевременно обаче то не може да се счита и за достатъчно, защото в крайна сметка кредитната политика на търговските банки се определя от оценката им за риска в реалния сектор.

През 1999 г. бе извършена промяна в методологията на отчитане на паричните агрегати за банките в ликвидация. В съответствие с международните стандарти по финансова статистика бе извършено по-нататъшно отделяне на тези средства от паричните агрегати в работещите банки. За тази цел депозитите в банките в ликвидация бяха изключени от по-ликвидните парични агрегати М1 и М2 и бяха прехвърлени в специално дефиниран паричен агрегат „депозити в банки в ликвидация“ с най-ниска ликвидност в състава на паричния агрегат М3. Както и при отделянето на депозитите в банките в ликвидация в отделна колона, отново за съпоставимост на динамичния ред корекцията бе върната от неговото начало през декември 1997 г. Извършената промяна е в размер на около 150 млн. лв. (около 2% от широките пари). Тя не влияе върху величината на паричното предлагане, а върху неговата структура и паричните агрегати М1 и М2.

През отчетната година динамиката на резервните пари и процеса на паричната мултипликация продължиха да протичат без активната намеса на

централната банка. В условията на паричен съвет БНБ не въздействаше върху резервните пари, доколкото бе запазено равнището на минималните задължителни резерви и нямаше рефинансиране на търговски банки. През 1999 г. паричният агрегат М0 (резервни пари), включващ банковите резерви и парите извън банките, се увеличи с 334.3 млн. лв., или с 14%. Този прирастът е с 2.6 процентни пункта по-висок от номиналното нарастване на широките пари и изцяло се определя от предпочитанията на търговските банки, фирмите и населението. За същия период паричният мултипликатор, показващ съотношението между паричното предлагане и резервните пари, се намали от 2.76 в края на 1998 г. до 2.70 една година по-късно. За спада на мултипликатора съдейства както увеличаването на съотношението между парите извън банките и депозитите от 35.9% до 36.3%, така и прирастът на съотношението между банковите резерви и депозитите от 13.3% до 14.2%. Първото е в резултат от по-голямата склонност към пари в брой спрямо депозитирането им в банки от страна на населението и фирмите, а второто характеризира предпочитанието на банките към депозитиране на средства в БНБ.

ПАРИЧЕН МУЛТИПЛИКАТОР ПРЕЗ 1999 г.

Източник: БНБ.

РЕЗЕРВНИ ПАРИ И ПАРИЧЕН МУЛТИПЛИКАТОР*

	ХІІ.1998 г.	VI.1999 г.	ХІІ.1999 г.
Широки пари (млн. лв.)	6597.2	6183.6	7351.1
Резервни пари (млн. лв.)	2387.4	2163.0	2721.7
Паричен мултипликатор	2.76	2.86	2.70
Пари извън банките/депозити (%)	35.9	31.4	36.3
Банкови резерви/депозити (%)	13.3	14.5	14.2

* Всички данни са в деноминирани левове.

Източник: БНБ.

През цялата 1999 г. динамиката на широките пари се определя от динамиката на резервните пари, като паричният мултипликатор и през двете полугодия частично противодейства на въздействието на резервните пари. През първото полугодие паричното предлагане се намалява под влияние на резервните пари въпреки противоположния ефект на нарастващия мултипликатор. През второто полугодие динамиката се обръща: нарастването на широките

пари е в резултат от прираста на резервните пари, а спадът на паричния мултипликатор отново действа в противоположната посока.

ИЗМЕНЕНИЕ НА ШИРОКИТЕ ПАРИ ПРЕЗ 1999 г.

(млн. лв.)

	I полугодие	II полугодие
Изменение на широките пари, идващо от:	-413.6	1167.5
– резервните пари	-620.1	1597.2
– паричния мултипликатор	227.9	-341.5
– двата фактора	-21.4	-88.2
Изменение на широките пари, идващо от резервните пари по източници:	-620.1	1597.2
– нетни чуждестранни активи	-1112.0	2367.1
в т. ч. валутни резерви	118.3	3173.0
– нетни вътрешни активи	491.9	-769.9
в т. ч. нетни вземания от правителството	-13.3	-582.1
– вземания от банки	-29.0	-49.7

Източник: БНБ.

Анализирано по източници, изменението на широките пари в резултат от изменението на резервните пари изцяло зависи от динамиката на нетните чуждестранни активи на централната банка. В режим на паричен съвет те са силно зависими от валутния резерв, който се определя както от нетните покупки на валута от БНБ, така и от нетното външно финансиране и приходите от приватизацията, депозирани от правителството в БНБ. През първото полугодие нетните чуждестранни активи намаляват, което води до спад на резервните пари и паричното предлагане. За същия период валутните резерви слабо се увеличават, но това става за сметка на официално финансиране. То напълно компенсира намаляването на валутните резерви поради сезонния спад в търсенето на налични пари, който се усилва от предстоящата деноминация на лева. През второто полугодие динамиката е противоположна: прирастът на широките пари от резервните пари изцяло се обезпечава с увеличението на нетните чуждестранни активи и още по-голямо нарастване на валутните резерви. Изменението на нетните вътрешни активи на централната банка е значително по-слабо. Намаляването на нетните вземания от правителството, от една страна, действа задържащо по отношение на резервните пари, а, от друга, чрез увеличението на нетния депозит на правителството в БНБ съдейства за увеличаване на валутните резерви. Аналогично е въздействието и на намаляващите вземания на БНБ от търговските банки в резултат от частичното издължаване на средства от някои банки в ликвидация.

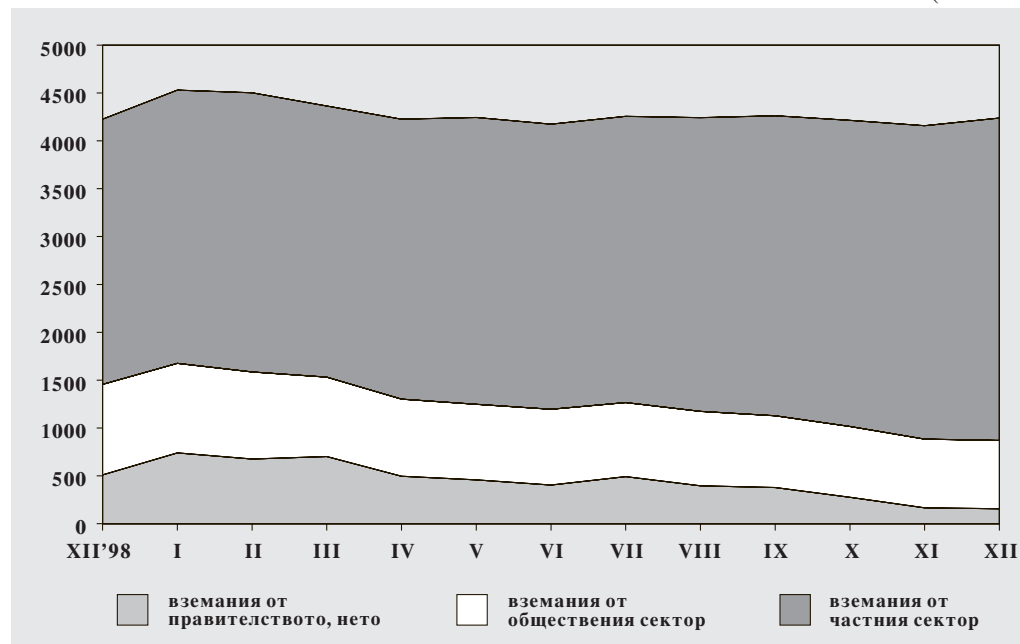
Кредитни агрегати

Както и през 1998 г. през отчетната година динамиката на вътрешния кредит не съвпада с динамиката на паричното предлагане, а силно изостава от нея: докато широките пари се увеличават с над 750 млн. лв., вътрешният кредит в работещите банки се увеличава едва с около 15% от тази сума (116.9 млн. лв.), а с отчитане и на банките в ликвидация – само с 10.2 млн. лв. Въпреки това обаче вземанията от неправителствения сектор изпреварващо нарастват за сметка на по-нататъшния спад на нетните вземания от правителството. През 1999 г. последните намаляват с 395.2 млн. лв. в работещите банки и заедно със споменатия вече общ прираст на вътрешния кредит осигуряват увеличаването на вземанията от реалния сектор с 512.1 млн. лв., което номинално е 21.5%, а реално – 14.4%. За същия период нетните чуждестранни активи на работещите банки намаляват в доларово изражение с 54 млн. щ. д., но сумата едва ли може да се разглежда като трайно връщане на средства в страната за разширяване на кредитирането. В този смисъл относително благоприятната монетарна среда, изразяваща се в неинфлационен реален прираст на паричното предлагане, наред с нетното депозирание на средства в банковата система от страна на правителството осигуряват достатъчен кредитен ресурс за реално нарастване на кредита за националното стопанство. Негово-

то действително използване за кредитиране на реалния сектор зависи в голяма степен от кредитната политика на търговските банки, която оценява както жизнеспособността на конкретните предлагани проекти, така и общото равнище на риска в страната.

ДИНАМИКА НА ВЪТРЕШНИЯ КРЕДИТ

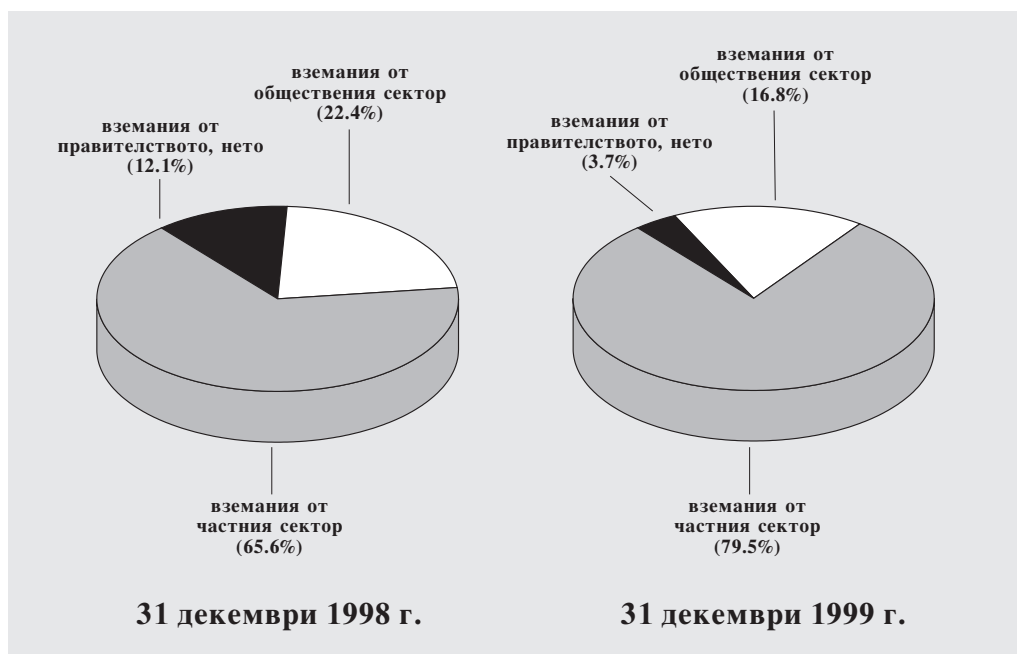
(млн. лв.)

Източник: БНБ.

Както и през предходната година през 1999 г. прирастът на вземанията от неправителствения сектор на работещите банки е главно за сметка на левовия компонент, който се увеличава с 295.6 млн. лв., или реално с 13.3%. За отчетния период нарастването на валутния компонент е номинално с 217 млн. лв., но по-голямата част от него е от обезценяването на лева (еврото) към щатския долар, като прирастът в доларово изражение е само 34 млн. щ. д., или 6.2%. Запазва се тенденцията към насочване на новите кредити предимно за частния сектор – за това съдейства, от една страна, неговото постоянно разширяване по пътя на приватизацията и откриването на нови частни фирми и, от друга – по-голямата му жизнеспособност, изразяваща се в представянето на повече заслужаващи кредитиране проекти. През 1999 г. вземанията на банките от държавните фирми се намаляват със 164.8 млн. лв., или реално с една трета. За частните фирми нарастването е с 622.6 млн. лв., или реално с 38.6%. И тук прирастът е главно за сметка на левовия компонент, който се увеличава с 369.7 млн. лв., или реално с 43.3%, докато за валутния компонент в доларово изражение той е 78.9 млн. щ. д., или 21.6%. Изпреварващото увеличаване на кредитите за частните фирми и в частност на левовия им компонент може да се разглежда като косвен индикатор за доверието в националната валута както от страна на търговските банки, така и от техни основни клиенти. За разлика от 1998 г. през отчетната година нарастването на вземанията на банките от населението е само с 49.4 млн. лв., или реално с 3.9%. Данните показват продължаване на тенденцията към умерено нарастване на този показател, започнала в средата на 1998 г. след бурната кредитна експанзия през втората половина на 1997 г. и първата половина на 1998 г. Може да се предполага, че търсенето на кредити от страна на населението едва ли е намаляло значително в сравнение с първата година след въвеждането на паричния съвет, но определящи са наличието на свободни ресурси и концепцията за дела на тези кредити в общия кредитен портфейл на търговските банки (и преди всичко на Банка ДСК, която остава главен кредитор на населението).

СТРУКТУРА НА ВЪТРЕШНИЯ КРЕДИТ

Източник: БНБ.

Степен на монетизация

През 1999 г. степента на монетизация на националното стопанство, измерена чрез съотношенията на широките пари към БВП и на кредита за реалния сектор към БВП, продължава да нараства. Тази тенденция започна след въвеждането на паричния съвет и отразява възвръщащото се доверие в националната парична единица и банките след дълбоката финансова криза през 1996 г. и началото на 1997 г. Следва да се подчертае обаче, че процесът е относително бавен и след повече от две години на макроикономическа и финансова стабилност степента на монетизация остава далеч от достигнатото преди кризата равнище. Данните за 1999 г. показват нарастване на съотношението на паричното предлагане към БВП от 30.6% за 1998 г. до 32.7% и на отношението на кредита за реалния сектор към БВП от 17.2% до 18.1%. Едно кратко сравнение с други страни с монетарен режим на паричен съвет и/или с покана за преговори за членство в Европейския съюз дава възможност по-точно да се оцени мястото на България по отношение на нейната монетизация. По показателя *парично предлагане/БВП* нашата страна не се различава съществено от страни с паричен съвет като Аржентина и Естония, а също и от някои държави, преговарящи за членство в Европейския съюз като Румъния. По този показател степента на монетизация е по-висока, отколкото в Литва, но по-ниска, отколкото в Полша. По другия индикатор – *вземания от реалния сектор/БВП*, нашата страна е най-близо до Румъния, монетизацията е по-висока, отколкото в Литва, но по-ниска, отколкото в Аржентина, Естония и Полша. Като цяло по-ниската стойност на това съотношение у нас отразява както умерено консервативната кредитна политика на търговските банки, така и запазващия се висок риск в реалния сектор в процеса на неговото закъсняло реструктуриране.

СТЕПЕН НА МОНЕТИЗАЦИЯ

(%)

Страна	Година	Парично предлагане/ БВП	Вземания от реалния сектор/БВП
България	1999	32.7	18.1
България	1998	30.6	17.2
Аржентина	1998	28.7	23.6
Естония	1998	28.4	34.2
Литва	1998	19.4	12.3
Полша	1998	47.0	29.7
Румъния	1998	27.4	17.4

Източник: International Financial Statistics, IMF.

Лихвени проценти по операциите на търговските банки

През последните две години основният лихвен процент бележи тенденция към намаляване, като се запазва методологията за определянето му.

(%)

	1998 г.	1999 г.
Среден годишен основен лихвен процент	5.35	4.68
Среден годишен лихвен процент, формиран на междубанковия левов пазар	2.59	2.95

Източник: БНБ.

Достигнатите нива на лихвените проценти по операциите на търговските банки на междубанковия паричен пазар в левове през 1999 г. – срочни депозити и репосделки – са под нивото на основния лихвен процент с изключение на сделките по депозитите в левове, предоставени за срок над 30 дни, за ноември и декември. Същата тенденция е изразена в по-висока степен през 1998 г., където отклонение над нивото на достигнатия среден годишен основен лихвен процент е отчетено върху незначителен обем сделки за срок над 30 дни – за септември и ноември.

Така формираното отклонение на средния лихвен процент на междубанковия пазар в левове е показателен за наличието на свободен левов ресурс, добра ликвидност на търговските банки и липсата на възможност за възникване на ликвиден риск за системата в краткосрочен план.

Достигнатите нива на средните лихвени проценти по междубанковите срочни депозити в чуждестранна валута са, както следва: 2.95% за депозити в германски марки, 3% – в евро и 5.47% – в щатски долари.

ЛИХВЕНИ ПРОЦЕНТИ, ПРИЛАГАНИ ОТ ТЪРГОВСКИТЕ БАНКИ ПО НОВИТЕ КРАТКОСРОЧНИ КРЕДИТИ И ЕДНОМЕСЕЧНИТЕ ДЕПОЗИТИ В ЛЕВОВЕ

(%)

	1998 г.	1999 г.
Номинални годишни лихвени проценти по краткосрочни кредити, предоставяни от търговските банки	14.14	13.56
Реални годишни лихвени проценти по краткосрочни кредити, предоставяни от търговските банки	13.07	6.98
Номинални годишни лихвени проценти по едномесечните депозити, приети от търговските банки	3.04	3.26
Реални годишни лихвени проценти по едномесечните депозити, приети от търговските банки	2.06	-2.72

Източник: БНБ.

Прилаганите от търговските банки лихвени проценти по новите краткосрочни кредити и едномесечните депозити в левове не показват голямо отклонение през 1999 г. в сравнение с 1998 г. като източник за формиране доходите на банките.

Лихвените активи, които формират приходите от лихви на банките, са предимно вземанията от банки и други финансови институции, които имат най-висок дял в структурата на финансовите активи, включително с между-банковата задлъжнялост на територията на страната, като относителният дял на вземанията от чуждестранни банки и други финансови институции е 31% от общата стойност на активите, а делът на кредитите за нефинансовия сектор – 33%.

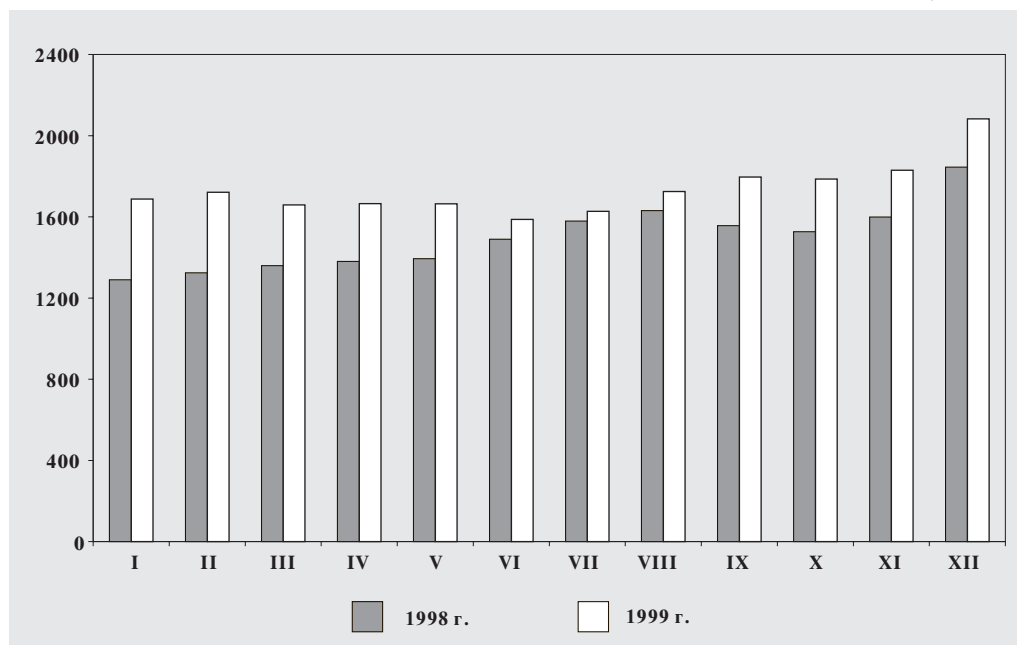
Касова дейност на БНБ

Пари в обращение. В края на 1999 г. парите в обращение, включващи парите в касите на търговските банки и извън тях, достигнаха 2083 млн. лв., като банкнотите и монетите от емисия 1999 г. са 2019 млн. лв., т. е. 97% от парите в обращение. В края на шестмесечието на 1999 г. имаше намаление на парите в обращение с 258 млн. лв. в сравнение с края на 1998 г., тъй като населението и фирмите преди началото на деноминацията се освободиха от част от наличните си пари. В края на 1999 г. парите в обращение се увеличиха с 238 млн. лв. в сравнение с края на 1998 г., или с 13%. Относителният дял на парите в обращение от широките пари е същият, както в края на 1998 г. (28%).

Наличните пари в касите на търговските банки възлязоха на 122 млн. лв. в края на 1999 г. спрямо 103 млн. лв. в края на 1998 г.

ПАРИ В ОБРАЩЕНИЕ (извън касите на БНБ)

(млн. лв.)

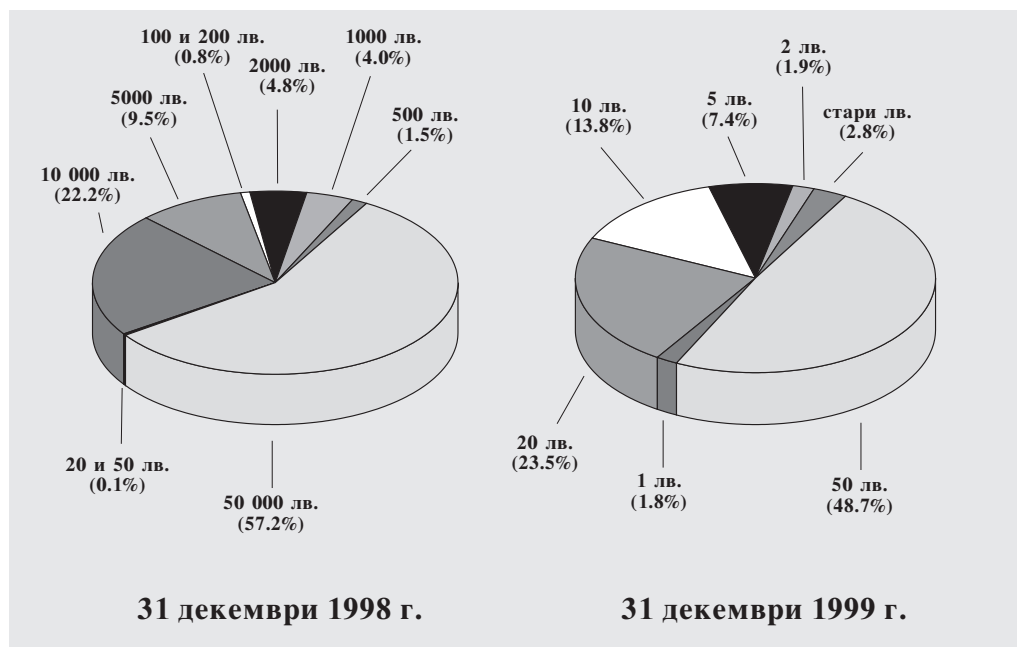
Източник: БНБ.

Номинален строеж. От новите номинали банкноти в обращение са 161 млн. броя с номинална стойност 2003 млн. лв. Преди деноминацията на лева в обращение се намираха 300 млн. броя банкноти, или това представлява намаление от 139 млн. броя до края на 1999 г. То се дължи предимно на изтеглените от обращение банкноти от ниските номинали, които след деноминацията се подменяха с монети.

Към края на 1999 г. монетите са 1.1% от парите в обращение, изчислени на база стойности. От новите номинали монети в обращение са 143 млн. броя с номинална стойност 17 млн. лв.

Структурата на номиналния строеж както на банкнотите, така и на монетите значително се подобри и оптимизира след приключване на деноминацията на лева.

НОМИНАЛЕН СТРОЕЖ НА БАНКНОТИТЕ В ОБРАЩЕНИЕ

Източник: БНБ.

Емисия на възпоменателни монети. През 1999 г. БНБ пусна в обращение следните възпоменателни монети:

Наименование на монетата	Емисия	Номинал (лв.)	Метал	Дата на пускане в обращение	Тираж (брой)	Продадени за 1999 г. (брой)
„120 години БНБ“	1999 г.	20 000	злато	20.I.1999 г.	30 000	4968
„120 години Министерски съвет“ – EURO	1999 г.	100	злато	5.VII.1999 г.	5 000	1218
„120 години Министерски съвет“ – EURO	1999 г.	10	сребро	5.VII.1999 г.	20 000	5007
„Пловдивска къща“ – EURO	1999 г.	10	сребро	23.VII.1999 г.	20 000	5944
Диви животни – „Тюлен-монах“	1999 г.	10	сребро	23.IX.1999 г.	15 000	1897
„Богородица с младенца“	1999 г.	20	злато	15.XII.1999 г.	10 000	2992
XXVII летни олимпийски игри, Сидни, 2000 г. – „Висок скок“	1999 г.	10	сребро	22.XII.1999 г.	20 000	703

Източник: БНБ.

5. Фискален сектор

Републикански бюджет

Изпълнението на централния републикански бюджет към 31 декември 1999 г. приключи с касов излишък от 410 984.1 хил. лв. Приходите надвишават предвидените в закона с 6.3%, като това се дължи изцяло на увеличението на неданъчните приходи с 88% при планирани 285 770 хил. лв. Причини за това са увеличените размери на таксите, включително и отчитането на преобладаващата част от тях като собствен приход на съответните министерства и други ведомства след закриването на извънбюджетните сметки и фондове.

По-ниските ставки на преките данъци не се отразяват върху изпълнението на данъчните приходи отчасти поради по-малкия им относителен дял, а конкретно за приходите в бюджета по ЗОДФЛ има непълно изпълнение (94.6%). Тези резултати са в съответствие с незначителното официално нарастване на работната заплата в частния сектор поради посочените вече причини. Докато нарастването на заплатите в общественния сектор се контролира от правителството, следователно и приходите по ЗОДФЛ от тези доходи могат да се прогнозира по-точно, неизпълнението на приходите като цяло се дължи на надценените очаквания на финансовото министерство за частния сектор (за легализирането на доходите), оттам идва и необхващането на съществена част от доходите от данъчната система. Неизпълнение има и на приходите от митата (59.3%), част от което се дължи на изменение в продуктовата структура на вноса и прилагането на споразумения за свободна търговия.

Нелихвените разходи на републиканския бюджет представляват 81.3% от общите разходи. За постигнатия касов излишък допринася и по-ниският процент на извършване на разходите – 89.8% от предвидените. Намалението е по-значително при разходите за лихви – като цяло 75%, за външни лихви изпълнението е 78%, а за вътрешни – 67%. Ниският лихвен процент по ДЦК и отрицателните нетни емисии в комбинация с високата ликвидност на банките са факторите, определящи евтиното обслужване на вътрешния държавен дълг. Това се отразява на постигнатите по-големи от заложените в закона числа за първичен и вътрешен излишък.

Касовият излишък рефлектира в отрицателно вътрешно финансиране от около 966 млн. лв. Операциите с чужбина (нето) са 65 млн. лв., а приходите от приватизация – 489 млн. лв., което е 128% от предвиденото.

През 1999 г. започна и поетапното въвеждане на системата за единна бюджетна сметка. Ограничават се функциите на търговските банки по обслужване на бюджета само до транзитните сметки, които се приключват в края на всеки ден, като се прехвърлят наличните остатъци в БНБ. Целта е да се консолидират бюджетните и извънбюджетните средства в левове и валута, да се осигури по-добър контрол върху плащанията чрез лимити по сметките в системата и да се осъществява по-добро наблюдение, планиране и анализ на касовите потоци на бюджета. Това включва и закриването на извънбюджетните сметки – през тази година се прехвърлиха като трансфери наличностите от сметките на ДФРР, на фонд „Енергийни ресурси“ и специалния фонд за държавна защита на влогове и сметки на физически лица в търговските банки, за които БНБ е поискала откриване на производство по несъстоятелност. Тази операция подобри изпълнението на бюджетите на държавните органи.

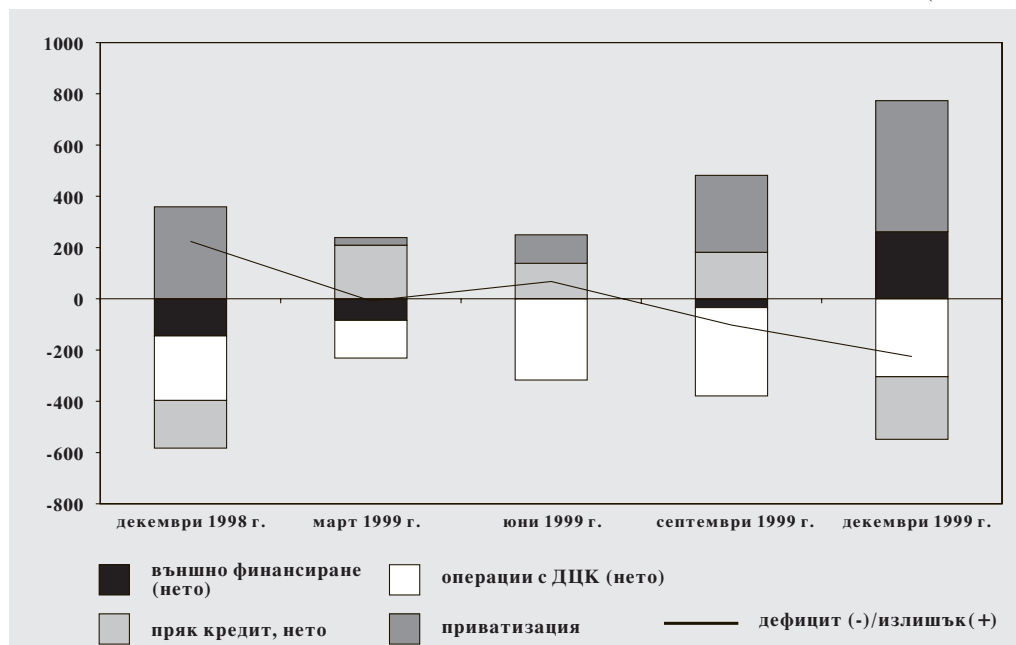
Консолидиран бюджет

По предварителни данни на Министерството на финансите приходите на консолидирания държавен бюджет възлизат на 9678.4 млн. лв., което е преизпълнение с 10.3%. Данъчните приходи (в тази сума се включват и приходите от обществено осигуряване) представляват 77% от общите. Изпълнението на данъчните приходи е близко до прогнозните стойности в закона (събираемостта от митата е едва около 60%, но техният дял е твърде малък, за да окаже съществено влияние). Разходите на консолидирания бюджет са

9901 млн. лв. Лихвените разходи са 898.3 млн. лв., от които 207.9 млн. лв. по вътрешния дълг. Първичният излишък по консолидирания бюджет е 675.4 млн. лв.

ФИНАНСИРАНЕ НА БЮДЖЕТНИЯ ДЕФИЦИТ КЪМ КРАЯ НА СЪОТВЕТНИЯ МЕСЕЦ

(млн. лв.)

Източник: МФ и БНБ.

Дефицитът по консолидирания бюджет за 1999 г. е 222.6 млн. лв., или 0.9% от прогнозните данни за БВП. Нетното външно финансиране е 283 млн. лв. Финансирането на бюджета от МВФ се отчита във вътрешното финансиране като задължения към БНБ. Те са се увеличили за периода 31 декември 1998 г. – 31 декември 1999 г. с 547 млн. лв. (част от това нарастване се дължи на курсови разлики), докато депозитът на правителството в баланса на управление „Емисионно“ нараства за същия период със 745 млн. лв.

Сумата на погашенията чрез БНБ към МВФ през 1999 г. е 226 млн. лв., а на получените кредити 533 млн. лв. – нетно нарастване от 307 млн. лв. Приходите от приватизация, с които се покрива дефицитът на консолидирания бюджет, са 522 млн. лв. (разликата с приходите от приватизация, с които се покрива дефицитът по републиканския бюджет, идва от постъпването на малка част от тези суми по извънбюджетни сметки). Тези приходи увеличават правителствения депозит в БНБ. Като се отчете по-малкото нарастване на задълженията към БНБ спрямо нарастването на депозита в резултат на приходите от приватизация, може до голяма степен да се обясни абсолютното увеличение на отрицателната нетна експозиция на БНБ към бюджета през годината от 198 млн. лв. (в края на 1999 г. тя е -490 млн. лв., а в края на 1998 г. е била -292 млн. лв.). Следователно приходите от приватизация са съществени за покриване на дефицита по консолидирания бюджет.

От вътрешното финансиране положителна през годината е само нето позицията към БНБ, където се отчитат задълженията към МВФ – нарастване с 307 млн. лв. Отрицателни са нетните емисии на ДЦК (-312 млн. лв.) и изменението на депозитите, т. е. средствата по правителствените сметки в края на периода спрямо началото нарастват с 592.2 млн. лв.

От посочените данни следва, че правителството се насочва към финансиране на бюджетния дефицит от външни източници (главно МВФ) и от приватизация (която трябва да се разглежда като лесен, но ограничен източник на средства). Това се отразява и върху рентабилността на търговските банки

с големи портфейли от ДЦК поради ниските лихвени проценти, които се получават вследствие ограниченото предлагане на нови емисии.

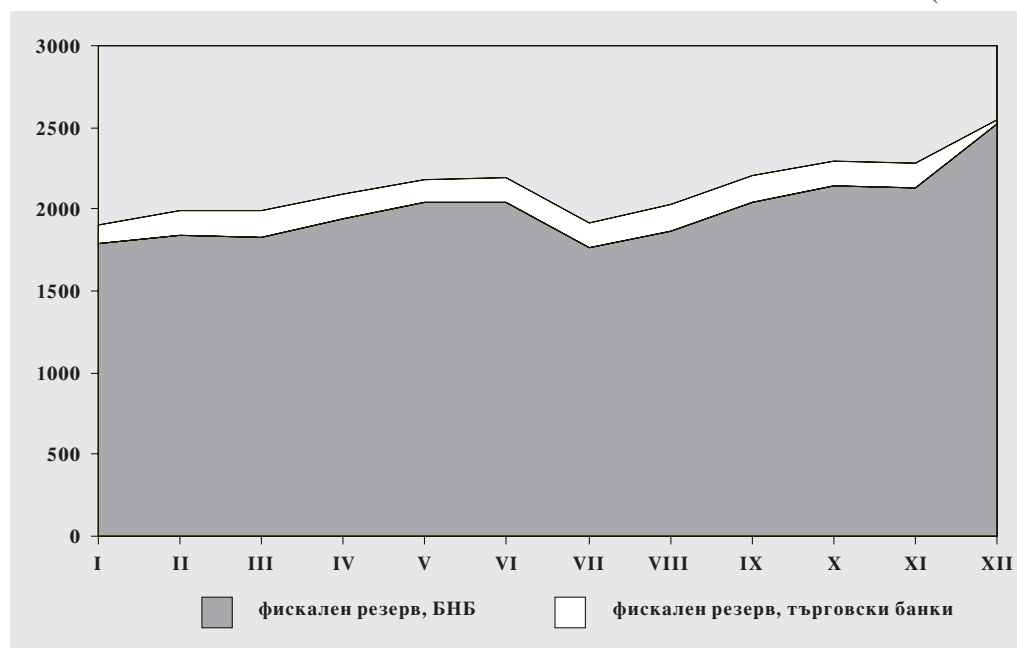
Фискален резерв

Фискалният резерв е сума от депозита на правителството в БНБ и остатъците по бюджетни сметки в търговските банки. Динамиката на фискалния резерв се определя от динамиката на приходите и разходите на правителството, получените външни заеми и изплатени външни задължения, нетните емисии на ДЦК, динамиката на данъчните приходи. Фискалният резерв в централната банка представлява над 99% от общата сума в края на годината. Централизирането на извънбюджетните фондове и постепенното преминаване към единна бюджетна сметка доведе до намаляване дела на бюджетните средства в търговските банки.

Поради включването на преобладаващата част от фискалния резерв в баланса на управление „Емисионно“ промените във фискалния резерв се отразяват директно на сумата на активите на паричния съвет, както и на пресструктурирането в пасива на управление „Емисионно“.

ФИСКАЛЕН РЕЗЕРВ ПРЕЗ 1999 г.

(млн. лв.)

Източник: БНБ и МФ.

Данните за 1999 г. показват нарастване на фискалния резерв през годината. Спад има през юли, когато се извършват плащанията по брейди облигациите. Средствата на републиканския бюджет във фискалния резерв имат ясно изразено поведение – през януари и юли, когато има погашения по външния дълг, намаляват и в следващите месеци нарастват. Фактор за нарастване на фискалния резерв е включването на средствата на социалното осигуряване към него. През периода те нарастват с над 100 млн. лв.

Вътрешен дълг

В номинално изражение вътрешният държавен дълг през 1999 г. нарасна с 8.4%, съпроводено с известни промени в структурата. Силно се увеличи в абсолютен размер прекия дълг на правителството към БНБ по чл. 45 от ЗБНБ (с 32.25% в ледова равностойност) поради по-високия курс на СПТ и увеличението на ползваните заеми от МВФ. Оценено в СПТ, нарастването на прекия дълг към БНБ е с 16.7%.

ВЪТРЕШЕН ДЪРЖАВЕН ДЪЛГ

	ХІІ.1998 г. (млн. лв.)	Дял (%)	ХІІ.1999 г. (млн. лв.)	Дял (%)
ДЦК за финансиране на бюджетния дефицит	749.9	15.7	804.7	15.6
Пряк дълг към БНБ	1665.9	34.9	2203.1	42.6
ДЦК за структурната реформа	1512.2	31.7	1141.7	22.1
Държавни облигации в евро по ЗДБ на РБ за 1999 г.	0	0	96.8	1.9
Общо държавен дълг	3928.1	82.4	4246.4	82.2
Държавногарантиран дълг	839.5	17.6	920.1	17.8
Общ размер на вътрешния дълг	4767.7	100	5166.5	100

Източник: МФ.

Нарастване има по всички позиции с изключение на ДЦК за структурната реформа, където се наблюдава намаление с 25%. Това компенсира увеличението на ДЦК за финансиране на бюджетния дефицит (7.32%), тъй като те имат по-малък дял в общия правителствен дълг и по-слабо нарастване. В резултат нетната емисия на ДЦК през 1999 г. е отрицателна и се емитира при по-високи цени, съответно по-ниска доходност, което облекчава държавния бюджет. Финансовото министерство се насочи към ДЦК с по-дълъг матуритет. Среднопретегленият матуритет на ДЦК за финансиране на бюджетния дефицит е 1 година и 9 месеца.

Нов елемент на държавния дълг са държавните облигации, деноминирани в евро по § 10 на ПЗР на ЗДБ на РБ за 1999 г. Те се издават за оптимизиране обслужването на дълга – за обратно изкупуване на външни и вътрешни задължения на страната, при условие че не се увеличава държавният дълг. Тяхната сума е 96 817 хил. лв., което е 1.87% от общата сума на вътрешния дълг. Емисиите са четири със срок 9, 15, 22 месеца и 20-годишна.

Разходите за обслужване на вътрешния дълг към 31 декември 1999 г. са 53 760.1 хил. лв. по ДЦК за финансиране на бюджетния дефицит, 76 791 хил. лв. по ДЦК за структурната реформа, 72 169 хил. лв. по прекия дълг към БНБ и 48.1 хил. лв. по държавногарантирания дълг.

Външен дълг на правителствения бюджет

Външният дълг на правителството в края на годината достигна 9060.14 млн. щ. д.²⁴

	ХІІ.1998 г. (млн. щ. д.)	ХІІ.1999 г. (млн. щ. д.)	Изменение (%)
1. Държавен дълг	7674.2	7250.05	-5.53
1.1. Дългосрочни ценни книжа	5012.14	4977.41	-0.69
1.1.1. Брейди облигации	4977.41	4977.41	0.00
1.1.2. Други	34.73		
1.2. Дългосрочни кредити	2622.06	2272.64	-13.33
1.2.1. Парижки клуб	1044.55	814.83	-21.99
1.2.2. Световна банка	564.96	714.37	26.45
1.2.3. Г-24	218.42	71.18	
1.2.4. Европейски съюз		401.84	
1.2.5. Други	834.12	270.43	
2. Държавногарантиран дълг в т. ч. МВФ	1596.54 1114.54	1810.1 1248.58	13.38 12.03
ОБЩО	9270.74	9060.14	-2.27

Източник: БНБ.

²⁴ Вж. методологическите бележки на с. 32 относно различните дефиниции на външния дълг.

През 1999 г. са извършени плащания по външния дълг за 860.7 млн. щ. д., от които 406.4 млн. щ. д. главници и 454.3 млн. щ. д. лихви. Това представлява 7.61% от БВП за годината. По кредитори съответно 259 млн. щ. д. по брейди облигациите, към Парижкия клуб 165.5 млн. щ. д. главници и 51.5 млн. щ. д. лихви, към МВФ 124 млн. щ. д. главници и 39.5 млн. щ. д. лихви. Предстоящите прогнозни плащания за 2000 г. са 885.2 млн. щ. д., без да се отчита новото външно финансиране.

Нарастването на дълга през последния месец на годината (304.6 млн. щ. д.) е от включването на задълженията на Стопанска банка и Минералбанк в правителствения дълг, както и от курсови разлики.

Абсолютната сума на външния дълг спрямо декември 1998 г., измерена в долари, е намаляла с 2%, но съотнесен към БВП, нараства от курсови разлики. Намалението се дължи на експозицията към Парижкия клуб. Увеличават се средствата, получени от МВФ и СБ.

III. Управление на валутните резерви

1. Стратегия при управлението на валутните резерви на БНБ

Инвестиционна политика

Инвестиционната политика по управлението на международните валутни активи се определя от законовите ограничения в Закона за БНБ, инвестиционните цели и оценката на пазарните рискове през годината. Ограниченията в Закона за БНБ дефинират основните цели и дават общата рамка за риска при управлението на международните валутни активи. Целта, която ковчежничеството преследваше през изтеклата година, бе да поддържа ликвидност на международните валутни активи, която да позволява на БНБ да продава и купува без ограничения на територията на страната евро срещу левове.

Инвестиционните ограничения във връзка с управлението на валутните резерви могат да се групират по следния начин:

- **за валутен риск** – списък от валути, в които БНБ има право да инвестира, и спазване на изискването за отклонение на валутната структура на активите от валутната структура на пасивите в рамките на определеното от ЗБНБ ($\pm 2\%$);
- **за държавен риск** – списък от държави, в чиито инструменти БНБ има право да инвестира;
- **за кредитен риск** – разработени правила за тълкуване на кредитните рейтинги на рейтинговите агенции; списък с одобрени рейтингови агенции, които БНБ ползва в своите процедури за оценка на кредитния риск; правила за определяне на максималната кредитна експозиция на основата на кредитния рейтинг;
- **за банков риск**: срочни депозити – общ лимит за банкова експозиция, списък от банки с максимален размер на експозиция към конкретна банка, други операции – отделен списък от банки, с които е разрешена съответната операция;
- **за пазарен риск** – като основен елемент на пазарния риск бе приет лихвеният риск; за ограничаване на лихвения риск бе определена модифицираната дюрация на портфейла, като за целта бе избрана рисково неутрална дюрация, както и допустимото отклонение от нея; разработени бяха нови репери за международните валутни активи в двете основни валути – евро и щатски долари, в сила от 1 април 1999 г. (репер, бенчмарк /benchmark/ – моделен портфейл от ценни книжа, задаващ рисково неутралната позиция при управление на активи, в т. ч. дюрация);
- **за ликвиден риск** – определяне на лимити за свръхликвидни активи; изисквания към размера и качеството на емисиите от ценни книжа, в които БНБ има право да инвестира;
- **за операционен риск** – вътрешни правила за работата на ковчежничеството, осъществяване текущ контрол на операциите, регулярна отчетност.

Пазарно позициониране на международните валутни активи

Върху управлението на портфейлите през 1999 г. влияние оказаха няколко фактора: лихвената политика на централните банки, състоянието на пазарите, паричните потоци и Проблем 2000. През първото тримесечие се извърши реструктуриране на международните валутни активи съобразно действащите лимити и репера (бенчмарка) за годината, който започна да се прилага от 1 април 1999 г.

Позициониране на портфейла в евро. Предвид на основните събития, въздействали на пазара, управлението на портфейла в евро се разделя на два периода.

През *първото полугодие* в резултат от въвеждането на единната европейска валута – евро, инвестициите в ДЦК освен в емисии на германското правителство бяха диверсифицирани с ДЦК на други страни от еврозоната – главно Франция, Холандия, Австрия и Белгия. Бяха направени инвестиции в книжа с падеж до 1 година, емитирани от международни финансови институции. Дюрацията на портфейла през този период бе поддържана по-дълга от тази на репера (бенчмарка) предвид очакването за намаляване от ЕЦБ на лихвите.

През *второто полугодие* предвид коренно противоположните промени на пазарните фактори като цяло стратегията се промени и се предприе скъсяване на дюрацията на портфейла спрямо тази на репера. Бяха извършени продажби на ценни книжа с дълъг срок до падежа и закупени краткосрочни ценни книжа и ценни книжа с плаващ купон. Намалени бяха позициите в ценни книжа с премия спрямо реперните, търгувани с премия. Инвестициите в ДЦК се съсредоточиха главно в емисии от Холандия, Австрия и Белгия, които продължаваха да имат сравнително по-висока премия спрямо реперните немски и френски ДЦК. Предприети бяха мерки за безпроблемно посрещане на 2000 г. – преминаване към пасивна стратегия през третото тримесечие поради Проблем 2000 и намаляването в резултат на това на общата делова активност на пазара.

Позициониране на портфейла в щатски долари. Отчетена бе зависимостта на портфейла от динамиката на паричните потоци, като активите в щатски долари през третото тримесечие бяха намалени значително поради извършените от правителството плащания по външния дълг. С цел минимизиране на негативния ефект от покачващи се лихви и спад на цените на ценните книжа от февруари бяха закупени ценни книжа с плаващ купон. Дюрацията на портфейла бе неутрална спрямо тази на репера през първото полугодие и по-къса спрямо тази на репера през второто полугодие. През последното тримесечие на годината постъпленията в щатски долари изпревариха плащанията, като сумите бяха инвестирани в инструменти на паричния пазар. За минимизиране на евентуални последици от Проблем 2000 от края на ноември и през декември ликвидните средства бяха увеличени, дюрацията бе поддържана по-ниска от тази на репера, а през декември не бяха извършвани операции.

2. Структура на валутните резерви

През втората половина на 1999 г. се очерта ясна тенденция към нарастване на международните валутни активи. Основните благоприятстващи фактори за това бяха покупката на резервна валута от местни лица, постъпленията по сметки на правителството, в т. ч. и от приватизационните сделки и приходите от операции по управление на международните валутни активи. Основен противодействащ на тази тенденция фактор бяха плащанията по външния държавен дълг.

Структура на активите по позиции на баланса

Структурата на международните валутни активи на БНБ по позиции на баланса се изменяше в резултат от реструктурирането на управлението на международните валутни активи в съответствие с новия репер, прилаган от 1 април 1999 г. Настъпилите промени на международните финансови пазари и плащанията и постъпленията на правителството по дълга във валута също оказваха съществено влияние върху структурата.

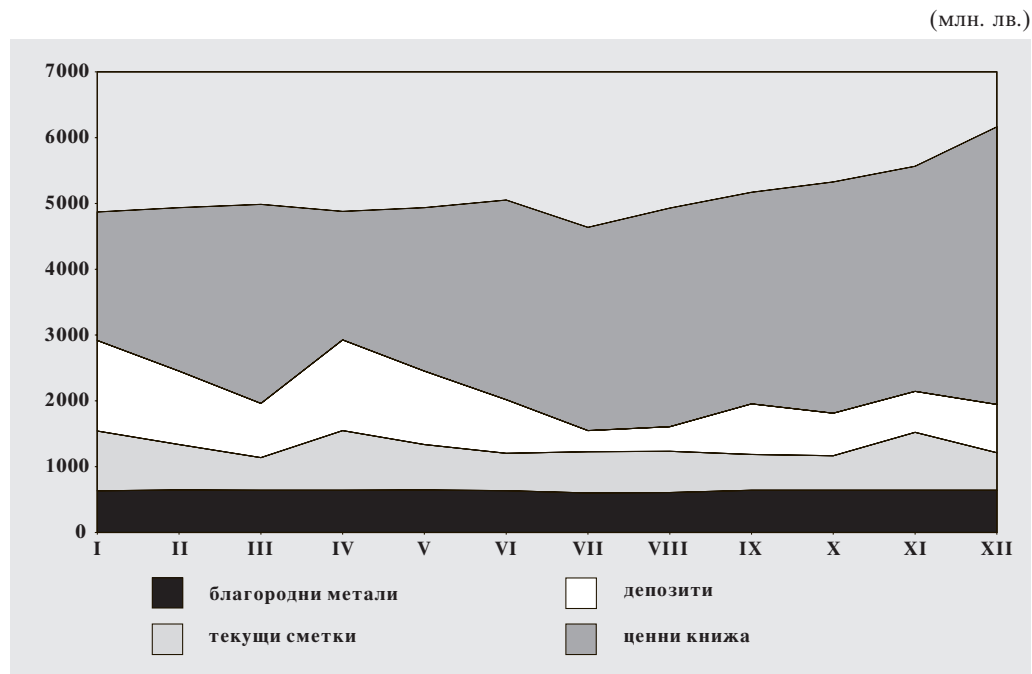
В резултат на стратегията към намаляване на кредитния риск чрез нарастване на инвестициите в ДЦК относителният дял на ценните книжа в структурата на активите нарасна за сметка на намаляването на относителния дял на паричните средства.

СТРУКТУРА НА АКТИВИТЕ ПО ПОЗИЦИИ НА БАЛАНСА ПРЕЗ 1999 г.

	(%)											
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Текущи сметки	18.51	13.89	9.80	18.49	13.89	10.99	13.18	12.44	10.29	9.64	15.55	9.08
Депозити	28.07	22.42	16.29	28.03	22.42	15.78	6.73	7.36	14.56	11.91	10.98	11.73
Ценни книжа	39.79	49.93	59.76	39.73	49.93	58.77	64.97	65.77	60.85	64.69	60.36	67.23
Благородни метали	12.92	13.00	12.67	13.05	13.00	12.31	12.65	12.00	12.14	11.81	11.32	10.23
Каса във валута	0.33	0.44	0.40	0.33	0.44	0.80	1.11	1.13	0.91	0.59	0.61	0.54
Вземания по начислени лихви	0.37	0.32	1.08	0.37	0.32	1.35	1.36	1.29	1.25	1.36	1.17	1.19

Източник: БНБ.

СТРУКТУРА НА АКТИВИТЕ НА УПРАВЛЕНИЕ „ЕМИСИОННО“ ПО ФИНАНСОВИ ИНСТРУМЕНТИ ПРЕЗ 1999 г.

Източник: БНБ.

Структура по остатъчен срок до падежа

Основната част от активите на БНБ е инвестирана в инструменти (текущи сметки, краткосрочни депозити във валута и злато и ценни книжа) с остатъчен срок до падежа до 1 година. В края на март те са 70.76%, а в края на декември – 69.24%. Структурата на международните валутни активи по остатъчен срок до падежа е дадена по-долу.

**СТРУКТУРА НА АКТИВИТЕ ПО ОСТАТЪЧЕН СРОК
ДО ПАДЕЖА ПРЕЗ 1999 г.**

(% в края на тримесечието)

Остатъчен срок до падежа	I	II	III	IV
До 1 год.	70.76	61.03	65.41	69.24
От 1 до 3 год.	17.78	24.73	23.63	21.75
От 3 до 5 год.	11.46	14.24	10.96	8.80
От 5 до 10 год.	0.00	0.00	0.00	0.21
Над 10 год.	0.00	0.00	0.00	0.00

Източник: БНБ.

**Валутна
структура и
валутен риск**

Основната част от активите на БНБ са в евро, като относителният им дял през годината нараства – от 65.57% в края на януари на 72.55% в края на юли и 71.68% в края на декември 1999 г. Нарастването е предимно в резултат от покупките на резервна валута от местни лица, които БНБ е осъществила.

Относителният дял на активите в щатски долари е между 17.73% в края на януари, 8.67% в края на юли и 11.94% в края на декември 1999 г. Абсолютното и относителното намаление на средствата в щатски долари през втората половина на годината е свързано с реструктуриране на средствата на правителството при БНБ от щатски долари в евро и левове.

Специалните права на тираж са увеличени през юни и декември поради получени заеми от Международния валутен фонд.

Валутният риск се минимизира чрез спазване на допустимото отклонение в границите на $\pm 2\%$ от валутната структура на активите спрямо валутната структура на пасивите.

СТРУКТУРА НА АКТИВИТЕ ПО ВАЛУТИ ПРЕЗ 1999 г.

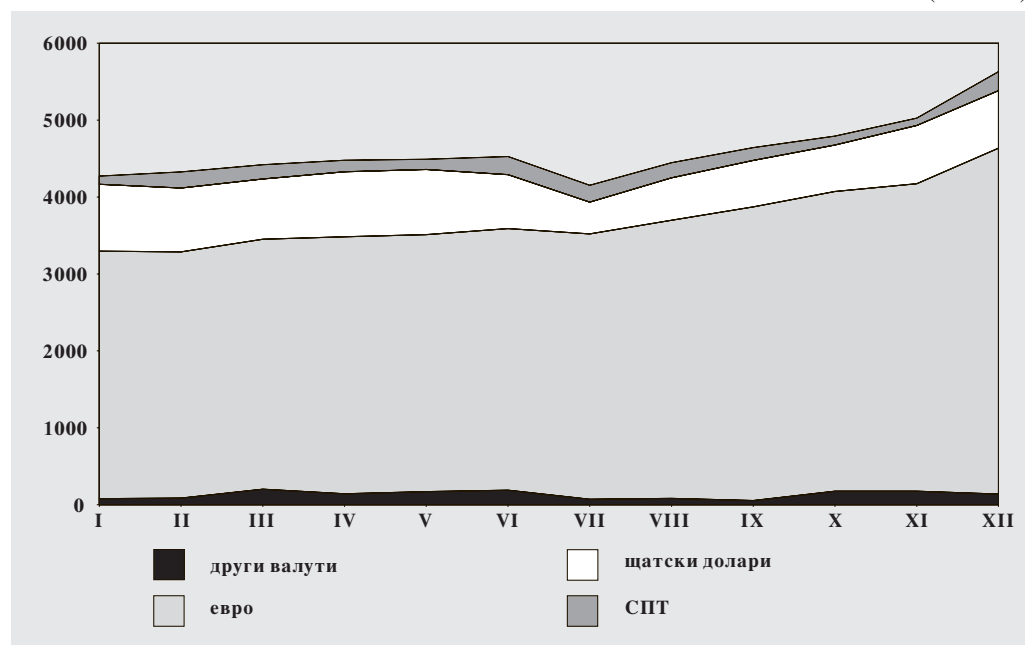
(%)

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Евро	65.57	64.35	64.18	65.27	65.11	65.90	72.55	71.58	72.26	71.69	70.54	71.68
Щатски долари	17.73	16.71	15.50	16.50	16.50	13.58	8.67	10.92	11.43	11.14	13.35	11.94
СПТ	2.17	4.21	3.66	2.91	2.58	4.56	4.62	3.88	3.14	2.11	1.68	3.92
Други валути	1.61	1.73	3.99	2.79	3.31	3.65	1.51	1.62	1.03	3.25	3.10	2.22
Злато	12.92	13.00	12.67	12.53	12.50	12.31	12.65	12.00	12.14	11.81	11.32	10.23

Източник: БНБ.

**СТРУКТУРА НА АКТИВИТЕ НА УПРАВЛЕНИЕ „ЕМИСИОННО“
ПО ВАЛУТИ ПРЕЗ 1999 г.**

(млн. лв.)

Източник: БНБ.

Златните резерви на БНБ продължиха и през 1999 г. да са изложени на риск поради изменчивостта на цената на златото. Тя влияеше върху пазарната стойност на нетния резерв на БНБ и депозита на управление „Банково“ (неотразена в счетоводните отчети поради цена на златото за по-голямата част от периода над 500 германски марки за тройунция).

Кредитна структура и кредитен риск

Преобладаващата част от международните валутни активи на БНБ са вложени във държавни и държавногарантирани ценни книжа (над 62% експозиция към държави и по-малко от 20% от активите са предоставени на търговски банки). По-голямата част от кореспондентите и контрагентите на БНБ (над 80%) са с най-високия кредитен рейтинг – AAA. По този начин е гарантирана сигурността на инвестициите на БНБ и се спазват изискванията на Закона за БНБ.

СТРУКТУРА НА АКТИВИТЕ ПО ВИД ФИНАНСОВА ИНСТИТУЦИЯ ПРЕЗ 1999 г.

Вид финансова институция	(% в края на тримесечието)			
	I	II	III	IV
Търговски банки	18.47	18.74	19.27	15.80
Централни банки и правителствен дълг	72.04	70.58	71.59	62.71
Международни финансови организации	9.49	10.68	9.14	21.49

Източник: БНБ.

СТРУКТУРА НА АКТИВИТЕ СПОРЕД КРЕДИТНИЯ РЕЙТИНГ ПРЕЗ 1999 г.

По Fitch IBCA и съответните оценки по Standard & Poors и Moody's	(% в края на тримесечието)			
	I	II	III	IV
AAA	85.80	84.15	82.73	86.85
AA	14.20	15.85	17.27	13.15

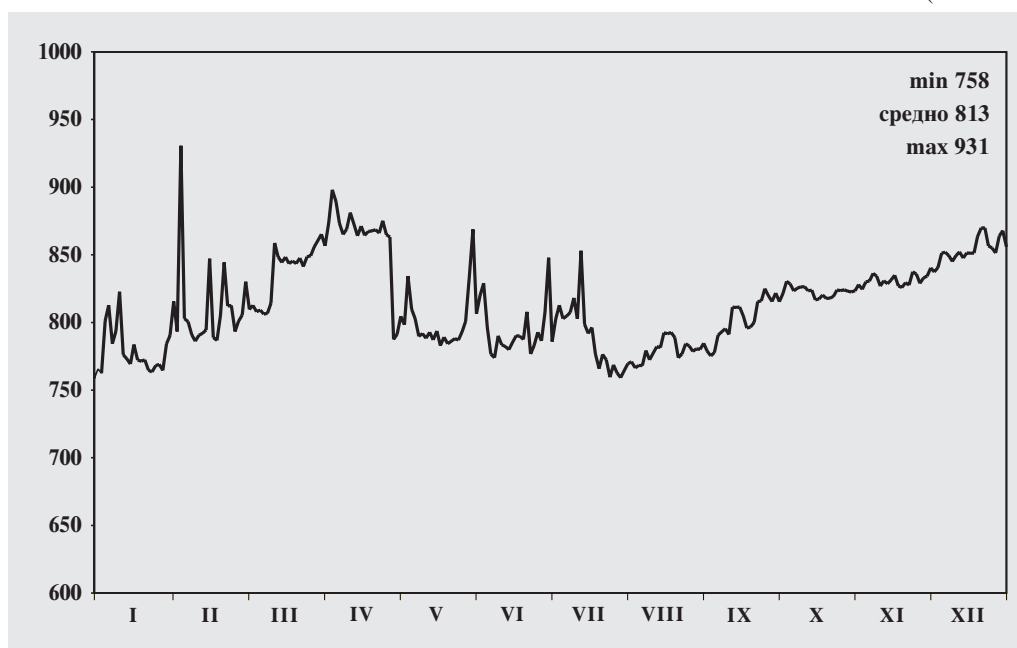
Източник: БНБ.

Покритие на общата сума на паричните задължения на БНБ

Паричните задължения на БНБ се покриват изцяло с пазарната стойност на международните валутни активи на банката, като се осигурява превишение на международните валутни активи над паричните задължения. То намира израз във величината на депозита на управление „Банково“, представляващ нетния валутен резерв на БНБ.

НЕТНИ ВАЛУТНИ РЕЗЕРВИ НА БНБ ПРЕЗ 1999 г. НА ДНЕВНА БАЗА

(млн. лв.)

Източник: БНБ.

Лихвен риск

Модифицираната дюрация на международните валутни активи, която е измерител на лихвения риск, бе под 1 година, което ограничаваше риска от обезценяване на международните валутни активи в резултат от покачване на лихвените проценти. Дюрацията на портфейла в щатски долари е с по-голяма изменчивост в сравнение с дюрацията на портфейла в евро. Тя се дължи на относително по-силната динамика на паричните потоци в този портфейл.

3. Нетни приходи и доходност от управлението на валутните резерви

Реализираната доходност на годишна база с отчитане на месечните преоценки на ценните книжа през 1999 г. е съответно 2.2%, отнесено към международните валутни активи, и 2.4% върху активно управляваната част от тях.

РЕАЛИЗИРАНА ДОХОДНОСТ ПО ВАЛУТИ ПРЕЗ 1999 г.

Валута	Доходност на годишна база, %			
	I тримесечие	II тримесечие	III тримесечие	IV тримесечие
EUR	2.5	1.8	2.0	2.1
USD	4.9	3.4	6.9	4.6
SDR	0.6	1.9	2.0	1.8
XAU	0.3	0.3	0.9**	2.6**
Други валути	0.7	0.3	1.3	0.9
Общо за активно управляваната част	2.8	2.0	2.6	2.3
Общо за целия резерв*	2.5	1.8	2.3	2.1

* Включва монетарното злато и касата във валута.

** Отчетени са също така и лихвите, изплатени в щатски долари.

Източник: БНБ.

**ДОХОДНОСТ НА ПОРТФЕЙЛИТЕ В ЕВРО И ЩАТСКИ ДОЛАРИ
СПРЯМО БЕНЧМАРКА ПРЕЗ 1999 г.**

Валута		Доходност на годишна база, %				
		тримесечия				
		I	II	III	IV	II – IV
EUR	портфейл	2.5	1.8	2.0	2.1	2.0
	бенчмарк		1.7	1.7	2.0	1.8
USD	портфейл	4.9	3.4	6.9	4.6	5.0
	бенчмарк		3.6	5.2	3.9	4.2

Източник: БНБ.

Доходността на портфейлите в евро и щатски долари за периода април – декември 1999 г., през които се прилага новият репер, надвишава тази на двата репера. Това е резултат от приетата инвестиционна стратегия за управление на дюрацията на портфейла през този период.

IV. Финансови пазари и ЛИКВИДНОСТ

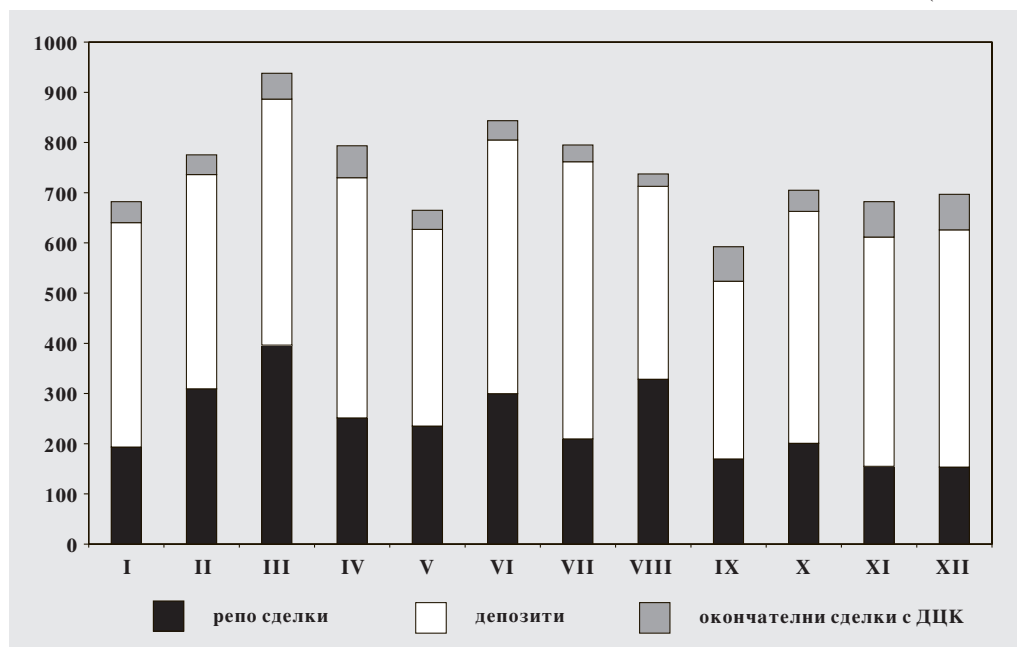
1. Ликвидност

Междубанков паричен пазар

Междубанковият пазар през 1999 г. се характеризира със значително увеличение на обема на търгуваните средства, като нарастването спрямо предходната година в абсолютен размер възлиза на 3294.6 млн. лв. В структурно отношение се наблюдава 78% прираст в репо операциите, докато депозитите са нараснали с 59%. Неокончателните сделки с ценни книжа са увеличени спрямо 1998 г. с 66%. Основните вътрешни фактори, които определят развитието на междубанковия паричен пазар, и през 1999 г. са паричните потоци от и към МФ. Съотношението между активите и пасивите на банковата система във валута също оказаха влияние върху пазара.

МЕЖДУБАНКОВ ПАРИЧЕН ПАЗАР ПРЕЗ 1999 г.

(млн. лв.)

Източник: БНБ.

Паричните потоци от и към МФ следват месечна цикличност, която рефлектира в натрупването на свръхрезерви по разплащателните сметки на търговските банки в началото на месеца и неизпълнение на ЗМР от средата до края. Това движение на ликвидността определя търсенето и предлагането на ресурси, както и измененията в средния лихвен процент на междубанковия пазар.

През 1999 г. се наблюдава увеличение на кредитната експозиция на чуждестранните банки в страната при относително постоянна левова депозитна база. Формираната тенденция към нарастване на левовите кредити, както и разширяването на гамата от услуги, свързани с левовата ликвидност – например увеличение на овърдрафта по разплащателни сметки на клиенти, опреде-

ля постоянното търсене на средства от тези банки. Следва да се отбележи фактът, че чуждестранните банки, които са с висок рейтинг, се финансират преобладаващо чрез необезпечени депозити. Вследствие на това вътрешната структура на дълга спрямо края на предходната година е, както следва:

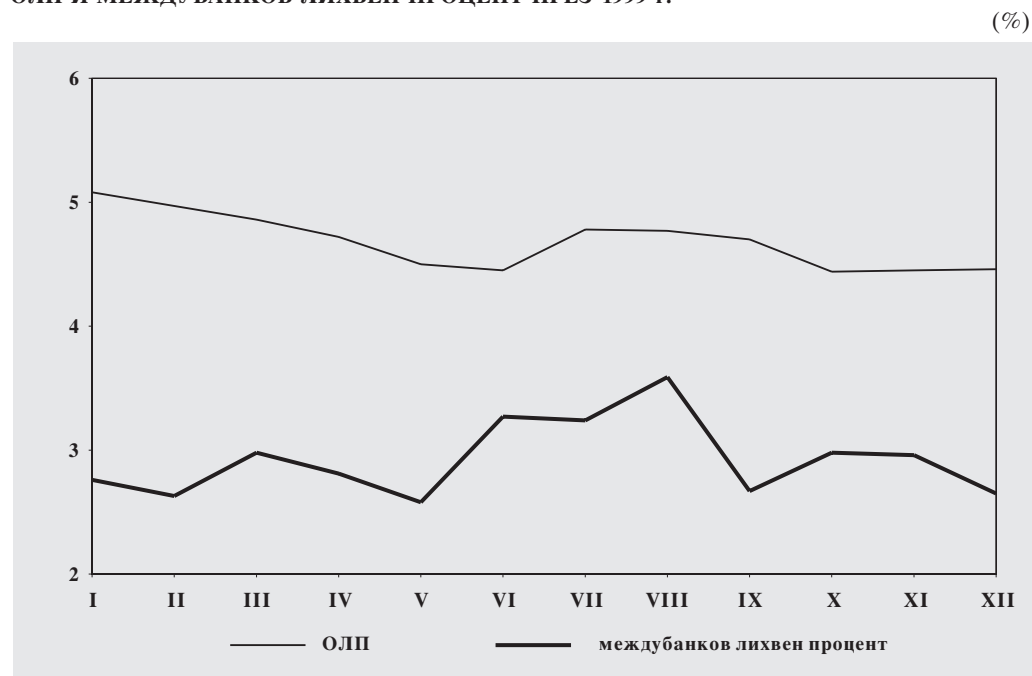
(%)		
Година	Обезпечен дълг	Необезпечен дълг
1999	44	56
1998	76	24

Източник: БНБ.

И през 1999 г. средствата на междубанковия паричен пазар се търгуват под основния лихвен процент при запазване на методиката за определянето му на база аукционите на тримесечни ДЦК.

Изключение от тази тенденция се наблюдава през август, когато за отделни сделки лихвата достигна 16.75% и средно за месеца се наблюдава най-високото ниво на междубанковия пазар за 1999 г. – 3.59%. Основният фактор за наличието на напрежение на пазара през август бе изместването във времето на паричните потоци от МФ към банковата система.

ОЛП И МЕЖДУБАНКОВ ЛИХВЕН ПРОЦЕНТ ПРЕЗ 1999 г.

Източник: БНБ.

Резерви на търговските банки

През 1999 г. обемът на привлечените средства в търговските банки се формираше неравномерно под влиянието на сложната и динамично променяща се обстановка в страната. Политическите събития в региона в началото на годината доведоха до намаление и поддържане на депозитната база през цялото първо полугодие на нива, по-ниски от отчетените през декември 1998 г. Едва след въвеждането на деноминацията на лева през юли започна постепенното увеличение на привлечените средства, като през декември 1999 г. банковата система като цяло отчете общо нарастване с 14.03% спрямо същия период на предходната година. Нарастването на левовите депозити е с 12.87%, а на левовата равностойност на тези в чуждестранна валута – с 14.98% (в резултат и на обезценяването на лева спрямо шатския долар през разглеждания период с 13.68%).

През 1999 г. задължителните минимални резерви останаха неизменени – 11% от депозитната база.

В резултат на променливата конюнктура значителни флуктуации се наблюдаваха и в структурата на резервните активи, в които банките поддържаха задължителните си резерви. През отделни периоди те използваха в различна степен правото си да поддържат в чуждестранна валута минималните си резерви върху привлечените средства във валута. Докато през декември 1998 г. левовата равностойност на внесената валута представляваше 43.74% от изискуемите резерви върху валутните депозити, през август 1999 г. тя достигна 73.48%. Основна причина за това бе острият недостиг на левови ресурси в банките в резултат на нарушена цикличност в паричните потоци, формирани от МФ към ТБ, и извършеното по решение на УС на БНБ прехвърляне на сметките на фалирали банки от ТБ в БНБ. Под влияние на изменящата се конюнктура на международните пазари чувствителни промени настъпиха и в структурата на поддържаните резерви във валута по видове валути: спрямо края на 1998 г. тези в щатски долари намаляха със 70%; в евро – с 5.60%, а в швейцарски франкове се увеличиха с 25.08%.

Въпреки използваните от страна на банките възможности за гъвкаво управление на текущата и средносрочната си ликвидност чрез промени в структурата на резервните си активи през цялата година продължи практиката на поддържане на значителни свръхрезерви – средногодишно за банковата система в размер на 30 829 хил. лв. Това е обусловено до известна степен от необходимостта за гарантиране на текущите плащания, но, от друга, е резултат и от продължаващата ограниченост на пазара на левови ресурси, свързана както с намаляването на нетната емисия от държавни ценни книжа, така и с продължаващото въздържане на банките от по-масирано предоставяне на кредити за реалния сектор.

Като цяло през годината банките се справяха успешно със задължението си да поддържат минимални резерви в БНБ. През отделни месеци на годината някои банки отчетоха минимално неизпълнение, което може да се приеме за инцидентно главно в резултат на грешки в управлението на текущата и средносрочната ликвидност. Единствено Балканска универсална банка от август до края на 1999 г. системно и драстично не изпълняваше задължителните си минимални резерви, без това да представлява риск за банковата система като цяло, доколкото привлечените средства на банката съставляват едва 0.11% от общите депозити на търговските банки, а същата бе практически изолирана и от междубанковия паричен пазар. Вследствие неизпълнение на финансовите регулатори и нормативните изисквания, включително по Наредба № 21, през декември 1999 г. лицензът на банката бе отнет.

2. Финансови пазари

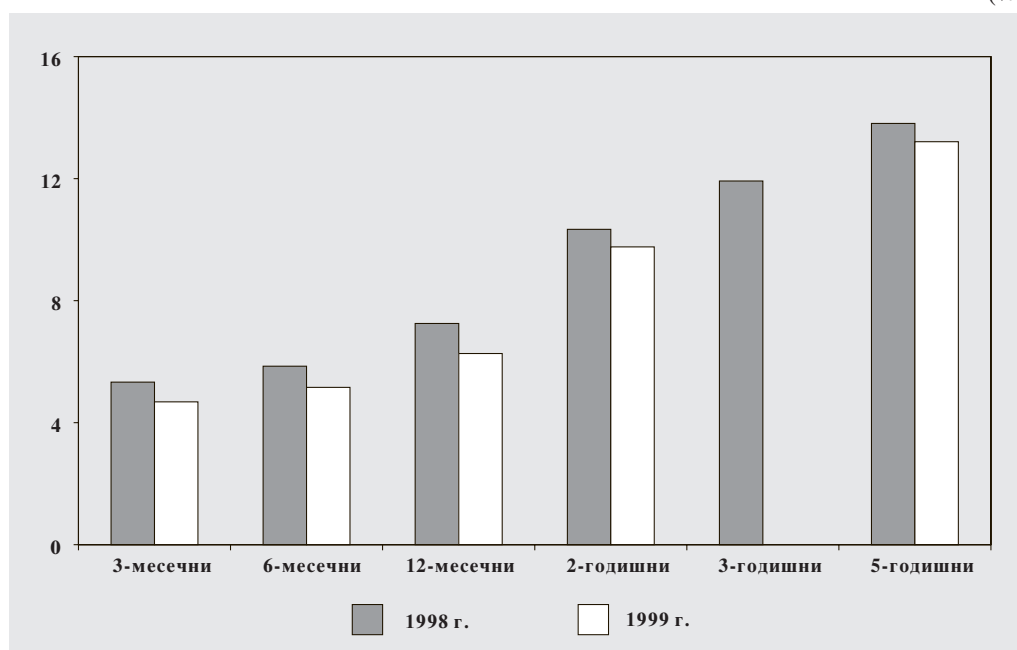
Пазар на ДЦК

Първичен пазар. След въвеждането на паричния съвет в страната се създадоха условия за финансова стабилизация, като постепенно МФ се ориентира към емитиране на по-дългосрочни ДЦК с фиксиран доход.

Характерна особеност на първичния пазар е трайната тенденция към превишение на търсенето над предлагането, което обуславя изместването на кривата на доходността спрямо 1998 г. и постепенното ѝ изглаждане в горния край. Липсата на ценни книжа с падеж над 5 години, както и ограниченото количество на емитираните петгодишни ДЦК (от началото на 1999 г. до декември се намират в обращение книжа с 3190 хил. лв. номинална стойност) определят двегодишните облигации като бенчмарк.

СРЕДНА ГОДИШНА ДОХОДНОСТ НА ДЦК

(%)

Източник: БНБ.

През 1999 г. двегодишните облигации имат крива на доходността, която се характеризира със сравнително ниска променливост, което в значителна степен се предопределя от емисионната политика на МФ. Подобни резултати показва и наблюдението върху 12-месечните ДЦК, докато 3-месечните книжа имат най-висока променливост в кривата на доходността.

Вторичен пазар. През 1999 г. обемът на вторичния пазар на ДЦК е увеличен спрямо 1998 г. 2.68 пъти. Активизирането на сделките с ДЦК се дължи на нарастването броя на участниците на пазара вследствие включването на значителен брой финансово-брокерски къщи в този бизнес.

Особено атрактивни през 1999 г. бяха облигациите, емитирани по ЗУНК, деноминирани в щатски долари. Обемът на сделките с тези книжа е нараснал спрямо предходната година 2.33 пъти. През 1999 г. се наблюдава максимална разлика в цената в размер на 13 щ. д. на 100 щ. д. номинал, достигната на междубанковия пазар, като най-ниска средна цена бе отчетена през април 1999 г. (54 щ. д. за 100 щ. д. номинал), влияние за което оказа и кризата в Косово. Пазарът на тези книжа се активизира особено в края на годината, в резултат на което средната цена достигна през декември 67 щ. д. за 100 щ. д. номинал. Очакванията са за покачване на средната цена през следващите периоди във връзка с изплащане на част от главницата и обратното изкупуване от страна на МФ.

Независимо от нарастването на обема търгувани ДЦК вторичният пазар няма ясно изразени маркетмейкъри от гледна точка на сделки с крайни инвеститори. Първичните дилъри участват на вторичния пазар главно при необходимост за покриване на текущите си ликвидни потребности, което стеснява обхвата и обема на трансакциите с ДЦК. От друга страна, инвестициите на банките в ДЦК съставляват средно за системата 20% от активите им, които не изискват капиталово покритие. С разширяване гамата на предлаганите услуги и кредитната активност на банковия сектор през 2000 г. може да се очаква, че пазарът на ДЦК ще навлезе в нов етап на развитие, което от своя страна ще тласне и капиталовия пазар в посока на разрастване сделките с корпоративни ценни книжа.

Пазар на акции и корпоративни облигации

Състояние на пазара. Българската фондова борса (БФБ) отчете общ оборот 133.8 млн. лв. (BGN) за 1999 г., по-малък от равностойността на 214.1 млн. лв. (214.1 млрд. BGL; 1 BGN = 1000 BGL) отчетен оборот през предходната година. Обичайната търговия на двата основни пазара на борсата, официалния и свободния, бе всекидневна, но с малки размери. Блоковите сделки обаче, канализирани през тези пазари, не се сключваха всеки ден, но възлязоха на 83.6 млн. лв. и така дадоха преобладаващата част от общия оборот. Отделен пазар на БФБ бе формиран в средата на декември за приватизационните сделки.

Чуждестранна банка оглави списъка на борсовите посредници с най-голям годишен оборот (включително блокови сделки), следвана от две банки и два инвестиционни посредника. Дневните и месечните обеми на борсовия оборот (както и на извънборсовите сделки) варираха значително. Силно увеличение на търговията на свободния пазар и на блоковите сделки настъпи на БФБ през декември, когато бе гласуван окончателно Законът за публичното предлагане на ценни книжа, влизащ в сила в началото на 2000 г.

Акционерен капитал. Общото ценово ниво за българските акции не се отклоняваше съществено от величините, до които бе слязло през есента на 1998 г. Изразено чрез индекса *BSE Sofia Warburg*, то бе около 60 пункта (индексът започна със 100 пункта за 31 декември 1997 г.). Нарастващият интерес към акциите на „Нефтохим“, „Солвей-Соди“, „Булгартабак холдинг“ (и тютюневия сектор изобщо) покачи индекса на цените на българските акции в началото на 1999 г. През март той докосна 80, където настъпи обрат в интереса за покупки и последва връщане към общата тенденция на нивото на цените.

През втората половина на годината промени в структурата на собствеността на компании, чиито акции се търгуват, бяха последвани от натиск върху цените на акциите поради спекулация около възможно пренебрегване интересите на миноритарните акционери при увеличение на капитала. Такива бяха спекулативните очаквания за „Нефтохим“, допринесли за спада на индекса до ниво 40 през октомври. Страхове не се оправдаха и индексът се съвзе, като остана обаче близо до 50. Предотвратяването на такива сривове бе една от целите на новия Закон за публичното предлагане на ценни книжа.

Акциите на „Нефтохим“, чиято цена претърпя големи колебания, бяха също сред най-ликвидните на БФБ.

В края на 1999 г. пазарната капитализация възлезе на 219.1 млн. лв. за официалния пазар на БФБ и на 1154.2 млн. лв. за свободния пазар на борсата, т. е. общо на 1373.3 млн. лв.

Корпоративни облигации. През август бе лансирана емисия на 5-годишни корпоративни облигации от частна компания и това бяха единствените облигации, търгувани на БФБ. Официалният пазар на корпоративни облигации на борсата, обхващащ сделки с тази емисия, отчете оборот 0.5 млн. лв. до края на 1999 г., т. е. малка частица от търговията на БФБ.

Включвайки сделки само с една емисия, търговията с корпоративни облигации на БФБ не можа да стане ежедневна.

Валутен пазар

Обща характеристика на валутния пазар. Оборътът на валутния пазар през 1999 г. възлиза на 12 579.7 млн. евро, изчислен по данни на търговските банки от сделки с валюр на плащане до 2 работни дни, включващи класически спот валюр, валюр следващ работен ден и валюр същия работен ден, както и сделки, осъществени на каса. През второто шестмесечие на 1999 г. общият оборот на пазара е 6665.9 млн. евро и превишава съответния оборот през първото шестмесечие с около 13%. През 1999 г. се наблюдава значително превишение на покупките от търговските банки (вкл. БНБ) над продажбите с около 245 млн. евро, реализирано изключително през второто полугодие.

Сравняването на изтеклата 1999 г. с предходната 1998 г. следва да бъде направено с някои уточнения. В началото на 1999 г. влезе в действие новата европейска единна валута евро, чието съотношение към германската марка (базова валута до 1998 г. съгласно условията на паричния съвет у нас) бе фиксирано в съотношение 1.95583 герм. марки за 1 евро. Преизчислението на отчета за 1998 г., публикуван в германски марки, е в същото съотношение. Сравнението на настоящата година с предходната 1998 г. показва нарастване оборота на валутния пазар с около 30%. Увеличение спрямо предходната година има в почти всички сегменти на валутната търговия – междубанков пазар (без оборота на БНБ), взаимоотношенията на търговските банки с БНБ, оборота на търговските банки с крайни клиенти, а намаление спрямо предходната 1998 г. има само при търговията на БНБ с крайни клиенти – бюджетни организации, и търговията с валута във връзка с плащания по външни задължения на страната.

Сектори на пазара. Преобладаващ сегмент на пазара е търговията с крайни клиенти. Тя се изразява в сделки на търговските банки с фирми, бюджетни организации, небанкови финансови институции, физически лица, чуждестранни лица и търговия с валута във връзка с плащания по външния дълг. През 1999 г. купената от страна на търговските банки от крайни клиенти валута (вкл. участието на БНБ) изпреварва продажбите с около 185 млн. евро. През първото шестмесечие на изтеклата 1999 г. бе регистрирано превишение на продажбите за крайни клиенти от страна на търговските банки с около 50 млн. евро (вкл. участието на БНБ).

СДЕЛКИ СПОТ С КЛИЕНТИ

(млн. евро)

	Купени	Продадени	Салдо
Общо за 1999 г.	3404.4	3219.0	185.4
в т. ч.:			
ТБ	3278.6	3038.2	240.4
БНБ	125.8	180.8	-55.0
от тях:			
I полугодие	1466.7	1516.0	-49.3
в т. ч.:			
ТБ	1439.9	1470.2	-30.3
БНБ	26.8	45.8	-19.0
II полугодие	1937.7	1703.0	234.7
в т. ч.:			
ТБ	1838.7	1568.0	270.7
БНБ	99.0	135.0	-36.0

Източник: БНБ.

През 1999 г. търговията с валута между търговските банки (без участието на БНБ) нараства спрямо 1998 г. с около 24%. Спрямо предходната 1998 г. нараства и участието на БНБ в междубанковата търговия с около 6%.

МЕЖДУБАНКОВ ПАЗАР СПОТ

(млн. евро)

	Купени	Продадени	Салдо
Общо за 1999 г.	2994.9	2416.1	578.8
в т.ч.:			
ТБ*	2462.5	2403.1	59.4
БНБ с ТБ	532.4	13.0	519.4
от тях:			
I полугодие	1477.3	1324.0	153.3
в т. ч.:			
ТБ*	1358.8	1311.0	47.8
БНБ	118.5	13.0	105.5
II полугодие	1517.6	1092.1	425.5
в т. ч.:			
ТБ*	1103.7	1092.1	11.6
БНБ	413.9		413.9

* Някои неточности в отчетността водят до малки разлики между закупената и продадената валута, които за сделките между търговските банки с пълнен лиценз са идентични.

Източник: БНБ.

Относителният дял на участието на БНБ във валутната търговия за 1999 г. е около 7% от общия оборот на валутния пазар. Сравнението с 1998 г. показва намаление на относителното участие на БНБ с около 2%. Това намаление е реализирано най-вече при продажбите на крайни клиенти. В покупките от БНБ от крайни клиенти най-голям относителен дял за 1999 г. имат покупките на каса в размер на 50.8 млн. евро. Почти 100% от покупките на каса са реализирани през второто полугодие – 49 млн. евро. В продажбите на валута за 1999 г. преобладават продажбите на валута във връзка с изплащане на външния дълг на България – 84 млн. евро, реализирани изключително през второто полугодие.

СДЕЛКИ СПОТ НА БНБ

	Купени	Продадени	Салдо
Общо за 1999 г.	658.2	193.8	464.4
БНБ с ТБ	532.4	13.0	519.4
БНБ с клиенти	125.8	180.8	-55.0
в т. ч.:			
с фирми	34.9	7.4	27.5
с бюджетни организации	34.9	55.7	-20.8
с държавни фондове	4.7		4.7
с МФ за външния дълг	0.0	84.6	-84.6
други	0.4		0.4
операции с банкноти на гише	50.8	33.1	17.7

Източник: БНБ.

Структура на пазара по валути. В структурно отношение валутният пазар не се различава съществено от този през предходната година. От началото на настоящата година единната европейска валута евро и нейните компоненти се търгуват почти равностойно малко под 50% от общия валутен пазар. Търговията с щатски долари и останалите валути, извън еврозоната, съвсем леко взема превес с около 51%. В сравнение с еврото щатският долар участва в общия оборот съответно с 47 спрямо 35%. В сравнение с предходната 1998 г., когато търговията се доминираше от щатския долар и германската марка, доларът е запазил относителния си дял и е отстъпил само с няколко процентни пункта (52.5 през 1998 г.). На междубанковия пазар търговията с евро обяснимо доминира с около 60% – резултат от паричния съвет, спрямо 37% с щатски долари. Щатският долар доминира и в търговията с крайни клиенти – около 60% от покупките на валута от крайни клиенти и около 56% от продажбите. В сравнение с 1998 г. спадът в търговията с щатски долари отново е незначителен – около 7% при покупките, в продажбите запазва равнището си на участие (през 1998 г. – 55%). Независимо от така структурирания валутен пазар на територията на страната, разглеждан по отделни месеци през годината, достигнатият средномесечен пазарен курс на щатския долар към лева, преизчислен от всички търгувани валути, е по-нисък от средномесечния официален курс, за което са показателни някои от следните избрани месеци:

СРЕДНОМЕСЕЧЕН ВАЛУТЕН КУРС НА ЛЕВА КЪМ ЩАТСКИЯ ДОЛАР

	средномесечен курс (пазарен) лв. за 1 щ. д.	средномесечен курс (официален) лв. за 1 щ. д.	отклонение пазарен/официален, %
I тримесечие	1.78794	1.79737	-0.52
II тримесечие	1.87353	1.88473	-0.59
III тримесечие	1.8520	1.86367	-0.626
IV тримесечие	1.9227	1.93489	-0.630

Източник: БНБ.

Поведението на финансовите пазари през годината (търгувани средства на междубанковия паричен пазар по цена, по-ниска от основния лихвен процент, пазарен курс на щатския долар спрямо лева, по-нисък от официалния, слабо колебание в пазарните цени на държавните ценни книжа и в цените на търгувания акционерен капитал) беше показателно за липса на индикатори за ликвиден риск както през изтеклата година, така и като тенденция в краткосрочен план през 2000 г. В подкрепа на това е и изпълнението на изискуемите минимални задължителни резерви на търговските банки, които за декември 1999 г. достигнаха +10.02% изпълнение.

Освен това достигнатата стабилност след въвеждането на паричния съвет се отрази благоприятно и върху отчетените финансови резултати на търговските банки, които за последните три финансови години бяха с положителни стойности. Това от своя страна доведе до капитализация на банките, съответно до наличие на достатъчно ликвидни активи за системата за посрещане на текущите и срочните им задължения. Показателен за добрата ликвидност на търговските банки на територията на страната е и достигнатият коефициент на ликвидните активи, който в края на годината беше над 40%. Така поддържаната ликвидност на банките през изтеклата година беше и основен фактор, който повлия за ненамеса на централната банка като „кредитор от последна инстанция“.

3. Платежна система и сетълмент

След изключването на закритите банки от сетълмента през второто шестмесечие на 1998 г. през 1999 г. отново се наблюдава нарастване на броя на входящите точки в БИСЕРА за сметка на прякото включване на новооткрити клонове на търговски банки. В края на 1999 г. той достигна 634 при 621 в края на 1998 г.

През годината чрез системата за безналични банкови разплащания БИСЕРА са извършени 13 037 333 броя плащания (среднодневно 59 672 броя) на обща сума 45 054 315 млн. лв. (среднодневно за 178 787 хил. лв.). Нарастването спрямо предходната година е чувствително – на броя с 25.8%, а на обема – с 16.8%.

В отделните периоди платежната активност се влияеше чувствително от текущата стопанска конюнктура. През първото полугодие главно под влияние на стагнацията в резултат на събитията в съседна Югославия, но донякъде и поради очакваната деноминация на лева, броят на извършените плащания нарасна с 4.1% спрямо второто шестмесечие на 1998 г. и достигна 6 696 962, докато обемът им отбеляза минимален спад (с 1.6%) и възлезе на обща сума 19 850 633 хил. лв. Среднодневните стойности за периода са 54 008 броя и 160 086 хил. лв. През второто шестмесечие настъпи значително оживление, като броят достигна 8 340 371, а обемът – 25 203 682 хил. лв. (среднодневно 65 159 броя по 196 904 хил. лв.).

През второто полугодие бе даден старт и на изпълнението на проекта БИСЕРА 4, предвиждащ внедряване на система за разплащания в реално време. Управителният съвет на БНБ утвърди задание и изисквания към БНБ за разработването на проекта и график за неговото изпълнение. Създадена е съответната организация с тенденция внедряването да приключи през първото тримесечие на 2001 г.

През 1999 г. бяха разработени нормативни актове, регулиращи сделките и плащанията между местни и чуждестранни лица, трансграничните преводи и плащания, вноса и износа на чуждестранна валута в наличност, във връзка с либерализирането на валутния режим в страната и привеждането на законодателството в съответствие с изискванията на международните институции.

В края на годината бяха издадени и указания към поднормативните актове на Валутния закон, които са от компетенцията на подуправителя, ръководещ управление „Банково“.

V. Банков сектор и банков надзор

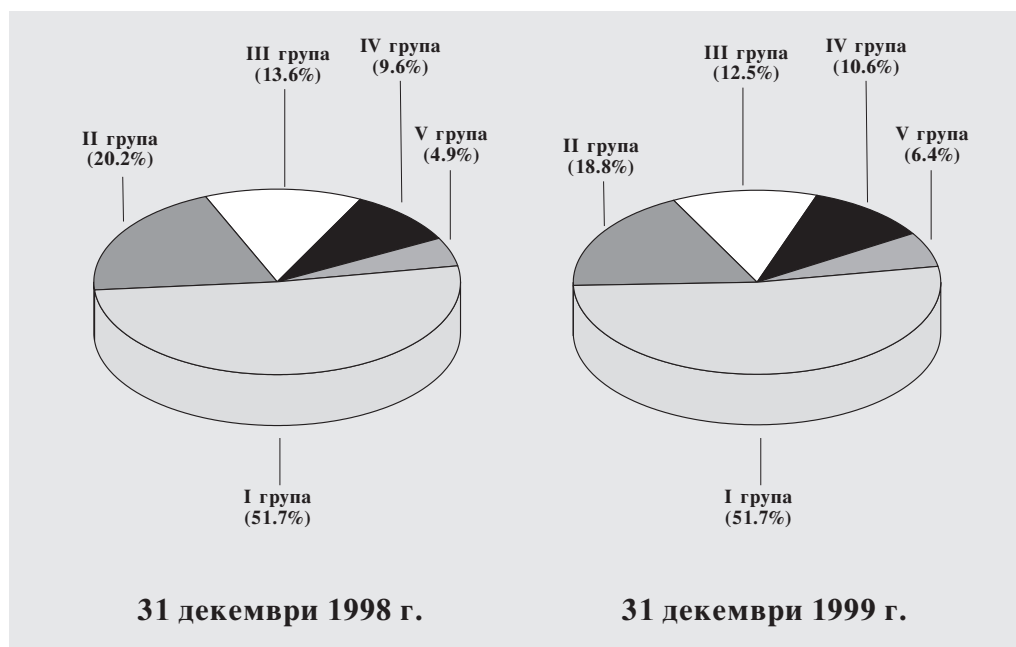
1. Основни тенденции в развитието на банковия сектор

Трета поредна година продължи политиката на консервативно пазарно поведение и поддържане на нискорискови активи и висока капиталова адекватност – ясен белег, че банките са изключително предпазливи по отношение на рисковете, свързани с икономическите процеси в страната. Възвръщаемостта на активите (ROA) на банковия сектор за 1999 г. е 2.37% (1.72% за 1998 г.), а възвръщаемостта на капитала (ROE) – 20.88% (15.78% за 1998 г.). Активизирането на българските банки като основни икономически и финансови посредници, както и тяхното бъдещо място на международните пазари ще зависят от успешния ход на вътрешните реформи и реструктурирането на тяхната дейност и организация.

През изминалата година трите най-големи банки²⁵ (Булбанк, ДСК и ОББ) запазиха своя значителен дял от общата сума на активите в банковия отрасъл – 52% (в т.ч. 38% от предоставените кредити, 74% от ценните книжа в инвестиционен портфейл и 56% от книжата в търговски портфейл). В групата са съсредоточени и 56% от вложенията на нефинансови институции и други клиенти. Следващата по големина и значение втора група банки („Биохим“, Българска пощенска банка, Сосиете женерал Експресбанк и Хебросбанк) претърпя известно свиване от около 1% вследствие процесите на реструктуриране в отделните институции, но все пак запази един съществен пазарен дял в размер на 19% от сумарните за сектора активи (срещу 20% за 1998 г.). При банките от останалите три групи също не се наблюдаваха особени промени в пазарните дялове. От чуждестранните банкови клонове по-голямо присъствие на пазара поддържаше ING Bearings, която владее половината от активите в тази група.

²⁵ С оглед по-точното наблюдаване на промените и тяхната динамика в системата през 1999 г. бе възприето прегрупиране на търговските банки – от три класификационни групи се премина към пет. Целта е да се постигне по-голяма степен на прецизност в изследванията на пазарните дялове, характера на бизнес профила и сравнимост по отношение на надзорните регулации. Въз основа на това търговските банки са разпределени в четири класификационни групи в зависимост от размера на балансовото число: I група над 500 млн. лв.; II група от 300 до 500 млн. лв.; III група между 100 и 300 млн. лв.; IV група до 100 млн. лв.; клоновете на чуждестранни финансови институции формират V група.

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА АКТИВИТЕ ПО БАНКОВИ ГРУПИ

Източник: БНБ.

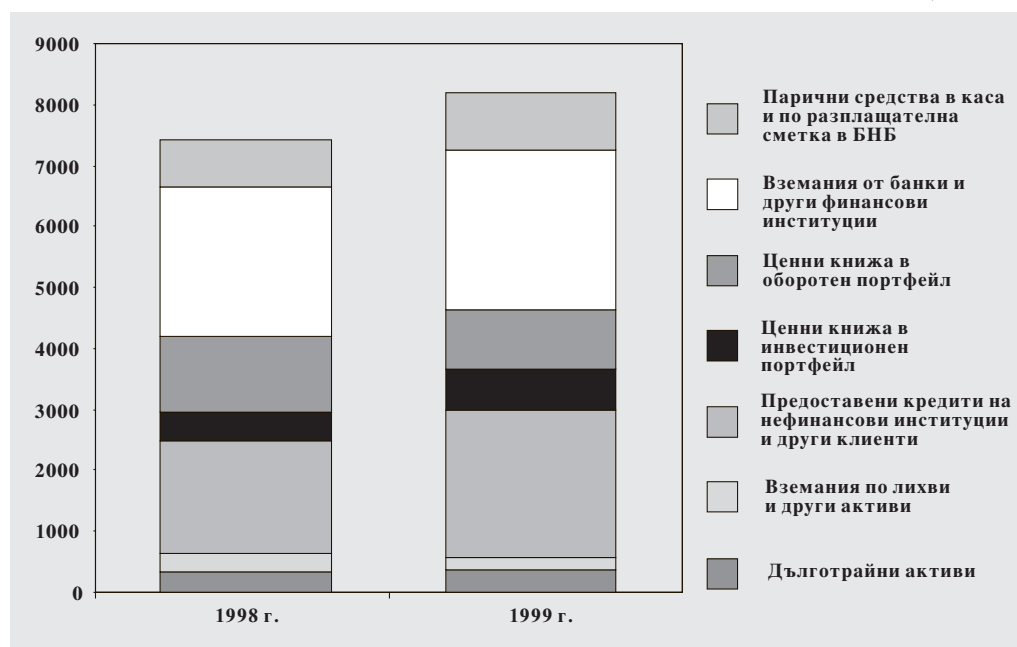
Банкови активи и пасиви

В края на изтеклата година банковата система отчете номинално увеличение на сумата на активите със 797 млн. лв. (10.7%) до 8223 млн. лв. В действителност това увеличение се дължеше в по-голяма степен на повишаване на левовата равностойност на техния валутен компонент вследствие поскъпването на щатския долар в сравнение с края на 1998 г. с около 16%. Докато левовите активи нараснаха с близо 206 млн. лв. (6.1%), валутните, измерени в условни единици щатски долари²⁶, намаляха реално с около 39 млн. щ. д. Притискани от конкуренцията и необходимостта от покриване на издръжката на своята дейност, през 1999 г. при търговските банки се наблюдаваше тенденция към предпазливо реструктуриране на пласменти в нискорискови и високоликвидни активи към активи с по-висока доходност. Най-съществен остатък на вземанията от банки (32%). Най-важната дейност на банките – кредитирането, регистрира прираст спрямо предходната 1998 г. Кредитите в чуждестранна валута се увеличиха с близо 123 млн. условни щ. д., а левовите – с 250 млн. лв. Все още обаче относителният дял на кредитите в активите остава нисък – под 30%.

²⁶ Условни щатски долари – позиции, деноминирани в различни чуждестранни валути, преизчислени в щатски долари. Няма практическо приложение, но се използва за наблюдения и сравнения.

СТРУКТУРА НА АКТИВИТЕ В БАНКОВИЯ СЕКТОР, ОБЩО

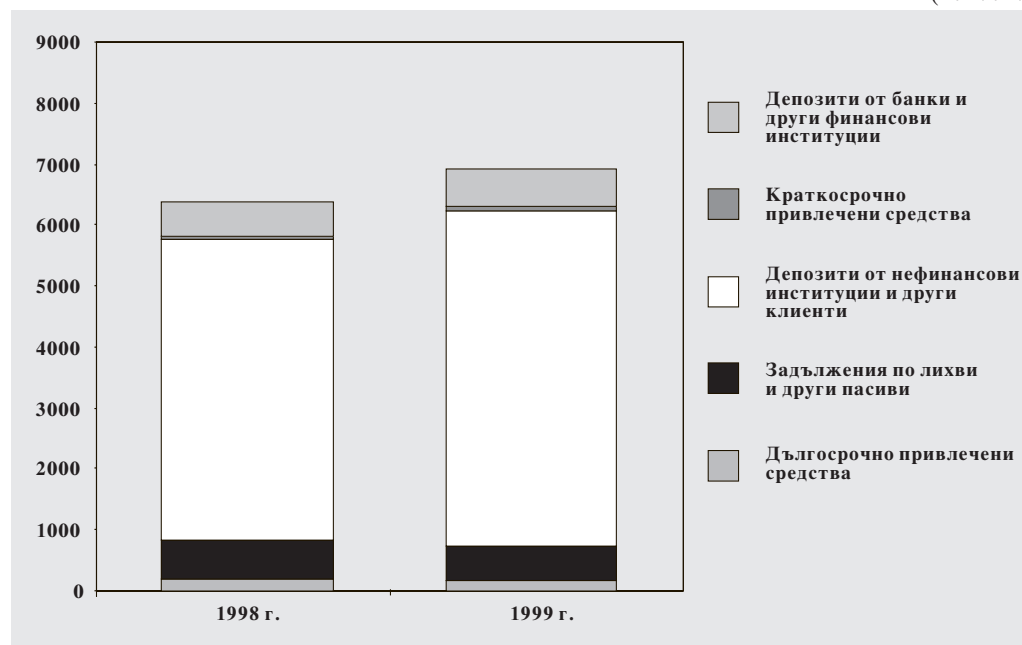
(млн. лв.)

Източник: БНБ.

СТРУКТУРА НА ПАСИВИТЕ В БАНКОВИЯ СЕКТОР, ОБЩО

(млн. лв.)

Източник: БНБ.

При своите пасивни операции българските банки отчетоха в края на 1999 г. номинално увеличение на привлечените средства с 577 млн. лв. (9%) до 6945 млн. лв. Както и при активите, това се дължеше на по-високата левова равностойност на техния валутен компонент. В реално изражение от банковата система не бе регистриран значим отлив на депозити във валута – намалението е с около 23 млн. условни щ. д. Значително се редуцираха валутните задължения лихви и други пасиви, което доведе до общо „свиване“ на валутните пасиви с около 130 млн. условни щ. д. Успоредно с това се увеличиха левовите депозити от нефинансови институции и други клиенти със 198 млн. лв. (8.5%) в сравнение с края на 1998 г. Тези промени характеризират

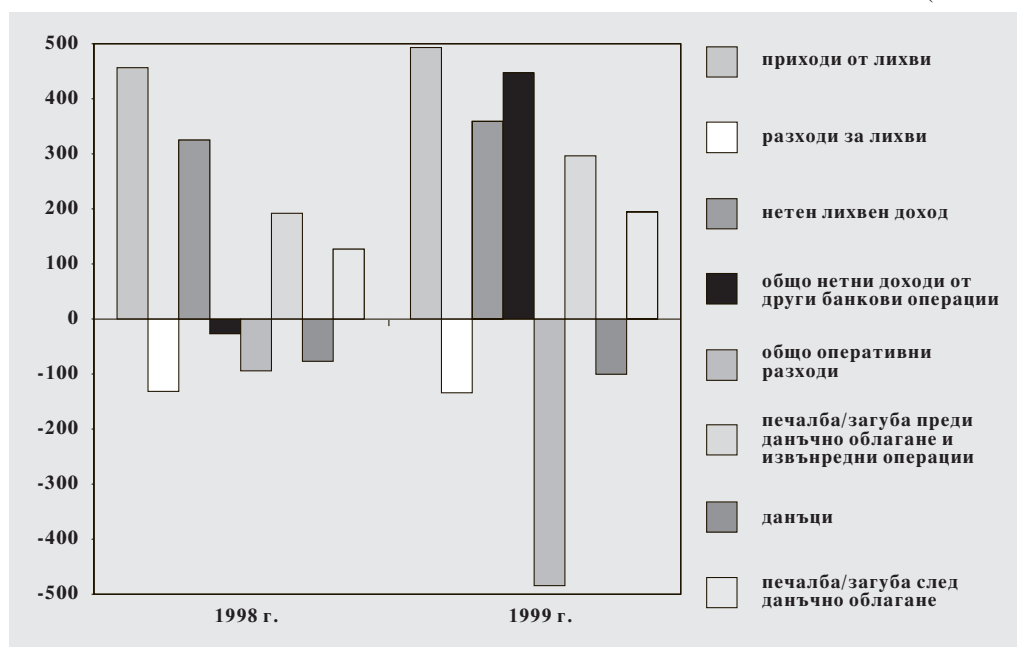
преструктуриране на депозитната база на банките, която остана стабилна по обем. Ниската степен на спестовност и натрупване в страната не позволяваха на банките да пласират сред вложителите по-голям обем дългосрочни спестовни и инвестиционни продукти.

Рентабилност

Българският банков отрасъл завърши 1999 г. с нетна печалба в размер на близо 195 млн. лв. (увеличение с 54% спрямо 1998 г.). Нетният лихвен доход се характеризираше със стабилност през цялата година и отбелязва прираст от 34 млн. лв., което бе с 11% повече от предходната година. Съотношението нетен лихвен доход/разходи за дейността (90%) бе под равнището за 1998 г. (93.4%). При сравняването на приходите през 1999 г. с тези през предходната трябва да се отбележи, че банките не получиха доход от реинтегриране на провизии за загуби от кредити, както през 1998 г., които покриха тогава почти изцяло разходите за издръжка на дейността. Прирастът на нетния лихвен доход през отчетната година бе „изяден“ от почти същото по стойност увеличение на разходите за дейността. Оперативната печалба преди данъчно облагане и извънредни операции бележи увеличение спрямо 1998 г. от 91 млн. лв. (44.6%). Следва да се отбележи, че резултатите при определени банки значително се различаваха от общата картина в зависимост от качеството на кредитния портфейл, показателите на търговския портфейл и провежданата от тях политика.

ПРИХОДИ И РАЗХОДИ НА БАНКИТЕ

(млн. лв.)

Източник: БНБ.

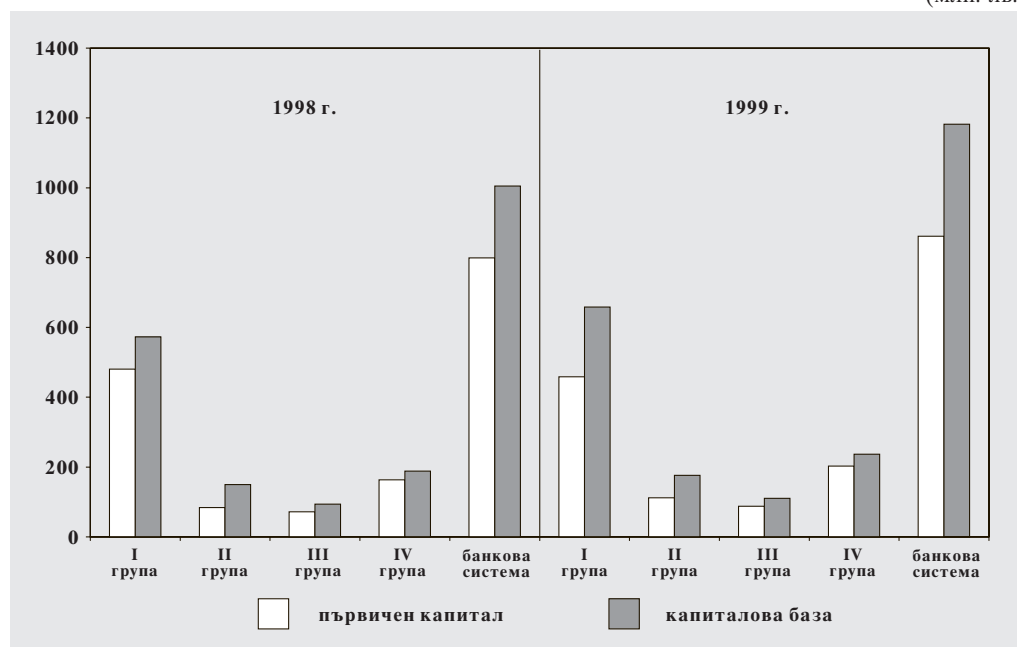
2. Спазване на надзорните регулации

Капиталова адекватност (платежоспособност)

През 1999 г. равнището на капиталова адекватност в българската банкова система остана високо. Общият рисков компонент на активите се промени незначително – 2876 млн. лв. (2797 млн. лв. за 1998 г.), а капиталовата база достигна 1188 млн. лв., със 145 млн. лв. (13.9%) повече от предходната година. В резултат на това в банковия сектор бе постигнато подобряване на капиталовата адекватност до 41.31%, доста над минимално изискуемите в страната 12%.

ПЪРВИЧЕН КАПИТАЛ И КАПИТАЛОВА БАЗА

(млн. лв.)

Източник: БНБ.

Нарастването на капиталовата база се дължеше на капитализирането на реализирана печалба и увеличението на акционерния капитал с нови парични вноски. Най-значително относително нарастване на собствения капитал се наблюдаваше при банките от първа група (с 15%), дължащо се на отчетени високи финансови резултати.

Наличието на по-висок собствен капиталов ресурс при голяма част от банките може да се използва като предпоставка за разрастване на тяхната дейност. В същото време е необходимо да се отбележи, че ако в първа и втора група е налице потенциал за прираст на рисковите експозиции, в трета и четвърта група при някои от търговските банки капиталовата позиция е недостатъчна за експанзия в бизнеса. В таблицата по-долу са показани за сравнение капиталовите коефициенти по групи и общо за банковата система.

КАПИТАЛОВИ КОЕФИЦИЕНТИ ОБЩО ЗА СИСТЕМАТА И ПО ГРУПИ БАНКИ ПРЕЗ 1999 г.

(%)

Търговски банки	Обща капиталова адекватност	Адекватност на първичния капитал	Степен на покритие на активите
I група	50.0	34.9	15.5
II група	28.8	18.4	11.2
III група	22.3	17.7	10.7
IV група	52.8	45.6	26.0
Общо	41.3	30.3	15.3

Забележка: Чуждестранните банкови клонове, представляващи пета група, не са обект на наблюдение от банковия надзор относно изискванията за капиталова адекватност.

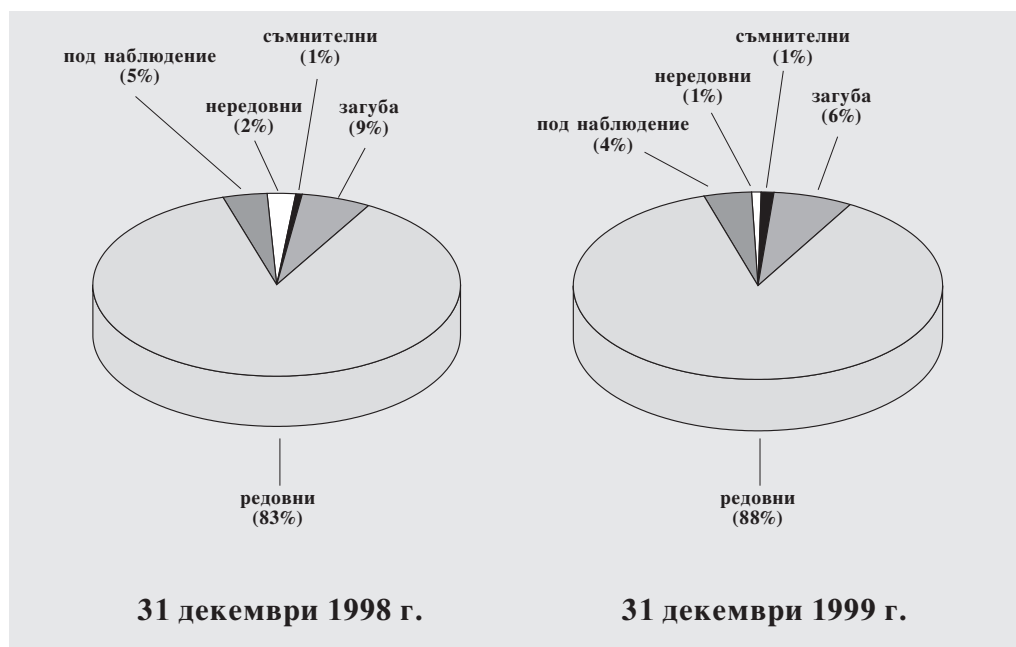
Източник: БНБ.

Високите коефициенти за капиталова адекватност бяха резултат преди всичко от провежданата от банките консервативна политика на пласиране на финансови средства в нискорискови вложения. Степента на риск на активите остана постоянна, главно поради подобряване и стабилизиране на качеството на кредитните портфейли. Общият умерен прираст в кредитирането оказва благоприятно влияние върху класификацията на вземанията. В резултат на

това съотношението на просрочените кредити (сбора от всички кредити с просрочия) към капиталовата база в края на 1999 г. спадна на 39.3%. При отделните групи се наблюдаваха отклонения от тази средна за отрасъла величина. Размерът на собствения капитал при някои банки покриваше в по-ниска степен поетите от тях рискове. Недостатъчната печалба вследствие ниската възвръщаемост на активите, както и необходимостта от допълнително провиждане на експозиции не позволиха на редица банки да увеличат капитала си.

Съблюдаване на изискването за ограничаване на големите експозиции се прилагаше до края на изминалата 1999 г. само по отношение на големите кредити. От началото на настоящата година в измерването на риска от концентрация ще се включват всички останали експозиции – както балансови, така и задбалансови. През разглеждания период банките продължиха да спазват изискванията за съвкупна голяма експозиция, като общият размер на големите кредити спрямо капиталовата база в системата спадна до 60.3% (при допустимо ниво 800%). Промените в регулирането на големите междубанкови експозиции в посока намаляване в зависимост от техния остатъчен матуритет и държавата, в която е лицензирана банката кореспондент, от една страна, и запазването на голямото им тегло в банковите активи, от друга страна, бяха от основно значение за понижаването на този общ показател. При редица банки обаче се наблюдаваха отклонения при единични експозиции, надхвърлящи 25% от собствения им капитал.

СТРУКТУРА НА РИСКОВИТЕ ЕКСПОЗИЦИИ В СИСТЕМАТА

Източник: БНБ.

Пласментите на банките в търговски и инвестиционен портфейл от ценни книжа бяха изложени през миналата година на сравнително нисък пазарен риск, доколкото банките влагаха средствата в дългови инструменти на първокласни централни банки и правителства. Чувствителността им към влиянието на пазарния и валутния риск бе малка поради плавното движение на основния лихвен процент, предопределено от провежданата от правителството фискална политика в условията на паричен съвет, насочена към минимизиране на лихвените разходи на държавния бюджет. Ограничен кръг банки търгуваше с валутни деривати и използваше част от своите валутни ресурси за обслужване на външната търговия и неголемите капиталови потоци. Определени банки проявяваха интерес и към по-рискови книжа, мотивирани от стремежа да повишат приходите си от търговски операции.

Общата *открита валутна позиция* в банковия сектор представлява само 4.6% от собствения капитал (15% през 1998 г.). *Валутният риск в системата спадна повече от три пъти*, което се дължи основно на по-доброто управление на валутните позиции от страна на водещите търговски банки и обезпечаването им срещу валутен риск посредством операции по хеджиране, следвайки развитието на международните валутни пазари. Докато в края на 1998 г. доларовата позиция представляваше половината от теглото на нетната открита валутна позиция, в края на отчетната това тегло бе под 1%. Тази промяна се дължеше на „затваряне“ през последното тримесечие на изминалата година на част от откритите доларови позиции и превръщането им в евро позиции поради очакванията за постепенно изчерпване на възможностите за извличане на печалби от настоящите нива на щатската валута.

Търговските банки поддържаха и през изтеклата година стабилни и високи нива на първична и вторична ликвидност. Доколкото съществуваше ликвиден риск, той произтичаше от дисбаланса в срочността на пасивите и ликвидните активи. Независимо че средните неснижаеми остатъци по краткосрочните депозити престояваха продължително време по сметки, те нямаша характер на дългосрочни целеви спестявания и вложителите желаеха при нужда да разполагат с тях. Това ограничаваше банките при трансформиране на матуритета на активите в по-дългосрочни кредитни операции и инвестиции и изискваше от тях поддържане на високи нива на ликвидност. Общо за банковата система кумулативните парични потоци във времевите хоризонти до 3 месеца бяха положителни, а при 15 банки и клонове – също и в 6-месечния хоризонт. Успоредно с това разплащателната система в страната работеше без проблеми при умерен прираст на обема на извършените разплащания. Банките не бяха притеснени в осигуряването на ликвидност на увеличените безкасови плащания през 1999 г. Съотношението на високоликвидните активи към привлечените средства в банковата система спрямо края на 1998 г. отразяваше промените, настъпили през годината: умерен прираст на кредитирането, по-добро управление на бързата ликвидност, нараснала увереност в мениджмънта на търговските банки.

3. Дейност на банковия надзор през 1999 г.

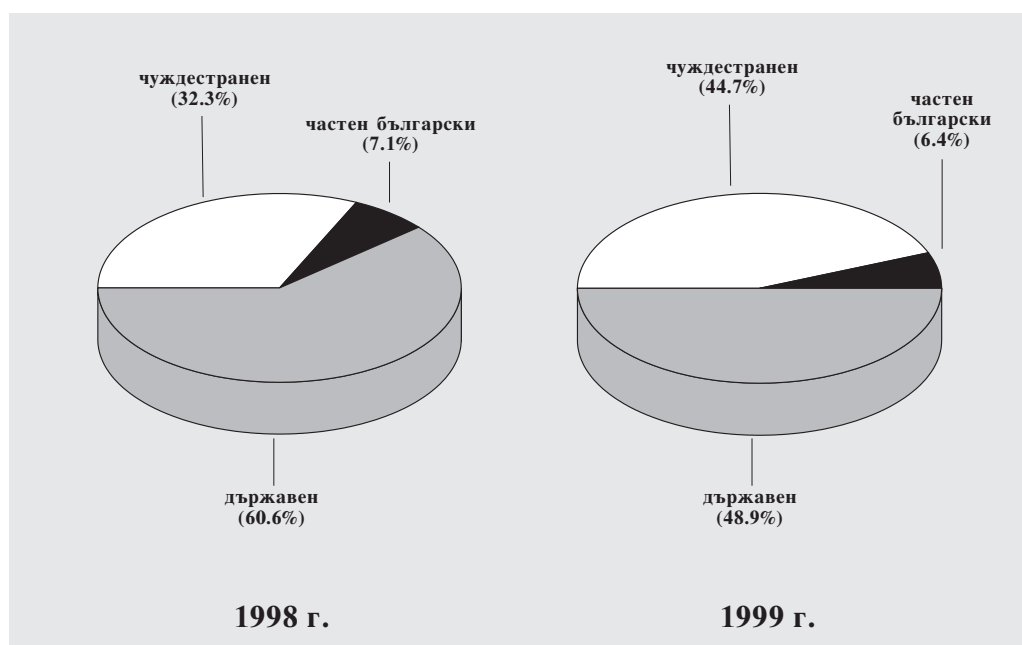
В резултат на ускорената приватизация в банковия сектор, както и поради по-стабилната среда, през годината бяха извършени съществени промени в структурата на акционерния капитал в редица банки. По-значителни бяха придобитите след разрешение на БНБ дялове от чуждестранни инвеститори, като Рефко кепитъл маркетс, AIG-New Europe Fund, Сосиете женерал, Риджънт пасифик груп. Активите в банковата система, контролирани от чуждестранни инвеститори, рязко се увеличиха.

Промените в корпоративната структура на банките предизвикаха и по-голямо движение в техните управителни тела и изпълнителни директори. Общо на 44 лица бяха издадени сертификати за участие в управлението на банките. През годината две банки получиха лицензи за извършване на операции и вече отвориха своите офиси. Демирбанк (България) АД е първата частна турска банка у нас. За поощряване на малкия и средния бизнес след неколкогодишно отлагане с държавен капитал бе създадена Насърчителна банка АД.

Интерес към банките в несъстоятелност бе проявен от редица дружества с намерението да получат банков лиценз. Тези заявления бяха отхвърлени най-вече поради неприемливия размер на удовлетворяване на кредиторите, непрозрачността в намеренията и произхода на средствата.

В края на годината бяха преиздадени лицензите на всички банки и клонове на чуждестранните банки в съответствие със Закона за банките, с изключение на Балканска универсална банка АД.

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА АКТИВИТЕ В БАНКОВАТА СИСТЕМА СПОРЕД ВИДА НА ПРЕОБЛАДАВАЩИЯ КАПИТАЛ

Източник: БНБ.

Регулиране на банковата дейност

В условията на налагаща се интернационализация надзорната дейност и регулирането на банките следва да отразява достатъчно гъвкаво развитието и тенденциите във финансовия сектор. Следвайки политиката за прилагане най-добрата практика, управление „Банков надзор“ прие за приоритет максимално адаптиране на банковото законодателство и регулации към директивите на ЕС за финансовия сектор и настройване на дейността му в съответствие с основните принципи за ефективен банков надзор на Базелския комитет по банков надзор. В качеството си на регулативен и надзорен орган БНБ взема активно и пряко участие в процеса на сближаване на нормативната уредба за банките с директивите на ЕС за финансовия сектор и изискванията на основните принципи за ефективен банков надзор. Следва да се отбележи, че постигнатото съответствие и натрупаният опит в приложението им са значителни. Във връзка с това БНБ прие предложението на МВФ да извърши независима експертна оценка на достигнатото равнище и ефективност на прилаганите процедури, както и за степента на прозрачност в политиката и дейността на надзора. Тази оценка бе публично разпространена чрез Интернет.

Въз основа на промените в Закона за банките от юни, при които водеща роля играеше БНБ, и в съответствие с програмата на управление „Банков надзор“ бе преработен проектът за нова наредба за лицензите и разрешенията, издавани от централната банка, с която се цели по-голяма прозрачност в изискванията и процедурите при разрешенията.

Въвеждането на новата европейска валута (евро) и косвеното фиксиране на курса на българския лев към нея наложиха изменение и допълнение в Наредба № 4 на БНБ за позициите на банките в чуждестранна валута. Практически банките бяха освободени от лимитиране на валутните си позиции в евро и националните им деноминации. Променени и усъвършенствани бяха и отчетните форми за наблюдението им.

Промените в чл. 29 от Закона за банките и подготовката на нова наредба за големите експозиции имаха за цел постигане на уеднаквяване на този регулатор с изискванията на Директива 92/121 на ЕС за наблюдението и контрола върху големите експозиции на кредитните институции. Наредбата бе приета от Управителния съвет на БНБ и влезе в сила през ноември. С нея се разшири обхватът на рисковите експозиции – обект на лимитиране, и свърза-

ните лица, които представляват общ риск за банката. Експозициите се отчитат, респективно регулацията се прилага, както поединично, така и на консолидирана основа.

Приети бяха съществени промени в Наредба № 9 на БНБ за оценка на рисковите експозиции на банките и формиране на провизии за покриване на риска от загуби. Тези промени бяха насочени към по-ясна регламентация за нетиране на експозицията, подлежаща на провизия, с обезпеченията, определени за безрискови, третиране на предоговорените и реструктурирани кредити, либерализиране в известни граници на изискванията за размера на провизиите, насърчаване банките за по-бързо отписване от баланса на вземанията, признати за загуба и др.

Съществени по своя характер бяха разработките за уеднаквяване и привеждане в съответствие с международните счетоводни стандарти на годишните финансови отчети на банките. Чрез тях се постигна необходимата прозрачност на финансовото състояние, сравнимост на данните, публичност на информацията.

В допълнение към изискванията за съставяне на консолидирани финансови отчети бяха разработени и подробни указания за методите на консолидация – една добра основа за прилагане принципите на консолидирания надзор над банковите групи и финансови холдинги.

През изминалата година банков надзор усъвършенства прилаганата система за дистанционен надзор над банките (система за ранно предупреждение), която дава възможност за проследяване и анализ на базата данни за всяка една банка и за целия сектор. Като елемент на системата бяха въведени унифицирани месечни и тримесечни форми за аналитичен отчет, даващи възможност за съпоставимост и сравняване на резултатите от анализите и за вземане на необходимите решения вследствие на дистанционния надзор.

С оглед постигане на ритмичност и навременно изготвяне на аналитичните отчети бяха усъвършенствани информационните технологии в надзора за цялостно обхващане и обработване на постъпващата от банковите отчети информация, поддържането на базата данни и тяхното архивиране по банки съобразно нуждите на надзора, управлението и други потребители.

Усъвършенствана бе методологията за изготвяне на тримесечен банков рейтинг по комплекса от показатели CAEL. Присъждането на CAEL-рейтинги на банките и тяхното систематизиране е с цел оптимизиране на контрола в рамките на разработената за всяка банка надзорна стратегия.

Важно място в дейността на надзора бе периодичното изготвяне на месечна статистическа информация за банките и агрегирана информация по определени показатели за банковата система, публикувана в бюлетините на БНБ. Продължи изготвянето на тримесечен доклад за състоянието и тенденциите в развитието на банковата система.

Банков надзор играе съществена роля при оценка на риска на търговски банки, обслужващи външни кредитни линии, по които гарант е българската държава, както и за изготвяне на информация относно избора на търговски банки – първични дилъри на ДЦК, с оглед гарантиране на финансирането и ликвидността на държавния бюджет.

Надзор на място (инспекции)

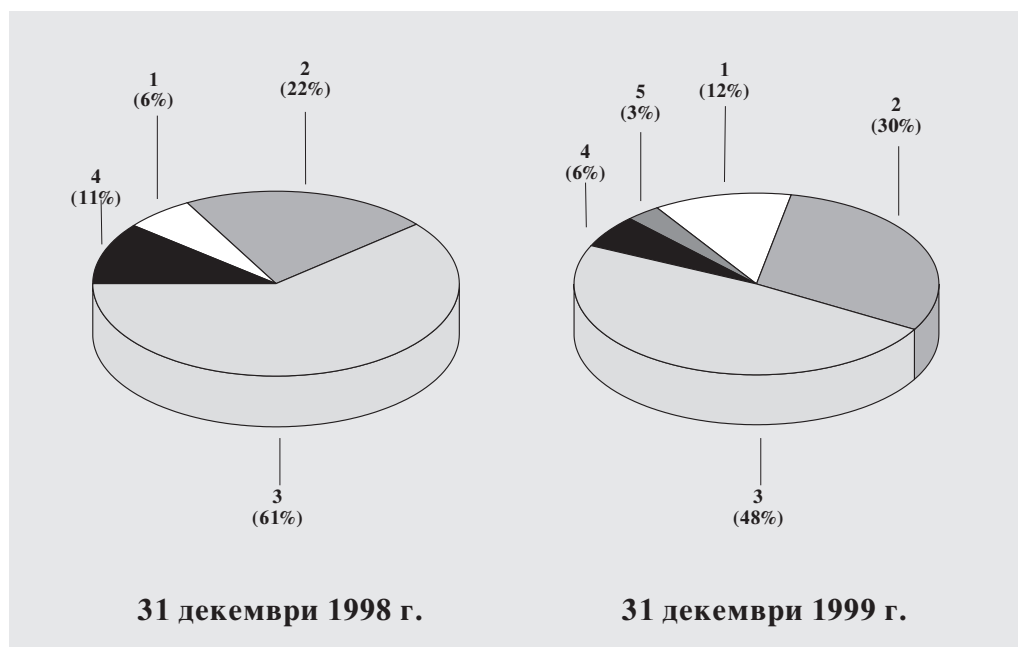
През 1999 г. управление „Банков надзор“ усъвършенства и въведе в действие новия наръчник по банков надзор. Той предлага стандартизирани процедури за надзор на място, които се основават на комплексна петстепенна система CAMELS/AIM за определяне на рейтинг на банките, и дава възможност за постигане на по-голяма ефективност и последователност при провеждане на инспекциите и проверките. Както и системата за ранно предупреждение, CAMELS/AIM е рисков базирен подход за оценка на финансовото състояние, респективно за определяне на подходящи и навременни мерки за въздействие върху проблемни банки в зависимост от тежестта и значимостта на установените слабости в тяхната дейност.

Рейтинговата скала варира от 1 до 5, като рейтинг 1 означава най-добро

представяне по показатели за финансово състояние и прилагане на процедури за управление на риска, отговарящи на размера, сложността на операциите и рисковия профил на банката, както и минимално внимание от страна на надзора. Рейтинг 5 означава критично ниво на представяне по финансови показатели и липса на процедури или прилагане на неадекватни процедури за управление на риска, както и максимално внимание от страна на надзора.

Промените, отразени в следващите диаграми, които се базират на данните от оценките на всички опериращи банки, илюстрират увеличаване на броя на институциите с по-добър рейтинг (1 и 2) през 1999 г. в сравнение с 1998 г. главно за сметка на групата банки със задоволителен рейтинг (3).

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА БАНКИТЕ ПО РЕЙТИНГ CAELS/AIM

Забележка: Поради непълна стопанска година на Насърчителна банка АД и Демирбанк (България) АД не е присъждан рейтинг.

Източник: БНБ.

След поредица проверки и предприети надзорни мерки, вкл. ограничаване на лиценза, в края на изминалата година БНБ назначи квестор, а в началото на 2000 г. поиска от съда обявяване в несъстоятелност на единствената банка с най-нисък рейтинг – Балканска универсална банка. В същото време оценените с рейтинг 4 институции отбелязват в края на отчетната година подобри финансови показатели, което дава основание да се очаква, че през настоящата би могъл да им бъде присъден по-висок рейтинг.

Положителната промяна в разпределението на банките по CAMELS/AIM спрямо 1998 г. се дължи на консервативната им политика да поемат по-ниско ниво на риск.

През 1999 г. дирекция „Инспекции“ извърши 19 пълни надзорни инспекции, в т. ч. на три банки със системно значение от първа и втора група, десет банки, включително една чуждестранна дъщерна, от групата на средните и малки банки, и шест клона на чуждестранни банки. Проведени бяха и множество тематични проверки с различен обхват и насоченост.

Активите на банките са структурирани по начин, който отдава приоритет на ликвидния риск. Оценката и управлението на кредитния риск при немалко банки все още се подценява. Те или нямат изградени системи за управление на риска, или отделите, натоварени с такива функции, не работят достатъчно ефективно. Приетите от някои банки критерии за класификация на рисковите експозиции не дават достатъчна представа за реалното им качест-

во и не са добре съгласувани с надзорните регулации. Въпреки съществуващите формални условия за ефективно кредитиране (правила за кредитна дейност и кредитни комитети) инспекциите установиха някои слабости в кредитната дейност. В множество банки няма добре изградени системи за текущо следене и анализ на финансовото състояние и пазарното поведение и статус на кредитополучателите. В определен кръг банки с доминиращо участие на акционери, свързани помежду си, съществува повишена концентрация на риск вследствие на упражнено от тях влияние при отпуснати кредити, които впоследствие са станали проблемни. В някои случаи е установено неправилно тълкуване и използване на „високоликвидните обезпечения“ и „нетната стойност“ на кредитните експозиции, което се отразява негативно върху размера на необходимите провизии.

Във връзка с оптимизиране на *организационната структура и мениджмънта* си през 1999 г. не всички банки проявиха достатъчна последователност и решителност. Невинаги се спазваха изцяло или не са разработени процедури за оценка и управление на видовете риск – кредитен, странови риск, пазарни рискове и пр. Все още малко внимание се обръща на бъдещото развитие на банковите институции. При някои липсват стратегически програми за капиталово осигуряване, финансови планове за приходите и разходите по потенциални източници на приходи и обекти на разход. Вътрешният контрол в определени банки все още е в процес на структуриране и е недостатъчен. Числеността и квалификацията на персонала следва да отговарят на необходимите нужди с оглед по-нататъшното подобряване и нарастване на обема и сложността на банковите операции. Продължаващият процес на смяна на мажоритарни собственици се отразява в някои банки негативно на тяхната делова активност.

Всички банки успешно преодоляха компютърен Проблем 2000 в резултат на значително обновяване и подобряване работата на информационните си системи. В същото време не се използват достатъчно повишените възможности на нововъведените софтуерни продукти и наличните бази данни за подобряване на управлението. Установени са случаи на неспазване на вътрешнобанкови правила, регламентиращи различните видове дейност, както и несъответствието им с изискванията на нормативната база по отношение на тяхната точност и изчерпателност.

Специален надзор

Поради актуалността на проблема, свързан с прането на пари, през 1999 г. търговските банки бяха подпомогнати в организиране на дейността им по прилагане на Закона за мерките срещу изпирането на пари (ЗМИП). От страна на управление „Банков надзор“ се изготвиха методологически указания до банките за изработване на вътрешни правила за спазване на закона. Съвместно с Бюрото за финансово разузнаване към Министерството на финансите за тях бе проведено обучение за предотвратяване използването на банковите операции за трансфер на незаконни капитали. Изработени бяха два речника – за финансовите престъпления и съмнителните операции, които бяха предоставени на персонала от специализираните служби в банките. В резултат от усъвършенстване методологията на инспекциите и проверките в банките относно спазването на ЗМИП бе изготвен специален наръчник, който систематизира и стандартизира процедурите по тези надзорни функции.

Вследствие на извършените инспекции за проверка и оценка на приетите вътрешни правила и процедури по прилагането на ЗМИП в 25 търговски банки като основен констатиран пропуск следва да се отбележи, че не навсякъде са заведени дневници за регистриране на съмнителни операции.

Операциите на търговските банки като инвестиционни посредници имат голямо значение за изграждане на по-голямо доверие на обществеността към капиталовия пазар и неговото развитие. Съвместно с Комисията по ценните книжа и фондовите борси (КЦКФБ) през изминалата година бяха проведени инспекции в 15 банки. Липсата на някои изискуеми реквизити в договорите за управление на индивидуален портфейл от ценни книжа, включително и във

връзка с уведомяването на клиентите относно инвестиционните рискове, са сред основните констатираните нарушения на Наредбата за изискванията към дейността на инвестиционните посредници, респективно на ЗЦКФБИД. Бяха изготвени препоръки към изпълнителните директори на банки за отстраняване на пропуските и нарушенията в обозрими срокове, а на банките нарушителите са наложени санкции от КЦКФБ.

За регулирането на дейността на небанковите финансови институции беше изготвена и приета Наредба № 26 на БНБ за сделките на финансовите къщи с чуждестранна валута. Управление „Банков надзор“ се стремеше да обхващане спазването на изискванията на ЗСВЦВК (а след неговото отменяне – на новия Валутен закон), както и на други нормативни актове, засягащи тяхната дейност. Прекратени бяха правомощията за извършване на дейност на 222 финансови къщи и обменни бюра. Към края на 1999 г. едногодишни разрешения за извършване на сделки с чуждестранни платежни средства по безкасов път имат 48 финансови къщи.

Банки в несъстоятелност

През отчетния период управление „Банков надзор“ наблюдаваше чрез получаваните отчети процеса на ликвидация на банките в несъстоятелност. Независимо от ограничените правомощия БНБ полагаше усилия за подпомагане и ускоряване на този процес. Анализът на някои показатели за състоянието на банките в производство по несъстоятелност към 31 декември 1999 г. показва, че процесът протича бавно и резултатите са незадоволителни.

Общата стойност на активите на банките към 31 декември 1999 г. (687 808 хил. лв., включително паричните средства) покриват 49% от признатите и одобрени вземания, които са в размер на 1 390 011 хил. лв.

Ниската степен на събираемост на кредитите и другите вземания, както и трудната реализация на дълготрайните материални активи поради липса на пазар и търсене практически не водят до желаното бързо попълване масата на несъстоятелността. Разходите за издръжка на ликвидацията към края на 1999 г. поглъщат 40% от събираните постъпления. С осребряването на имуществото, както и продажбата на банките като цяло, какъвто е замисълът на § 46, ал. 4 от Преходните и заключителни разпоредби към Закона за банките от 1999 г., се цели приключване на процеса и съсредоточаване на останалите активи в един център, какъвто се явява създадената за целта Агенция за държавни вземания.

Правна дейност и надзорни мерки

През изтеклата година под ръководството на управление „Банков надзор“ бе изработен проект за изменения и допълнения на Закона за банките, влезли в сила през юни 1999 г. С тях се постигна подобряване на правната рамка относно изискванията и разширяване обхвата на надзорните функции по отношение на действащите банки, както и спрямо банките в несъстоятелност, и ускоряване протичането на тези производства. Бяха преработени и прецизирани редица проекти за изменения на действащи надзорни регулатори и нови наредби на БНБ. При 12 търговски банки бяха извършени прегледи на техни новоприети или изменени устави и изготвени становища относно тяхната законосъобразност, както и по установени несъответствия при вписване на различни изменения в търговския регистър.

„Банков надзор“ разгледа редица преписки, възникнали вследствие на подадени оплаквания от жалбоподатели по повод техни накърнени права и интереси от страна на търговските банки. При немалка част от случаите страни по отделните правоотношения бяха държавни органи, търговски дружества, органи на съдебната система – понякога с голяма правна сложност или неоснователни искания за съдействие. Тази дейност има важно значение за работата на надзора, защото представлява своеобразен контрол върху отношенията на банките с техните клиенти и е косвен показател за състоянието на системата и доверието в нея.

Съгласно утвърдената практика за отстраняване на допуснатите от търговските банки отклонения и нарушения на надзорните изисквания през

1999 г. са предприети 25 надзорни мерки. Осем от тях са формални и за тяхното прилагане са издадени съответните заповеди. През периода преобладава надзорните мерки с неформален характер, включително срещи с ръководствата за предприемане на действия от съответните банки, изготвяне на планове и поемане на задължения за отстраняване на допуснати нарушения на банкови регулатори и пр. Всички формално приложени мерки са приведени в изпълнение, а по тези с неформален характер банките са представили уведомления за предприетите от тяхна страна коригиращи действия. Воденият регистър за прилаганите надзорни мерки се актуализира непрекъснато и има за цел проследяване на правилността, последователността и ефективността на мерките.

Наред с приложените надзорни мерки „Банков надзор“ проведе и няколко административнонаказателни производства срещу ръководители, длъжностни лица и някои банки. По-голямата част от тях приключиха с писмено предупреждение, а в 4 от случаите – с налагане на глоба. Независимо че ефективността на надзорните мерки се подобрява, част от банките не реагират своевременно и адекватно на препоръките и указанията. Налага се изводът, че е необходимо по-често да се използва възможността за прилагане на мерките по чл. 65, ал. 2 от ЗБ.

България е сред първите страни, тествани по съвременна методология, базирана на основни и допълнителни критерии, градиращи в четири качествени степени („прилаган изцяло“, „прилаган в широк смисъл“, „прилаган отчасти“ и „неприлаган“) съобразно постигнатото съответствие на Основните принципи за ефективен банков надзор и значимостта на дадения регулатор в практиката. На база основни критерии оценката показва, че нашата страна прилага 23 от всичките 25 принципа. Петнадесет от тях – изцяло, а осем – в широк смисъл, като през преходния период вътрешните правила по тях по един принцип, прилаган отчасти, както и един – формално неприлаган, последователно ще бъдат хармонизирани с международните. На база основни и допълнителни критерии, взети заедно и използвани спрямо страните – членки на ЕС, България прилага 9 принципа изцяло, 14 – в широк смисъл, за един има приети законови промени (консолидирания надзор) и един все още не се прилага (страновият риск). Тяхното постепенно сближаване към основните принципи за ефективен банков надзор и прилагането им от БНБ кореспондира и с Кодекса за добрата практика на прозрачност в паричната и финансовата политика, като цяло също добре оценена от МВФ.

Отчитайки напредъка в дейността на банковия надзор, спомогнал активно за стабилизиране на банковия сектор в страната, следва да посочим най-важното от гледна точка на формалното нормативно въвеждане на цялостната рамка от Основни принципи за надзор, като например: консолидирания надзор и отчетност, страновия риск и пазарните рискове. Ударение ще бъде поставено и върху изискванията, задължаващи банковите управителни тела да представят и въведат в действие интегрирани правила и процедури за корпоративно управление, системи за рисков мениджмънт, мениджърски информационни системи и пр.

VI. Евроинтеграция и международна дейност

1. Европейска интеграция

През октомври 1999 г. Европейската комисия публикува втория Редовен доклад за напредъка на България по изпълнението на критериите от Копенхаген за членство в Европейския съюз. Общата оценка е положителна както по изпълнение на политическите, така и икономическите критерии. Докладът мотивира отправената през декември 1999 г. покана от Европейския съвет в Хелзинки към България за започване на преговори за пълноправно членство заедно с още пет страни: Латвия, Литва, Малта, Румъния и Словакия. Това събитие бележи началото на нов етап в развитието на отношенията между Република България и Европейския съюз и поставя сериозни предизвикателства пред централната банка.

Взаимоотношенията на Република България с Европейския съюз са поставени на правна основа с подписването през 1993 г. на Европейското споразумение за асоцииране и влизането му в сила от 1 февруари 1995 г. Създават се институционалният механизъм и правната рамка за провеждане на двустранния диалог за насърчаване на стопанските връзки и подкрепа на икономическите реформи в България.

БНБ се включва в подготвителния етап за присъединяване към Европейския съюз по линията на членство в изградените към правителството Съвет и Комитет по европейска интеграция и на експертно ниво чрез участие в работни групи по въпроси от компетентността на БНБ. Преговорите с Европейския съюз се провеждат на правителствено ниво. Въпреки че БНБ не участва пряко в преговорите по присъединяване, нейната ангажираност е от съществена важност в области, в които централната банка има водещи функции, включително правото да определя и провежда парична политика, да издава наредби и да упражнява надзор върху банковата система.

От 1997 г. подуправителят и ръководител на управление „Банково“ е член на Съвета по европейска интеграция, служители на БНБ са представени в четири работни групи: Свободно предоставяне на услуги, Свободно движение на капитали, Дружествено право, Икономически и валутен съюз, а от юни 1999 г. и в Работна група статистика.

През изтеклата година експертите от централната банка работиха по подготовката и представянето на няколко документа: Национална програма за приемане на достиженията на правото на Европейския съюз – документ за самооценка на страната за степента на съответствие на правото на България с това на Европейския съюз, доклад „Партньорство за присъединяване“, Съвместна оценка на средносрочните приоритети на икономическата политика на България. Представители на БНБ дискутираха предложенията за промени в законодателството, свързани с дейността на централната и търговските банки, платежната система и сетълмента по време на многостранните и двустранни скрининги (аналитичен преглед на законодателството на България и съответствието му с европейското).

Със съдействието на експерти от БНБ бяха изготвени основните изменения в банковото законодателство, целящи хармонизирането му с правото на ЕС – Закон за банките, Валутен закон, съответните наредби.

В областта на свободното предоставяне на банкови услуги БНБ последователно усъвършенства законовата рамка и нейното приложение. Значите-

лен напредък беше постигнат в прилагането на принципите за ефективен банков надзор на Базелския комитет за банков надзор и транспониране на европейското законодателство по отношение на единната банкова лицензия, капиталовата адекватност на банките, оценката на рисковите експозиции на банките и формирането на провизии за покриване на риска от загуби, регулацията на големите експозиции на банките и др.

Експертите на БНБ участваха в изготвянето на нов Валутен закон и в наредбите по неговото прилагане, с които се либерализира движението на капитали и разплащанията между резиденти и нерезиденти в съответствие с изискванията на Договора за Европейския съюз и с директивите за свободно движение на капитали в рамките на Европейския съюз. Активно се работи по проекта БИСЕРА 4 – платежна система за брутен сетълмент в реално време. Тази система ще бъде напълно съобразена с европейските регулации по отношение на платежните системи (TARGET). Експерти от централната банка участваха в семинари, организирани от Европейската комисия и TAIEХ Office, посветени на опита на страни членки за хармонизиране на законодателството в областта на банковите услуги и свободното движение на капитали.

БНБ е ангажирана и при подготовката на стратегията за присъединяване към Икономическия и валутен съюз. Изграждането на институционална и законова основа за включване в единния валутен съюз в посока независимост на централната банка, забрана за предоставяне кредити на държавните институции и забрана на привилегирован достъп на държавата до финансовите институции са приоритетни за БНБ. Целта е достигане на по-висш етап на интегриране – изпълнение на конвергентните критерии за членство в еврозоната. Работата по хармонизирането на статистиката с изискванията на Европейския съюз се ръководи и координира от Националния статистически институт. БНБ се включва в тази дейност за онези статистически данни, които разработва: парична и банкова статистика и статистика на платежния баланс. През декември като първа стъпка за регулярен контакт с Европейската централна банка за хармонизиране на паричната и банковата статистика със стандартите на Европейския съюз служители на БНБ посетиха семинар на Европейската централна банка със страните в процес на присъединяване към ЕС. В момента се усъвършенства лихвената статистика в съответствие с практиката на Европейската централна банка. Експерти от дирекция „Статистика“ участваха в пилотен проект за *General Data Dissemination Standard*, който вече се прилага от БНБ.

Предстоящите преговори за присъединяване мотивира институционалното укрепване на дирекция „Международни отношения“ и изграждането на сектор по европейска интеграция. Негови основни задачи са осъществяване на връзките между БНБ и Европейската комисия и Европейската централна банка с правителството на България във връзка с преговорите, координиране на дейностите по евроинтеграция в рамките на БНБ, изготвяне на материали, становища и позиции по преговорите и др.

Едно от най-важните събития в тази област от международното сътрудничество е участието на представители на БНБ в Хелзинкския семинар по процеса на присъединяване, организиран от Европейската централна банка и Финландската национална банка на 10 – 12 ноември 1999 г. Семинарът събра представители на Европейската централна банка и 11-е държави членки, приели еврото, както и управителите на 12-те кандидатстващи за членство в ЕС държави. Първи по рода си, този семинар имаше за цел да направи обзор на въпроси на централното банкерство, свързани с присъединителния процес, да посочи главните проблеми и да засили сътрудничеството между евра-системата и централните банки на държавите кандидатки.

2. Международна дейност

1999 г. бележи нови моменти в развитието на международната дейност на БНБ от гледна точка на засиленото ѝ сътрудничество с европейските институции. Интензивната комуникация с Европейската комисия, TAIEX Office и Европейската централна банка са продиктувани от стратегията за присъединяване на България към ЕС, от необходимостта от взаимноизгодни и ползотворни отношения, както и от техническа помощ.

Взаимоотношения с централни банки

Връзките с централни банки са друг основен елемент от международната дейност. Контактите с централни банки на държави – членки на ЕС, са важни от гледна точка както на техническа помощ, така и на сътрудничеството в периода преди присъединяването към ЕС. Установени са и се развиват взаимоотношения с централните банки на Франция, Германия и Холандия, които поставят основата на по-задълбочено сътрудничество. Особено плодотворни са и връзките с централните банки на държавите, започнали преговорите за присъединяване през 1998 г. и имащи вече натрупан организационен и институционален опит в тази област – Естония, Полша и Унгария.

Взаимоотношения с международни финансови институции

По инициатива на Международния валутен фонд, работещ съвместно с БМР, са изготвени докладите „Прозрачност на монетарната и финансовата политика в България“ и „Основни базелски принципи за ефективен банков надзор. Оценка за България“. Докладите са разработени въз основа на предоставените от българска страна отговори на въпросници и на проведените през юни – юли 1999 г. срещи и разговори между представители на БНБ, други финансови институции в страната и на техническата мисия на МВФ.

България участва в инициатива на Координационната група по въпросите за управление на централните банки към Банката за международни разплащания (BIS). Експерти от дирекция „Международни отношения“ участват в проекта за създаване на неформална система за обмен на информация между централните банки и БМР по въпроси, свързани с ефективността на управлението на централните банки.

Централната банка продължи да изпълнява функциите си на депозитар и агент на държавата по повод участието и финансовите ѝ взаимоотношения с МВФ, Международната банка за възстановяване и развитие, Европейския съюз, страните от Г-24 и Европейската инвестиционна банка за обслужване на кредитните споразумения за финансиране на малки и средни предприятия.

Организация за Черноморско икономическо сътрудничество (ОЧИС)

През септември 1999 г. БНБ взе участие в среща на Работната група по банково и финансово дело в рамките на ОЧИС. На срещата беше приет План за действие на работната група, който предвижда създаването на предпоставки за институционализиране на диалога и за създаване на условия за сътрудничество между банковите и финансовите институции на страните – членки на ОЧИС, по-нататъшно развитие на икономическите отношения, търговията и взаимните инвестиции в тези страни с оглед бъдещата им интеграция в Европейския съюз. По време на срещата бяха разгледани възможностите за създаване на Асоциация на финансовите институции на страните членки.

VII. Финансови отчети на БНБ

1. Годишен счетоводен отчет

Годишният счетоводен отчет е изготвен в съответствие с изискванията на Закона за БНБ и принципите на международните счетоводни стандарти.

Балансът на управление „Емисионно“, чийто актив отразява структурата и размера на международните валутни резерви на БНБ, се публикува ежеседмично. Тази публичност е продиктувана от възприетата политика операции на БНБ да са прозрачни, с което се гарантира доверието в стабилността на националната парична единица.

Международните валутни активи се състоят от пласирани чуждестранни парични средства под формата на депозити или вземания по текущи сметки от първокласни чуждестранни банки; монетарно злато в кюлчета борсов стандарт (оценено по цена 500 германски марки за тройунция или по пазарна стойност на база официалния курс, фиксиран от Лондонската борса, ако тя е по-ниска), парични средства, пласирани в първокласни високоликвидни чуждестранни държавни ценни книжа (оценени по пазарна стойност).

Активите на управление „Банково“ се състоят от немонетарно злато и други благородни метали; инвестиционен портфейл от ценни книжа, притежавани от банката до падежа им; вземанията от банковите институции в страната, намалени с размера на заделените провизии; вземанията от правителството по предоставени кредити; квотата на страната в МВФ; депозит в управление „Емисионно“; дълготрайните активи и др. В пасива на баланса са отразени задълженията на страната към международните финансови институции, собственият капитал и резервите на банката.

Основните приходи, произтичащи от дейността на БНБ, са приходите от лихви, такси, комисиони и курсови разлики. Приходите на банката зависят преди всичко от умелото управление на валутния резерв на банката съгласно изискванията на чл. 28 и 31 от Закона за БНБ.

Приходите и разходите за лихви са признати на принципа на текущото начисляване, а приходите и разходите за такси и комисиони са признати към датата на възникването им.

В изпълнение на функциите си на агент по касовото изпълнение на държавния бюджет БНБ продължи и през 1999 г. да обслужва безплатно сметките на първостепенните разпоредители с бюджетни средства.

През 1999 г. приходите от лихви са почти изцяло в резултат на операции с чуждестранна валута и ценни книжа, деноминирани в чуждестранна валута. За отчетния период реализираните приходи от лихви и купони са в размер на 161 785 хил. лв. В сравнение с предходната 1998 г. размерът на приходите от лихви и купони е нараснал с 33%. Разходите за лихви през 1999 г. са в размер на 17 046 хил. лв., или 73% по-ниски в сравнение с предходната година. Нетните приходи от лихви на БНБ за 1999 г. възлизат на 144 739 хил. лв. В сравнение с края на предходната година при този показател има нарастване със 148%. Основната причина за това е постигнатата през 1999 г. по-висока средна доходност на активите и намалените разходи за лихви.

Структурата на нетния финансов резултат на БНБ преди заделяне на провизии е следната:

	(%)	
	1998 г.	1999 г.
Нетни приходи от лихви	69.85	72.42
Приходи от дивиденди	3.43	1.56
Нетни приходи от такси и комисиони	-0.56	0.62
Нетен доход от операции с ценни книжа	65.36	14.06
Нетна печалба от курсови разлики	-43.40	3.46
Други приходи от дейността	5.32	7.88
Общо	100.00	100.00

Източник: БНБ.

Общата печалба на БНБ след заделяне на провизии и отчисления на част от печалбата в специалния резерв възлиза на 184 688 хил. лв. В сравнение с предходната 1998 г. печалбата е нараснала с 50%.

Доклад на одиторите до Управителния съвет на Българската народна банка

Ние одитирахме счетоводните отчети на Българската народна банка за финансовата 1999 г., изложени на с. 103 – 119.

Отговорности на директорите и одиторите

Както е описано в изложението на отговорностите на с. 98, за тези счетоводни отчети отговорност носи Управителният съвет. Нашата отговорност е да формулираме независимо мнение на базата на извършения одит и да го изразим пред вас.

База за становище

Ние извършихме одита в съответствие с Международните одиторски стандарти. Съгласно изискванията на тези стандарти ние трябва да планираме и извършим одита така, че да получим достатъчно доказателства за това, че счетоводните отчети не съдържат съществени неточности. Одитът включва проверка на базата на извършени тестове за обоснованост на сумите и оповестяванията, представени в счетоводните отчети. Той също включва оценка на прилаганите счетоводни принципи и съществените преценки, направени от ръководството, както и оценка на цялостното представяне на счетоводните отчети. Смятаме, че извършеният от нас одит ни дава сигурна основа за изразяване на мнение.

Квалифицирано мнение върху счетоводните отчети

Както е описано в счетоводната политика, банката оценява монетарното злато в съответствие с изискванията на Закона за Българската народна банка по по-ниската от пазарната стойност или 500 германски марки за тройунция. Към 31 декември 1999 г. стойността на монетарното злато надхвърля 500 германски марки на тройунция. Според изискванията на Международните счетоводни стандарти (МСС) монетарното злато би следвало да се отчита в баланса по пазарна стойност. Прилагането на МСС би довело до увеличаване на балансовата стойност на златото с 85 млн. лв., както и на нетния приход от дейността и сумата на разпределението в специалните резерви в същия размер.

Нашето мнение е, че с изключение на ефекта от описаното в предходния параграф счетоводните отчети дават вярна и честна представа за финансовото състояние на Българската народна банка към 31 декември 1999 г., както и реализирания резултат от дейността и промените в паричните потоци за годината, приключваща на тази дата, и са изготвени в съответствие с Международните счетоводни стандарти.

КРАЕ .

КПМГ
Дипломирани експерт-
счетоводители

КРАЕ България ООД.

КПМГ България – ООД
Дипломирани експерт-
счетоводители

Изложение на отговорностите на Управителния съвет на Българската народна банка

Законът за Българската народна банка изисква Управителният съвет на Българската народна банка да изготвя всяка година счетоводни отчети, представящи финансовото състояние на БНБ и печалбите и загубите за периода.

Счетоводните отчети, изготвени от БНБ, се основават на счетоводните принципи, одобрени от Управителния съвет в съответствие с Международните счетоводни стандарти.

Управителният съвет на Българската народна банка носи отговорност за воденето на точни регистри, които да отразяват достоверно и по всяко време финансовото ѝ състояние. Той носи обща отговорност за предприемането на мерки за опазване активите на БНБ, за предотвратяването или разкриването на злоупотреби или други нередности.

26 април 2000 г.

Светослав Гаврийски
Управител на БНБ

Баланс
на Българската народна банка
към 31 декември 1999 г.

		Бележки	1999 г. хил. лв.	1998 г. хил. лв.
АКТИВИ				
Парични средства и суми, предоставени на банки	7		1 251 736	2 971 965
Злато и други благородни метали	8		732 601	697 024
Ценни книжа	9		4 371 489	1 572 435
Кредити, предоставени на банки и други финансови институции	10		13	1 350
Начислени вземания за лихви	12		74 797	17 877
Вземания от правителството	13		2 203 159	1 665 949
Капиталови инвестиции и квота в МВФ	14		1 624 139	1 102 701
Дълготрайни активи	15		148 722	139 624
Други активи	16		7 933	8 760
Всичко активи			10 414 589	8 177 685
ПАСИВИ				
Задължения към банки и други финансови институции	17		638 112	551 436
Депозити и сметки на правителството	18		2 694 175	1 947 104
Задължения към МВФ по квотата за участие	19(а)		1 533 975	1 018 707
Кредити от МВФ	19(б)		2 430 830	1 866 957
Други задължения	20		411	18 257
Банкноти и монети в обращение	21		2 082 918	1 845 056
Начисления и други пасиви	22		148 630	94 057
Всичко пасиви			9 529 051	7 341 574
Капитал				
Капитал	23		20 000	20 000
Резерви	24		865 538	816 111
Всичко пасиви и капитал			10 414 589	8 177 685

Прилежащите бележки, изложени на с. 108 – 119, представляват неразделна част от тези счетоводни отчети.

На 26 април 2000 г. Управителният съвет на БНБ одобри годишните счетоводни отчети на БНБ за 1999 г.

Светослав Гаврийски
Управител на БНБ

Отчет за приходите и разходите

	Бележки	1999 г. хил. лв.	1998 г. хил. лв.
Приходи от лихви и аналогични приходи	4	161 785	121 512
Разходи за лихви и аналогични разходи	4	(17 046)	(63 341)
Нетни приходи от лихви		144 739	58 171
Приходи от дивиденди		3 123	2 855
Нетни приходи от такси и комисиони		1 245	(464)
Нетен доход от ценни книжа		28 094	54 427
Нетна печалба/(загуба) от курсови разлики	5	6 918	(36 145)
Други приходи от дейността		15 748	4 434
Разходи за дейността	6	(45 617)	(29 026)
Реинтегрирани провизии	11	29 713	27 157
Провизия за загуби	11	-	(768)
Нетен приход от обичайна дейност		183 963	80 641
Разпределение от специален резерв	24	725	42 940
Нетен приход след разпределение от специален резерв		184 688	123 581
Вноска към държавния бюджет	22	(136 669)	(91 450)
Разпределение в други резерви	24	48 019	32 131

Прилежащите бележки, изложени на с. 108 – 119, представляват неразделна част от тези счетоводни отчети.

Отчет за признати печалби и загуби

	Бележки	1999 г. хил. лв.	1998 г. хил. лв.
Преоценъчен резерв на дълготрайни активи	24	3 766	2 668
Нетна печалба, непризната в отчета за приходи и разходи		3 766	2 668
Разпределение в други резерви		48 019	32 131
Всичко признати печалби и загуби		51 785	34 799

Прилежащите бележки, изложени на с. 108 – 119, представляват неразделна част от тези счетоводни отчети.

Отчет за паричния поток

	Бележки	1999 г.	1998 г.
		хил. лв.	хил. лв.
Нетен паричен поток от основна дейност			
Нетен приход от основна дейност		183 963	80 641
Приходи от дивиденди		(3 123)	(2 855)
Провизии за загуби от кредити	11	-	768
Реинтегрирани провизии		(29 713)	(3 654)
Амортизация	6	8 574	5 937
Нетна загуба от конвертиране		725	42 940
Нетен паричен поток от основна дейност преди промени в краткосрочни активи и пасиви		160 426	123 777
Промяна в краткосрочни активи			
(Увеличение)/намаление на злато и други благородни метали		(371)	30 047
(Увеличение)/намаление на ценни книжа		(2 872 787)	229 883
Увеличение на вземания от правителството		(304 630)	(33 821)
Намаление на заеми, отпуснати на банки и други финансови институции		1 337	252
Увеличение на начислени вземания по лихви и други активи		(56 093)	(10 534)
Промяна в краткосрочни пасиви			
Увеличение/(намаление) на задължение към банки и други финансови институции		86 616	(217 872)
Увеличение на депозити и разплащателни сметки на правителството		654 360	236 549
Увеличение на задължения към МВФ		640 868	173 700
Увеличение на пари в обращение		237 862	425 135
Увеличение/(намаление) на начисления и други пасиви		36 727	(68 100)
Нетен паричен поток от основна дейност		(1 415 685)	889 016
Паричен поток от инвестиционна дейност			
Закупуване на дълготрайни активи		(13 272)	(6 552)
Дивиденди от асоциирани дейности		3 123	2 855
(Увеличение)/намаление на капиталови инвестиции и квотата за участие в МВФ		(336 238)	19 166
Нетен паричен поток от инвестиционна дейност		(346 387)	15 469
Паричен поток от финансиране			
Плащания към правителството		(89 719)	(6 238)
Други плащания (постъпления) от/към резервите		1 120	(46)
Нетен паричен поток от финансиране		(88 599)	(6 284)
Печалба/(загуба) от парични средства във валута		130 442	(127 668)
Нетно (намаление)/увеличение на парични средства и парични еквиваленти		(1 720 229)	770 533
Парични средства и еквиваленти в началото на годината		2 971 965	2 201 432
Парични средства и еквиваленти в края на годината	7	1 251 736	2 971 965

Прилежащите бележки, изложени на с. 108 – 119, представляват неразделна част от тези счетоводни отчети.

Бележки към счетоводните отчети

1. Организация и дейност

Българската народна банка (банката) е 100% собственост на българската държава.

Тя е централна банка на Република България. Дейността ѝ се регулира от Закон за Българската народна банка, който влиза в сила от 10 юни 1997 г.

По силата на този закон основните дейности на банката могат да се обобщят, както следва:

- поддържане стабилността на националната валута;
- изключително право за емитиране на банкноти и монети; и
- регулиране и надзор върху дейността на другите банки.

Основните промени в дейността на банката вследствие въвеждането на този закон могат да се обобщят, както следва:

- банката може да осигурява средства на правителството само съгласно строго определени критерии;
- банката може да отпуска заеми на търговски банки само при изключително строги условия и договорености;
- банката не може да търгува български държавни ценни книжа;
- банката не може да емитира български левове, превишаващи левовия еквивалент на brutните международни валутни резерви; и
- банката изготвя своите отчети съгласно Международните счетоводни стандарти.

2. Основа за изготвяне

Счетоводните отчети са изготвени в съответствие с Международните счетоводни стандарти. Счетоводните отчети са изготвени съгласно принципа на историческата стойност, като са модифицирани чрез преоценката на определени активи и пасиви до справедливата им стойност.

На 5 юли 1999 г. банката деноминира българския лев (BGL) в нов български лев (BGN) при съотношение 1000:1. Поради това сравнителните данни са произчислени в нови български левове.

3. Основни елементи на счетоводната политика

(а) Приходи от и разходи за лихви

Приходите от и разходите за лихви се признават съгласно принципа на начисляването и се изчисляват в съответствие с българското законодателство или съгласно договореност между кредитори и заемополучатели. Приходите от лихви престават да се начисляват, когато погасяването на заема бъде просрочено повече от 90 дни.

(б) Приходи и разходи за такси и комисиони

Приходите от и разходите за такси и комисиони се признават в отчета за приходи и разходи към датата на възникването им.

(в) Ценни книжа

Инвестиционните ценни книжа са ценни книжа, които банката има намерение да държи до техния падеж. Оценяват се по цена на придобиване, като всяка премия или скonto се признават на принципа на начисляването.

Ценните книжа в оборотен портфейл са чуждестранни ценни книжа, които представляват част от brutните международни валутни резерви на банката. Тези ценни книжа се отчитат по пазарна стойност. Движенията в пазарните стойности на тези ценни книжа първоначално се отнасят в отчета за приходи и разходи, а след това се прехвърлят в специален резерв съгласно изискванията на ЗБНБ.

(г) Кредити и провизии за евентуални загуби от кредити

Кредитите са представени в баланса със стойността на главницата, намалена с провизии за лоши и съмнителни кредити. Провизират се всички суми, чието погасяване е несигурно. Провизията се отчита като разход в отчета за приходи и разходи и се приспада от общата отчетна стойност на заемите.

(д) Злато и други благородни метали

В съответствие със ЗБНБ монетарното злато се оценява по 500 герм. марки за тройунция или по пазарна стойност на базата на официалния курс, фиксиран от Лондонската борса на датата на изготвяне на баланса, ако тя е по-ниска. Монетарното злато се класифицира като злато в стандартна форма.

Другите благородни метали, включително злато в нестандартна форма, се оценяват по пазарна стойност на базата на официалния курс, фиксиран от Лондонската борса на датата на изготвяне на баланса.

(е) Инвестиции в други предприятия

Подробна информация относно притежаваните капиталови инвестиции е изложена в бел. 14.

Търговските предприятия, които са изцяло собственост на банката, са включени в счетоводните отчети по цена на придобиване на инвестицията и не са консолидирани, тъй като ефектът от неконсолидирането на тези дъщерни предприятия не е от съществено значение в общия контекст на счетоводните отчети.

Капиталовите инвестиции са включени в счетоводните отчети по по-ниската от цената на придобиване и приблизителната пазарна стойност на инвестицията. Капиталовите инвестиции в български институции, които могат да се третират като асоциирани компании, са включени по цена на придобиване, тъй като корекциите, извършени по метода на чистата стойност на капитала, не се считат за съществени в общия контекст на счетоводните отчети на банката.

(ж) Дълготрайни активи

Дълготрайните активи са представени в баланса по цена на придобиване, променена от извършените преоценки, намалена с начислената амортизация. Направени са преоценки към 31 декември 1999 г. съгласно индексите, публикувани от българското правителство. Когато балансовата стойност на актива се увеличи в резултат на преоценката, увеличението ѝ се отнася директно към резервите, като преоценената стойност е по-ниска от приблизителната пазарна стойност. Когато балансовата стойност на актива се намали в резултат на преоценка, намалението е за сметка на предишни преоценъчни резерви, а при недостиг на същите се признава като разход.

Амортизацията се начислява на базата на линейния метод по установени норми с цел пренасяне в разход стойността или оценката на дълготрайните активи за времето на очаквания срок на използване. По-долу са изложени средните стойности на използваните годишни норми:

	(%)
Сгради	4
Оборудване	4 – 15
Стопански инвентар	15
Транспортни средства	15

Извършена е преоценка на дълготрайните материални активи към 31 декември 1999 г. съгласно решение на Управителния съвет, с което стойността им се е увеличила с 3.7 млн. лв.

Не се извършва амортизация на дълготрайните активи в процес на придобиване, докато те не са напълно завършени или въведени в употреба. Активите се завеждат към съответния клас дълготрайни активи и започват да се амортизират след пълното им завършване.

(з) Чуждестранна валута

Приходите и разходите в чуждестранна валута се конвертират по официалните валутни курсове за деня на сделката. Активи и пасиви, деноминирани в чуждестранна валута, се конвертират в левове по обменния курс на банката, действащ на последната дата от отчетния период. Печалбите и загубите се признават в отчета за приходи и разходи, след което се прехвърлят в или от специален резерв съгласно изискванията на Закона за Българската народна банка (вж. бел. 3(к) по-долу). Непаричните активи и пасиви във валута са оценени по исторически курс на придобиване.

Неприключените валутни форуърдни договори се оценяват по пазарна стойност.

Валутните курсове на основните чуждестранни валути към 31 декември 1999 г. са, както следва:

Валута	1999 г.	1998 г.
Щатски долар (USD)	1 : BGN 1.94687	1 : BGN 1.6751
Германска марка (DEM)	1 : BGN 1.00000	1 : BGN 1.0000
Евро (EUR)	1 : BGN 1.95583	1 : BGN 1.9629
Специални права на тираж (SDR)	1 : BGN 2.66906	1 : BGN 2.3565

(и) Данъчно облагане

Банката не подлежи на облагане с данък върху печалбата. Изисква се тя да внася част от нетния си приход в държавния бюджет, както е описано в бележка 3(к).

(й) Заеми, отпуснати от Международния валутен фонд

Задълженията към МВФ са деноминирани в специални права на тираж (СПТ). Нереализираните печалби или загуби от курсови разлики се отчитат съгласно бележка 3 (з).

(к) Основен капитал и резерви

Основният капитал представлява неразпределимият капитал на банката.

По смисъла на ЗБНБ банката трябва да отчислява 25% от годишното превишение на приходите над разходите в резерви. Специални резерви се заделят: в размер на 1% от годишното превишение на приходите над разходите; нетните печалби и загуби, възникнали от преоценката на активи и пасиви, деноминирани в чуждестранни валути или злато; и други по решение на Управителния съвет.

След прехвърлянето в резерви и специални фондове с превишението на приходите над разходите се кредитира сметката на държавния бюджет.

(л) Парични средства и еквиваленти

Паричните средства и еквиваленти се състоят от парични средства в каса, ностро сметки, разплащателни сметки и срочни влогове с падеж до три месеца.

4. Приходи от и разходи за лихви

	1999 г. хил. лв.	1998 г. хил. лв.
Приходи от лихви		
Банки и финансови институции		
- в левове	315	174
- в чуждестранна валута	161 470	121 338
Всичко	161 785	121 512
Разходи за лихви		
Банки и финансови институции		
- в левове	2 281	4 848
- в чуждестранна валута	14 765	58 493
Всичко	17 046	63 341

5. Нетна печалба/(загуба) от курсови разлики

	1999 г. хил. лв.	1998 г. хил. лв.
Преоценка на злато и благородни метали	35 206	(27 661)
Приходи от промяна на валутните курсове	10 864	17 763
Загуби от промяна на валутните курсове	(39 152)	(26 247)
Всичко	6 918	(36 145)

6. Разходи за дейността

	1999 г. хил. лв.	1998 г. хил. лв.
Разходи за персонала	12 076	9 222
Административни разходи	24 112	13 179
Начисления за амортизация	8 574	5 937
Други разходи	855	688
Всичко	45 617	29 026

7. Парични средства и суми, предоставени на банки

	1999 г. хил. лв.	1998 г. хил. лв.
Парични средства в чуждестранна валута	33 921	17 764
Ностро сметки и текущи сметки в други банки	482 223	779 372
Депозити в чуждестранна валута	735 592	2 174 829
Всичко	1 251 736	2 971 965

8. Злато и други благородни метали

	1999 г. хил. тройунции	1999 г. хил. лв.	1998 г. хил. тройунции	1998 г. хил. лв.
Кюлчета злато в стандартна форма	1 031	515 611	1 031	496 368
Злато в друга форма	252	126 177	262	126 215
Други благородни метали	-	90 813	-	74 441
Всичко		732 601		697 024

Златото в друга форма включва злато при кореспонденти. Върху това злато се начислява лихва от 1% и 2% годишно.

9. Ценни книжа

	1999 г. хил. лв.	1998 г. хил. лв.
Пазарна стойност на ценни книжа в оборотен портфейл		
Чуждестранни държавни ценни книжа	4 216 004	1 438 657
Валутни форуърдни договори	-	30
<i>Обща пазарна стойност на ценни книжа в оборотен портфейл</i>	4 216 004	1 438 687
Стойност на инвестиционни ценни книжа		
Чуждестранни държавни ценни книжа	155 485	133 748
Всичко	4 371 489	1 572 435

Инвестиционните ценни книжа са американски държавни ценни книжа, държани в Банката на Федералния резерв на Ню Йорк. Те представляват обезпечение за годишните плащания по лихви по FLIRB-частта от българските брейди облигации. Лихвеният процент на приходите от лихви по тези книжа е приблизително 4.1%. Тези ценни книжа са включени като актив на банката, тъй като правителството не възнамерява да използва тези ценни книжа за погасяване на задълженията по лихви.

10. Кредити, предоставени на банки и други финансови институции

	1999 г. хил. лв.	1998 г. хил. лв.
Кредити, предоставени на местни финансови институции:		
- в левове	131 956	144 142
- в чуждестранна валута	93 808	114 601
Провизии за лоши вземания	(225 751)	(257 393)
Нетна стойност на вземанията от местни банки	13	1 350

През годината не са начислявани лихви по тези кредити и те са с теоретичен падеж в рамките на една година.

11. Провизии за загуби

	1999 г. хил. лв.	1998 г. хил. лв.
Провизии за парични средства и вземания от банки към 1 януари	-	1 504
Капиталови провизии към 1 януари	369	369
Провизии за заеми, отпуснати на банки и други финансови институции към 1 януари	257 393	282 278
Провизии към 1 януари	257 762	284 151
Начисления за годината	-	768
Реинтегрирани провизии	(29 713)	(27 157)
Отписани провизии	(1 929)	-
Провизии към 31 декември	226 120	257 762

Провизиите могат да бъдат анализирани, както следва:

Провизии за кредити, предоставени на банки и други финансови институции	225 751	257 393
Провизии за капиталови инвестиции	369	369
Всичко	226 120	257 762

12. Начислени вземания за лихви

	1999 г. хил. лв.	1998 г. хил. лв.
Лихви от инвестиции	73 014	15 043
Лихви по кредити и други ресурси	1 261	2 202
Други	522	632
Всичко	74 797	17 877

13. Вземания от правителството

	1999 г. хил. лв.	1998 г. хил. лв.
Вземания от правителството	2 203 159	1 665 949

Стойността на вземанията от правителството към 31 декември 1999 г. възлиза на 825 млн. специални права на тираж (за 1998 г. 708 млн. СПТ), вж. бел. 25(а).

Вземанията са лихвоносни при същата лихвена ставка като тази на задълженията към МВФ и са платими, както следва:

Година	хил. лв.
2000	265 623
2001	558 145
2002	422 755
2003	163 000
2004	165 448
2005	139 597
2006	139 597
2007	139 597
2008	139 597
2009	69 800
Всичко	2 203 159

Способността на правителството да извърши необходимите плащания ще зависи от развитието на българската икономика.

14. Капиталови инвестиции и квота в МВФ

	1999 г. хил. лв.	1998 г. хил. лв.
Квота на България в МВФ	1 621 235	1 095 611
Капиталови инвестиции в международни финансови институции	840	4 271
Капиталови инвестиции в български институции	2 433	3 188
Провизии за инвестициите в български институции	(369)	(369)
Всичко	1 624 139	1 102 701

Нито една от инвестициите в международните финансови институции не надвишава 10% от записания акционерен капитал на съответната институция. Значителните капиталови инвестиции в български институции могат да бъдат анализирани, както следва:

Име на институцията	Участие %	Основна дейност
<i>Дъщерно предприятие</i>		
БОРИКА	100	Управление на банкомати
Монетен двор ЕООД	100	Сечене на монети
Банка за земеделски кредит АД	52	Банкова институция в ликвидация
<i>Асоциирани компании</i>		
„Банксервиз“ АД	36	Междубанкови разплащания
Международен банков институт	42	Финансово обучение и научни изследвания
Централен депозитар АД	20	Агент, при който се държат ценни книжа

15. Дълготрайни активи

	Земя и сгради	Транспортни средства	Стопански инвентар	Машини и оборудване	Разходи за придобиване на дълготрайни материални активи	Други	Общо
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Себестойност или оценка							
Към 1 януари 1999 г.	20 154	2 096	2 417	71 132	51 805	1 273	148 877
Влезли	617	-	288	3 673	9 361	9	13 948
Излезли	(313)	-	(16)	(195)	-	(62)	(586)
Прехвърлени	34 213	204	140	12 591	(47 448)	300	-
Преоценка	2 700	45	544	616	201	7	4 113
Към 31 декември 1999 г.	57 371	2 345	3 373	87 817	13 919	1 527	166 352
Амортизация							
Към 1 януари 1999 г.	(1 013)	(1 202)	(574)	(6 373)	-	(91)	(9 253)
Начисления за годината	(1 585)	(338)	(378)	(5 900)	-	(373)	(8 574)
На излезлите	313	-	9	97	-	43	462
Рекласификация	(389)	469	141	(231)	-	10	-
Преоценка	(135)	(22)	(7)	(100)	-	(1)	(265)
Към 31 декември 1999 г.	(2 809)	(1 093)	(809)	(12 507)	-	(412)	(17 630)
Нетна балансова стойност към 31 декември 1999 г.	54 562	1 252	2 564	75 310	13 919	1 115	148 722
Нетна балансова стойност към 31 декември 1998 г.	19 141	894	1 843	64 759	51 805	1 182	139 624

16. Други активи

	1999 г. хил. лв.	1998 г. хил. лв.
Резервни части за печатарско оборудване	2 394	2 279
Авансови плащания	39	1 200
Материални запаси	2 681	4 262
Други вземания	1 738	833
Юбилейни монети за продажба	-	26
Разходи за бъдещи периоди	74	160
Суми за възстановяване от МВФ	1 007	-
Всичко	7 933	8 760

17. Задължения към банки и други финансови институции

	1999 г. хил. лв.	1998 г. хил. лв.
Депозити на виждане от банки и други финансови институции		
– в левове	459 515	388 869
– в чуждестранна валута	178 597	162 567
Всичко	638 112	551 436

Банката не изплаща лихви върху депозитите на виждане от банки и други финансови институции. В сумата на депозитите на виждане са включени 562 млн. лв., представляващи задължителните резерви, които всички местни банки са длъжни да държат в текущите си сметки в БНБ.

18. Депозити и сметки на правителството

	1999 г. хил. лв.	1998 г. хил. лв.
Текущи сметки на правителството:		
- в левове	874 733	31 248
- в чуждестранна валута	162 553	204 039
Депозитни сметки на правителството:		
- в левове	434 764	158
- в чуждестранна валута	1 222 125	1 137 448
Държавен фонд за реконструкция и развитие	-	574 211
Всичко	2 694 175	1 947 104

Депозитите и текущите сметки на правителството в банката включват средства, държани от името на бюджетни и други правителствени организации. Не се начисляват лихви върху текущите сметки. Депозитните сметки на правителството са лихвоносни и лихвеният процент е равен или близък до пазарните стойности, определени в ЗБНБ. Лихвеният процент, начислен към 31 декември 1999 г., е бил между 0.4% и 3%.

19. (а) Задължения към МВФ по квотата за участие

	1999 г. хил. лв.	1998 г. хил. лв.
Задължения към МВФ по квотата за участие	1 621 226	1 095 611
Позиция по резервния транш	(87 251)	(76 904)
Всичко	1 533 975	1 018 707

(б) Кредити от общите фондове на МВФ

	1999 г. хил. лв.	1998 г. хил. лв.
Компенсаторно и условно финансиране	170 820	150 815
Заем за подкрепа на платежния баланс (стабилизационни споразумения)	1 189 800	1 160 764
Разширено споразумение с МВФ	837 551	246 488
Разширен достъп	-	57 832
Кредит за реструктуриране	232 659	251 058
Всичко	2 430 830	1 866 957
Всичко (а) и (б)	3 964 805	2 885 664

Задълженията към МВФ са деноминирани в специални права на тираж и към 31 декември 1999 г. възлизат на 1518 млн. специални права на тираж (31 декември 1998 г. – 1225 млн. СПТ). Задълженията, свързани с квотата на България в МВФ, са нелихвоносни и нямат определен падеж, докато заемите, предоставени от общите фондове на МВФ, са лихвоносни и лихвеният процент се определя от МВФ между 4% и 5% и са платими в десетгодишен срок.

Задълженията към МВФ са гарантирани със записи на заповед, които са подписани както от правителството, така и от банката. Общата стойност на наличните към 31 декември 1999 г. записи на заповед е 3606 млн. лв. (31 декември 1998 г. – 2962 млн. лв.), вж. бел. 29.

20. Други задължения

	1999 г. хил. лв.	1998 г. хил. лв.
Гаранционен фонд	31	17 792
Други задължения	380	465
Всичко	411	18 257

21. Банкноти и монети в обращение

	1999 г. хил. лв.	1998 г. хил. лв.
Пари в обращение		
– банкноти	2 060 403	1 839 327
– монети	22 515	5 729
Всичко	2 082 918	1 845 056

Представените по-горе салда представляват монетите и банкнотите в левове, емитирани от банката, които се намират във всички икономически субекти, с изключение на БНБ. Движението на банкнотите е, както следва:

	1999 г. хил. лв.	1998 г. хил. лв.
Салдо към 1 януари	1 839 327	1 418 138
Банкноти, пуснати в обращение	632 427	455 406
Изтеглени от обращение и унищожени банкноти	(411 351)	(34 217)
Салдо към 31 декември	2 060 403	1 839 327

22. Начисления и други пасиви

	1999 г. хил. лв.	1998 г. хил. лв.
Дивидент, дължим към правителството	136 669	91 450
Задължения по начислени лихви	1 809	2 103
Задължения за заплати и социално осигуряване	-	28
Авансови плащания	5 915	-
Други задължения	4 237	476
Всичко	148 630	94 057

23. Капитал

	1999 г. хил. лв.	1998 г. хил. лв.
Салдо към 1 януари и 31 декември	20 000	20 000

Записаният капитал на банката е 20 млн. лв.

24. Резерви

	Резерв от проценка на дълготрайни активи	Валутен резерв	Други резерви	Общо
	1999 г. хил. лв.	1999 г. хил. лв.	1999 г. хил. лв.	1999 г. хил. лв.
Салдо към 1 януари	40 726	678 373	97 012	816 111
Нетна проценка на активи	3 766	-	-	3 766
Прехвърляне на нерезализирана печалба от проценка на злато	-	35 206	-	35 206
Прехвърляне на нетна загуба от разлики във валутни курсове	-	(35 931)	-	(35 931)
Други прехвърляния	-	-	(1 633)	(1 633)
Печалба за годината	-	-	48 019	48 019
Салдо към 31 декември	44 492	677 648	143 398	865 538
	1998 г. хил. лв.	1998 г. хил. лв.	1998 г. хил. лв.	1998 г. хил. лв.
Салдо към 1 януари	38 058	720 375	64 927	823 360
Нетна проценка на активи	2 668	-	-	2 668
Прехвърляне на нерезализирана загуба от проценка на злато	-	(27 661)	-	(27 661)
Прехвърляне на нетна загуба от разлики във валутни курсове	-	(15 279)	-	(15 279)
Други прехвърляния	-	938	(46)	892
Печалба за годината	-	-	32 131	32 131
Салдо към 31 декември	40 726	678 373	97 012	816 111

25. Сделки между свързани лица

(а) Правителство на България

МВФ

Всички заеми от МВФ се получават чрез банката. И банката, и правителството на България получават кредити от МВФ. На правителствените кредити от МВФ съответства вземане на банката от правителството в същия размер, както е посочено в счетоводния баланс. За елиминиране на колебанията във валутните курсове вземанията от правителството са деноминирани също в СПТ.

В случаите, в които заемополучател е правителството, заемите представляват негово задължение. Лихвите по тези заеми се изплащат от правителството. Следователно по тези сметки не се начисляват приходи от лихви по вземанията от правителството, нито се включват разходи за лихви за правителствената част от заемите, предоставени от МВФ (вж. бел. 13).

Отпуснатите от МВФ средства са обезпечени със записи на заповед, подписани съвместно от банката и правителството (вж. бел. 19 (б)).

Банкови сметки на правителството

Бюджетните правителствени организации и някои други правителствени организации имат разплащателни сметки и срочни депозити в банката. Върху разплащателните сметки на бюджетните правителствени организации не са дължими лихви (вж. бел. 18).

Инвестиции в ценни книжа на други институции

Банката притежава дялово участие в редица международни финансови институции, включително Банката за международни разплащания (вж. бел. 14).

(б) Местно дялово участие

Банкови сметки

Банката държи депозити от местни лица, в които има дялово участие, в съответствие със ЗБНБ (вж. бел. 14).

26. Валутни позиции

Общите активи и пасиви, деноминирани в български левове и чуждестранна валута, могат да бъдат анализирани, както следва:

	Левове	Чуждестр. валута	Левове	Чуждестр. валута
	1999 г. хил. лв.	1999 г. хил. лв.	1998 г. хил. лв.	1998 г. хил. лв.
Активи				
Парични средства и вземания от банки	-	1 251 736	-	2 971 965
Злато и други благородни метали	-	732 601	-	697 024
Ценни книжа	-	4 371 489	-	1 572 435
Заеми, отпуснати на банки и други финансови институции	-	13	-	1 350
Вземания по лихви	-	74 797	-	17 877
Вземания от правителството	-	2 203 159	-	1 665 949
Инвестиции в ценни книжа и квота в МВФ	2 064	1 622 075	6 009	1 096 692
Дълготрайни активи	148 722	-	139 624	-
Други активи	7 933	-	8 760	-
Всичко активи	158 719	10 255 870	154 393	8 023 292
Пасиви				
Задължения към банки и други финансови институции	459 515	178 597	388 869	162 567
Депозити и сметки на правителството	1 309 497	1 384 678	609 271	1 337 833
Задължения към МВФ по квотата за участие	-	1 533 975	-	1 018 707
Кредити от МВФ	-	2 430 830	-	1 866 957
Други задължения	411	-	18 257	-
Банкноти и монети в обращение	2 082 918	-	1 845 056	-
Начисления и други пасиви	148 630	-	94 057	-
Всичко пасиви	4 000 971	5 528 080	2 955 510	4 386 064
Нетни активи	(3 842 252)	4 727 790	(2 801 117)	3 637 228

27. Матуритетен анализ на активите и пасивите

Активите и пасивите на банката, анализирани за остатъчния период от датата на баланса до договорената преоценка или предвиден падеж, са, както следва:

	До 1 месец	От 1 до 2 месеца	От 2 месеца до 1 година	От 1 до 5 години	Над 5 години	Общо
Активи						
Парични средства и вземания от банки	1 251 736	-	-	-	-	1 251 736
Злато и други благородни метали	216 990	-	-	-	515 611	732 601
Ценни книжа	4 371 489	-	-	-	-	4 371 489
Заеми, отпуснати на банки и други финансови институции	-	-	13	-	-	13
Вземания по лихви	16 490	15 153	43 154	-	-	74 797
Вземания от правителството	37 032	-	228 591	1 448 945	488 591	2 203 159
Инвестиции в ценни книжа и квота в МВФ	-	-	-	-	1 624 139	1 624 139
Дълготрайни активи	-	-	-	-	148 722	148 722
Други активи	-	-	7 933	-	-	7 933
Всичко активи	5 893 737	15 153	279 691	1 448 945	2 777 063	10 414 589
Пасиви						
Задължения към банки и други финансови институции	638 112	-	-	-	-	638 112
Депозити и сметки на правителството	2 694 175	-	-	-	-	2 694 175
Задължения към МВФ по квотата за участие	25	-	-	-	1 533 950	1 533 975
Кредити от МВФ	37 032	-	244 071	1 661 136	488 591	2 430 830
Други задължения	411	-	-	-	-	411
Банкноти и монети в обращение	-	-	-	-	2 082 918	2 082 918
Начисления и други пасиви	-	-	148 630	-	-	148 630
Капитал	-	-	-	-	20 000	20 000
Резерви	-	-	-	-	865 538	865 538
Всичко пасиви	3 369 755	-	392 701	1 661 136	4 990 997	10 414 589
Разлика в срочността на активите и пасивите	2 523 982	15 153	(113 010)	(212 191)	(2 213 934)	-

28. Финансови инструменти

МСС 32 тълкува финансовия инструмент като всеки договор, който поражда едновременно финансов актив за едно предприятие и финансов пасив или капиталов инструмент за друго предприятие.

В баланса на БНБ преобладават финансовите инструменти. Те излагат банката на много рискове, в т. ч. лихвен, валутен и кредитен риск.

Лихвен риск

Лихвеният риск може да се определи като риск, на който е изложена банката поради промени в стойността на нейните активи и пасиви вследствие на промени в лихвените проценти. Размерът на риска е функция от:

- лихвения процент на съответния финансов актив или пасив; и
- структурата на падежите в портфейла от финансови инструменти на БНБ.

В по-голямата си част всички финансови активи на БНБ са лихвоносни. Във финансовите пасиви на БНБ се включват задължения, които са лихвоносни и нелихвоносни. Те са оповестени съответно в бел. 17 – 22. Онези активи и пасиви на БНБ, които са лихвоносни, се базират на лихвени проценти, фиксирани по текущи пазарни нива или близки до тях.

Структурата на падежите на финансовите активи и пасиви на БНБ е оповестена в бел. 27.

Валутен риск

Валутният риск може да бъде определен като риск, на който е изложена БНБ поради промени в стойността на нейните финансови активи и пасиви вследствие на промени във валутните курсове. Размерът на този риск е функция от:

- несъответствието на валутните активи и пасиви на БНБ; и
- договорените валутни курсове на неприключените валутни операции в края на годината.

Валутният курс на българския лев към германската марка е фиксиран в съответствие със ЗБНБ. В съответствие със Закона за БНБ от банката се иска да изравни активите и пасивите във валута, различна от германската марка, в рамките на 2%. Съответно валутният риск е ограничен.

Кредитен риск

МСС 32 тълкува кредитния риск като риск, при който една страна по финансов инструмент не може да погаси задължението си, вследствие на което другата страна понася загуба. Оповестяването на кредитния риск дава възможност на ползващия счетоводните отчети да прецени степента, до която неизпълнението на задълженията от контрагентите може да доведе до намаляване на бъдещите парични постъпления от наличните финансови активи към датата на изготвяне на баланса.

Размерът и степента на кредитен риск, на който е изложена БНБ, могат да се онагледят непосредствено от баланса и от бел. 7 – 14 към финансовите отчети, които дават представа за размера и състава на финансовите активи на БНБ. Съгласно Закона за БНБ банката оперира само с финансови институции, притежаващи една от двете най-високи оценки на две международно признати агенции за кредитен рейтинг. Банката не е сключила договори за обезпечаване, свързани с нейното излагане на кредитен риск.

Справедлива стойност

При определяне на цялостното финансово състояние на едно предприятие и при вземането на решения относно отделните финансови инструменти се използва информацията за справедливата стойност. Тя се отнася и за много от потребителите на счетоводните отчети, тъй като в много отношения отразява оценката от страна на финансовите пазари на настоящата цена на очакваните бъдещи парични потоци.

Основните фактори, които определят справедливата стойност на финансовите активи и пасиви на БНБ, са цените на потребителските стоки, лихвените проценти, валутните курсове и кредитният риск. Когато става въпрос за пазарни активи като благородни метали и чуждестранни ценни книжа, пълната справедлива стойност така, както е отразена към датата на изготвяне на баланса, се отразява директно в баланса. В други случаи елементът на валутния курс се взема специално предвид при определянето на балансовата стойност. Справедливите стойности на кредитите и депозитите, доколкото се определят от лихвените проценти,

не се считат за съществено различни от техните балансови стойности. Там, където се счита, че съществува кредитен риск, той се включва под формата на провизии за лоши и съмнителни кредити.

Към датата на изготвяне на баланса БНБ няма експозиции в задбалансови деривативни сделки.

29. Поети ангажимети и потенциални задължения

Към 31 декември 1999 г. банката има поети ангажименти да закупи дълготрайни материални активи на стойност 0.2 млн. лв.

Тя притежава непоискан капитал по инвестициите ѝ в Банката за международни разплащания, възлизащ на 6000 дяла, всеки на стойност 2500 златни франка.

Строителна фирма е завела съдебни дела срещу БНБ във връзка с нарушение на договор. Задължението не е признато от банката, но в случай че делото завърши с неуспех за банката, размерът на потенциалното задължение, глобите и таксите за правни услуги биха могли да достигнат до 0.12 млн. швейцарски франка.

Съществува съдебно решение по два от исковете, според което банката би следвало да заплати 0.3 млн. лв. на строителната фирма. Банката не е заплатила сумите по горепосочените искове и е завела дело срещу строителната компания за 0.4 млн. швейцарски франка.

Квотата в МВФ и задълженията са обезпечени със записи на заповед, подписани съвместно от банката и правителството, на стойност 3606 млн. лв. (за 1998 г. 2962 млн. лв.).

Освен тези не съществуват други неплатени гаранции, акредитиви или поети ангажименти.

2. Отчет по изпълнението на бюджета на БНБ

И през 1999 г. БНБ продължи да намалява разходите за своята дейност независимо от възникването на допълнителни разходи по паричното обращение (свързани с деноминацията), развитието на платежната система, създаването на кредитен регистър и решаването на Проблем 2000.

Приетият на 17 декември 1998 г. от XXXVIII народно събрание бюджет на Българската народна банка за 1999 г. е в съответствие с чл. 86 от Конституцията на Република България и чл. 48 от Закона за Българската народна банка. Бюджетът е структуриран в два раздела и е разработен при валутен курс 1800 лева за 1 щ. д., средногодишна инфлация 9.5% и инфлация за декември 1999 г. – декември 1998 г. 7.4%. През годината Управителният съвет се възползва от правото си на промяна в отделни показатели в рамките на общия бюджет, но не повече от 20%.

По раздел I. „Разходи за издръжка на БНБ“ при утвърдени 52 747 хил. лв. са отчетени 45 617 хил. лв., или 86.5%, като разходите са направени по показателите, както следва.

За отпечатване на банкноти и отсичане на разменни и възпоменателни монети във връзка с проведената деноминация на лева при утвърден бюджет за 1999 г. от 18 067 хил. лв. са усвоени 17 041 хил. лв., или 94.3%. Направените разходи за отпечатване на банкноти и отсичане на разменни монети бяха необходими за нормалното обслужване на паричното обращение. Същевременно бяха отсечени следните възпоменателни монети: „120 години БНБ“ – златна, „120 години Министерски съвет“ – златна и сребърна, „Пловдивска къща“ – сребърна, „Висок скок“ – сребърна, „Тюлен-монах“ – сребърна, и др.

За материали, услуги и амортизации за 1999 г. бяха предвидени 20 695 хил. лв., от които са усвоени 15 645 хил. лв., или 75.6%. Икономията по този показател е преди всичко от неусвояване на разчетените средства за материали за производство в цех „Общи ценни книжа“ на Печатницата на БНБ. Това се дължи на отлагане производството на новите документи за самоличност, наложило се поради допълнителни уточнявания с органите на Министерството на вътрешните работи.

Поради провежданата политика на ограничаване на разходите по издръжката на банката предвидените средства за топлинна енергия, електроенергия, пощенски, телефонни и други услуги не са усвоени напълно.

От предвидените разходи за системите Bloomberg, Telerate, Reuters, както и други ползвани от банката системи, през годината са усвоени около 80%. Предвижда се през следващата година в банката да се съкратят 2 работни места в системата Telerate. От средствата за абонаментно поддържане на канцеларска техника, асансьори и други са усвоени 62.8%. От разчетените средства за основни ремонти през 1999 г. са усвоени само една част за ремонт на западното крило над оперативния салон за създаване на музей на банката и за ремонт на сградата на банковите клонове в Пловдив и Враца.

Разходите за амортизация са разчетени за 8857 хил. лв., а са отчетени 8574 хил. лв., или 96.8%.

Разходите за заплати, социално осигуряване и надбавки представляват 34.3% от действителните разходи за издръжка на банката.

Другите административни разходи, които БНБ е извършила за отчетната година, са в размер на 855 хил. лв., или 71.5% от предвидените средства. Банката е направила разходи за командировки в страната във връзка с деноминацията на лева за снабдяване на търговските банки и техните клонове с парични средства. Направени са разходи за обучение на служителите както в страната, така и в чужбина, като банката се е възползвала от всяка разумна покана от други централни банки и институции за обучение на персонала.

Инвестиционни разходи

От разчетените средства в размер на 24 562 хил. лв. за инвестиционната програма са усвоени 13 272 хил. лв., или 54%. Разходите за ново строителство, реконструкция и модернизация са направени за окончателната реконструкция на клона на БНБ в Бургас. Продължи частичната реконструкция на централната сграда на банката, започнала през предходната година.

От разходите за машини, обслужващи паричното обращение, са усвоени 96.9%. През годината бяха доставени банкнотоброячни машини, бандеролиращи, вакууммашини, монетоброячни машини, сортировъчни и други видове машини както за БНБ, така и за клоновете ѝ. За следващата календарна година не са предвидени средства по този показател поради закупуване на същите през 1999 г.

В сравнение с предходните години разходите за Печатницата на БНБ са по-малки и са ограничени за довършване на защитната ограда, за вертикалната ѝ планировка, за изграждане на пожароизвестителна и пожарогасителна система. Инвестиционните разходи на печатницата за 1999 г. представляват 14% от общите, спрямо 58.6% за 1998 г.

Не са усвоени предвидените средства за закупуване на специализирани автомобили и други транспортни средства, като същите са заложи за следващата година.

През 1999 г. продължи изпълнението на започналата през предходната година програма за подмяна на физически и морално остарелите компютри и други видове оборудване. От предвидените средства за електронизация на банката са усвоени едва 32.8%.

От разчета за офисмебелите и канцеларското оборудване са усвоени 65.4% и това са разходи за проектиране и обзавеждане на клона на банката в Бургас, а също и за закупуване на система за предпечатна подготовка, многофункционална машина за полиграфичната база и за обзавеждане на ведомствения стол в сградата на банката.

ИЗПЪЛНЕНИЕ НА БЮДЖЕТА НА БНБ ПРЕЗ 1999 г.

Показатели	Утвърден бюджет за 1999 г. (хил. лв.)	Отчет към 31.XII. 1999 г. (хил. лв.)	Изпъл- нение (%)
Раздел I. Разходи за издръжка на БНБ			
Разходи, свързани с издръжката на паричното обращение	18 067	17 041	94.3
Разходи за материали, услуги и амортизации	20 695	15 645	75.6
Разходи за заплати, социално осигуряване и надбавки	11 947	11 247	94.1
Разходи за социална дейност	842	829	98.5
Други административни разходи	1 196	855	71.5
Общо раздел I	52 747	45 617	86.5
Раздел II. Инвестиционна програма			
Разходи за ново строителство, реконструкция и модернизация	6 620	5 574	84.2
Разходи за машини, обслужващи паричното обращение	4 145	4 017	96.9
Разходи за Печатницата на БНБ	2 078	1 859	89.5
Разходи за технически средства за безопасността на БНБ	6 654	410	6.2
Разходи за специализирани автомобили и други транспортни средства	1 612	0	0.0
Разходи за електронизация на БНБ	2 600	854	32.8
Офисмебели и канцеларско оборудване	853	558	65.4
Общо раздел II	24 562	13 272	54.0

Приложения

Съдържание

Брутен вътрешен продукт _____	125
Заетост през 1998 г. и 1999 г. _____	126
Нарастване на потребителските цени по компоненти _____	127
Износ по стокови групи _____	128
Внос по стокови групи _____	129
Износ. Начин на използване _____	130
Внос. Начин на използване _____	131
Износ по основни търговски партньори и региони _____	132
Внос по основни търговски партньори и региони _____	133
Платежен баланс _____	134
Размер на brutния външен дълг по кредитори _____	136
Обслужване на външния дълг _____	136
Плащания по brutния външен дълг _____	137
Дългови индикатори _____	137
Консолидиран държавен бюджет за 1999 г. _____	138
Размер на вътрешния дълг на правителствения бюджет по видове дългови инструменти _____	141
Баланс на Българската народна банка _____	143
Паричен отчет _____	144
Аналитична отчетност на БНБ _____	152
Аналитична отчетност на търговските банки _____	155
Номинални лихвени проценти по краткосрочни кредити през 1999 г. _____	159
Реални лихвени проценти по краткосрочни кредити през 1999 г. _____	159
Номинални лихвени проценти по едномесечни депозити през 1999 г. _____	160
Реални лихвени проценти по едномесечни депозити през 1999 г. _____	160
Лихвени проценти на търговските банки по новите кредити и депозити в левове _____	161
Номинален строеж на емисията от банкноти и монети _____	162
Сборен баланс на търговските банки _____	163
Сборен баланс на търговските банки по групи _____	164
Сборен отчет за приходите и разходите на търговските банки _____	165
Сборен отчет за приходите и разходите на търговските банки по групи _____	166
Капиталова адекватност на търговските банки към 31 декември 1999 г. _____	167
Класификация на рисковите експозиции на търговските банки към 31 декември 1999 г., общо _____	168
Класификация на рисковите експозиции на търговските банки към банки и други финансови институции _____	169
Класификация на рисковите експозиции на търговските банки към нефинансови институции и други клиенти _____	170
Ликвидност на търговските банки към 31 декември 1999 г. _____	171
Позиции на търговските банки в чуждестранна валута към 31 декември 1999 г. _____	171
По-важни решения на Управителния съвет на БНБ през 1999 г. _____	172

Методологията и обхватът на съответните показатели са подробно представени в текущите броеве на „Информационен бюлетин на БНБ“ от 1999 г.

БРУТЕН ВЪТРЕШЕН ПРОДУКТ

Показатели	1997	1998	1999 ¹	1999	Индекси на физическия обем – база 1998 г. = 100	Имплицитни дефлатори, %
	по текущи цени, млн. деноминирани лева			по средни цени за 1998 г.		
Брутна добавена стойност						
по икономически сектори	15294.5	19203.2	19890.9	19546.4	101.8	1.8
Селско и горско стопанство	4062.7	4045.4	3440.4	4069.1	100.6	-15.5
Индустрия	4316.3	5508.7	5325.8	5268.5	95.6	1.1
Услуги	6915.5	9649.1	11124.7	10208.9	105.8	9.0
По форма на собственост						
частен	9641.5	12241.8	12998.4	13026.8	106.4	
обществен	5653.0	6961.4	6892.4	6519.7	93.7	
Корективи ²	1760.7	2373.8	2885.6	2549.3	107.4	13.2
Брутен вътрешен продукт						
по компоненти на крайно търсене	17055.2	21577.0	22776.4	22095.8	102.4	3.1
Крайно потребление	14169.8	18989.0	20648.7	19872.8	104.7	3.9
индивидуално	13115.4	17227.2	18734.2	18117.8	105.2	3.4
колективно	1054.4	1761.8	1914.4	1755.0	99.6	9.1
Бруто капиталообразуване	1941.7	3636.4	4338.7	4315.1		0.5
Бруто капиталообразуване на основен капитал	1931561	2850.8	3632.2	3573.5	125.3	1.6
Физическо изменение на запасите	93443	785.6	706.5	741.7		-4.7
Външнотърговско салдо ³	943.7	-630.4	-1764.5	-1731.4		
износ на стоки и услуги	10555.9	10360.9	10054.0	9822.1	94.8	2.4
внос на стоки и услуги	9612.2	10991.3	11818.5	11553.5	105.1	2.3
Статистическа разлика		-418.1	-446.4	-360.7		

¹ По предварителни данни на НСИ.

² Включва акцизи и данък върху добавената стойност, мита върху вноса и косвено измерени услуги на финансовите посредници.

³ Нетен износ на стоки и услуги, без туристически услуги.

Източник: НСИ.

ЗАЕТОСТ ПРЕЗ 1998 г. и 1999 г.

Отрасли	Средногодишно, души						Относителен дял на застите, %					
	1998 г.			1999 г.			1998 г.			1999 г.		
	общо	обществен сектор	частен сектор	общо	обществен сектор	частен сектор	общо	обществен сектор	частен сектор	общо	обществен сектор	частен сектор
Общо	2086291	1223415	862876	1951491	1107764	843727	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Селско, горско стопанство и риболов	122430	40527	81903	110649	32916	77733	5.9	3.3	9.5	5.7	3.0	9.2
Добивна индустрия	55238	52354	2884	47374	43942	3432	2.6	4.3	0.3	2.4	4.0	0.4
Преработваща индустрия	689748	258771	430977	591555	191271	400284	33.1	21.2	49.9	30.3	17.3	47.4
Електроенергия, газ и вода	57548	57407	141	57484	57321	163	2.8	4.7	0.02	2.9	5.2	0.02
Строителство	104855	45637	59218	99910	39034	60876	5.0	3.7	6.9	5.1	3.5	7.2
Търговия и ремонт	185249	28536	156713	186626	20249	166377	8.9	2.3	18.2	9.6	1.8	19.7
Хотели и обществено хранене	45135	15926	29209	41530	12357	29173	2.2	1.3	3.4	2.1	1.1	3.5
Транспорт и съобщения	177289	146622	30667	170439	134718	35721	8.5	12.0	3.6	8.7	12.2	4.2
Финанси, кредит, застраховки	32236	19586	12650	28970	17285	11685	1.5	1.6	1.5	1.5	1.6	1.4
Операции с имущество и бизнес услуги	69635	35688	33947	62771	32708	30063	3.3	2.9	3.9	3.2	3.0	3.6
Държавно управление	80358	80358	-	86686	86686	-	3.9	6.6	-	4.4	7.8	-
Образование	230737	227976	2761	229661	226811	2850	11.1	18.6	0.3	11.8	20.5	0.3
Здравеопазване	165829	164749	1080	163490	162338	1152	7.9	13.5	0.1	8.4	14.7	0.1
Други услуги	70004	49278	20726	74346	50128	24218	3.4	4.0	2.4	3.8	4.5	2.9
Бюджетни организации	537542	537542	-	536493	536493	-						
Търговски дружества, предприятия и организации с приходи от стопанска дейност	1435155	669828	765327	1385499	560650	824849						

Източник: НСИ.

НАРАСТВАНЕ НА ПОТРЕБИТЕЛСКИТЕ ЦЕНИ ПО КОМПОНЕНТИ

(%)

1999	Спрямо предходния месец				Спрямо съответния месец на предходната година (общо)	Спрямо средногодишните цени на предходната година			
	Общо	Стоки		Услуги		Общо	Стоки		Услуги
		хранителни	нехранителни				хранителни	нехранителни	
Януари	1.6	-0.3	0.6	7.4	0.5	1.5	-3.8	0.9	15.1
Февруари	-0.6	-1.6	-0.5	0.9	-1.9	0.9	-5.3	0.4	16.2
Март	-1.0	-2.3	-0.6	0.8	-2.8	-0.1	-7.5	-0.2	17.0
Април	-0.6	-2.1	0.5	0.6	-3.6	-0.8	-9.5	0.4	17.5
Май	-0.7	-1.8	0.1	0.2	-4.7	-1.5	-11.1	0.5	17.7
Юни	-0.5	-1.1	-0.2	0.3	-3.3	-1.9	-12.0	0.3	18.0
Юли	3.2	2.6	2.4	5.6	1.3	1.2	-9.8	2.8	24.7
Август	1.0	0.8	1.2	0.9	3.2	2.2	-9.1	4.0	25.8
Септември	1.5	2.0	0.8	1.3	1.7	3.7	-7.2	4.9	27.5
Октомври	1.0	1.3	0.0	1.8	3.1	4.8	-6.0	4.9	29.8
Ноември	0.6	1.1	0.4	0.2	4.7	5.5	-5.0	5.3	30.0
Декември	0.7	0.9	0.3	0.6	6.2	6.2	-4.1	5.6	30.8

Източник: НСИ.

ИЗНОС ПО СТОКОВИ ГРУПИ

Стокови групи*	януари – декември				Промяна спрямо същия период на предходната година	
	1998		1999			
	млн. щ. д.	отн. дял, %	млн. щ. д.	отн. дял, %	млн. щ. д.	%
Текстил, кожени материали, дрехи, обувки и други потребителски стоки, в т. ч.:	848.3	20.2	948.7	23.9	100.3	11.8
Глава 62. Облекла и допълнения за облеклата, различни от трикотажните или плетените	285.3	6.8	356.7	9.0	71.4	25.0
Глава 61. Облекла и допълнения за облекла, трикотажни или плетени	162.1	3.9	216.2	5.5	54.2	33.4
Глава 64. Обувки, гети и подобни артикули; части за тях	112.2	2.7	111.8	2.8	-0.4	-0.3
Глава 94. Мебели; медицинска мебелировка; спални артикули и други подобни	48.9	1.2	59.3	1.5	10.4	21.3
Неблагородни метали и изделия от тях, в т. ч.:	806.9	19.2	648.2	16.3	-158.7	-19.7
Глава 72. Чугун, желязо и стомана	394.4	9.4	262.6	6.6	-131.8	-33.4
Глава 74. Мед и изделия от мед	205.7	4.9	170.4	4.3	-35.3	-17.1
Глава 79. Цинк и изделия от цинк	65.4	1.6	70.2	1.8	4.8	7.3
Глава 73. Изделия от чугун, желязо или стомана	62.8	1.5	60.4	1.5	-2.4	-3.8
Продукти от животински и растителен произход, храни, напитки, тютюни, в т. ч.:	683.3	16.3	624.5	15.7	-58.8	-8.6
Глава 24. Тютюн и обработени заместители на тютюна	108.5	2.6	101.8	2.6	-6.7	-6.2
Глава 10. Житни растения	90.2	2.2	93.0	2.3	2.8	3.1
Глава 22. Безалкохолни и алкохолни напитки и видове оцет	144.0	3.4	91.6	2.3	-52.5	-36.4
Глава 12. Маслодайни семена и плодове; разни видове семена	54.2	1.3	80.6	2.0	26.4	48.6
Машини, транспортни средства, апарати, инструменти, оръжия, в т. ч.:	664.1	15.8	584.3	14.7	-79.8	-12.0
Глава 84. Ядрени реактори, котли, машини, апарати и механизми; части за тях	259.2	6.2	263.7	6.6	4.4	1.7
Глава 85. Електрически машини и апарати	134.5	3.2	126.7	3.2	-7.8	-5.8
Глава 87. Автомобилни превозни средства	18.6	0.4	43.5	1.1	24.9	133.4
Химически продукти, пластмаси, каучук, в т. ч.:	618.2	14.7	505.5	12.7	-112.7	-18.2
Глава 39. Пластмаси и пластмасови изделия	94.3	2.2	87.5	2.2	-6.8	-7.2
Глава 28. Неорганични химически продукти	99.0	2.4	85.1	2.1	-13.9	-14.1
Глава 33. Етерични масла, готови парфюмерийни или тоалетни продукти	82.1	2.0	79.5	2.0	-2.6	-3.2
Глава 29. Органични химически продукти	103.1	2.5	71.9	1.8	-31.3	-30.3
Глава 30. Фармацевтични продукти	77.8	1.9	58.8	1.5	-19.0	-24.4
Глава 40. Каучук и каучукови изделия	45.3	1.1	50.1	1.3	4.8	10.6
Минерални продукти и горива, в т. ч.:	357.1	8.5	440.8	11.1	83.7	23.4
Глава 27. Минерални горива, минерални масла и продукти от тяхната дестилация	271.9	6.5	339.7	8.6	67.8	24.9
Глава 25. Сол; сяр; пръст и камъни; гипс, вар и цимент	48.3	1.2	50.0	1.3	1.7	3.6
Глава 26. Руди, шлаки и пепели	25.7	0.6	45.8	1.2	20.0	77.8
Изделия от дърво, хартия, керамика и стъкло, в т. ч.:	215.6	5.1	215.2	5.4	-0.4	-0.2
Глава 44. Дървен материал и изделия от дървен материал; дървени въглища	85.5	2.0	99.9	2.5	14.4	16.8
ОБЩО ИЗНОС (FOB)	4193.5	100.0	3967.2	100.0	-226.3	-5.4

* Стоковите групи включват глави от Хармонизираната система за описание и кодиране на стоките.

Забележка: За 1998 г. – окончателни данни на НСИ; за 1999 г. – предварителни данни към 23 март 2000 г., обработени от БНБ.

Източници: Данни от митнически декларации, получени от дирекция „Информационно-изчислителен център“ към „Информационно обслужване“ АД и НСИ и обработени от БНБ по дата на оформяне на митническата декларация.

ВНОС ПО СТОКОВИ ГРУПИ

Стокови групи*	януари – декември				Промяна спрямо същия период на предходната година	
	1998		1999			
	млн. щ. д.	отн. дял, %	млн. щ. д.	отн. дял, %	млн. щ. д.	%
Машини, транспортни средства, апарати, инструменти, оръжия, в т. ч.:	1145.8	23.1	1720.4	31.5	574.6	50.2
Глава 84. Ядрени реактори, котли, машини, апарати и механизми; части за тях	485.2	9.8	716.4	13.1	231.2	47.6
Глава 87. Автомобилни превозни средства	222.2	4.5	456.7	8.4	234.5	105.6
Глава 85. Електрически машини и апарати	274.4	5.5	373.7	6.9	99.3	36.2
Глава 90. Оптични измерителни или контролиращи инструменти и апарати	96.1	1.9	101.9	1.9	5.8	6.0
Минерални продукти и горива, в т. ч.:	1432.9	28.9	1410.8	25.9	-22.0	-1.5
Глава 27. Минерални горива, минерални масла и продукти от тяхната дестилация	1105.0	22.3	1164.6	21.4	59.6	5.4
Глава 26. Руди, шлаки и пепели	197.8	4.0	153.4	2.8	-44.4	-22.5
Текстил, кожени материали, дрехи, обувки и други потребителски стоки, в т. ч.:	753.6	15.2	791.6	14.5	38.0	5.0
Глава 55. Щапельни синтетични или изкуствени влакна	104.4	2.1	113.4	2.1	9.1	8.7
Глава 61. Облекла и допълнения за облекла, трикотажни или плетени	83.9	1.7	109.9	2.0	25.9	30.9
Глава 52. Памук	109.0	2.2	100.2	1.8	-8.8	-8.1
Глава 54. Синтетични или изкуствени нишки	63.0	1.3	66.3	1.2	3.3	5.3
Химически продукти, пластмаси, каучук, в т. ч.:	718.7	14.5	672.9	12.3	-45.8	-6.4
Глава 39. Пластмаси и пластмасови изделия	125.7	2.5	158.7	2.9	33.0	26.3
Глава 30. Фармацевтични продукти	97.6	2.0	111.3	2.0	13.7	14.1
Глава 38. Различни видове продукти на химическата промишленост	81.1	1.6	77.3	1.4	-3.8	-4.7
Глава 40. Каучук и каучукови изделия	65.6	1.3	67.9	1.2	2.4	3.6
Глава 33. Етерични масла, готови парфюмерийни или тоалетни продукти	50.8	1.0	63.9	1.2	13.1	25.8
Глава 29. Органични химически продукти	77.4	1.6	63.3	1.2	-14.2	-18.3
Продукти от животински и растителен произход, храни, напитки, тютюни, в т. ч.:	380.3	7.7	337.6	6.2	-42.7	-11.2
Глава 17. Захар и захарни изделия	68.0	1.4	55.3	1.0	-12.7	-18.6
Неблагородни метали и изделия от тях, в т. ч.:	303.0	6.1	288.0	5.3	-15.0	-5.0
Глава 72. Чугун, желязо и стомана	119.5	2.4	90.1	1.7	-29.4	-24.6
Глава 73. Изделия от чугун, желязо или стомана	66.4	1.3	77.6	1.4	11.2	16.8
Изделия от дърво, хартия, керамика и стъкло, в т. ч.:	222.5	4.5	233.1	4.3	10.7	4.8
Глава 48. Хартии и картони; изделия от целулозна маса, от хартия или от картон	126.1	2.5	128.7	2.4	2.6	2.1
ОБЩО ВНОС (CIF)	4956.7	100.0	5454.4	100.0	497.7	10.0
(-) Транспортни разходи	382.6		423.2			
ОБЩО ВНОС (FOB)	4574.2		5031.2		457.0	10.0

* Стоковите групи включват глави от Хармонизираната система за описание и кодиране на стоките.

Забележка: За 1998 г. – окончателни данни на НСИ; за 1999 г. – предварителни данни към 23 март 2000 г., обработени от БНБ.

Източници: Данни от митнически декларации, получени от дирекция „Информационно-изчислителен център“ към „Информационно обслужване“ АД и НСИ и обработени от БНБ по дата на оформяне на митническата декларация.

ИЗНОС. НАЧИН НА ИЗПОЛЗВАНЕ

Групи стоки	януари – декември				Промяна спрямо същия период на предходната година	
	1998		1999			
	млн. щ. д.	отн. дял, %	млн. щ. д.	отн. дял, %	млн. щ. д.	%
Потребителски стоки	1303.1	31.1	1334.0	33.6	30.9	2.4
Храни	235.1	5.6	191.9	4.8	-43.2	-18.4
Цигари	57.2	1.4	37.8	1.0	-19.4	-34.0
Напитки	141.8	3.4	91.1	2.3	-50.8	-35.8
Дрехи и обувки	535.1	12.8	661.3	16.7	126.2	23.6
Лекарства и козметика	152.7	3.6	147.2	3.7	-5.5	-3.6
Мебели и дом. обзавеждане	88.2	2.1	100.4	2.5	12.2	13.9
Други	93.0	2.2	104.3	2.6	11.4	12.2
Суровини и материали	1935.0	46.1	1684.3	42.5	-250.6	-13.0
Чугун, желязо и стомана	394.4	9.4	262.6	6.6	-131.8	-33.4
Цветни метали	302.3	7.2	282.0	7.1	-20.3	-6.7
Химически продукти	194.2	4.6	149.8	3.8	-44.4	-22.9
Пластмаси, каучук	135.0	3.2	133.0	3.4	-2.0	-1.5
Торове	78.9	1.9	36.7	0.9	-42.2	-53.5
Текстилни материали	188.9	4.5	137.2	3.5	-51.7	-27.3
Суровини за производство на храни	149.2	3.6	192.9	4.9	43.7	29.3
Дървен материал и хартия, картон	126.2	3.0	130.9	3.3	4.7	3.8
Цимент	24.7	0.6	26.5	0.7	1.8	7.3
Тютюн	51.3	1.2	64.0	1.6	12.7	24.8
Други	289.9	6.9	268.6	6.8	-21.3	-7.4
Инвестиционни стоки	672.8	16.0	605.5	15.3	-67.3	-10.0
Машини, уреди и апарати	197.4	4.7	213.4	5.4	16.0	8.1
Електрически машини	63.5	1.5	57.3	1.4	-6.1	-9.6
Транспортни средства	92.2	2.2	47.0	1.2	-45.2	-49.0
Резервни части и оборудване	103.9	2.5	91.9	2.3	-12.0	-11.6
Други	215.7	5.1	195.8	4.9	-19.9	-9.2
Общо неенергийни стоки	3910.8	93.3	3623.8	91.3	-287.0	-7.3
Енергийни ресурси	282.7	6.7	343.3	8.7	60.7	21.5
Петролни продукти	154.5	3.7	271.2	6.8	116.7	75.6
Други	128.2	3.1	72.1	1.8	-56.1	-43.7
ОБЩО ИЗНОС (FOB)	4193.5	100.0	3967.2	100.0	-226.3	-5.4

Забележка: За 1998 г. – окончателни данни на НСИ; за 1999 г. – предварителни данни към 23 март 2000 г., обработени от БНБ.

Източници: Данни от митнически декларации, получени от дирекция „Информационно-изчислителен център“ към „Информационно обслужване“ АД и НСИ и обработени от БНБ по дата на оформяне на митническата декларация.

ВНОС. НАЧИН НА ИЗПОЛЗВАНЕ

Групи стоки	януари – декември				Промяна спрямо същия период на предходната година	
	1998		1999			
	млн. щ. д.	отн. дял, %	млн. щ. д.	отн. дял, %	млн. щ. д.	%
Потребителски стоки	707.1	14.3	941.1	17.3	234.0	33.1
Храни, напитки и цигари	189.6	3.8	163.8	3.0	-25.9	-13.6
Мебели и дом. обзавеждане	88.2	1.8	141.2	2.6	53.0	60.0
Лекарства и козметика	131.4	2.7	169.9	3.1	38.6	29.4
Дрехи и обувки	150.4	3.0	175.7	3.2	25.3	16.8
Автомобили	40.6	0.8	145.5	2.7	104.9	258.4
Други	106.8	2.2	145.0	2.7	38.2	35.7
Суровини и материали	2007.8	40.5	1815.1	33.3	-192.7	-9.6
Руди	197.8	4.0	153.4	2.8	-44.4	-22.5
Чугун, желязо и стомана	119.5	2.4	90.1	1.7	-29.4	-24.6
Цветни метали	40.3	0.8	37.9	0.7	-2.3	-5.8
Текстилни материали	492.2	9.9	493.1	9.0	0.9	0.2
Дървен материал и хартия, картон	137.8	2.8	135.1	2.5	-2.7	-2.0
Химически продукти	284.2	5.7	159.0	2.9	-125.1	-44.0
Пластмаси, каучук	185.9	3.7	219.2	4.0	33.3	17.9
Суровини за производство на храни	130.9	2.6	115.7	2.1	-15.2	-11.6
Кожич	47.0	0.9	42.5	0.8	-4.5	-9.6
Тютюн	35.8	0.7	33.2	0.6	-2.6	-7.3
Други	336.6	6.8	336.0	6.2	-0.7	-0.2
Инвестиционни стоки	1061.2	21.4	1487.5	27.3	426.3	40.2
Машини, уреди и апарати	378.7	7.6	593.9	10.9	215.2	56.8
Електрически машини	170.7	3.4	211.1	3.9	40.4	23.6
Транспортни средства	163.2	3.3	304.0	5.6	140.7	86.2
Резервни части и оборудване	181.5	3.7	207.0	3.8	25.5	14.0
Други	167.0	3.4	171.6	3.1	4.6	2.7
Общо неенергийни стоки	3776.1	76.2	4243.7	77.8	467.7	12.4
Енергийни ресурси	1180.7	23.8	1210.7	22.2	30.0	2.5
Горива	1105.2	22.3	1154.6	21.2	49.4	4.5
Суров петрол и природен газ	839.6	16.9	1003.3	18.4	163.8	19.5
Суров петрол	521.6	10.5	743.4	13.6	221.7	42.5
Въглища	169.0	3.4	87.5	1.6	-81.4	-48.2
Природен газ	317.9	6.4	259.9	4.8	-58.0	-18.2
Други горива	96.7	2.0	63.7	1.2	-33.0	-34.1
Други	75.4	1.5	56.1	1.0	-19.4	-25.7
Масла	75.4	1.5	56.1	1.0	-19.4	-25.7
ОБЩО ВНОС (CIF)	4956.7	100.0	5454.4	100.0	497.7	10.0

Забележка: За 1998 г. – окончателни данни на НСИ; за 1999 г. – предварителни данни към 23 март 2000 г., обработени от БНБ.

Източници: Данни от митнически декларации, получени от дирекция „Информационно-изчислителен център“ към „Информационно обслужване“ АД и НСИ и обработени от БНБ по дата на оформяне на митническата декларация.

ИЗНОС ПО ОСНОВНИ ТЪРГОВСКИ ПАРТНЬОРИ И РЕГИОНИ

Страни	януари – декември				Промяна спрямо същия период на предходната година	
	1998		1999			
	млн. щ. д.	отн. дял, %	млн. щ. д.	отн. дял, %	млн. щ. д.	%
Европейски съюз, в т. ч.:	2114.1	50.4	2085.3	52.6	-28.8	-1.4
Италия	548.0	13.1	560.9	14.1	12.9	2.4
Германия	446.2	10.6	393.9	9.9	-52.4	-11.7
Гърция	368.9	8.8	342.6	8.6	-26.2	-7.1
Франция	143.4	3.4	180.8	4.6	37.4	26.1
Белгия	151.4	3.6	176.9	4.5	25.5	16.8
Испания	121.6	2.9	107.9	2.7	-13.6	-11.2
Великобритания	107.5	2.6	100.1	2.5	-7.4	-6.9
Холандия	79.1	1.9	83.1	2.1	3.9	4.9
Австрия	70.7	1.7	68.1	1.7	-2.6	-3.6
ЕАСТ, в т. ч.:	34.4	0.8	57.8	1.5	23.4	67.9
Швейцария	26.7	0.6	45.5	1.1	18.8	70.6
Други от ОИСР, в т. ч.: ¹	508.4	12.1	491.1	12.4	-17.3	-3.4
Турция	334.9	8.0	287.8	7.3	-47.1	-14.1
САЩ	110.5	2.6	146.2	3.7	35.7	32.3
Япония	33.0	0.8	23.5	0.6	-9.5	-28.8
Балкански страни, в т. ч.: ²	193.0	4.6	315.4	8.0	122.4	63.5
Югославия	77.7	1.9	163.1	4.1	85.4	109.8
Македония	76.4	1.8	105.3	2.7	28.9	37.8
ЦЕФТА, в т. ч.:	207.3	4.9	169.7	4.3	-37.6	-18.1
Румъния	50.2	1.2	55.1	1.4	4.9	9.8
Словения	32.5	0.8	37.1	0.9	4.7	14.4
Полша	54.8	1.3	29.5	0.7	-25.3	-46.2
Унгария	32.5	0.8	24.6	0.6	-7.9	-24.2
Чехия	15.6	0.4	15.3	0.4	-0.3	-1.6
Словакия	21.7	0.5	8.0	0.2	-13.8	-63.4
Страни от бившия СССР, в т. ч.:	520.2	12.4	357.4	9.0	-162.8	-31.3
Русия	223.3	5.3	188.9	4.8	-34.3	-15.4
Украйна	108.0	2.6	67.2	1.7	-40.9	-37.8
Грузия	69.1	1.6	40.9	1.0	-28.2	-40.9
Други, в т. ч.:	616.1	14.7	490.4	12.4	-125.7	-20.4
Страни от Югоизточна Азия ³	30.7	0.7	16.9	0.4	-13.8	-45.0
ОБЩО ИЗНОС (FOB)	4193.5	100.0	3967.2	100.0	-226.3	-5.4

¹ Включва Австралия, Канада, Нова Зеландия, САЩ, Турция и Япония.

² Включва Албания, Босна и Херцеговина, Македония, Хърватска и СР Югославия.

³ Включва Корея, Малайзия, Тайланд, Филипините и Индонезия.

Забележка: За 1998 г. – окончателни данни на НСИ; за 1999 г. – предварителни данни към 23 март 2000 г., обработени от БНБ.

Източници: Данни от митнически декларации, получени от дирекция „Информационно-изчислителен център“ към „Информационно обслужване“ АД и НСИ и обработени от БНБ по дата на оформяне на митническата декларация.

ВНОС ПО ОСНОВНИ ТЪРГОВСКИ ПАРТНЬОРИ И РЕГИОНИ

Страни	януари – декември				Промяна спрямо същия период на предходната година	
	1998		1999			
	млн. щ. д.	отн. дял, %	млн. щ. д.	отн. дял, %	млн. щ. д.	%
Европейски съюз, в т. ч.:	2239.3	45.2	2658.8	48.7	419.5	18.7
Германия	689.2	13.9	817.8	15.0	128.6	18.7
Италия	380.3	7.7	462.3	8.5	82.0	21.6
Гърция	289.5	5.8	310.7	5.7	21.2	7.3
Франция	223.4	4.5	286.3	5.2	63.0	28.2
Австрия	141.7	2.9	163.7	3.0	22.0	15.5
Великобритания	121.1	2.4	131.8	2.4	10.7	8.8
Холандия	102.0	2.1	109.6	2.0	7.5	7.4
Белгия	86.1	1.7	91.3	1.7	5.2	6.1
Швеция	51.9	1.0	75.2	1.4	23.2	44.7
ЕАСТ	82.9	1.7	82.1	1.5	-0.8	-1.0
Швейцария	74.4	1.5	73.9	1.4	-0.5	-0.6
Други от ОИСР, в т. ч.: ¹	401.6	8.1	419.4	7.7	17.8	4.4
САЩ	201.3	4.1	172.3	3.2	-29.0	-14.4
Турция	122.1	2.5	166.7	3.1	44.6	36.5
Япония	41.1	0.8	65.1	1.2	24.1	58.6
Балкански страни, в т. ч.: ²	76.8	1.5	42.9	0.8	-33.9	-44.2
Македония	36.2	0.7	25.1	0.5	-11.1	-30.8
Югославия	34.5	0.7	15.4	0.3	-19.1	-55.3
ЦЕФТА, в т. ч.:	274.6	5.5	348.5	6.4	73.9	26.9
Чехия	95.5	1.9	99.2	1.8	3.7	3.9
Полша	41.2	0.8	73.9	1.4	32.7	79.2
Румъния	57.6	1.2	72.1	1.3	14.5	25.2
Унгария	36.5	0.7	49.9	0.9	13.4	36.7
Словакия	26.5	0.5	30.6	0.6	4.1	15.5
Словения	17.2	0.3	22.7	0.4	5.5	32.3
Страни от бившия СССР, в т. ч.:	1235.7	24.9	1287.2	23.6	51.5	4.2
Русия	1016.4	20.5	1116.5	20.5	100.1	9.8
Украйна	176.8	3.6	131.5	2.4	-45.3	-25.6
Други, в т. ч.:	645.9	13.0	615.5	11.3	-30.3	-4.7
Страни от Югоизточна Азия ³	83.5	1.7	122.6	2.2	39.1	46.9
ОБЩО ВНОС (CIF)	4956.7	100.0	5454.4	100.0	497.7	10.0

¹ Включва Австралия, Канада, Нова Зеландия, САЩ, Турция и Япония.

² Включва Албания, Босна и Херцеговина, Македония, Хърватска и СР Югославия.

³ Включва Корея, Малайзия, Тайланд, Филипините и Индонезия.

Забележка: За 1998 г. – окончателни данни на НСИ; за 1999 г. – предварителни данни към 23 март 2000 г., обработени от БНБ.

Източници: Данни от митнически декларации, получени от дирекция „Информационно-изчислителен център“ към „Информационно обслужване“ АД и НСИ и обработени от БНБ по дата на оформяне на митническата декларация.

ПЛАТЕЖЕН БАЛАНС*

(млн. ш. д.)

	1998	1999																
	Общо	I	II	III	I трим.	IV	V	VI	II трим.	VII	VIII	IX	III трим.	X	XI	XII	IV трим.	Общо
А. Текуща сметка ¹	-61.4	-161.2	-40.4	-52.8	-254.5	-85.7	-46.9	-24.8	-157.4	-53.4	66.9	-3.3	10.1	-11.5	-95.9	-150.0	-257.3	-659.1
Стоки: кредит (FOB)	4193.5	254.3	281.6	336.1	872.0	297.4	294.4	321.2	913.0	347.2	352.2	366.0	1065.4	372.3	383.7	360.8	1116.8	3967.2
Стоки: дебит (FOB)	-4574.2	-330.0	-346.3	-416.2	-1092.5	-401.8	-392.9	-406.7	-1201.5	-443.2	-400.9	-451.9	-1296.0	-423.0	-481.5	-536.7	-1441.3	-5031.2
<i>Търговски баланс ²</i>	<i>-380.7</i>	<i>-75.8</i>	<i>-64.7</i>	<i>-80.1</i>	<i>-220.5</i>	<i>-104.4</i>	<i>-98.5</i>	<i>-85.5</i>	<i>-288.5</i>	<i>-96.1</i>	<i>-48.7</i>	<i>-85.8</i>	<i>-230.6</i>	<i>-50.7</i>	<i>-97.8</i>	<i>-175.9</i>	<i>-324.5</i>	<i>-1064.0</i>
Услуги: кредит	1787.8	105.7	100.8	106.2	312.8	96.4	136.9	173.2	406.5	255.3	263.6	177.0	696.0	130.3	115.1	123.8	369.2	1784.5
Транспорт ³	452.1	32.2	31.7	36.7	100.5	29.3	37.3	45.9	112.4	62.9	67.0	51.7	181.6	43.1	40.1	41.6	124.9	519.4
Туризм ⁴	966.3	47.1	42.6	48.6	138.3	39.9	69.4	97.3	206.6	155.6	166.9	98.5	421.0	60.0	48.1	56.1	164.2	930.1
Други услуги	369.4	26.4	26.6	20.9	73.9	27.2	30.2	30.1	87.5	36.8	29.7	26.9	93.4	27.2	26.9	26.1	80.2	335.0
Услуги: дебит	-1415.2	-101.6	-91.0	-110.3	-302.8	-111.2	-107.2	-133.7	-352.1	-141.4	-149.6	-140.9	-431.9	-120.8	-127.3	-131.6	-379.8	-1466.6
Транспорт ³	-529.6	-42.9	-40.9	-49.8	-133.6	-50.1	-49.7	-54.8	-154.7	-60.7	-60.2	-60.3	-181.2	-54.5	-57.1	-62.4	-174.0	-643.4
Туризм ⁴	-519.2	-36.3	-28.7	-35.4	-100.4	-38.6	-39.7	-49.0	-127.3	-55.3	-62.6	-52.8	-170.7	-45.2	-39.5	-41.2	-125.9	-524.3
Други услуги	-366.3	-22.4	-21.3	-25.0	-68.8	-22.4	-17.8	-29.9	-70.2	-25.4	-26.8	-27.8	-80.0	-21.1	-30.8	-28.1	-80.0	-298.9
<i>Услуги, нето</i>	<i>372.6</i>	<i>4.1</i>	<i>9.9</i>	<i>-4.1</i>	<i>9.9</i>	<i>-14.8</i>	<i>29.7</i>	<i>39.5</i>	<i>54.4</i>	<i>113.9</i>	<i>114.0</i>	<i>36.2</i>	<i>264.1</i>	<i>9.5</i>	<i>-12.2</i>	<i>-7.8</i>	<i>-10.5</i>	<i>317.9</i>
<i>Стоки и нефакторни услуги, нето</i>	<i>-8.0</i>	<i>-71.6</i>	<i>-54.8</i>	<i>-84.1</i>	<i>-210.6</i>	<i>-119.2</i>	<i>-68.9</i>	<i>-46.0</i>	<i>-234.0</i>	<i>17.9</i>	<i>65.3</i>	<i>-49.7</i>	<i>33.5</i>	<i>-41.2</i>	<i>-110.0</i>	<i>-183.8</i>	<i>-335.0</i>	<i>-746.1</i>
Доход: кредит	306.7	39.4	20.3	14.1	73.8	20.2	18.4	18.7	57.4	36.3	17.1	17.4	70.8	18.3	13.9	32.7	64.9	266.8
Доход: дебит	-590.2	-144.2	-27.0	-25.9	-197.2	-4.7	-12.1	-24.7	-41.4	-128.5	-30.7	-31.7	-190.9	-7.9	-18.2	-23.9	-50.0	-479.5
<i>Доход, нето</i>	<i>-283.5</i>	<i>-104.9</i>	<i>-6.7</i>	<i>-11.8</i>	<i>-123.4</i>	<i>15.5</i>	<i>6.3</i>	<i>-5.9</i>	<i>15.9</i>	<i>-92.2</i>	<i>-13.6</i>	<i>-14.3</i>	<i>-120.1</i>	<i>10.3</i>	<i>-4.2</i>	<i>8.8</i>	<i>14.8</i>	<i>-212.7</i>
<i>Стоки, нефакторни услуги и доход, нето</i>	<i>-291.5</i>	<i>-176.5</i>	<i>-61.5</i>	<i>-95.9</i>	<i>-334.0</i>	<i>-103.7</i>	<i>-62.6</i>	<i>-51.9</i>	<i>-218.1</i>	<i>-74.3</i>	<i>51.7</i>	<i>-64.0</i>	<i>-86.6</i>	<i>-30.9</i>	<i>-114.3</i>	<i>-175.0</i>	<i>-320.2</i>	<i>-958.8</i>
<i>Текущи трансфери, нето ⁵</i>	<i>230.1</i>	<i>15.3</i>	<i>21.1</i>	<i>43.1</i>	<i>79.5</i>	<i>18.0</i>	<i>15.7</i>	<i>27.1</i>	<i>60.7</i>	<i>20.9</i>	<i>15.2</i>	<i>60.6</i>	<i>96.7</i>	<i>19.4</i>	<i>18.4</i>	<i>25.1</i>	<i>62.9</i>	<i>299.7</i>
Текущи трансфери, кредит	261.6	17.2	22.3	45.1	84.5	19.6	18.9	29.0	67.5	22.8	18.7	65.3	106.7	20.8	20.5	28.6	70.0	328.7
Текущи трансфери, дебит	-31.5	-1.9	-1.2	-2.0	-5.1	-1.6	-3.3	-1.9	-6.7	-1.9	-3.5	-4.6	-10.1	-1.4	-2.1	-3.6	-7.1	-29.0
Б. Капиталова сметка ^{1,6}	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	-0.7	-0.7	0.0	-1.7	0.0	-1.7	0.0	0.0	0.0	0.0	-2.4
Капиталови трансфери, нето	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	-0.7	-0.7	0.0	-1.7	0.0	-1.7	0.0	0.0	0.0	0.0	-2.4
<i>Общо за групи А и Б</i>	<i>-61.4</i>	<i>-161.2</i>	<i>-40.4</i>	<i>-52.8</i>	<i>-254.5</i>	<i>-85.7</i>	<i>-46.9</i>	<i>-25.5</i>	<i>-158.1</i>	<i>-53.4</i>	<i>65.2</i>	<i>-3.3</i>	<i>8.4</i>	<i>-11.5</i>	<i>-95.9</i>	<i>-150.0</i>	<i>-257.3</i>	<i>-661.5</i>
В. Финансова сметка ^{1,6}	266.8	47.9	-37.9	24.7	34.7	130.1	45.2	99.3	274.6	-113.9	133.3	-75.8	-56.4	134.2	113.5	148.9	396.6	649.5
Преки инвестиции в чужбина	-0.1	-2.0	-0.1	0.0	-2.1	0.0	-0.1	0.7	0.6	-0.1	-0.1	-0.9	-1.1	-0.9	-0.8	-0.5	-2.3	-4.9
Преки инвестиции в България ⁷	537.3	29.8	38.8	62.9	131.5	60.9	21.1	67.0	149.1	17.0	94.1	67.5	178.6	82.5	171.6	57.2	311.3	770.4
Портуфейлни инвестиции – активи	-129.4	-2.5	-20.3	-32.6	-55.5	-2.5	-30.8	-62.1	-95.4	-24.3	-11.9	-5.0	-41.3	-22.9	3.6	3.7	-15.6	-207.7
Акции	-10.6	0.3	0.3	-0.2	0.4	0.1	-0.3	0.0	-0.2	-0.3	0.1	-0.1	-0.3	0.1	0.3	-0.4	0.1	0.0
Облигации	-118.8	-2.8	-20.6	-32.5	-55.8	-2.6	-30.5	-62.2	-95.2	-24.0	-12.0	-4.9	-41.0	-23.1	3.4	4.1	-15.6	-207.7
																		(продължава)

(продължава)

(продължение)

(млн. щ. д.)

	1998		1999															
	Общо	I	II	III	I трим.	IV	V	VI	II трим.	VII	VIII	IX	III трим.	X	XI	XII	IV трим.	Общо
Портфейлни инвестиции – пасиви	-112.0	-7.1	4.1	-18.6	-21.5	0.1	1.5	22.5	24.1	5.3	-5.9	-0.3	-0.9	5.6	-12.7	13.5	6.4	8.0
Акции	19.3	0.1	-2.8	1.7	-1.0	0.6	-1.7	0.1	-1.0	2.3	0.0	1.1	3.4	0.0	-0.4	1.0	0.5	1.9
Облигации	-131.3	-7.2	6.9	-20.2	-20.5	-0.5	3.2	22.4	25.1	3.0	-6.0	-1.4	-4.3	5.6	-12.2	12.5	5.9	6.2
Други инвестиции – активи	222.3	41.1	-102.2	31.1	-30.0	77.9	9.4	41.5	128.8	-115.6	56.2	-80.1	-139.5	32.2	-69.4	81.3	44.1	3.3
Търговски кредити, нето	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	-0.2	-0.2	-0.2	-0.6	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	-0.6
Заеми	17.0	0.0	1.5	0.4	1.9	0.3	3.3	0.3	3.9	1.2	1.7	2.3	5.2	0.0	0.0	0.2	0.2	11.2
Търговски банки	6.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Други сектори	10.8	0.0	1.5	0.4	1.9	0.3	3.3	0.3	3.9	1.2	1.7	2.3	5.2	0.0	0.0	0.2	0.2	11.2
Валутни депозити	42.6	50.4	-100.1	31.6	-18.1	96.5	7.3	4.0	107.7	-129.2	24.2	-108.0	-213.1	35.5	-93.8	125.3	67.0	-56.4
Търговски банки	69.4	75.6	-86.4	38.6	27.8	96.6	7.8	11.7	116.1	-126.0	36.0	-106.6	-196.6	39.4	-94.7	127.6	72.3	19.6
Други сектори ⁸	-26.9	-25.2	-13.7	-7.0	-45.9	-0.2	-0.4	-7.8	-8.4	-3.3	-11.8	-1.4	-16.5	-4.0	1.0	-2.3	-5.3	-76.0
Други валутни депозити ⁹	155.2	8.1	-4.4	-8.1	-4.4	-19.4	-1.1	29.7	9.2	25.9	30.0	24.9	80.8	-5.1	22.1	-39.0	-22.0	63.6
Други активи	7.5	-17.3	0.7	7.2	-9.5	0.8	0.0	7.7	8.5	-13.5	0.3	0.7	-12.5	1.8	2.3	-5.2	-1.1	-14.5
Други инвестиции – пасиви	-251.2	-11.4	41.8	-18.0	12.4	-6.4	44.1	29.7	67.5	3.7	1.0	-56.9	-52.2	37.7	21.2	-6.3	52.6	80.3
Търговски кредити, нето	9.3	7.7	10.4	10.4	28.5	17.3	16.3	17.2	50.9	0.4	0.0	0.2	0.6	0.9	-1.4	0.1	-0.3	79.7
Заеми	-178.4	15.8	17.7	-44.0	-10.4	-11.1	5.3	35.9	30.1	1.1	-3.7	-65.7	-68.3	6.7	8.2	7.4	22.3	-26.4
Държавно управление	-205.8	-3.8	-9.3	-52.0	-65.1	-4.0	5.5	5.8	7.3	-10.8	-9.1	-64.2	-84.1	0.4	23.8	3.6	27.7	-114.2
Търговски банки	13.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	-0.1	0.0	-0.1	-0.1
Други сектори	14.3	19.7	27.0	8.0	54.7	-7.1	-0.3	30.1	22.7	11.8	5.4	-1.5	15.7	6.3	-15.5	3.8	-5.3	87.8
Депозити на нерезиденти	-79.5	-7.8	8.3	22.0	22.5	-14.3	23.8	-28.9	-19.4	3.9	3.1	4.2	11.2	30.5	8.6	-8.8	30.4	44.6
Други пасиви	-2.6	-27.1	5.3	-6.5	-28.3	1.8	-1.2	5.4	6.0	-1.7	1.6	4.4	4.4	-0.4	5.8	-5.1	0.3	-17.6
Общо за групи А, Б и В	205.4	-113.3	-78.4	-28.1	-219.8	44.4	-1.7	73.8	116.5	-167.4	198.5	-79.1	-48.0	122.7	17.6	-1.1	139.3	-12.0
Г. Грешки и пропуски	-300.0	-26.1	17.5	27.8	19.1	0.4	1.7	-115.0	-112.8	-13.3	-18.7	55.7	23.7	-23.7	90.3	101.6	168.3	98.4
ОБЩ БАЛАНС (Общо за групи А, Б, В и Г)	-94.7	-139.4	-60.9	-0.3	-200.6	44.8	0.0	-41.1	3.7	-180.6	179.8	-23.5	-24.3	99.0	108.0	100.5	307.6	86.4
Д. Резерви и друго финансиране	94.7	139.4	60.9	0.3	200.6	-44.8	0.0	41.1	-3.7	180.6	-179.8	23.5	24.3	-99.0	-108.0	-100.5	-307.6	-86.4
Валутни резерви на БНБ ¹⁰	-460.9	152.1	-13.3	-34.4	104.4	-24.3	0.0	-13.2	-37.6	189.4	-176.3	-109.2	-96.1	-71.9	-108.0	-308.4	-488.2	-517.4
Ползвани кредити от МВФ, нето	129.2	-13.0	67.9	-15.8	39.1	-20.5	0.0	54.3	33.8	-8.8	-3.5	56.4	44.1	-27.2	0.0	71.7	44.5	161.5
Извънредно финансиране, нето ¹¹	426.4	0.4	6.2	50.6	57.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	76.2	76.2	0.0	0.0	136.1	136.1	269.5

* Аналитично представяне на платежния баланс в съответствие с петото издание на „Ръководство по платежен баланс“ на МВФ.

¹ Данните за 1999 г. са предварителни.

² Данни от митнически декларации, получени от дирекция „Информационно-изчислителен център“ към „Информационно обслужване“ АД и НСИ обработени от БНБ по дата на оформяне на митническата декларация.

³ За 1998 г. – окончателни данни на НСИ; за 1999 г. – предварителни данни към 23 март 2000 г.

⁴ Оценка на БНБ.

⁵ Данни на МВР и оценка на Министерството на икономиката и БНБ.

⁶ Включително данни от Агенцията за чуждестранна помощ и Българския червен кръст.

⁷ Отрицателният знак (-) показва изтичане на капитал (нарастване на активи или намаляване на пасиви).

⁸ Данни от фирмите с чуждестранно участие, Агенцията за приватизация, отраслови министерства, НСИ, Централния депозитар и търговските банки.

⁹ За 1998 г. и за периода януари – септември 1999 г. са използвани данни на Банката за международни разплащания (BIS). За периода октомври – декември 1999 г. данните са на БНБ.

¹⁰ Включва измененията на валутните депозити на гражданите и частните фирми. Данните са изчислени от курсови разлики. Отрицателният знак (-) показва намаляване на депозитите, а положителният (+) – увеличение.

¹¹ Не се включват измененията на валутните резерви на БНБ, дължащи се на курсови разлики. Отрицателният знак (-) показва увеличение на валутните резерви, а положителният (+) – намаляване.

¹² Включва заеми, отпуснати в подкрепа на платежния баланс (вкл. от Европейския съюз, Световната банка и др.).

Изменения на валутните резерви на БНБ, дължащи се и на курсови разлики:

Източник: БНБ.

* Аналитично представяне на платежния баланс в съответствие с петото издание на „Ръководство по платежен баланс“ на МВФ.

¹ Данните за 1999 г. са предварителни.² Данни от митнически декларации, получени от дирекция „Информационно-изчислителен център“ към „Информационно обслужване“ АД и НСИ обработени от БНБ по дата на оформяне на митническата декларация.³ За 1998 г. – окончателни данни на НСИ; за 1999 г. – предварителни данни към 23 март 2000 г.⁴ Оценка на БНБ.⁵ Данни на МВР и оценка на Министерството на икономиката и БНБ.⁶ Включително данни от Агенцията за чуждестранна помощ и Българския червен кръст.⁷ Отрицателният знак (-) показва изтичане на капитал (нарастване на активи или намаляване на пасиви).⁸ Данни от фирмите с чуждестранно участие, Агенцията за приватизация, отраслови министерства, НСИ, Централния депозитар и търговските банки.⁹ За 1998 г. и за периода януари – септември 1999 г. са използвани данни на Банката за международни разплащания (BIS). За периода октомври – декември 1999 г. данните са на БНБ.¹⁰ Не се включват измененията на валутните резерви на БНБ, дължащи се на курсови разлики. Отрицателният знак (-) показва увеличение на валутните резерви, а положителният (+) – увеличение.¹¹ Включва заеми, отпуснати в подкрепа на платежния баланс (вкл. от Европейския съюз, Световната банка и др.).

Изменения на валутните резерви на БНБ,

дължащи се и на курсови разлики:

Източник: БНБ.

РАЗМЕР НА БРУТНИЯ ВЪНШЕН ДЪЛГ ПО КРЕДИТОРИ

(млн. щ. д.)

	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999 ¹
БРУТЕН ВЪНШЕН ДЪЛГ (А + Б)²	12247.1	13805.7	13836.4	11338.4	10148.0	9601.6	9760.2	10259.5	9989.3
А. Дългосрочен дълг	2676.0	3167.0	3256.6	9267.9	8841.3	8570.1	8560.4	9277.7	9468.8
Държавен и държавногарантиран	2274.0	2658.0	2740.0	8755.0	8499.7	8334.9	8494.2	9136.4	9173.0
Негарантиран	402.0	509.0	516.6	512.9	341.6	235.2	66.1	141.3	295.8
I. Официални кредитори	1872.0	2256.0	2338.0	3216.0	3084.6	3188.4	3271.6	4043.9	4044.8
1. Международни финансови институции	744.0	1099.0	1157.0	1825.0	1657.1	1983.8	2241.5	2774.4	2891.3
Международен валутен фонд	401.0	590.0	632.0	941.0	716.7	584.6	936.3	1114.5	1248.6
Световна банка	142.0	152.0	155.0	396.0	410.6	455.8	540.4	711.6	896.6
Европейски съюз	201.0	357.0	357.0	444.0	460.6	495.5	286.4	421.8	401.8
Други международни финансови институции	0.0	0.0	13.0	44.0	69.2	448.0	478.5	526.4	344.3
2. Двустранни кредити	1128.0	1157.0	1181.0	1391.0	1427.5	1204.5	1030.1	1269.6	1153.5
Парижки клуб и неразсрочен дълг	1128.0	1095.0	1100.0	1240.0	1237.6	1034.5	877.9	1044.6	814.8
Други двустранни кредити	0.0	62.0	81.0	151.0	189.9	170.0	152.2	225.0	338.7
II. Частни кредитори	804.0	911.0	918.6	6051.9	5756.7	5381.7	5288.7	5233.8	5424.0
1. Брейди облигации	0.0	0.0	0.0	5137.0	5005.4	4984.0	4924.4	4946.2	4960.5
2. Облигации (Булбанк)	402.0	402.0	402.0	402.0	409.7	147.2	80.8	34.7	27.1
3. Държавни ценни книжа ³	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	15.4	194.4	78.3	94.6
4. Търговски банки	402.0	509.0	511.0	479.0	273.3	155.9	4.4	16.8	38.5
5. Други частни кредитори	-	-	5.6	33.9	68.3	79.3	84.8	157.7	303.3
Б. Краткосрочен дълг⁴	9571.1	10638.7	10579.8	2070.5	1306.7	1031.5	1199.8	981.8	520.5
Държавен и държавногарантиран	8147.0	9289.9	9550.8	1660.5	915.9	735.8	767.7	500.0	0.0
Негарантиран	1424.1	1348.7	1029.1	409.9	390.8	295.7	432.1	481.8	520.5
I. Официални кредитори	1276.0	1260.9	1235.8	1660.5	915.9	735.8	767.7	500.0	0.0
II. Частни кредитори	8295.1	9377.7	9344.1	409.9	390.8	295.7	432.1	481.8	520.5
1. Търговски банки	6871.0	8029.0	8315.0	26.0	201.1	184.6	265.5	281.4	169.6
2. Други частни кредитори ⁵	1424.1	1348.7	1029.1	384.0	189.7	111.1	166.6	200.4	350.9

¹ Предварителни данни.

² В конвертируеми валути.

³ Държавни ценни книжа, деноминирани в чуждестранна валута и закупени от нерезиденти.

⁴ Включително просрочията на главници и лихви.

⁵ Включително депозитите на нерезиденти в местните търговски банки и кредитите, отпуснати на местни физически и юридически лица от частни кредитори нерезиденти.

Източници: БНБ, МФ, търговски банки, български фирми, регистрирани и изпращащи информация на БНБ.

ОБСЛУЖВАНЕ НА ВЪНШНИЯ ДЪЛГ

(млн. щ. д.)

	1996	1997	1998	1999 ¹
БРУТЕН ВЪНШЕН ДЪЛГ (А + Б)²	1078.9	897.1	1195.1	977.2
А. Дългосрочен дълг	1022.0	806.6	1029.2	897.9
I. Официални кредитори	501.8	462.6	678.0	545.3
1. Международни финансови институции	326.7	358.1	495.2	291.7
Международен валутен фонд	254.0	118.7	227.6	168.1
Световна банка	41.0	44.0	54.7	60.0
Други международни финансови институции ³	31.7	195.4	212.9	63.6
2. Двустранни кредити	175.2	104.5	182.9	253.6
Парижки клуб и неразсрочен дълг	157.0	89.6	158.0	216.6
Други двустранни кредити	18.2	14.9	24.8	37.0
II. Частни кредитори	520.2	344.0	351.1	352.6
Брейди облигации	262.0	266.5	267.0	259.0
Други облигации	222.8	58.7	66.9	37.1
Търговски банки	27.5	2.5	0.1	0.7
Други частни кредитори	7.9	16.3	17.1	55.8
Б. Краткосрочен дълг⁴	56.8	90.6	165.9	79.2

¹ Предварителни данни.

² Фактически плащания в конвертируеми валути.

³ Плащания по дълга към Европейския съюз, Европейската инвестиционна банка и Европейската банка за възстановяване и развитие.

⁴ Включително плащанията по краткосрочния дълг към търговските банки, кредиторите от бившия СИВ и към други частни кредитори.

Източници: МФ, БНБ, търговски банки, български фирми, регистрирани и изпращащи информация на БНБ.

ПЛАЩАНИЯ ПО БРУТНИЯ ВЪНШЕН ДЪЛГ

(млн. ш. д.)

	I тримесечие	II тримесечие	III тримесечие	IV тримесечие	1999 общо
Главница	159.0	61.5	184.8	91.4	496.7
Лихва	222.7	36.1	181.8	39.9	480.4
Общо	381.7	97.6	366.6	131.3	977.2

Източник: БНБ.

ДЪЛГОВИ ИНДИКАТОРИ

(%)

	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Брутен външен дълг/брутен вътрешен продукт ¹	161.1	160.5	130.5	118.1	78.1	102.9	96.0	83.7	81.3
Брутен външен дълг/износ ²	296.0	274.7	282.5	218.4	149.8	153.5	155.5	171.5	173.7
Обслужване на брутни външен дълг/брутен вътрешен продукт ¹	3.2	5.1	4.0	15.1	7.5	11.6	8.8	9.7	8.0
Обслужване на брутни външен дълг/износ ²	5.8	8.8	8.7	27.9	14.5	17.2	14.3	20.0	17.0
Краткосрочен външен дълг/брутен вътрешен продукт ¹	125.9	123.7	99.8	21.6	10.1	11.1	11.8	8.0	4.2
(Депозити+ДЦК) ³ /валутен резерв на БНБ	0.0	149.5	156.9	37.8	13.6	20.3	11.3	5.5	6.7
Краткосрочен външен дълг/брутен външен дълг	78.1	77.1	76.5	18.3	12.9	10.7	12.3	9.6	5.2

¹ За изчисленията е използван прогнозен БВП за 1999 г. в размер на 12287 млн. ш. д.

² Износ на стоки и нефакторни услуги.

³ Вкл. валутни депозити на нерезиденти и притежаваните от нерезиденти валутни държавни облигации.

Източник: БНБ.

КОНСОЛИДИРАН ДЪРЖАВЕН БЮДЖЕТ ЗА 1999 г.*

	Консолидирана фискална програма с фискален резерв	Републикански бюджет					Социално осигуряване	Съдебна власт	Общини	Висши училища	Българска академия на науките	Извън-бюджетни сметки
		Общо	Централен републикански бюджет	Министерства и ведомства	Области	Сметна палата						
I. ПРИХОДИ И ПОМОЩИ	9 678 373.2	5 199 291.1	4 543 542.1	655 034.3	714.1	0.6	2 422 529.6	28 890.8	1 087 820.5	108 735.1	8 180.4	822 925.7
Приходи, общо	9 475 474.2	5 191 707.2	4 537 313.8	653 678.7	714.1	0.6	2 422 529.6	28 890.8	1 087 535.7	107 983.1	8 165.0	628 662.7
Текущи приходи	9 475 474.2	5 191 707.2	4 537 313.8	653 678.7	714.1	0.6	2 422 529.6	28 890.8	1 087 535.7	107 983.1	8 165.0	628 662.7
Данъчни приходи	7 480 549.1	4 021 761.6	4 010 128.2	11 633.4	0.0	0.0	2 359 656.9	0.0	848 029.8	0.0	0.0	251 100.8
Данък върху печалбата	467 505.5	455 047.2	452 763.9	2 283.3	0.0	0.0	0.0	0.0	12 458.3	0.0	0.0	0.0
Данък за общините	238 230.9	501.4	0.0	501.4	0.0	0.0	0.0	0.0	237 729.5	0.0	0.0	0.0
Данък върху дивидентите и доходите	25 796.5	24 543.5	24 418.2	125.3	0.0	0.0	0.0	0.0	1 253.0	0.0	0.0	0.0
Данък върху доходите на физическите лица	1 055 813.3	548 463.4	547 780.3	683.1	0.0	0.0	0.0	0.0	507 349.9	0.0	0.0	0.0
Данък върху застрахователните и презастрахователните премии	16 248.1	15 707.4	15 707.4	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	54.5	0.0	0.0	486.2
Данък върху добавената стойност	1 926 867.8	1 926 867.8	1 920 111.5	6 756.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Акцизи	691 188.1	667 862.4	666 787.0	1 075.4	0.0	0.0	0.0	0.0	22.8	0.0	0.0	23 302.9
Мита и митнически такси	258 554.7	258 378.9	258 377.6	1.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	175.8
Приходи на обществено осигуряване	2 372 060.5	3 997.9	3 997.0	1.0	0.0	0.0	2 359 656.9	0.0	0.0	0.0	0.0	8 405.7
Други данъци	428 283.7	120 391.7	120 185.3	206.4	0.0	0.0	0.0	0.0	89 161.9	0.0	0.0	218 730.2
Неданъчни приходи	1 994 925.1	1 169 945.6	527 185.6	642 045.3	714.1	0.6	62 872.7	28 890.8	239 505.9	107 983.1	8 165.0	377 561.9
Текущи приходи и доходи от собственост	771 354.9	459 639.6	141 906.4	317 583.4	149.8	0.1	419.4	505.8	58 942.2	104 410.7	7 917.7	139 519.6
Държавни, общински и съдебни такси	506 350.4	211 161.4	22 072.3	189 089.2	0.0	0.0	82.4	28 349.0	114 522.7	1.7	0.0	152 233.2
Глоби и административни наказания	456 215.9	362 313.6	351 089.9	11 223.3	0.4	0.0	59 494.0	0.0	32 198.1	22.4	15.0	2 172.7
Приходи от чуждестранни осигурителни институти за пенсии	1 709.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1 709.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Други неданъчни приходи	99 706.9	13 808.0	6 327.1	7 458.2	22.2	0.5	1 166.2	29.1	12 638.4	2 116.0	10.2	69 939.1
Други приходи (нето)	13 409.5	12 228.1	0.0	12 256.0	-27.9	0.0	0.0	0.0	344.5	1 266.7	187.3	-617.0
Приходи от продажби на държавно и общинско имущество	139 198.5	105 842.6	925.1	104 347.9	569.6	0.0	1.8	6.9	20 015.6	165.6	35.0	13 131.1
Приходи от концесии	6 979.9	4 952.2	4 864.9	87.3	0.0	0.0	0.0	0.0	844.3	0.0	0.0	1 183.3
Помощи	202 899.1	7 583.9	6 228.3	1 355.6	0.0	0.0	0.0	0.0	284.7	752.0	15.4	194 263.0
ОБЩО РАЗХОДИ (РАЗХОДИ+ТРАНСФЕРИ)	9 901 039.0	4 736 798.4	4 131 968.4	604 115.3	714.1	0.6	2 326 387.3	29 129.7	1 126 621.5	113 417.6	8 121.5	1 560 563.1
II. РАЗХОДИ	9 911 157.9	4 130 399.3	1 674 725.7	2 449 835.0	843.2	4 995.5	2 667 398.7	80 848.7	1 864 299.5	277 261.6	43 022.3	847 927.7
Текущи разходи	8 489 654.3	3 465 351.9	1 404 005.1	2 056 357.6	817.2	4 171.9	2 569 451.7	75 665.8	1 690 971.5	254 388.2	41 369.9	392 455.3
Залплати и възнаграждения за персонала, нает по трудови правоотношения	1 182 300.1	383 048.3	7 280.8	373 282.2	172.2	2 313.0	21 855.8	39 128.0	572 753.5	96 594.8	19 410.0	49 509.7
Други възнаграждения и плащания за персонал	96 836.1	33 475.0	572.1	32 726.4	145.5	31.0	1 531.0	4 794.0	30 204.5	16 296.2	1 860.4	8 675.0
Социалноосигурителни плащания	572 332.5	146 110.6	2 991.6	142 072.2	76.2	970.7	89 371.2	16 487.3	249 772.9	40 765.8	8 330.0	21 494.7
Стипендии	26 134.5	7 363.6	0.0	7 363.6	0.0	0.0	0.0	0.0	7 526.3	10 719.2	448.9	76.5
Издръжка	1 672 621.6	604 153.5	58 368.3	544 517.5	410.5	857.2	32 337.7	15 236.8	665 200.8	88 788.8	11 142.7	255 761.3
Отбрана и сигурност	997 815.4	1 006 217.1	74 031.9	932 172.2	12.9	0.0	0.0	0.0	11 218.1	0.0	0.0	-19 619.8
Субсидии за нефинансови предприятия за текуща дейност	364 292.5	326 228.2	326 228.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	9 595.9	0.0	0.0	28 468.4
												(продължава)

(продължение)

(хил. лв.)

	Консолидирана фискална програма с фискален резерв	Републикански бюджет				Социално осигуряване	Съдебна власт	Общини	Висши училища	Българска академия на науките	Извън-бюджетни сметки
		Общо	Централен републикански бюджет	Министерства и ведомства	Области						
Субсидии за текуща дейност на организации с идеална цел	26 949.1	11 876.7	1 760.1	10 116.7	0.0	0.0	0.0	14 741.2	0.0	0.0	331.1
Вноски за членски внос и участия в нетърговски организации и дейности	20 578.4	13 414.1	0.0	13 414.1	0.0	61.9	0.0	140.0	22.6	178.0	6 761.7
Лихви – общо	898 086.8	889 804.1	889 802.3	1.8	0.0	471.3	0.0	571.3	0.0	0.0	7 240.1
Лихви по външни заеми	690 165.1	682 453.7	682 451.9	1.8	0.0	471.3	0.0	0.0	0.0	0.0	7 240.1
Лондонски клуб	454 283.1	454 283.1	454 283.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
облигационни заеми	9 410.1	9 410.1	9 410.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Световна банка	58 468.4	57 698.5	57 698.5	0.0	0.0	471.3	0.0	0.0	0.0	0.0	298.6
Г-24	6 887.6	6 887.6	6 887.6	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Европейска общност	22 509.1	22 509.1	22 509.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Парижки клуб	92 984.7	92 984.7	92 984.7	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Международни финансови институции	4 962.4	1.8	0.0	1.8	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	4 960.5
други	40 659.7	38 678.8	38 678.8	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1 980.9
Лихви по вътрешни заеми	207 921.7	207 350.4	207 350.4	0.0	0.0	0.0	0.0	571.3	0.0	0.0	0.0
в това число:											
по облигационни заеми	23 189.4	23 189.4	23 189.4	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
по съкровищни бонове	30 569.5	30 569.5	30 569.5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
по дълг към БНБ	72 169.3	72 169.3	72 169.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
по секюритизиран дълг (БНБ)	1.2	1.2	1.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
по заеми от други банки	5 200.8	4 629.5	4 629.5	0.0	0.0	0.0	0.0	571.3	0.0	0.0	0.0
по дълг на фирмите по ПМС № 244/1991 г.	204.9	204.9	204.9	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
по дълг на фирмите по ПМС № 234/1992 г.	80.2	80.2	80.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
по дълг на фирмите по ПМС № 3/1994 г.	29.4	29.4	29.4	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
облигации по ЗУНК	54 306.9	54 306.9	54 306.9	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
по облигационен заем (ПМС № 89/1995 г., изм. и доп. ПМС № 106/1995 г.)	440.8	440.8	440.8	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
по гаранционни ДЦК – левови	3 497.9	3 497.9	3 497.9	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
по гаранционни ДЦК – валутни	18 231.4	18 231.4	18 231.4	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Социално осигуряване и грижи	2 631 707.3	43 660.8	42 969.9	690.9	0.0	2 423 822.8	19.5	129 246.9	1 200.7	0.0	33 756.6
Капиталови разходи	1 075 552.2	394 243.9	63 979.8	329 414.5	25.9	98 381.0	5 182.9	172 910.0	22 350.1	1 652.4	380 831.9
Прираст на държавните резерви и изкупуване на земеделска продукция	58 413.3	53 980.1	0.0	53 980.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	4 433.2
Възмездно финансиране (нето)	263 645.9	193 144.6	183 061.8	10 082.7	0.0	-434.0	0.0	204.6	523.3	0.0	70 207.4
Резерв за непредвидени и неотложни разходи	23 892.3	23 678.9	23 678.9	0.0	0.0	0.0	0.0	213.4	0.0	0.0	0.0
III. ТРАНСФЕРИ (СУБСИДИИ, ВНОСКИ) ОТ/ЗА РЕПУБЛИКАНСКИЯ БЮДЖЕТ, БЮДЖЕТНИ СМЕТКИ И ИЗВЪНБЮДЖЕТНИ ФОНДОВЕ/СМЕТКИ (НЕТО)	3 692.7	500 098.3	518 984.2	-17 809.3	-1 076.6	10 875.1	-416.5	4 427.1	164 096.3	34 902.7	-710 290.2

(продължава)

(продължение)

(хил. лв.)

	Консолидирана фискална програма с фискален резерв	Републикански бюджет				Социално осигуряване	Съдебна власт	Общини	Висши училища	Българска академия на науките	Извън- бюджетни сметки
		Общо	Централен републикан- ски бюджет	Министер- ства и ведомства	Области						
IV. ВРЕМЕННИ БЕЗПЛАХВЕНИ ЗАЕМИ МЕЖДУ ЦРЪ, БЮДЖЕТНИ И ИЗВЪНБЮДЖЕТНИ ФОНДОВЕ И СМЕТКИ (НЕТО)	6 426.2	-15 923.7	-15 854.9	-68.9	0.0	200.0	10.5	24 484.5	0.0	0.0	-2 345.1
V. СУБСИДИИ (ТРАНСФЕРИ) ОТ ЦЕНТРАЛНИЯ РЕПУБЛИКАНСКИ БЮДЖЕТ ЗА ДРУГИ БЮДЖЕТИ	0.0	-1 090 573.5	-2 960 372.0	1 863 598.0	1 205.6	4 994.8	52 125.0	708 766.4	-252.3	-1.9	0.0
VI. ДЕФИЦИТ (-)/ИЗЛИШЪК (+)	-222 665.8	462 492.7	411 573.7	50 919.0	0.0	96 142.4	-238.9	-38 801.0	-4 682.5	58.9	-737 637.3
VII. ФИНАНСИРАНЕ	222 665.8	-462 492.7	-411 573.7	-50 919.0	0.0	-96 142.4	238.9	38 801.0	4 682.5	-58.9	737 637.3
Външно финансиране – нето	283 045.3	65 941.0	65 941.0	0.0	0.0	14 537.6	0.0	96 007.9	0.0	0.0	106 558.9
Заеми и облигации, емитирани на международните капиталови пазари	735 591.4	506 621.1	506 621.1	0.0	0.0	14 537.6	0.0	96 007.9	0.0	0.0	118 424.8
Получени погашения по предоставени кредити на други държави	9 627.8	9 627.8	9 627.8	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Погашения по външни заеми, от които:	-462 170.8	-450 305.0	-450 305.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	-11 865.9
Парижки клуб	-302 808.9	-302 808.9	-302 808.9	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Облигационни заеми	-77 735.0	-77 735.0	-77 735.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Възстановени суми от „Булбанк“ АД – лева равностойност по облигационни заеми	24.5	24.5	24.5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
„Дълг срещу околна среда“	-6 531.8	-6 531.8	-6 531.8	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Погашения по държавногарантирани кредити	-8 261.8	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	-8 261.8
Световна банка	-26 133.6	-26 133.6	-26 133.6	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Г-24	-32 682.6	-32 682.6	-32 682.6	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
други погашения	-8 041.6	-4 437.6	-4 437.6	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	-3 604.0
Погасяване на пасивни салда	-3.0	-3.0	-3.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Вътрешно финансиране – нето	-60 379.5	-528 433.7	-477 514.7	-50 919.0	0.0	-110 679.9	238.9	-57 206.8	4 682.5	-58.9	631 078.4
Банково – нето	-583 326.9	-1 018 775.3	-967 859.3	-50 916.0	0.0	-110 650.3	238.9	-57 206.8	4 682.5	-58.9	598 442.9
БНБ – нето	307 316.6	307 316.6	307 316.6	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
кредити по реда на чл. 45 от Закона за БНБ	307 316.6	307 316.6	307 316.6	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
нови кредити по споразумения с МВФ	533 527.0	533 527.0	533 527.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
погашения по кредити по реда на чл. 45 от ЗБНБ (-)	-226 210.4	-226 210.4	-226 210.4	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Други банки и финансови институции – нето	-14 730.1	-4 021.3	-3 885.9	-135.4	0.0	0.0	0.0	-10 708.8	0.0	0.0	0.0
Операция с държавни ценни книжа (нето):	-312 311.6	-244 587.3	-244 655.3	68.0	0.0	0.0	0.0	-58 470.6	-120.0	0.0	-9 133.7
Депозити и средства по сметки (нето)	-564 872.4	-1 077 693.2	-1 026 782.7	-50 910.5	0.0	-110 685.6	238.9	10 768.7	4 802.5	-58.9	607 755.2
Чужди средства (временни депозити, гаранции и др.)	175.3	148.0	148.0	0.0	0.0	0.0	0.1	143.7	0.0	0.0	-116.5
Приходи от приватизация	522 947.4	490 341.6	490 344.6	-3.0	0.0	-29.7	0.0	0.0	0.0	0.0	32 635.5

* Данните са предварителни.

Източник: МФ.

**РАЗМЕР НА ВЪТРЕШНИЯ ДЪЛГ НА ПРАВИТЕЛСТВЕНИЯ БЮДЖЕТ
ПО ВИДОВЕ ДЪЛГОВИ ИНСТРУМЕНТИ**

Структура на дълга	Размер на дълга към 31.XII.1998 г.	Изменение на дълга през 1999 г.		(хил. лв.) Размер на дълга към 31.XII.1999 г.
		увеличение	намаление	
	1	2	3	4
ДЪРЖАВЕН ДЪЛГ				
I. ДЪЛГ ПО ДЪРЖАВНИ ЦЕННИ КНИЖА, ЕМИТИРАНИ ЗА ФИНАНСИРАНЕ НА БЮДЖЕТНИЯ ДЕФИЦИТ				
1. ДЦК, емитирани през 1994 г.	1 017.1		1 017.1	0.0
5-годишни	1 017.1		1 017.1	0.0
2. ДЦК, емитирани през 1995 г.	6 311.6			6 311.6
5-годишни	6 286.6			6 286.6
9-годишни*	25.0			25.0
3. ДЦК, емитирани през 1996 г.	6 491.5		5 645.8	845.8
3-годишни	5 645.8		5 645.8	0.0
5-годишни	845.8			845.8
4. ДЦК, емитирани през 1997 г.	114 221.9		30 010.6	84 211.3
2-годишни	30 010.6		30 010.6	0.0
3-годишни	64 211.3			64 211.3
5-годишни	20 000.0			20 000.0
5. ДЦК, емитирани през 1998 г.	621 851.9		542 651.6	79 200.3
5.1. Краткосрочни	541 404.1		541 404.1	0.0
в т. ч. 3-месечни	63 735.0		63 735.0	0.0
6-месечни	168 669.2		168 669.2	0.0
12-месечни	308 999.8		308 999.8	0.0
5.2. Средносрочни	80 447.9		1 247.5	79 200.3
в т. ч. 2-годишни	72 979.3		1 247.5	71 731.8
3-годишни	3 377.6			3 377.6
5-годишни	4 090.9			4 090.9
6. ДЦК, емитирани през 1999 г.		841 788.5	207 592.1	634 196.4
6.1. Краткосрочни		548 669.2	206 900.3	341 768.9
в т. ч. 3-месечни		252 643.8	188 569.3	64 074.5
6-месечни		28 550.4	18 308.1	10 242.3
12-месечни		267 475.0	23.0	267 452.0
6.2. Средносрочни		293 119.3	691.7	292 427.5
в т. ч. 2-годишни		290 459.6	691.7	289 767.8
5-годишни		2 659.7		2 659.7
ВСИЧКО РАЗДЕЛ I	749 893.9	841 788.5	786 917.1	804 765.4
II. ПРЯК ДЪЛГ КЪМ БЪЛГАРСКА НАРОДНА БАНКА**				
емитиран дълг, деноминиран в СПТ съгл. § 10 от ПЗР на ЗБНБ/1997 г.	315 764.8		90 721.1	225 043.7
кредити, деноминирани в СПТ по чл. 45 от ЗБНБ/1997 г.	391 200.0	209 200.0		600 400.0
левава равностойност на СПТ – общо	1 665 948.7	532 626.0	226 210.4	0.0
ВСИЧКО РАЗДЕЛ II	1 665 948.7	532 626.0	226 210.4	0.0
III. ДЪЛГ ПО ДРУГИ ДЦК, ЕМИТИРАНИ ЗА СТРУКТУРНАТА РЕФОРМА				
A1. Държавни дългосрочни облигации, емитирани по реда на ПМС № 244/1991 г.	3 577.3		275.2	3 302.1
A2. Държавни дългосрочни облигации, емитирани по реда на ПМС № 234/1992 г.	2 429.8		127.9	2 301.9
A3. Държавни дългосрочни облигации, емитирани по реда на чл. 4 и 5 от ЗУНК/1993 г.				
в левове	8 786.0		439.3	8 346.7
деноминирани в щатски долари	669 388.0		209 036.3	460 351.7
(левава равностойност)	1 121 291.8		225 047.0	896 244.9
A4. Държавни дългосрочни облигации, емитирани по реда на ПМС № 3/1994 г.	931.3		46.6	884.8
ВСИЧКО „А“	1 137 016.2	0.0	225 935.9	911 080.3
B1. Държавни облигации,				
емитирани по реда на чл. 2 от ПМС № 89/1995 г.				
Емисия № 200 (7-годишна)	9 320.3		1 553.4	7 766.9
ВСИЧКО „Б“	9 320.3			7 766.9
B. Държавни облигации,				
емитирани по реда на чл. 8 и 9 от ЗДЗВСТБ/1996 г.				
ДЦК в левове – общо	73 901.5		12 468.7	61 432.9
Емисия № 402/96 (7-годишна)	4 285.7		857.1	3 428.6
Емисия № 403/96 (7-годишна)	4 527.6		905.5	3 622.1
Емисия № 405/96 (7-годишна)	566.5		113.3	453.2
Емисия № 443/97 (7-годишна)	25 355.8		4 226.0	21 129.8
Емисия № 473/97 (7-годишна)	2 796.6		466.1	2 330.5

(продължава)

(продължение)

(хил. лв.)

Структура на дълга	Размер на дълга към 31.XII.1998 г.	Изменение на дълга през 1999 г.		Размер на дълга към 31.XII.1999 г.
		увеличение	намаление	
	1	2	3	4
Емисия № 474/97 (7-годишна)	8 078.7		1 346.5	6 732.3
Емисия № 475/97 (7-годишна)	9 111.7		1 518.6	7 593.1
Емисия № 476/97 (7-годишна)	12 419.7		2 070.0	10 349.8
Емисия № 400/98 (7-годишна)	3 425.7		489.4	2 936.3
Емисия № 402/98 (7-годишна)	3 198.0		456.9	2 741.1
Емисия № 403/98 (7-годишна)	135.4		19.3	116.1
ДЦК, деноминирани в щатски долари – общо	174 347.0		91 455.1	82 891.9
(левова равностойност)	292 048.7		171 943.7	161 379.8
Емисия № 314/96 (3-годишна)	50 000.0		50 000.0	0.0
(левова равностойност)	83 755.0		94 102.7	0.0
Емисия № 315/96 (3-годишна)	28 151.3		28 151.3	0.0
(левова равностойност)	47 156.2		53 388.1	0.0
Емисия № 329/96 (3-годишна)	953.8		953.8	0.0
(левова равностойност)	1 597.7		1 808.9	0.0
Емисия № 400/97 (3-годишна)	8 856.6			8 856.6
(левова равностойност)	14 835.7			17 242.6
Емисия № 456/97 (3-годишна)	2 043.5			2 043.5
(левова равностойност)	3 423.1			3 978.4
Емисия № 472/97 (3-годишна)	48 863.7		12 350.0	36 513.7
(левова равностойност)	81 851.6		22 644.1	71 087.4
Емисия № 477/97 (3-годишна)	23 326.3			23 326.3
(левова равностойност)	39 073.9			45 413.3
Емисия № 478/97 (3-годишна)	5 342.5			5 342.5
(левова равностойност)	8 949.2			10 401.2
Емисия № 402/97 (3-годишна)	1 442.5			1 442.5
(левова равностойност)	2 416.3			2 808.4
Емисия № 403/97 (3-годишна)	659.5			659.5
(левова равностойност)	1 104.7			1 284.0
Емисия № 401/98 (3-годишна)	512.0			512.0
(левова равностойност)	857.7			996.8
Емисия № 404/98 (3-годишна)	3 128.6			3 128.6
(левова равностойност)	5 240.7			6 091.0
Емисия № 405/98 (3-годишна)	53.5			53.5
(левова равностойност)	89.6			104.2
Емисия № 406/98 (3-годишна)	1 013.2			1 013.2
(левова равностойност)	1 697.2			1 972.6
ВСИЧКО „В“	365 950.2	0.0	184 412.4	222 812.6
ВСИЧКО РАЗДЕЛ III	1 512 286.7	0.0	410 348.3	1 141 659.9
IV. ДЪРЖАВНИ ОБЛИГАЦИИ, ЕМИТИРАНИ НА ОСНОВАНИЕ § 10 от ПЗР на ЗДБ на РБ/1999 г., ДЕНОМИНИРАНИ В ЕВРО**				
ДЦК, деноминирани в евро – общо		49 529.5	27.7	49 501.8
(левова равностойност)		96 871.2	54.2	96 817.0
Емисия № 137 (9-месечна)		6 000.0		6 000.0
(левова равностойност)		11 735.0		11 735.0
Емисия № 314 (15-месечна)		10 800.0		10 800.0
(левова равностойност)		21 123.0		21 123.0
Емисия № 315 (22-месечна)		7 000.0		7 000.0
(левова равностойност)		13 690.8		13 690.8
Емисия № 400 (20-годишна)		25 729.5	27.7	25 701.8
(левова равностойност)		50 322.4	54.2	50 268.3
ВСИЧКО РАЗДЕЛ IV	0.0	96 871.2	54.2	96 817.0
ОБЩО ДЪРЖАВЕН ДЪЛГ	3 928 129.3	1 471 285.6	1 423 529.9	2 043 242.2
ДЪРЖАВНОГАРАНТИРАН ДЪЛГ				
ВЪТРЕШНИ ДЪРЖАВНИ ГАРАНЦИИ**	839 564.8			920 099.4
ОБЩ РАЗМЕР НА ВЪТРЕШНИЯ ДЪЛГ НА ПРАВИТЕЛСТВЕНИЯ БЮДЖЕТ	4 767 694.1	1 471 285.6	1 423 529.9	2 963 341.6

* Секюритизиран пряк дълг на МФ към БНБ

** Раздел II, IV и поетите вътрешни държавни гаранции са по данни на МФ.

Дългът по ДЦК е по фактическа сума.

Дългът по ДЦК не включва ценните книжа по сметка на МФ (реструктуриран дълг и целеви програми).

Левовата равностойност на дълга, деноминиран във валута в колони 1 и 4, е изчислен по курса на съответната валута към лева в края на месеца:

• 31 декември 1998 г. – 1 USD/BGN 1.6751, 1 SDR/BGN 2.35648.

• 31 декември 1999 г. – 1 USD/BGN 1.94687, 1 SDR/BGN 2.66906, 1 EUR/BGN 1.95583.

Левовата равностойност на ДЦК по ЗУНК, деноминирани в щатски долари, в колона 3 е разлика между левовата равностойност в колони 1 и 4.

Левовата равностойност в колони 2 и 3 на прекия дълг в СПТ, гаранционните ДЦК, деноминирани в щатски долари, и ДЦК, деноминирани в евро, е по курса на съответната валута към лева в деня на плащането.

Източник: МФ.

БАЛАНС НА БЪЛГАРСКАТА НАРОДНА БАНКА*

(ХИЛ. ЛВ.)

УПРАВЛЕНИЕ „ЕМИСИОННО“												
31.XII'98	29.I'99	26.II'99	31.III'99	30.IV'99	31.V'99	30.VI'99	30.VII'99	31.VIII'99	30.IX'99	29.X'99	30.XI'99	30.XII'99
АКТИВИ												
5 110 823	4 905 422	4 973 602	5 061 773	5 118 848	5 132 359	5 162 228	4 754 921	5 052 694	5 284 370	5 433 334	5 667 252	6 272 081
2 849 395	2 223 525	1 748 609	1 260 107	1 097 328	869 349	1 340 628	917 966	974 949	1 278 044	1 118 554	1 451 663	1 641 530
622 579	633 651	646 787	641 286	641 307	641 334	635 295	601 619	606 323	641 738	641 659	641 731	641 788
1 622 264	2 029 944	2 562 463	3 105 812	3 320 749	3 558 329	3 116 698	3 170 616	3 406 044	3 298 750	3 599 466	3 507 424	3 913 582
16 585	18 302	15 743	54 568	59 464	63 347	69 607	64 720	65 378	65 838	73 655	66 434	75 181
ПАСИВИ												
5 110 823	4 905 422	4 973 602	5 061 773	5 118 848	5 132 359	5 162 228	4 754 921	5 052 694	5 284 370	5 433 334	5 667 252	6 272 081
1 845 030	1 688 344	1 720 705	1 659 033	1 665 228	1 664 123	1 586 593	1 627 499	1 725 455	1 795 987	1 785 832	1 830 455	2 082 918
578 115	537 103	482 282	541 230	564 305	481 674	576 403	458 581	536 683	493 016	566 404	564 028	639 450
1 900 379	1 866 356	1 948 386	1 977 374	2 097 474	2 192 449	2 211 895	1 903 346	2 005 118	2 171 438	2 257 845	2 431 971	2 693 288
28 111	28 607	20 581	22 794	3 769	413	452	585	418	1 869	372	363	369
739	799	804	818	602	621	441	343	366	367	243	148	148
758 449	784 213	800 844	860 524	787 470	793 079	786 444	764 567	784 654	821 693	822 638	840 287	855 908
1. Налични парични средства в чуждестранна валута												
2. Монетарно злато												
3. Търгуемия чуждестранни ценни книжа												
4. Вземания по начислени лихви												
1. Банкноти и монети в обращение												
2. Разплащателни сметки и депозити на банки												
3. Депозити на правителството и бюджетни организации												
4. Сметки на други депозитанти												
5. Запълнения по начислени лихви												
6. Депозит на управление „Банково“												
(ХИЛ. ЛВ.)												

(ХИЛ. ЛВ.)

УПРАВЛЕНИЕ „БАНКОВО“												
31.XII'98	29.Г'99	26.II'99	31.III'99	30.IV'99	31.V'99	30.VI'99	30.VII'99	31.VIII'99	30.IX'99	29.X'99	30.XI'99	30.XII'99
АКТИВИ												
3805273	3866011	4454954	4558122	4477962	4511188	4627142	4535194	4 604 370	4 772 658	4 780 137	4900788	5083020
74444	76016	80110	79394	81937	79387	78052	74129	74 545	87 934	88 767	89990	90813
134086	131171	136002	140468	142936	145436	147800	143283	145 507	144 796	148 305	154107	155485
1350	1357	660	64	58	54	62	62	63	63	63	64	13
1665949	1688018	1811524	1818827	1796894	1812513	1925638	1883067	1 905 963	2 017 639	1 997 355	2051174	2203159
1022895	1036387	1477030	1506309	1515949	1529094	1537699	1516602	1 540 257	1 546 816	1 570 176	1612385	1622073
9	27	21	29	24	28	20	16	16	1	1	1	1
2819	2819	2819	2819	1350	1350	2066	2066	2 066	2 066	2 066	2066	2066
135284	136213	136798	139628	142023	141611	141399	141815	141 391	141 725	141 428	141700	145530
9988	9790	9146	10060	9321	8636	7962	9587	9 908	9 925	9 338	9014	7972
758449	784213	800844	860524	787470	793079	786444	764567	784 654	821 693	822 638	840287	855908
ПАСИВИ												
3805273	3866011	4454954	4558122	4477962	4511188	4627142	4535194	4 604 370	4 772 658	4 780 137	4900788	5083020
2888870	2938553	3505068	3546144	3539024	3569879	3694762	3630639	3 683 201	3 801 944	3 801 813	3906329	4063522
1866957	1891689	2018294	2029711	2009623	2027091	2141427	2095891	2 122 114	2 234 716	2 217 721	2277477	2430830
1018859	1032262	1472787	1501990	1515096	1528302	1537550	1516466	1 540 103	1 546 655	1 569 612	1611790	1621278
1365	1978	600	1277	1902	685	1362	2009	704	1 394	2 180	793	1639
1689	12624	13387	13166	12403	13801	14423	16273	20 280	19 179	12 300	16269	9775
Собствен капитал												
916403	927458	949886	1011978	938938	941309	932380	904555	921 169	970 714	978 324	994459	1019498
20000	20000	20000	20000	20000	20000	20000	20000	20 000	20 000	20 000	20000	20000
786602	797916	814272	824464	861278	853335	834316	778005	779 253	818 647	810 437	816635	814380
109801	109542	115614	167514	57660	67974	78964	106550	121 916	132 067	147 887	157824	185118
7. Неразмразделена печалба												

* Данните са в деноминирани левове.

Източник: БНБ.

ПАРИЧЕН ОТЧЕТ

(хил. лв.)

	ХІІ'98		І'99		ІІ'99		ІІІ'99		ІV'99		V'99		VI'99	
	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация
Валутен курс: лева за 1 щ. д. лева за 1 евро	1.6751 -	1.6751 -	1.7181 1.9558	1.7181 1.9558	1.7751 1.9558	1.7751 1.9558	1.8207 1.9558	1.8207 1.9558	1.8456 1.9558	1.8456 1.9558	1.8705 1.9558	1.8705 1.9558	1.8937 1.9558	1.8937 1.9558
ЧУЖДЕСТРАННИ АКТИВИ (нето)	5424536	-381231	4992843	-343341	5269999	-287902	5052475	-265936	4987782	-285718	5013388	-284430	5034547	-312889
левове	-16206	-674	-17114	-736	-16274	-687	-15688	-674	-16488	-674	-16125	-674	-17071	-685
валута	5440742	-380557	5009957	-342605	5286273	-287215	5068163	-265262	5004270	-285044	5029513	-283756	5051618	-312204
Чуждестранни активи	8269795	102188	7788046	161955	8172619	170116	7960819	174014	7846795	155502	7910898	160241	8046702	132698
левове	219	0	30	0	18	0	4	0	8	0	14	0	9	0
валута	8269576	102188	7788016	161955	8172601	170116	7960815	174014	7846787	155502	7910884	160241	8046693	132698
Международни резерви на БНБ	5119371	0	4905422	0	4973603	0	5061771	0	5118848	0	5132357	0	5162228	0
валута	5119371	0	4905422	0	4973603	0	5061771	0	5118848	0	5132357	0	5162228	0
Други чуждестранни активи	3150424	102188	2882624	161955	3199016	170116	2899048	174014	2727947	155502	2778541	160241	2884474	132698
левове	219	0	30	0	18	0	4	0	8	0	14	0	9	0
ТБ	219	0	30	0	18	0	4	0	8	0	14	0	9	0
валута	3150205	102188	2882594	161955	3198998	170116	2899044	174014	2727939	155502	2778527	160241	2884465	132698
БНБ	322189	0	321684	0	436629	0	149555	0	147835	0	150338	0	152602	0
ТБ	2828016	102188	2560910	161955	2762369	170116	2749489	174014	2580104	155502	2628189	160241	2731863	132698
Минус: чуждестранни пасиви	2845259	483419	2795203	505296	2902620	458018	2908344	439950	2859013	441220	2897510	444671	3012155	445587
левове	16425	674	17144	736	16292	687	15692	674	16496	674	16139	674	17080	685
БНБ	2814	0	2814	0	3875	0	3875	0	3875	0	3991	0	3991	0
ТБ	13611	674	14330	736	12417	687	11817	674	12621	674	12148	674	13089	685
валута	2828834	482745	2778059	504560	2886328	457331	2892652	439276	2842517	440546	2881371	443997	2995075	444902
БНБ	1868322	0	1893667	0	2018894	0	2030988	0	2011525	0	2027776	0	2142790	0
ТБ	960512	482745	884392	504560	867434	457331	861664	439276	830992	440546	853595	443997	852285	444902
НЕТНИ ВЪТРЕШНИ АКТИВИ	1172637	532940	1279732	521852	1099439	457079	1208583	431441	1291973	452008	1222051	454138	1149024	474886
ВЪТРЕШЕН КРЕДИТ	4227011	997188	4530234	1064922	4501816	997977	4364942	864272	4225915	864473	4244963	866786	4174995	887075
левове	1359358	-84861	1341138	36440	1315294	39370	1384971	61555	1217685	66148	1153771	66983	1104845	137804
валута	2867653	1082049	3189096	1028482	3186522	958607	2979971	802717	3008230	798325	3091192	799803	3070150	749271
ВЗЕМАНИЯ ОТ ПРАВИТЕЛ- СТВЕНИЯ СЕКТОР (нето)	509786	-342404	740400	-323715	676635	-391979	701818	-397126	496414	-399589	457174	-401440	403761	-374949
левове	-221829	-214143	-328051	-196606	-374466	-194190	-352254	-207056	-543449	-210138	-624967	-210125	-723547	-181769
валута	731615	-128261	1068451	-127109	1051101	-197789	1054072	-190070	1039863	-189451	1082141	-191315	1127308	-193180
ВЗЕМАНИЯ ОТ ПРАВИТЕЛСТВОТО (нето)	567249	-341628	815162	-322931	755442	-391184	795026	-396358	593941	-398784	549693	-400631	453823	-374127
левове	-165774	-213682	-254343	-196145	-296781	-193729	-260205	-206627	-447133	-209677	-533664	-209664	-644124	-181294
валута	733023	-127946	1069505	-126786	1052223	-197455	1055231	-189731	1041074	-189107	1083357	-190967	1097947	-192833
ВЗЕМАНИЯ ОТ ДЪРЖАВНИЯ БЮДЖЕТ (нето)	1150955	-337793	1238536	-319026	1168236	-387185	1111012	-392784	914630	-395223	871309	-397030	780906	-370487
левове	228179	-212866	4965	-195329	-47251	-192912	-103583	-206306	-291117	-209410	-379285	-209397	-518443	-181026
валута	922776	-124927	1233571	-123697	1215487	-194273	1214595	-186478	1205747	-185813	1250594	-187633	1299349	-189461
Вземания	3322729	67564	3369815	69594	3453174	52390	3488448	53461	3436193	53830	3481026	54422	3382343	49851
левове	838064	10287	814381	9927	813082	10043	963897	10026	934379	9802	951697	9799	894061	4676
валута	2484665	57277	2555434	59667	2640092	42347	2524551	43435	2501814	44028	2529329	44623	2488282	45175
ДЦК	1580395	62446	1632730	64419	1588122	47131	1454841	48127	1422148	48455	1446538	49007	1281811	44398
Краткосрочни	527620	6494	511476	6168	489073	6293	458017	6276	424661	6052	407636	6050	371145	927
левове	527620	6494	511476	6168	489073	6293	458017	6276	424661	6052	407636	6050	371145	927
ТБ	527620	6494	511476	6168	489073	6293	458017	6276	424661	6052	407636	6050	371145	927
Средносрочни	465302	0	494081	0	482410	1095	529162	1095	522719	1095	598730	0	466981	0
левове	178519	0	197954	0	217486	1095	234773	1095	235482	1095	264948	0	287712	0
ТБ	178519	0	197954	0	217486	1095	234773	1095	235482	1095	264948	0	287712	0
валута	286783	0	296127	0	264924	0	294389	0	287237	0	333782	0	179269	0
ТБ	286783	0	296127	0	264924	0	294389	0	287237	0	333782	0	179269	0
Дългосрочни	587473	55952	627173	58251	616639	39743	467662	40756	474768	41308	440172	42957	443685	43471
левове	94635	1422	90464	1402	89036	307	90048	307	91348	307	93910	1402	93704	1402
ТБ	94635	1422	90464	1402	89036	307	90048	307	91348	307	93910	1402	93704	1402
валута	492838	54530	536709	56849	527603	39436	377614	40449	383420	41001	346262	41555	349981	42069
ТБ	492838	54530	536709	56849	527603	39436	377614	40449	383420	41001	346262	41555	349981	42069
Кредити	1665949	0	1688018	0	1811524	0	1818827	0	1796894	0	1812513	0	1925638	0
левове	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ТБ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
валута	1665949	0	1688018	0	1811524	0	1818827	0	1796894	0	1812513	0	1925638	0
БНБ	1665949	0	1688018	0	1811524	0	1818827	0	1796894	0	1812513	0	1925638	0

(продължава)

(продължение)

(хил. лв.)

	ХІІ'98		І'99		ІІ'99		ІІІ'99		ІV'99		V'99		VI'99	
	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация
Други вземания	76385	5118	49067	5175	53528	5259	214780	5334	217151	5375	221975	5415	174894	5453
левове	37290	2371	14487	2357	17487	2348	181059	2348	182888	2348	185203	2347	141500	2347
ТБ	37290	2371	14487	2357	17487	2348	181059	2348	182888	2348	185203	2347	141500	2347
валута	39095	2747	34580	2818	36041	2911	33721	2986	34263	3027	36772	3068	33394	3106
ТБ	39095	2747	34580	2818	36041	2911	33721	2986	34263	3027	36772	3068	33394	3106
Минус депозити	-2171774	-405357	-2131279	-388620	-2284938	-439575	-2377436	-446245	-2521563	-449053	-2609717	-451452	-2601437	-420338
левове	-609885	-223153	-809416	-205256	-860333	-202955	-1067480	-216332	-1225496	-219212	-1330982	-219196	-1412504	-185702
БНБ	-303081	0	-453145	0	-491322	0	-697445	0	-846587	0	-959878	0	-1075974	0
ТБ	-306804	-223153	-356271	-205256	-369011	-202955	-370035	-216332	-378909	-219212	-371104	-219196	-336530	-185702
валута	-1561889	-182204	-1321863	-183364	-1424605	-236620	-1309956	-229913	-1296067	-229841	-1278735	-232256	-1188933	-234636
БНБ	-1224060	0	-1092365	0	-1130261	0	-1032531	0	-1011547	0	-992094	0	-898582	0
ТБ	-337829	-182204	-229498	-183364	-294344	-236620	-277425	-229913	-284520	-229841	-286641	-232256	-290351	-234636
ВЗЕМАНИЯ ОТ ДЪРЖАВНИ ФОНДОВЕ И ИЗВЪН-														
БЮДЖЕТНИ СМЕТКИ (нето)	-583706	-3835	-423374	-3905	-412794	-3999	-315986	-3574	-320689	-3561	-321616	-3601	-327083	-3640
левове	-393953	-816	-259308	-816	-249530	-817	-156622	-321	-156016	-267	-154379	-267	-125681	-268
валута	-189753	-3019	-164066	-3089	-163264	-3182	-159364	-3253	-164673	-3294	-167237	-3334	-201402	-3372
Вземания	81	0	94	0	83	0	100	0	119	0	143	0	968	0
левове	81	0	94	0	83	0	100	0	119	0	143	0	968	0
ТБ	81	0	94	0	83	0	100	0	119	0	143	0	968	0
Минус депозити	-583787	-3835	-423468	-3905	-412877	-3999	-316086	-3574	-320808	-3561	-321759	-3601	-328051	-3640
левове	-394034	-816	-259402	-816	-249613	-817	-156722	-321	-156135	-267	-154522	-267	-126649	-268
БНБ	-302535	0	-231921	0	-231807	0	-140039	0	-132748	0	-130311	0	-100022	0
ТБ	-91499	-816	-27481	-816	-17806	-817	-16683	-321	-23387	-267	-24211	-267	-26627	-268
валута	-189753	-3019	-164066	-3089	-163264	-3182	-159364	-3253	-164673	-3294	-167237	-3334	-201402	-3372
БНБ	-118162	0	-89725	0	-95800	0	-108176	0	-107193	0	-110786	0	-137759	0
ТБ	-71591	-3019	-74341	-3089	-67464	-3182	-51188	-3253	-57480	-3294	-56451	-3334	-63643	-3372
ВЗЕМАНИЯ ОТ МЕСТНИТЕ БЮДЖЕТИ (нето)														
левове	-57463	-776	-74762	-784	-78807	-795	-93208	-768	-97527	-805	-92519	-809	-50062	-822
валута	-1408	-315	-1054	-323	-1122	-334	-1159	-339	-1211	-344	-1216	-348	-29361	-347
Вземания	17052	1	2749	1	3174	1	3229	1	2960	1	3222	1	33550	0
левове на ТБ	17052	1	2749	1	3174	1	3229	1	2960	1	3222	1	2475	0
валута на ТБ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	31075	0
Ценни книжа на ТБ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	30725	0
валута на ТБ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	30725	0
Кредити	17042	0	2742	0	3153	0	3204	0	2952	0	3213	0	2463	0
левове на ТБ	17042	0	2742	0	3153	0	3204	0	2952	0	3213	0	2463	0
Други вземания	10	1	7	1	21	1	25	1	8	1	9	1	362	0
левове на ТБ	10	1	7	1	21	1	25	1	8	1	9	1	12	0
валута на ТБ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	350	0
Минус депозити	-74515	-777	-77511	-785	-81981	-796	-96437	-769	-100487	-806	-95741	-810	-83612	-822
левове на ТБ	-73107	-462	-76457	-462	-80859	-462	-95278	-430	-99276	-462	-94525	-462	-81898	-475
валута на ТБ	-1408	-315	-1054	-323	-1122	-334	-1159	-339	-1211	-344	-1216	-348	-1714	-347
ВЗЕМАНИЯ ОТ НЕПРАВИТЕЛ-														
СТВЕНИА СЕКТОР	3717225	1339592	3789834	1388637	3825181	1389956	3663124	1261398	3729501	1264062	3787789	1268226	3771234	1262024
левове	1581187	129282	1669189	233046	1689760	233560	1737225	268611	1761134	276286	1778738	277108	1828392	319573
валута	2136038	1210310	2120645	1155591	2135421	1156396	1925899	992787	1968367	987776	2009051	991118	1942842	942451
ВЗЕМАНИЯ ОТ НЕФИНАНСОВИ ДЪРЖАВНИ ПРЕДПРИЯТИЯ														
левове	299935	34042	290113	35297	292672	35740	265988	37733	242873	33672	240419	33624	260165	73894
БНБ	1350	0	1350	0	1350	0	1350	0	1350	0	1350	0	2066	0
ТБ	298585	34042	288763	35297	291322	35740	264638	37733	241523	33672	239069	33624	258099	73894
валута	645661	346118	645322	338277	616055	313515	564031	268040	563110	264307	550142	266804	532271	250186
ТБ	645661	346118	645322	338277	616055	313515	564031	268040	563110	264307	550142	266804	532271	250186
ВЗЕМАНИЯ ОТ ЧАСТНИ ПРЕДПРИЯТИЯ														
левове	2253167	932790	2330878	987227	2385831	1012135	2294400	926354	2375470	935443	2442902	936724	2419914	906529
ТБ	801681	93613	895399	195542	907570	195745	974566	228824	1013925	240563	1028060	241438	1053946	243637
валута	1451486	839177	1435479	791685	1478261	816390	1319834	697530	1361545	694880	1414842	695286	1365968	662892
ТБ	1451486	839177	1435479	791685	1478261	816390	1319834	697530	1361545	694880	1414842	695286	1365968	662892
ВЗЕМАНИЯ ОТ НАСЕЛЕНИЕТО														
левове на ТБ	476006	109	480264	393	486286	261	493541	240	501828	236	507773	231	510302	227
валута на ТБ	4485	491	4597	502	4606	516	4482	524	5653	1576	5718	1672	5752	1694

(продължава)

(продължение)

(хил. лв.)

	ХІІ'98		І'99		ІІ'99		ІІІ'99		ІV'99		V'99		VI'99	
	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация
ВЗЕМАНИЯ ОТ НЕБАНКОВИ ФИНАНСОВИ ИНСТИТУЦИИ														
левове	37971	26042	38660	26941	39731	27789	40682	28507	40567	28828	40835	29171	42830	29494
БНБ	3565	1518	3413	1814	3232	1814	3130	1814	2508	1815	2486	1815	3979	1815
ТБ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
валута	3565	1518	3413	1814	3232	1814	3130	1814	2508	1815	2486	1815	3979	1815
ТБ	34406	24524	35247	25127	36499	25975	37552	26693	38059	27013	38349	27356	38851	27679
ТБ	34406	24524	35247	25127	36499	25975	37552	26693	38059	27013	38349	27356	38851	27679
ДРУГИ ПОЗИЦИИ (нето)	-3054374	-464248	-3250502	-543070	-3402377	-540898	-3156359	-432831	-2933942	-412465	-3022912	-412648	-3025971	-412189
левове	-2980225	-530628	-3170703	-563035	-3219291	-578621	-3304420	-514955	-3100307	-479307	-3180104	-480504	-3219844	-501459
валута	-74110	66393	-79766	19965	-183061	37737	148029	82113	166319	66834	157217	67863	193935	89285
Собствен капитал	-1076050	975025	-1077683	984364	-1086433	995546	-1199957	980239	-1152722	971047	-1204206	935620	-1164067	915127
Капитал и резерви	-2015532	-200023	-1973842	-187515	-1991315	-187827	-2002519	-188315	-2061715	-188523	-2062065	-189681	-2054971	-190716
БНБ	-801841	0	-817917	0	-834272	0	-844464	0	-881279	0	-873334	0	-853416	0
ТБ	-1213691	-200023	-1155925	-187515	-1157043	-187827	-1158055	-188315	-1180436	-188523	-1188731	-189681	-1201555	-190716
Финансов резултат	939482	1175048	896159	1171879	904882	1183373	802562	1168554	908993	1159570	857859	1125301	890904	1105843
БНБ	-114414	0	-109582	0	-115615	0	-167513	0	-57660	0	-67975	0	-78964	0
ТБ	1053896	1175048	1005741	1171879	1020497	1183373	970075	1168554	966653	1159570	925834	1125301	969868	1105843
Други активи и пасиви (нето)	-1963341	-1174912	-2094032	-1260588	-2234280	-1266315	-1804947	-1139849	-1684106	-1108366	-1703015	-1071542	-1768192	-1049031
левове	-1876574	-1335935	-1999982	-1377386	-2050561	-1403987	-1952403	-1324457	-1849942	-1279083	-1862176	-1244733	-1965780	-1244972
БНБ	-108998	0	-121894	0	-113375	0	-110060	0	-106201	0	-108387	0	-110488	0
ТБ	-1767576	-1335935	-1878088	-1377386	-1937186	-1403987	-1841983	-1324457	-1743741	-1279083	-1753789	-1244733	-1855292	-1244972
валута	-86767	161023	-94050	116798	-183719	137672	147096	184608	165836	170717	159161	173191	197588	195941
БНБ	-105623	0	-106585	0	-212571	0	78283	0	80769	0	78216	0	76874	0
ТБ	18856	161023	12535	116798	28852	137672	68813	184608	85067	170717	80945	173191	120714	195941
Отношения между БНБ и ТБ	-14944	-264348	-78754	-266846	-81639	-270115	-151487	-273232	-97160	-275154	-115666	-276719	-93650	-278270
левове	-27601	-169718	-93038	-170013	-82297	-170180	-152420	-170737	-97643	-171271	-113722	-171391	-89997	-171614
валута	12657	-94630	14284	-96833	658	-99935	933	-102495	483	-103883	-1944	-105328	-3653	-106656
Каса на ТБ (левове)	-103004	0	-88272	0	-87776	0	-92326	0	-85151	0	-104182	0	-107541	0
Депозити на ТБ в БНБ	-542333	0	-537104	0	-482282	0	-541230	0	-564304	0	-481664	0	-576404	0
левове	-380080	0	-415041	0	-340721	0	-346651	0	-405492	0	-296189	0	-319382	0
валута	-162253	0	-122063	0	-141561	0	-194579	0	-158812	0	-185475	0	-257022	0
Вземания на БНБ от ТБ	256463	0	257196	0	248255	0	248362	0	246224	0	245966	0	246026	0
левове	147597	0	145855	0	144203	0	144205	0	142732	0	142717	0	142727	0
валута	108866	0	111341	0	104052	0	104157	0	103492	0	103249	0	103299	0
Резерви на ТБ в БНБ	651188	5336	564824	5731	517823	5687	531033	5337	587258	4990	507609	5002	628457	4804
левове	487566	5138	441477	5530	378409	5687	335777	5337	426529	4990	321005	5002	370719	4804
валута	163622	198	123347	201	139414	0	195256	0	160729	0	186604	0	257738	0
Кредити от БНБ	-277258	-269684	-275398	-272577	-277659	-275802	-297326	-278569	-281187	-280144	-283395	-281721	-284188	-283074
левове	-179680	-174856	-177057	-175543	-176412	-175867	-193425	-176074	-176261	-176261	-177073	-176393	-176520	-176418
валута	-97578	-94828	-98341	-97034	-101247	-99935	-103901	-102495	-104926	-103883	-106322	-105328	-107668	-106656
ШИРОКИ ПАРИ МЗ	6597173	151709	6272575	178511	6369438	169177	6261058	165505	6279755	166290	6235439	169708	6183571	161997
левове	4013047	81233	3697012	96310	3764482	91041	3669947	89223	3712661	89404	3631501	89569	3504197	94256
валута	2584126	70476	2575563	82201	2604956	78136	2591111	76282	2567094	76886	2603938	80139	2679374	67741
ПАРИ М1	2755599	0	2410966	0	2462467	0	2399203	0	2424856	0	2393963	0	2277922	0
Пари извън банките	1742026	0	1600072	0	1632929	0	1566708	0	1580078	0	1559940	0	1479052	0
Безсрочни депозити (в левове)	1013573	0	810894	0	829538	0	832495	0	844778	0	834023	0	798870	0
Държавни предприятия	381058	0	298336	0	330627	0	344859	0	354170	0	332777	0	285937	0
ТБ	381058	0	298336	0	330627	0	344859	0	354170	0	332777	0	285937	0
Частни предприятия	534781	0	420287	0	405404	0	395889	0	399547	0	410456	0	422280	0
ТБ	534781	0	420287	0	405404	0	395889	0	399547	0	410456	0	422280	0
Население	67774	0	66624	0	68678	0	66511	0	69378	0	70872	0	74542	0
ТБ	67774	0	66624	0	68678	0	66511	0	69378	0	70872	0	74542	0
Небанкови финансови институции	29960	0	25647	0	24829	0	25236	0	21683	0	19918	0	16111	0
БНБ	6	0	3	0	8	0	51	0	3	0	7	0	16	0
ТБ	29954	0	25644	0	24821	0	25185	0	21680	0	19911	0	16095	0
ПАРИ М2 (М1 + квазипари)	6180590	0	5851016	0	5975032	0	5871479	0	5891098	0	5843455	0	5770385	0
Квазипари	3424991	0	3440050	0	3512565	0	3472276	0	3466242	0	3449492	0	3492463	0
Срочни депозити (в левове)	776383	0	801629	0	822860	0	796293	0	797547	0	780196	0	762740	0
Държавни предприятия	40562	0	42390	0	45456	0	42087	0	48484	0	62996	0	59918	0
ТБ	40562	0	42390	0	45456	0	42087	0	48484	0	62996	0	59918	0
Частни предприятия	36534	0	45032	0	55760	0	53700	0	44526	0	37194	0	36586	0
БНБ	0	0	0	0	7001	0	9288	0	3002	0	0	0	0	0
ТБ	36534	0	45032	0	48759	0	44412	0	41524	0	37194	0	36586	0

(продължава)

(продължение)

(хил. лв.)

	ХІІ'98		І'99		ІІ'99		ІІІ'99		ІV'99		V'99		VI'99	
	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация
Население	650135	0	657681	0	665418	0	651281	0	641853	0	631574	0	624658	0
ТБ	650135	0	657681	0	665418	0	651281	0	641853	0	631574	0	624658	0
Небанкови финансови институции	49152	0	56526	0	56226	0	49225	0	62684	0	48432	0	41578	0
БНБ	10001	0	10001	0	10001	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ТБ	39151	0	46525	0	46225	0	49225	0	62684	0	48432	0	41578	0
Спестовни депозити (в левове)	292293	0	300425	0	306201	0	307372	0	307184	0	308637	0	312278	0
Депозити в чуждестранна валута	2356315	0	2337996	0	2383504	0	2368611	0	2361511	0	2360659	0	2417445	0
Държавни предприятия	389132	0	327233	0	323188	0	293879	0	297114	0	277875	0	253658	0
БНБ	313	0	315	0	318	0	320	0	321	0	323	0	324	0
ТБ	388819	0	326918	0	322870	0	293559	0	296793	0	277552	0	253334	0
Частни предприятия	474602	0	477176	0	490262	0	491507	0	487709	0	501807	0	526974	0
ТБ	474602	0	477176	0	490262	0	491507	0	487709	0	501807	0	526974	0
Население	1404551	0	1445788	0	1481095	0	1503690	0	1498202	0	1503064	0	1555518	0
ТБ	1404551	0	1445788	0	1481095	0	1503690	0	1498202	0	1503064	0	1555518	0
Небанкови финансови институции	88030	0	87799	0	88959	0	79535	0	78486	0	77913	0	81295	0
ТБ	88030	0	87799	0	88959	0	79535	0	78486	0	77913	0	81295	0
ПАРИ М3 (М2+инструменти на паричния пазар, блокирани депозити и депозити в банки в ликвидация)														
Инструменти на паричния пазар	6597173	151709	6272575	178511	6369438	169177	6261058	165505	6279755	166290	6235439	169708	6183571	161997
левове	7627	0	7817	0	8481	0	9507	0	3077	0	3662	0	4197	0
валута	7579	0	7783	0	8460	0	8901	0	3051	0	3418	0	3954	0
Депозити срещу внос и блокирани депозити	48	0	34	0	21	0	606	0	26	0	244	0	243	0
левове	257247	0	235231	0	216748	0	214567	0	219290	0	218614	0	246992	0
валута	99960	0	79899	0	73453	0	68955	0	90619	0	55718	0	53047	0
Държавни предприятия	157287	0	155332	0	143295	0	145612	0	128671	0	162896	0	193945	0
левове	127584	0	102614	0	100921	0	99974	0	124062	0	124974	0	134943	0
ТБ	34678	0	20602	0	19525	0	21756	0	53694	0	19440	0	24718	0
валута	34678	0	20602	0	19525	0	21756	0	53694	0	19440	0	24718	0
ТБ	92906	0	82012	0	81396	0	78218	0	70368	0	105534	0	110225	0
Частни предприятия	92906	0	82012	0	81396	0	78218	0	70368	0	105534	0	110225	0
левове	89296	0	94400	0	92685	0	80495	0	74906	0	75120	0	93015	0
ТБ	38257	0	34113	0	43904	0	26430	0	29965	0	30501	0	22510	0
валута	38257	0	34113	0	43904	0	26430	0	29965	0	30501	0	22510	0
ТБ	51039	0	60287	0	48781	0	54065	0	44941	0	44619	0	70505	0
Население	51039	0	60287	0	48781	0	54065	0	44941	0	44619	0	70505	0
левове	29528	0	28895	0	14151	0	24858	0	10979	0	10355	0	10685	0
БНБ	24044	0	23813	0	8930	0	19845	0	5927	0	5296	0	5354	0
ТБ	17792	0	18289	0	3254	0	13136	0	445	0	83	0	112	0
валута	6252	0	5524	0	5676	0	6709	0	5482	0	5213	0	5242	0
Небанкови финансови институции	5484	0	5082	0	5221	0	5013	0	5052	0	5059	0	5331	0
левове	10839	0	9322	0	8991	0	9240	0	9343	0	8165	0	8349	0
ТБ	2981	0	1371	0	1094	0	924	0	1033	0	481	0	465	0
валута	2981	0	1371	0	1094	0	924	0	1033	0	481	0	465	0
Депозити в банки в ликвидация	7858	0	7951	0	7897	0	8316	0	8310	0	7684	0	7884	0
левове	7858	0	7951	0	7897	0	8316	0	8310	0	7684	0	7884	0
валута	151709	151709	178511	178511	169177	169177	165505	165505	166290	166290	169708	169708	161997	161997
левове	81233	81233	96310	96310	91041	91041	89223	89223	89404	89404	89569	89569	94256	94256
валута	70476	70476	82201	82201	78136	78136	76282	76282	76886	76886	80139	80139	67741	67741
Държавни предприятия	87960	87960	98027	98027	97827	97827	98230	98230	97158	97158	100273	100273	92294	92294
левове	48795	48795	57683	57683	56585	56585	56321	56321	54895	54895	55075	55075	59498	59498
валута	39165	39165	40344	40344	41242	41242	41909	41909	42263	42263	45198	45198	32796	32796
Частни предприятия	44599	44599	50731	50731	48659	48659	46996	46996	48737	48737	48880	48880	49007	49007
левове	25607	25607	29612	29612	27391	27391	26031	26031	27632	27632	27607	27607	27867	27867
валута	18992	18992	21119	21119	21268	21268	20965	20965	21105	21105	21273	21273	21140	21140
Население	4567	4567	14870	14870	7410	7410	4659	4659	4647	4647	4657	4657	4658	4658
левове	4090	4090	6255	6255	4317	4317	4122	4122	4127	4127	4136	4136	4136	4136
валута	477	477	8615	8615	3093	3093	537	537	520	520	521	521	522	522
Небанкови финансови институции	14583	14583	14883	14883	15281	15281	15620	15620	15748	15748	15898	15898	16038	16038
левове	2741	2741	2760	2760	2748	2748	2749	2749	2750	2750	2751	2751	2755	2755
валута	11842	11842	12123	12123	12533	12533	12871	12871	12998	12998	13147	13147	13283	13283

(продължава)

(продължение)

(хил. лв.)

	VII'99		VIII'99		IX'99		X'99		XI'99		XII'99	
	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация
Валутен курс: лева за 1 щ. д.	1.8289	1.8289	1.8498	1.8498	1.8339	1.8339	1.8711	1.8711	1.9370	1.9370	1.9469	1.9469
лева за 1 евро	1.9558	1.9558	1.9558	1.9558	1.9558	1.9558	1.9558	1.9558	1.9558	1.9558	1.9558	1.9558
ЧУЖДЕСТРАННИ АКТИВИ (нето)	4894570	-323392	5106920	-325175	5382254	-328073	5425642	-332036	5880248	-335298	6150639	-337315
лево	-20318	-707	-19609	-684	-37783	-647	-36540	-647	-21277	-579	-30961	-579
валута	4914888	-322685	5126529	-324491	5420037	-327426	5462182	-331389	5901525	-334719	6181600	-336736
Чуждестранни активи	7853114	118344	8109863	119938	8531838	117914	8661383	118938	9134015	122856	9480119	122026
лево	9	0	28	0	97	0	10	0	15	0	16	0
валута	7853105	118344	8109835	119938	8531741	117914	8661373	118938	9134000	122856	9480103	122026
Международни резерви на БНБ	4754920	0	5052693	0	5284372	0	5433334	0	5667253	0	6272081	0
валута	4754920	0	5052693	0	5284372	0	5433334	0	5667253	0	6272081	0
Други чуждестранни активи	3098194	118344	3057170	119938	3247466	117914	3228049	118938	3466762	122856	3208038	122026
лево	9	0	28	0	97	0	10	0	15	0	16	0
ТБ	9	0	28	0	97	0	10	0	15	0	16	0
валута	3098185	118344	3057142	119938	3247369	117914	3228039	118938	3466747	122856	3208022	122026
БНБ	148070	0	150311	0	149605	0	153131	0	158963	0	160353	0
ТБ	2950115	118344	2906831	119938	3097764	117914	3074908	118938	3307784	122856	3047669	122026
Минус: чуждестранни пасиви	2958544	441736	3002943	445113	3149584	445987	3235741	450974	3253767	458154	3329480	459341
лево	20327	707	19637	684	37880	647	36550	647	21292	579	30977	579
БНБ	3991	0	3991	0	3971	0	3991	0	3991	0	3991	0
ТБ	16336	707	15646	684	33909	647	32559	647	17301	579	26986	579
валута	2938217	441029	2983306	444429	3111704	445340	3199191	450327	3232475	457575	3298503	458762
БНБ	2097899	0	2122818	0	2236110	0	2219901	0	2278271	0	2432469	0
ТБ	840318	441029	860488	444429	875594	445340	979290	450327	954204	457575	866034	458762
НЕТНИ ВЪТРЕШНИ АКТИВИ	1402740	480971	1378210	480302	1287032	482025	1248183	486706	1089627	484995	1200475	486666
ВЪТРЕШЕН КРЕДИТ	4256979	872709	4242554	870983	4262050	881002	4215142	862616	4159090	884010	4237393	890745
лево	973945	155266	990598	167225	1008002	175986	846036	53134	859575	55051	1075888	58231
валута	3283034	717443	3251956	703758	3254048	705016	3369106	809482	3299515	828959	3161505	832514
ВЗЕМАНИЯ ОТ ПРАВИТЕЛ- СТВЕНИЯ СЕКТОР (нето)	490866	-360316	396249	-360156	377059	-342009	276680	-308630	165934	-312105	156043	-300968
лево	-875915	-171884	-905746	-170209	-961043	-164616	-1015035	-127460	-1024184	-124700	-843632	-113747
валута	1366781	-188432	1301995	-189947	1338102	-177393	1291715	-181170	1190118	-187405	999675	-187221
ВЗЕМАНИЯ ОТ ПРАВИТЕЛСТВОТО (нето)	540179	-359522	441897	-359392	417875	-341289	317843	-307904	200436	-311369	186796	-300241
лево	-797555	-171424	-831464	-169784	-889424	-164231	-942945	-127077	-958599	-124319	-785040	-113377
валута	1337734	-188098	1273361	-189608	1307299	-177058	1260788	-180827	1159035	-187050	971836	-186864
ВЗЕМАНИЯ ОТ ДЪРЖАВНИЯ БЮДЖЕТ (нето)	853079	-355999	800805	-355833	712305	-337761	611819	-304422	525952	-307772	561961	-296629
лево	-663891	-171158	-679883	-169519	-742175	-163969	-800966	-126927	-820465	-124171	-550583	-113232
валута	1516970	-184841	1480688	-186314	1454480	-173792	1412785	-177495	1346417	-183601	1112544	-183397
Вземания	3174611	47426	3177720	47914	3298941	47524	3306913	48379	3375402	49909	3503928	50225
лево	755539	3755	754329	3755	755182	3735	780499	3728	794236	3728	752753	3817
валута	2419072	43671	2423391	44159	2543759	43789	2526414	44651	2581166	46181	2751175	46408
ДЦК	1241385	42060	1222061	42513	1230162	42169	1256532	42963	1262932	44385	1247157	44596
Краткосрочни	332574	0	324800	0	303031	0	310026	0	323655	0	291145	0
лево	332574	0	324800	0	303031	0	310026	0	323655	0	291145	0
ТБ	332574	0	324800	0	303031	0	310026	0	323655	0	291145	0
Средносрочни	482094	0	470352	0	487052	0	507707	0	503102	0	506725	0
лево	310747	0	320462	0	336515	0	357473	0	348946	0	350371	0
ТБ	310747	0	320462	0	336515	0	357473	0	348946	0	350371	0
валута	171347	0	149890	0	150537	0	150234	0	154156	0	156354	0
ТБ	171347	0	149890	0	150537	0	150234	0	154156	0	156354	0
Дългосрочни	426717	42060	426909	42513	440079	42169	438799	42963	436175	44385	449287	44596
лево	92742	1388	88344	1388	94543	1388	89912	1381	90162	1381	89471	1381
ТБ	92742	1388	88344	1388	94543	1388	89912	1381	90162	1381	89471	1381
валута	333975	40672	338565	41125	345536	40781	348887	41582	346013	43004	359816	43215
ТБ	333975	40672	338565	41125	345536	40781	348887	41582	346013	43004	359816	43215
Кредити	1883067	0	1905963	0	2017639	0	1997355	0	2051174	0	2203159	0
лево	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ТБ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
валута	1883067	0	1905963	0	2017639	0	1997355	0	2051174	0	2203159	0
БНБ	1883067	0	1905963	0	2017639	0	1997355	0	2051174	0	2203159	0

(продължава)

(продължение)

(хил. лв.)

	VII'99		VIII'99		IX'99		X'99		XI'99		XII'99	
	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация
Други вземания	50159	5366	49696	5401	51140	5355	53026	5416	61296	5524	53612	5629
левове	19476	2367	20723	2367	21093	2347	23088	2347	31473	2347	21766	2436
ТБ	19476	2367	20723	2367	21093	2347	23088	2347	31473	2347	21766	2436
валута	30683	2999	28973	3034	30047	3008	29938	3069	29823	3177	31846	3193
ТБ	30683	2999	28973	3034	30047	3008	29938	3069	29823	3177	31846	3193
Минус депозити	-2321532	-403425	-2376915	-403747	-2586636	-385285	-2695094	-352801	-2849450	-357681	-2941967	-346854
левове	-1419430	-174913	-1434212	-173274	-1497357	-167704	-1581465	-130655	-1614701	-127899	-1303336	-117049
БНБ	-1077483	0	-1086241	0	-1157168	0	-1284005	0	-1321444	0	-1087391	0
ТБ	-341947	-174913	-347971	-173274	-340189	-167704	-297460	-130655	-293257	-127899	-215945	-117049
валута	-902102	-228512	-942703	-230473	-1089279	-217581	-1113629	-222146	-1234749	-229782	-1638631	-229805
БНБ	-603356	0	-635334	0	-805860	0	-768519	0	-889476	0	-1301167	0
ТБ	-298746	-228512	-307369	-230473	-283419	-217581	-345110	-222146	-345273	-229782	-337464	-229805
ВЗЕМАНИЯ ОТ ДЪРЖАВНИ ФОНДОВЕ И ИЗВЪН-												
БЮДЖЕТНИ СМЕТКИ (нето)	-312900	-3523	-358908	-3559	-294430	-3528	-293976	-3482	-325516	-3597	-375165	-3612
левове	-133664	-266	-151581	-265	-147249	-262	-141979	-150	-138134	-148	-234457	-145
валута	-179236	-3257	-207327	-3294	-147181	-3266	-151997	-3332	-187382	-3449	-140708	-3467
Вземания	1087	0	1066	0	1038	0	1005	0	295	0	6	0
левове	1087	0	1066	0	1038	0	1005	0	295	0	6	0
ТБ	1087	0	1066	0	1038	0	1005	0	295	0	6	0
Минус депозити	-313987	-3523	-359974	-3559	-295468	-3528	-294981	-3482	-325811	-3597	-375171	-3612
левове	-134751	-266	-152647	-265	-148287	-262	-142984	-150	-138429	-148	-234463	-145
БНБ	-108459	0	-126478	0	-122526	0	-117294	0	-100837	0	-222119	0
ТБ	-26292	-266	-26169	-265	-25761	-262	-25690	-150	-37592	-148	-12344	-145
валута	-179236	-3257	-207327	-3294	-147181	-3266	-151997	-3332	-187382	-3449	-140708	-3467
БНБ	-114390	0	-157433	0	-86249	0	-88268	0	-120363	0	-82759	0
ТБ	-64846	-3257	-49894	-3294	-60932	-3266	-63729	-3332	-67019	-3449	-57949	-3467
ВЗЕМАНИЯ ОТ МЕСТНИТЕ БЮДЖЕТИ (нето)												
левове	-78360	-460	-74282	-425	-71619	-385	-72090	-383	-65585	-381	-58592	-370
валута	29047	-334	28634	-339	30803	-335	30927	-343	31083	-355	27839	-357
Вземания	32998	0	32589	0	34686	0	34771	0	35152	0	31750	0
левове на ТБ	2419	0	2337	0	2264	0	2189	0	2373	0	2319	0
валута на ТБ	30579	0	30252	0	32422	0	32582	0	32779	0	29431	0
Ценни книжа на ТБ	29975	0	29522	0	31436	0	31371	0	30719	0	28013	0
валута на ТБ	29975	0	29522	0	31436	0	31371	0	30719	0	28013	0
Кредити	2406	0	2322	0	2256	0	2188	0	2372	0	2318	0
левове на ТБ	2406	0	2322	0	2256	0	2188	0	2372	0	2318	0
Други вземания	617	0	745	0	994	0	1212	0	2061	0	1419	0
левове на ТБ	13	0	15	0	8	0	1	0	1	0	1	0
валута на ТБ	604	0	730	0	986	0	1211	0	2060	0	1418	0
Минус депозити	-82311	-794	-78237	-764	-75502	-720	-75934	-726	-69654	-736	-62503	-727
левове на ТБ	-80779	-460	-76619	-425	-73883	-385	-74279	-383	-67958	-381	-60911	-370
валута на ТБ	-1532	-334	-1618	-339	-1619	-335	-1655	-343	-1696	-355	-1592	-357
ВЗЕМАНИЯ ОТ НЕПРАВИТЕЛ- СТВЕНИ СЕКТОР												
левове	3766113	1233025	3846305	1231139	3884991	1223011	3938462	1171246	3993156	1196115	4081350	1191713
валута	1849860	327150	1896344	337434	1969045	340602	1861071	180594	1883759	179751	1919520	171978
	1916253	905875	1949961	893705	1915946	882409	2077391	990652	2109397	1016364	2161830	1019735
ВЗЕМАНИЯ ОТ НЕФИНАН- СОВИ ДЪРЖАВНИ ПРЕДПРИЯТИЯ												
левове	242774	73803	236512	73602	231700	70617	214507	70634	206130	70625	216071	70658
БНБ	2066	0	2066	0	2066	0	2066	0	2066	0	2066	0
ТБ	240708	73803	234446	73602	229634	70617	212441	70634	204064	70625	214005	70658
валута	531266	243475	539968	245772	518521	242464	523884	235145	512291	240596	497007	241787
ТБ	531266	243475	539968	245772	518521	242464	523884	235145	512291	240596	497007	241787
ВЗЕМАНИЯ ОТ ЧАСТНИ ПРЕДПРИЯТИЯ												
левове	1090762	251309	1138770	261807	1210963	267966	1117721	107910	1148538	107075	1177078	99291
ТБ	1090762	251309	1138770	261807	1210963	267966	1117721	107910	1148538	107075	1177078	99291
валута	1341644	633972	1365572	619055	1353056	611243	1509111	725351	1549406	744457	1611699	746510
ТБ	1341644	633972	1365572	619055	1353056	611243	1509111	725351	1549406	744457	1611699	746510
ВЗЕМАНИЯ ОТ НАСЕЛЕНИЕТО												
левове на ТБ	512100	223	516652	210	521934	204	524335	235	524333	232	521593	210
валута на ТБ	5624	1637	5791	1655	5819	1641	7193	2859	7199	2926	10843	2936

(продължава)

(продължение)

(хил. лв.)

	VII'99		VIII'99		IX'99		X'99		XI'99		XII'99	
	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация
ВЗЕМАНИЯ ОТ НЕБАНКОВИ ФИНАНСОВИ ИНСТИТУЦИИ	41943	28606	43040	29038	42998	28876	41711	29112	45259	30204	47059	30321
левове	4224	1815	4410	1815	4448	1815	4508	1815	4758	1819	4778	1819
БНБ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ТБ	4224	1815	4410	1815	4448	1815	4508	1815	4758	1819	4778	1819
валута	37719	26791	38630	27223	38550	27061	37203	27297	40501	28385	42281	28502
ТБ	37719	26791	38630	27223	38550	27061	37203	27297	40501	28385	42281	28502
ДРУГИ ПОЗИЦИИ (нето)	-2854239	-391738	-2864344	-390681	-2975018	-398977	-2966959	-375910	-3069463	-399015	-3036918	-404079
левове	-3005734	-450378	-3015170	-450891	-3140492	-451357	-3146336	-448410	-3260120	-469388	-3195099	-475928
валута	151539	58653	150805	60219	165489	52393	179383	72508	190670	70389	158198	71857
Собствен капитал	-1142940	936039	-1173498	926989	-1245110	936867	-1321688	897863	-1380881	878631	-1436949	864334
Капитал и резерви	-2026086	-190015	-2028006	-190309	-2080758	-190120	-2072982	-190564	-2094269	-191278	-2126069	-191793
БНБ	-798005	0	-799253	0	-838646	0	-830437	0	-836636	0	-834381	0
ТБ	-1228081	-190015	-1228753	-190309	-1242112	-190120	-1242545	-190564	-1257633	-191278	-1291688	-191793
Финансов резултат	883146	1126054	854508	1117298	835648	1126987	751294	1088427	713388	1069909	689120	1056127
БНБ	-106550	0	-121918	0	-132064	0	-147889	0	-157825	0	-185121	0
ТБ	989696	1126054	976426	1117298	967712	1126987	899183	1088427	871213	1069909	874241	1056127
Други активи и пасиви (нето)	-1637718	-1058237	-1621170	-1047231	-1631395	-1065619	-1565698	-1010129	-1595605	-1010455	-1543916	-1001126
левове	-1794180	-1218024	-1778114	-1209859	-1806255	-1219781	-1751177	-1183221	-1795978	-1184826	-1712520	-1177628
БНБ	-99887	0	-103113	0	-99646	0	-89996	0	-92946	0	-84344	0
ТБ	-1694293	-1218024	-1675001	-1209859	-1706609	-1219781	-1661181	-1183221	-1703032	-1184826	-1628176	-1177628
валута	156462	159787	156944	162628	174860	154162	185479	173092	200373	174371	168604	176502
БНБ	72943	0	73324	0	86726	0	87520	0	88710	0	89497	0
ТБ	83519	159787	83620	162628	88134	154162	97959	173092	111663	174371	79107	176502
Отношения между БНБ и ТБ	-73537	-269527	-69697	-270430	-98498	-270212	-79567	-263636	-92964	-267175	-56036	-267279
левове	-68614	-168393	-63558	-168021	-89127	-168443	-73471	-163052	-83261	-163193	-45630	-162634
валута	-4923	-101134	-6139	-102409	-9371	-101769	-6096	-100584	-9703	-103982	-10406	-104645
Каса на ТБ (левове)	-101199	0	-109668	0	-109401	0	-100754	0	-104397	0	-122379	0
Депозити на ТБ в БНБ	-458580	0	-536684	0	-493016	0	-566404	0	-564027	0	-641938	0
левове	-247065	0	-304929	0	-302207	0	-314558	0	-348157	0	-463341	0
валута	-211515	0	-231755	0	-190809	0	-251846	0	-215870	0	-178597	0
Вземания на БНБ от ТБ	235620	0	234772	0	232711	0	229501	0	228469	0	228621	0
левове	139403	0	138602	0	138593	0	135379	0	134343	0	134813	0
валута	96217	0	96170	0	94118	0	94122	0	94126	0	93808	0
Резерви на ТБ в БНБ	526270	5268	619286	5665	548091	5258	627772	5249	621175	5133	753468	5717
левове	313908	5268	386568	5665	358130	5258	374772	5249	404153	5133	573628	5717
валута	212362	0	232718	0	189961	0	253000	0	217022	0	179840	0
Кредити от БНБ	-275648	-274795	-277403	-276095	-276883	-275470	-269682	-268885	-274184	-272308	-273808	-272996
левове	-173661	-173661	-174131	-173686	-174242	-173701	-168310	-168301	-169203	-168326	-168351	-168351
валута	-101987	-101134	-103272	-102409	-102641	-101769	-101372	-100584	-104981	-103982	-105457	-104645
ШИРОКИ ПАРИ М3	6297310	157579	6485130	155127	6669286	153952	6673825	154670	6969875	149697	7351114	149351
левове	3663780	93620	3799125	90657	3912767	89981	3914422	89811	4065938	82949	4475466	82770
валута	2633530	63959	2686005	64470	2756519	63971	2759403	64859	2903937	66748	2875648	66581
ПАРИ М1	2415691	0	2476093	0	2573592	0	2545788	0	2665900	0	2996636	0
Пари извън банките	1526300	0	1615787	0	1686586	0	1685078	0	1726057	0	1957350	0
Безсрочни депозити (в левове)	889391	0	860306	0	887006	0	860710	0	939843	0	1039286	0
Държавни предприятия	352789	0	279631	0	266500	0	233569	0	270212	0	318194	0
ТБ	352789	0	279631	0	266500	0	233569	0	270212	0	318194	0
Частни предприятия	440725	0	480422	0	514293	0	520560	0	551284	0	592415	0
ТБ	440725	0	480422	0	514293	0	520560	0	551284	0	592415	0
Население	77103	0	81495	0	84498	0	88444	0	94904	0	103972	0
ТБ	77103	0	81495	0	84498	0	88444	0	94904	0	103972	0
Небанкови финансови институции	18774	0	18758	0	21715	0	18137	0	23443	0	24705	0
БНБ	47	0	8	0	1469	0	22	0	14	0	9	0
ТБ	18727	0	18750	0	20246	0	18115	0	23429	0	24696	0
ПАРИ М2 (М1 + квазипари)	5877269	0	6088321	0	6262833	0	6270105	0	6569916	0	6914023	0
Квазипари	3461578	0	3612228	0	3689241	0	3724317	0	3904016	0	3917387	0
Срочни депозити (в левове)	770119	0	835202	0	847550	0	865096	0	881152	0	924799	0
Държавни предприятия	56031	0	111017	0	111777	0	114911	0	119088	0	118793	0
ТБ	56031	0	111017	0	111777	0	114911	0	119088	0	118793	0
Частни предприятия	43424	0	48814	0	57477	0	69400	0	71527	0	69803	0
БНБ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ТБ	43424	0	48814	0	57477	0	69400	0	71527	0	69803	0

(продължава)

(продължение)

(хил. лв.)

	VII'99		VIII'99		IX'99		X'99		XI'99		XII'99	
	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация
Население	631809	0	639767	0	645388	0	650205	0	662919	0	684626	0
ТБ	631809	0	639767	0	645388	0	650205	0	662919	0	684626	0
Небанкови финансови институции	38855	0	35604	0	32908	0	30580	0	27618	0	51577	0
БНБ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ТБ	38855	0	35604	0	32908	0	30580	0	27618	0	51577	0
Спестовни депозити (в левове)	322499	0	334400	0	340567	0	346851	0	360633	0	387856	0
Депозити в чуждестранна валута	2368960	0	2442626	0	2501124	0	2512370	0	2662231	0	2604732	0
Държавни предприятия	235058	0	239764	0	286042	0	243378	0	289094	0	273760	0
БНБ	322	0	323	0	323	0	325	0	328	0	328	0
ТБ	234736	0	239441	0	285719	0	243053	0	288766	0	273432	0
Частни предприятия	511234	0	559458	0	565989	0	563759	0	598002	0	526279	0
ТБ	511234	0	559458	0	565989	0	563759	0	598002	0	526279	0
Население	1547896	0	1573286	0	1582947	0	1637581	0	1694904	0	1722474	0
ТБ	1547896	0	1573286	0	1582947	0	1637581	0	1694904	0	1722474	0
Небанкови финансови институции	74772	0	70118	0	66146	0	67652	0	80231	0	82219	0
ТБ	74772	0	70118	0	66146	0	67652	0	80231	0	82219	0
ПАРИ МЗ (М2+инструменти на паричния пазар, блокирани депозити и депозити в банки в ликвидация)	6297310	157579	6485130	155127	6669286	153952	6673825	154670	6969875	149697	7351114	149351
Инструменти на паричния пазар	3965	0	3737	0	4339	0	4541	0	4530	0	56429	0
левове	3738	0	3508	0	4019	0	4139	0	4062	0	13921	0
валута	227	0	229	0	320	0	402	0	468	0	42508	0
Депозити срещу внос и блокирани депозити	258497	0	237945	0	248162	0	244509	0	245732	0	231311	0
левове	58113	0	59265	0	57058	0	62737	0	71242	0	69484	0
валута	200384	0	178680	0	191104	0	181772	0	174490	0	161827	0
Държавни предприятия	133731	0	124539	0	124656	0	111967	0	131289	0	118605	0
левове	23905	0	22088	0	20129	0	20999	0	35793	0	33724	0
ТБ	23905	0	22088	0	20129	0	20999	0	35793	0	33724	0
валута	109826	0	102451	0	104527	0	90968	0	95496	0	84881	0
ТБ	109826	0	102451	0	104527	0	90968	0	95496	0	84881	0
Частни предприятия	106180	0	89461	0	95772	0	108206	0	95544	0	97780	0
левове	28059	0	25918	0	22968	0	30774	0	26587	0	29882	0
ТБ	28059	0	25918	0	22968	0	30774	0	26587	0	29882	0
валута	78121	0	63543	0	72804	0	77432	0	68957	0	67898	0
ТБ	78121	0	63543	0	72804	0	77432	0	68957	0	67898	0
Население	10379	0	10699	0	11102	0	11219	0	11542	0	12182	0
левове	5188	0	5048	0	5186	0	5142	0	4844	0	5495	0
БНБ	215	0	87	0	77	0	25	0	22	0	31	0
ТБ	4973	0	4961	0	5109	0	5117	0	4822	0	5464	0
валута	5191	0	5651	0	5916	0	6077	0	6698	0	6687	0
Небанкови финансови институции	8207	0	13246	0	16632	0	13117	0	7357	0	2744	0
левове	961	0	6211	0	8775	0	5822	0	4018	0	383	0
ТБ	961	0	6211	0	8775	0	5822	0	4018	0	383	0
валута	7246	0	7035	0	7857	0	7295	0	3339	0	2361	0
ТБ	7246	0	7035	0	7857	0	7295	0	3339	0	2361	0
Депозити в банки в ликвидация	157579	157579	155127	155127	153952	153952	154670	154670	149697	149697	149351	149351
левове	93620	93620	90657	90657	89981	89981	89811	89811	82949	82949	82770	82770
валута	63959	63959	64470	64470	63971	63971	64859	64859	66748	66748	66581	66581
Държавни предприятия	89455	89455	86869	86869	86135	86135	86463	86463	87108	87108	86769	86769
левове	59073	59073	56265	56265	55970	55970	55833	55833	55564	55564	55510	55510
валута	30382	30382	30604	30604	30165	30165	30630	30630	31544	31544	31259	31259
Частни предприятия	47831	47831	47713	47713	47677	47677	47846	47846	41754	41754	41724	41724
левове	27659	27659	27524	27524	27414	27414	27382	27382	20787	20787	20707	20707
валута	20172	20172	20189	20189	20263	20263	20464	20464	20967	20967	21017	21017
Население	4646	4646	4631	4631	4366	4366	4373	4373	4395	4395	4395	4395
левове	4136	4136	4117	4117	3854	3854	3853	3853	3863	3863	3863	3863
валута	510	510	514	514	512	512	520	520	532	532	532	532
Небанкови финансови институции	15647	15647	15914	15914	15774	15774	15988	15988	16440	16440	16463	16463
левове	2752	2752	2751	2751	2743	2743	2743	2743	2735	2735	2690	2690
валута	12895	12895	13163	13163	13031	13031	13245	13245	13705	13705	13773	13773

Източник: БНБ.

АНАЛИТИЧНА ОТЧЕТНОСТ НА БНБ

(хил. лв.)

	XII'98	I'99	II'99	III'99	IV'99	V'99	VI'99	VII'99	VIII'99	IX'99	X'99	XI'99	XII'99
ЧУЖДЕСТРАННИ АКТИВИ													
Международни резерви на БНБ	5441560	5227106	5410232	5211326	5266683	5282695	5314830	4902990	5203004	5433977	5586465	5826216	6432434
Във валута	5119371	4905422	4973603	5061771	5118848	5132357	5162228	4754920	5052693	5284372	5433334	5667253	6272081
Монетарно злато	5119371	4905422	4973603	5061771	5118848	5132357	5162228	4754920	5052693	5284372	5433334	5667253	6272081
Резерна позиция в МВФ	496368	505152	515611	515611	515611	515611	510724	483643	487425	515611	515611	515611	515611
Специални права на тираж	76904	77922	79108	80682	81434	82142	82606	81491	82765	83140	84420	86695	87251
Чуждестранни банкноти и монети	50133	28685	130495	104354	67423	50039	152936	134721	110562	79791	30144	8688	158887
Чуждестранни активи при чуждестр. банки	17764	16280	21996	20194	21671	36869	41200	52835	57289	48095	31822	34740	33921
	4478202	4277383	4226393	4340930	4432709	4447696	4374762	4002230	4314652	4557735	4771337	5021519	5476411
Други чуждестранни активи													
Във валута	322189	321684	436629	149555	147835	150338	152602	148070	150311	149605	153131	158963	160353
Акредитиви	322189	321684	436629	149555	147835	150338	152602	148070	150311	149605	153131	158963	160353
Съучастия и инвестиции	874	865	878	873	105	106	0	0	0	0	0	0	5
Други	321311	320819	435751	148682	147730	150232	152602	148070	150311	149605	153131	158963	160348
	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ВЗЕМАНИЯ ОТ ДЪРЖАВНИЯ БЮДЖЕТ													
Във валута	1665949	1688018	1811524	1818827	1796894	1812513	1925638	1883067	1905963	2017639	1997355	2051174	2203159
Кредити	1665949	1688018	1811524	1818827	1796894	1812513	1925638	1883067	1905963	2017639	1997355	2051174	2203159
ВЗЕМАНИЯ ОТ НЕФИНАНСОВИ ДЪРЖАВНИ ПРЕДПРИЯТИЯ													
В левове	1350	1350	1350	1350	1350	1350	2066	2066	2066	2066	2066	2066	2066
ВЗЕМАНИЯ ОТ НЕБАНКОВИ ФИНАНСОВИ ИНСТИТУЦИИ													
В левове	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ВЗЕМАНИЯ ОТ ТЪРГОВСКИТЕ БАНКИ													
В левове	256463	257196	248255	248362	246224	245966	246026	235620	234772	232711	229501	228469	228621
Депозити	147597	145855	144203	144205	142732	142717	142727	139403	138602	138593	135379	134343	134813
Кредити	28	33	33	38	38	38	48	48	49	49	49	49	0
Просрочени	52277	52277	51577	51574	51569	51555	51555	49212	48661	48652	47252	47252	46948
Други вземания	52277	52277	51577	51574	51569	51555	51555	49212	48661	48652	47252	47252	46948
Във валута	95292	93545	92593	92593	91125	91124	91124	90143	89892	89892	88078	87042	87865
Депозити	108866	111341	104052	104157	103492	103249	103299	96217	96170	94118	94122	94126	93808
Кредити	2416	2467	2533	2500	2495	2491	2490	1696	1696	1696	1696	1697	1696
Просрочени	88818	90779	83886	83949	83934	83645	83645	77884	77791	77591	77591	77591	77283
Други вземания	88818	90779	83886	83949	83934	83645	83645	77884	77791	77591	77591	77591	77283
	17632	18095	17633	17708	17063	17113	17164	16637	16683	14831	14835	14838	14829
ДРУГИ АКТИВИ													
В левове	1063402	1076820	1411385	1737193	1755784	1765786	1772613	1750041	1775314	1796295	1820413	1864601	1878896
	153140	154063	153994	159703	162692	162101	161664	164097	165316	166354	166295	167082	170873

(продължава)

(продължение)

(хил. лв.)

	XII'98	I'99	II'99	III'99	IV'99	V'99	VI'99	VII'99	VIII'99	IX'99	X'99	XI'99	XII'99
Дълготрайни активи	144246	145138	145706	150501	153456	153556	153687	154495	155276	156419	156939	158047	162905
Вътрешнобанкови сметки	29	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Други неklasифицирани активи	8865	8925	8288	9202	9236	8545	7977	9602	10040	9935	9356	9035	7968
Във валута	910262	922757	1257391	1577490	1593092	1603685	1610949	1585944	1609998	1629941	1654118	1697519	1708023
Други неklasифицирани активи	910262	922757	1257391	1577490	1593092	1603685	1610949	1585944	1609998	1629941	1654118	1697519	1708023
РЕЗЕРВНИ ПАРИ	2387369	2225451	2202995	2200315	2229536	2145793	2163013	2086126	2262147	2290472	2352258	2394495	2721676
Пари извън банките	1742026	1600072	1632929	1566708	1580078	1559940	1479052	1526300	1615787	1686586	1685078	1726057	1957350
Емисия	2523489	2520802	2612700	2684686	2669043	3142331	3111175	4142065	4641239	4798744	4926556	5000630	5386298
Минус	781463	920730	979771	1117978	1088965	1582391	1632123	2615765	3025452	3112158	3241478	3274573	3428948
Каси на БНБ	4194	4505	4769	4326	4301	4380	3551	11573	10986	10383	9608	8975	8747
Резервна каса на БНБ	674265	827953	887226	1021326	995113	1473829	1521031	2502993	2904798	2992374	3131116	3161201	3297822
Каси на ТБ	103004	88272	87776	92326	85151	104182	107541	101199	109668	109401	100754	104397	122379
Банкови резерви	645337	625376	570058	633556	649455	585846	683945	559779	646352	602417	667158	668424	764317
В левове	483084	503313	428497	438977	490643	400371	426923	348264	414597	411608	415312	452554	585720
Задължителни минимални резерви	309961	351607	348326	303241	320533	303627	243633	279141	286116	338422	287830	354334	387815
Свърхрезерви	70119	63434	-7605	43410	84959	-7438	75749	-32076	18813	-36215	26728	-6177	75526
Сетълмент сметки	62422	39262	-31575	25149	66809	-28427	43033	-50385	7160	-52081	3801	-29722	65828
Срочни депозити	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Други депозити	4739	6103	6102	6104	6079	6248	5720	5693	4094	4530	4549	3928	3942
Други пасиви	2958	18069	17868	12157	12071	14741	26996	12616	7559	11336	18378	19617	5756
Каси на ТБ	103004	88272	87776	92326	85151	104182	107541	101199	109668	109401	100754	104397	122379
Във валута	162253	122063	141561	194579	158812	185475	257022	211515	231755	190809	251846	215870	178597
Задължителни минимални резерви	162248	122058	141555	194573	158806	185475	257022	211515	231755	190809	251846	215870	178597
Свърхрезерви	5	5	6	6	6	0	0	0	0	0	0	0	0
Разплащателни сметки	5	5	6	6	6	0	0	0	0	0	0	0	0
Други депозити на небанкови институции и население в левове	6	3	8	51	3	7	16	47	8	1469	22	14	9
СРОЧНИ, СПЕСТОВНИ И ДЕПОЗИТИ В ЧУЖДЕСТРАННА ВАЛУТА	10314	10316	17320	9608	3323	323	324	322	323	323	325	328	328
Срочни депозити (в левове)	10001	10001	17002	9288	3002	0	0	0	0	0	0	0	0
Частни предприятия	0	0	7001	9288	3002	0	0	0	0	0	0	0	0
Небанкови финансови институции	10001	10001	10001	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Депозити в чуждестранна валута	313	315	318	320	321	323	324	322	323	323	325	328	328
Държавни предприятия	313	315	318	320	321	323	324	322	323	323	325	328	328
ИНСТРУМЕНТИ НА ПАРИЧНИЯ ПАЗАР И БЛОКИРАНИ ДЕПОЗИТИ	17792	18289	3254	13136	445	83	112	215	87	77	25	22	31 (продължава)

(продължение)

(ХИЛ. ЛВ.)

	ХІІ'98	І'99	ІІ'99	ІІІ'99	ІV'99	V'99	VI'99	VII'99	VIII'99	IX'99	X'99	XI'99	XII'99
Депозити срещу внос и блокирани депозити													
В левове	17792	18289	3254	13136	445	83	112	215	87	77	25	22	31
Население	17792	18289	3254	13136	445	83	112	215	87	77	25	22	31
ЧУЖДЕСТРАННИ ПАСИВИ													
В левове	187136	1896481	2022769	2034863	2015400	2031767	2146781	2101890	2126809	2240081	2223892	2282262	2436460
Задължения към МВФ	2814	2814	3875	3875	3875	3991	3991	3991	3991	3971	3991	3991	3991
Във валута	1868322	1893667	2018894	2030988	2011525	2027776	2142790	2097899	2122818	2236110	2219901	2278271	2432469
Задължения към МВФ	1868322	1893667	2018894	2030988	2011525	2027776	2142790	2097899	2122818	2236110	2219901	2278270	2432469
Други чуждестранни пасиви	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
ДЕПОЗИТИ НА ДЪРЖАВНИЯ БЮДЖЕТ													
В левове	1527141	1545510	1621583	1729976	1858134	1951972	1974556	1680839	1721575	1963028	2052524	2210920	2388558
Във валута	303081	453145	491322	697445	846587	959878	1075974	1077483	1086241	1157168	1284005	1321444	1087391
	1224060	1092365	1130261	1032531	1011547	992094	898582	603356	635334	805860	768519	889476	1301167
ДЕПОЗИТИ НА ДЪРЖАВНИ ФОНДОВЕ И ИЗВЪНБЮДЖЕТНИ СМЕТКИ													
В левове	420697	321646	327607	248215	239941	241097	237781	222849	283911	208775	205562	221200	304878
Извънбюджетни сметки	302535	231921	231807	140039	132748	130311	100022	108459	126478	122526	117294	100837	222119
Във валута	118162	89725	95800	108176	107193	110786	137759	114390	157433	86249	88268	120363	82759
Държавни фондове	6281	6390	6399	6438	6617	6631	6403	6586	6353	6390	6114	5859	5873
Извънбюджетни сметки	111881	83335	89401	101738	100576	104155	131356	107804	151080	79859	82154	114504	76886
СОБСТВЕН КАПИТАЛ													
Основен капитал	916255	927499	949887	1011977	938939	941309	932380	904555	921171	970710	978326	994461	1019502
Резерви	20000	20000	20000	20000	20000	20000	20000	20000	20000	20000	20000	20000	20000
Финансов резултат	781841	797917	814272	824464	861279	853334	833416	778005	779253	818646	810437	816636	814381
Печалба (загуба)	114414	109582	115615	167513	57660	67975	78964	106550	121918	132064	147889	157825	185121
Финансови приходи	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
минус финансови разходи	282349	131273	164767	183334	79030	95324	113076	147338	166238	185842	206440	222845	256730
минус разходи за издръжка	-139203	-19295	-44136	-6059	-8433	-10727	-12564	-15599	-17031	-20382	-23455	-25437	-26258
	-28732	-2396	-5016	-9762	-12937	-16622	-21548	-25189	-27289	-33196	-35096	-39583	-45351
ДРУГИ ПАСИВИ													
В левове	1278023	1305299	1737331	1768970	1781216	1795957	1806227	1776985	1805103	1809215	1822889	1868837	1873743
Разчети с международни институции	262138	275957	267369	269763	268893	270488	272152	263984	268429	266000	256291	260028	255217
Вътрешнобанкови сметки	159	105	31	11	11	12	662	659	659	677	270	270	77
Други неекласифицирани пасиви	0	10305	9729	10623	9827	11620	12240	14145	18216	16955	9811	14014	0
Амортизации и провизии	971	2278	2595	1455	1482	1027	1021	958	976	1026	1261	993	11647
Във валута	261008	263269	255014	257674	257573	257829	248222	248578	248578	247432	244949	244751	243493
Разчети с международни институции	1015885	1029342	1469962	1499207	1512323	1525469	1534075	1513001	1536674	1543215	1566598	1608809	1618526
Получени дългосрочни кредити във валута	1015885	1029342	1469962	1499186	1512302	1525448	1534053	1512975	1536630	1543210	1566593	1608804	1618526
Други неекласифицирани пасиви	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	0	0	20	21	21	21	22	26	44	5	5	5	0

Източник: БНБ.

АНАЛИТИЧНА ОТЧЕТНОСТ НА ТЪРГОВСКИТЕ БАНКИ

(хил. лв.)

	ХІІ'98		І'99		ІІ'99		ІІІ'99		ІV'99		V'99		VI'99	
	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация
РЕЗЕРВИ	651188	5336	564824	5731	517823	5687	531033	5337	587258	4990	507609	5002	628457	4804
ЧУЖДЕСТРАННИ АКТИВИ	2828235	102188	2560940	161955	2762387	170116	2749493	174014	2580112	155502	2628203	160241	2731872	132698
ВЗЕМАНИЯ ОТ ДЪРЖАВНИЯ БЮДЖЕТ	1656780	67564	1681797	69594	1641650	52390	1669621	53461	1639299	53830	1668513	54422	1456705	49851
в левове	838064	10287	814381	9927	813082	10043	963897	10026	934379	9802	951697	9799	894061	4676
във валута	818716	57277	867416	59667	828568	42347	705724	43435	704920	44028	716816	44623	562644	45175
ВЗЕМАНИЯ ОТ ДЪРЖАВНИ ФОНДОВЕ														
И ИЗВЪНБЮДЖЕТНИ СМЕТКИ	81	0	94	0	83	0	100	0	119	0	143	0	968	0
в левове	81	0	94	0	83	0	100	0	119	0	143	0	968	0
ВЗЕМАНИЯ ОТ МЕСТНИТЕ БЮДЖЕТИ	17052	1	2749	1	3174	1	3229	1	2960	1	3222	1	33550	0
в левове	17052	1	2749	1	3174	1	3229	1	2960	1	3222	1	2475	0
във валута	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	31075	0
ВЗЕМАНИЯ ОТ НЕФИНАНСОВИ														
ДЪРЖАВНИ ПРЕДПРИЯТИЯ	944246	380160	934085	373574	907377	349255	828669	305773	804633	297979	789211	300428	790370	324080
в левове	298585	34042	288763	35297	291322	35740	264638	37733	241523	33672	239069	33624	258099	73894
във валута	645661	346118	645322	338277	616055	313515	564031	268040	563110	264307	550142	266804	532271	250186
ВЗЕМАНИЯ ОТ ЧАСТНИ ПРЕДПРИЯТИЯ	2253167	932790	2330878	987227	2385831	1012135	2294400	926354	2375470	935443	2442902	936724	2419914	906529
в левове	801681	93613	895399	195542	907570	195745	974566	228824	1013925	240563	1028060	241438	1053946	243637
във валута	1451486	839177	1435479	791685	1478261	816390	1319834	697530	1361545	694880	1414842	695286	1365968	662892
ВЗЕМАНИЯ ОТ НАСЕЛЕНИЕТО	480491	600	484861	895	490892	777	498023	764	507481	1812	513491	1903	516054	1921
в левове	476006	109	480264	393	486286	261	493541	240	501828	236	507773	231	510302	227
във валута	4485	491	4597	502	4606	516	4482	524	5653	1576	5718	1672	5752	1694
ВЗЕМАНИЯ ОТ НЕБАНКОВИ														
ФИНАНСОВИ ИНСТИТУЦИИ	37971	26042	38660	26941	39731	27789	40682	28507	40567	28828	40835	29171	42830	29494
в левове	3565	1518	3413	1814	3232	1814	3130	1814	2508	1815	2486	1815	3979	1815
във валута	34406	24524	35247	25127	36499	25975	37552	26693	38059	27013	38349	27356	38851	27679
ДРУГИ АКТИВИ	28414344	1863099	29680890	2615147	31545919	2614062	33867721	2394633	36349660	2686923	37232354	2447315	40305489	2487820
в левове	25058496	1060698	26649472	1785189	28359048	1760739	30695796	1749256	32897986	1848890	33883758	1808948	36680591	1823509
във валута	3355848	802401	3031418	829958	3186871	853323	3171925	645377	3451674	838033	3348596	638367	3624898	664311
БЕЗСРОЧНИ ДЕПОЗИТИ (в левове)	1013567	0	810891	0	829530	0	832444	0	844775	0	834016	0	798854	0
държавни предприятия	381058	0	298336	0	330627	0	344859	0	354170	0	332777	0	285937	0
частни предприятия	534781	0	420287	0	405404	0	395889	0	399547	0	410456	0	422280	0
население	67774	0	66624	0	68678	0	66511	0	69378	0	70872	0	74542	0
небанкови финансови институции	29954	0	25644	0	24821	0	25185	0	21680	0	19911	0	16095	0
СРОЧНИ, СПЕСТОВНИ И ДЕПОЗИТИ														
В ЧУЖДЕСТРАННА ВАЛУТА	3414677	0	3429734	0	3495245	0	3462668	0	3462919	0	3449169	0	3492139	0
СРОЧНИ ДЕПОЗИТИ (в левове)	766382	0	791628	0	805858	0	787005	0	794545	0	780196	0	762740	0
държавни предприятия	40562	0	42390	0	45456	0	42087	0	48484	0	62996	0	59918	0
частни предприятия	36534	0	45032	0	48759	0	44412	0	41524	0	37194	0	36586	0
население	650135	0	657681	0	665418	0	651281	0	641853	0	631574	0	624658	0
небанкови финансови институции	39151	0	46525	0	46225	0	49225	0	62684	0	48432	0	41578	0
СПЕСТОВНИ ДЕПОЗИТИ (в левове)	292293	0	300425	0	306201	0	307372	0	307184	0	308637	0	312278	0
ДЕПОЗИТИ В ЧУЖДЕСТРАННА ВАЛУТА	2356002	0	2337681	0	2383186	0	2368291	0	2361190	0	2360336	0	2417121	0
държавни предприятия	388819	0	326918	0	322870	0	293559	0	296793	0	277552	0	253334	0
частни предприятия	474602	0	477176	0	490262	0	491507	0	487709	0	501807	0	526974	0
население	1404551	0	1445788	0	1481095	0	1503690	0	1498202	0	1503064	0	1555518	0
небанкови финансови институции	88030	0	87799	0	88959	0	79535	0	78486	0	77913	0	81295	0
ИНСТРУМЕНТИ НА ПАРИЧНИЯ ПАЗАР,														
БЛОКИРАНИ ДЕПОЗИТИ И ДЕПОЗИТИ														
В БАНКИ В ЛИКВИДАЦИЯ	398791	151709	403270	178511	391152	169177	376443	165505	388212	166290	391901	169708	413074	161997
ПОЛУЧЕНИ ЗАЕМИ И СЪУЧАСТИЯ	7627	0	7817	0	8481	0	9507	0	3077	0	3662	0	4197	0
в левове	7579	0	7783	0	8460	0	8901	0	3051	0	3418	0	3954	0
държавни предприятия	7470	0	7677	0	8356	0	8800	0	2954	0	3192	0	3730	0
частни предприятия	33	0	30	0	28	0	25	0	21	0	19	0	17	0
небанкови финансови институции	76	0	76	0	76	0	76	0	76	0	207	0	207	0

(продължава)

(продължение)

(хил. лв.)

	ХІІ'98		І'99		ІІ'99		ІІІ'99		ІV'99		V'99		VI'99	
	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация
във валута	48	0	34	0	21	0	606	0	26	0	244	0	243	0
частни предприятия	27	0	25	0	21	0	19	0	17	0	203	0	203	0
население	0	0	0	0	0	0	32	0	0	0	32	0	32	0
небанкови финансови институции	21	0	9	0	0	0	555	0	9	0	9	0	8	0
ДЕПОЗИТИ СРЕЩУ ВНОС И БЛОКИРАНИ ДЕПОЗИТИ	239455	0	216942	0	213494	0	201431	0	218845	0	218531	0	246880	0
в левове	82168	0	61610	0	70199	0	55819	0	90174	0	55635	0	52935	0
държавни предприятия	34678	0	20602	0	19525	0	21756	0	53694	0	19440	0	24718	0
частни предприятия	38257	0	34113	0	43904	0	26430	0	29965	0	30501	0	22510	0
население	6252	0	5524	0	5676	0	6709	0	5482	0	5213	0	5242	0
небанкови финансови институции	2981	0	1371	0	1094	0	924	0	1033	0	481	0	465	0
във валута	157287	0	155332	0	143295	0	145612	0	128671	0	162896	0	193945	0
държавни предприятия	92906	0	82012	0	81396	0	78218	0	70368	0	105534	0	110225	0
частни предприятия	51039	0	60287	0	48781	0	54065	0	44941	0	44619	0	70505	0
население	5484	0	5082	0	5221	0	5013	0	5052	0	5059	0	5331	0
небанкови финансови институции	7858	0	7951	0	7897	0	8316	0	8310	0	7684	0	7884	0
ДЕПОЗИТИ В БАНКИ В ЛИКВИДАЦИЯ	151709	151709	178511	178511	169177	169177	165505	165505	166290	166290	169708	169708	161997	161997
в левове	81233	81233	96310	96310	91041	91041	89223	89223	89404	89404	89569	89569	94256	94256
държавни предприятия	48795	48795	57683	57683	56585	56585	56321	56321	54895	54895	55075	55075	59498	59498
частни предприятия	25607	25607	29612	29612	27391	27391	26031	26031	27632	27632	27607	27607	27867	27867
население	4090	4090	6255	6255	4317	4317	4122	4122	4127	4127	4136	4136	4136	4136
небанкови финансови институции	2741	2741	2760	2760	2748	2748	2749	2749	2750	2750	2751	2751	2755	2755
във валута	70476	70476	82201	82201	78136	78136	76282	76282	76886	76886	80139	80139	67741	67741
държавни предприятия	39165	39165	40344	40344	41242	41242	41909	41909	42263	42263	45198	45198	32796	32796
частни предприятия	18992	18992	21119	21119	21268	21268	20965	20965	21105	21105	21273	21273	21140	21140
население	477	477	8615	8615	3093	3093	537	537	520	520	521	521	522	522
небанкови финансови институции	11842	11842	12123	12123	12533	12533	12871	12871	12998	12998	13147	13147	13283	13283
ЧУЖДЕСТРАННИ ПАСИВИ	974123	483419	898722	505296	879851	458018	873481	439950	843613	441220	865743	444671	865374	445587
в левове	13611	674	14330	736	12417	687	11817	674	12621	674	12148	674	13089	685
във валута	960512	482745	884392	504560	867434	457331	861664	439276	830992	440546	853595	443997	852285	444902
ДЕПОЗИТИ НА ДЪРЖАВНИЯ БЮДЖЕТ	644633	405357	585769	388620	663355	439575	647460	446245	663429	449053	657745	451452	626881	420338
в левове	306804	223153	356271	205256	369011	202955	370035	216332	378909	219212	371104	219196	336530	185702
във валута	337829	182204	229498	183364	294344	236620	277425	229913	284520	229841	286641	232256	290351	234636
ДЕПОЗИТИ НА ДЪРЖАВНИ ФОНДОВЕ И ИЗВЪНБЮДЖЕТНИ СМЕТКИ	163090	3835	101822	3905	85270	3999	67871	3574	80867	3561	80662	3601	90270	3640
в левове	91499	816	27481	816	17806	817	16683	321	23387	267	24211	267	26627	268
във валута	71591	3019	74341	3089	67464	3182	51188	3253	57480	3294	56451	3334	63643	3372
ДЕПОЗИТИ НА МЕСТНИТЕ БЮДЖЕТИ	74515	777	77511	785	81981	796	96437	769	100487	806	95741	810	83612	822
в левове	73107	462	76457	462	80859	462	95278	430	99276	462	94525	462	81898	475
във валута	1408	315	1054	323	1122	334	1159	339	1211	344	1216	348	1714	347
ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ БНБ	277258	269684	275398	272577	277659	275802	297326	278569	281187	280144	283395	281721	284188	283074
в левове	179680	174856	177057	175543	176412	175867	193425	176074	176261	176261	177073	176393	176520	176418
във валута	97578	94828	98341	97034	101247	99935	103901	102495	104926	103883	106322	105328	107668	106656
СОБСТВЕН КАПИТАЛ	159795	-975025	150184	-984364	136546	-995546	187980	-980239	213783	-971047	262897	-935620	231687	-915127
Капитал и резерви	1213691	200023	1155925	187515	1157043	187827	1158055	188315	1180436	188523	1188731	189681	1201555	190716
Финансов резултат	-1053896	-1175048	-1005741	-1171879	-1020497	-1183373	-970075	-1168554	-966653	-1159570	-925834	-1125301	-969868	-1105843
ДРУГИ ПАСИВИ	30163064	3038011	31546443	3875735	33454253	3880377	35640891	3534482	38008334	3795289	38905198	3518857	42040067	3536851
в левове	26826072	2396633	28527560	3162575	30296234	3164726	32537779	3073713	34641727	3127973	35637547	3053681	38535883	3068481
в т. ч. провизии	2131133	1388284	2172977	1421986	2198798	1427842	1983171	1293382	1971965	1267852	1934914	1236289	1913527	1219268
във валута	3336992	641378	3018883	713160	3158019	715651	3103112	460769	3366607	667316	3267651	465176	3504184	468370

(продължава)

(продължение)

(хил. лв.)

	VII'99		VIII'99		IX'99		X'99		XI'99		XII'99	
	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация
РЕЗЕРВИ	526270	5268	619286	5665	548091	5258	627772	5249	621175	5133	753468	5717
ЧУЖДЕСТРАННИ АКТИВИ	2950124	118344	2906859	119938	3097861	117914	3074918	118938	3307799	122856	3047685	122026
ВЗЕМАНИЯ ОТ ДЪРЖАВНИЯ БЮДЖЕТ	1291544	47426	1271757	47914	1281302	47524	1309558	48379	1324228	49909	1300769	50225
в левове	755539	3755	754329	3755	755182	3735	780499	3728	794236	3728	752753	3817
във валута	536005	43671	517428	44159	526120	43789	529059	44651	529992	46181	548016	46408
ВЗЕМАНИЯ ОТ ДЪРЖАВНИ ФОНДОВЕ												
И ИЗВЪНБЮДЖЕТНИ СМЕТКИ	1087	0	1066	0	1038	0	1005	0	295	0	6	0
в левове	1087	0	1066	0	1038	0	1005	0	295	0	6	0
ВЗЕМАНИЯ ОТ МЕСТНИТЕ БЮДЖЕТИ	32998	0	32589	0	34686	0	34771	0	35152	0	31750	0
в левове	2419	0	2337	0	2264	0	2189	0	2373	0	2319	0
във валута	30579	0	30252	0	32422	0	32582	0	32779	0	29431	0
ВЗЕМАНИЯ ОТ НЕФИНАНСОВИ												
ДЪРЖАВНИ ПРЕДПРИЯТИЯ	771974	317278	774414	319374	748155	313081	736325	305779	716355	311221	711012	312445
в левове	240708	73803	234446	73602	229634	70617	212441	70634	204064	70625	214005	70658
във валута	531266	243475	539968	245772	518521	242464	523884	235145	512291	240596	497007	241787
ВЗЕМАНИЯ ОТ ЧАСТНИ ПРЕДПРИЯТИЯ	2432406	885281	2504342	880862	2564019	879209	2626832	833261	2697944	851532	2788777	845801
в левове	1090762	251309	1138770	261807	1210963	267966	1117721	107910	1148538	107075	1177078	99291
във валута	1341644	633972	1365572	619055	1353056	611243	1509111	725351	1549406	744457	1611699	746510
ВЗЕМАНИЯ ОТ НАСЕЛЕНИЕТО	517724	1860	522443	1865	527753	1845	531528	3094	531532	3158	532436	3146
в левове	512100	223	516652	210	521934	204	524335	235	524333	232	521593	210
във валута	5624	1637	5791	1655	5819	1641	7193	2859	7199	2926	10843	2936
ВЗЕМАНИЯ ОТ НЕБАНКОВИ												
ФИНАНСОВИ ИНСТИТУЦИИ	41943	28606	43040	29038	42998	28876	41711	29112	45259	30204	47059	30321
в левове	4224	1815	4410	1815	4448	1815	4508	1815	4758	1819	4778	1819
във валута	37719	26791	38630	27223	38550	27061	37203	27297	40501	28385	42281	28502
ДРУГИ АКТИВИ	43178554	2426449	46413583	2424341	49445139	2405040	52330614	2433205	55224673	2456524	41271914	2436182
в левове	39451831	1807092	42336240	1797153	45124574	1789889	47677294	1797387	50285355	1804471	37535958	1779538
във валута	3726723	619357	4077343	627188	4320565	615151	4653320	635818	4939318	652053	3735956	656644
БЕЗСРОЧНИ ДЕПОЗИТИ (в левове)	889344	0	860298	0	885537	0	860688	0	939829	0	1039277	0
държавни предприятия	352789	0	279631	0	266500	0	233569	0	270212	0	318194	0
частни предприятия	440725	0	480422	0	514293	0	520560	0	551284	0	592415	0
население	77103	0	81495	0	84498	0	88444	0	94904	0	103972	0
небанкови финансови институции	18727	0	18750	0	20246	0	18115	0	23429	0	24696	0
СРОЧНИ, СПЕСТОВНИ И ДЕПОЗИТИ												
В ЧУЖДЕСТРАННА ВАЛУТА	3461256	0	3611905	0	3688918	0	3723992	0	3903688	0	3917059	0
СРОЧНИ ДЕПОЗИТИ (в левове)	770119	0	835202	0	847550	0	865096	0	881152	0	924799	0
държавни предприятия	56031	0	111017	0	111777	0	114911	0	119088	0	118793	0
частни предприятия	43424	0	48814	0	57477	0	69400	0	71527	0	69803	0
население	631809	0	639767	0	645388	0	650205	0	662919	0	684626	0
небанкови финансови институции	38855	0	35604	0	32908	0	30580	0	27618	0	51577	0
СПЕСТОВНИ ДЕПОЗИТИ (в левове)	322499	0	334400	0	340567	0	346851	0	360633	0	387856	0
ДЕПОЗИТИ В ЧУЖДЕСТРАННА ВАЛУТА	2368638	0	2442303	0	2500801	0	2512045	0	2661903	0	2604404	0
държавни предприятия	234736	0	239441	0	285719	0	243053	0	288766	0	273432	0
частни предприятия	511234	0	559458	0	565989	0	563759	0	598002	0	526279	0
население	1547896	0	1573286	0	1582947	0	1637581	0	1694904	0	1722474	0
небанкови финансови институции	74772	0	70118	0	66146	0	67652	0	80231	0	82219	0
ИНСТРУМЕНТИ НА ПАРИЧНИЯ ПАЗАР,												
БЛОКИРАНИ ДЕПОЗИТИ И ДЕПОЗИТИ												
В БАНКИ В ЛИКВИДАЦИЯ	419826	157579	396722	155127	406376	153952	403695	154670	399937	149697	437060	149351
ПОЛУЧЕНИ ЗАЕМИ И СЪУЧАСТИЯ	3965	0	3737	0	4339	0	4541	0	4530	0	56429	0
в левове	3738	0	3508	0	4019	0	4139	0	4062	0	13921	0
държавни предприятия	3507	0	3283	0	3801	0	3927	0	3856	0	0	0
частни предприятия	14	0	12	0	10	0	8	0	6	0	13654	0
небанкови финансови институции	217	0	213	0	208	0	204	0	200	0	267	0

(продължава)

(продължение)

(хил. лв.)

	VII'99		VIII'99		IX'99		X'99		XI'99		XII'99	
	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация
във валута	227	0	229	0	320	0	402	0	468	0	42508	0
частни предприятия	195	0	197	0	8	0	7	0	25	0	42118	0
население	32	0	32	0	32	0	32	0	32	0	32	0
небанкови финансови институции	0	0	0	0	280	0	363	0	411	0	358	0
ДЕПОЗИТИ СРЕЩУ ВНОС И БЛОКИРАНИ ДЕПОЗИТИ	258282	0	237858	0	248085	0	244484	0	245710	0	231280	0
в левове	57898	0	59178	0	56981	0	62712	0	71220	0	69453	0
държавни предприятия	23905	0	22088	0	20129	0	20999	0	35793	0	33724	0
частни предприятия	28059	0	25918	0	22968	0	30774	0	26587	0	29882	0
население	4973	0	4961	0	5109	0	5117	0	4822	0	5464	0
небанкови финансови институции	961	0	6211	0	8775	0	5822	0	4018	0	383	0
във валута	200384	0	178680	0	191104	0	181772	0	174490	0	161827	0
държавни предприятия	109826	0	102451	0	104527	0	90968	0	95496	0	84881	0
частни предприятия	78121	0	63543	0	72804	0	77432	0	68957	0	67898	0
население	5191	0	5651	0	5916	0	6077	0	6698	0	6687	0
небанкови финансови институции	7246	0	7035	0	7857	0	7295	0	3339	0	2361	0
ДЕПОЗИТИ В БАНКИ В ЛИКВИДАЦИЯ	157579	157579	155127	155127	153952	153952	154670	154670	149697	149697	149351	149351
в левове	93620	93620	90657	90657	89981	89981	89811	89811	82949	82949	82770	82770
държавни предприятия	59073	59073	56265	56265	55970	55970	55833	55833	55564	55564	55510	55510
частни предприятия	27659	27659	27524	27524	27414	27414	27382	27382	20787	20787	20707	20707
население	4136	4136	4117	4117	3854	3854	3853	3853	3863	3863	3863	3863
небанкови финансови институции	2752	2752	2751	2751	2743	2743	2743	2743	2735	2735	2690	2690
във валута	63959	63959	64470	64470	63971	63971	64859	64859	66748	66748	66581	66581
държавни предприятия	30382	30382	30604	30604	30165	30165	30630	30630	31544	31544	31259	31259
частни предприятия	20172	20172	20189	20189	20263	20263	20464	20464	20967	20967	21017	21017
население	510	510	514	514	512	512	520	520	532	532	532	532
небанкови финансови институции	12895	12895	13163	13163	13031	13031	13245	13245	13705	13705	13773	13773
ЧУЖДЕСТРАННИ ПАСИВИ	856654	441736	876134	445113	909503	445987	1011849	450974	971505	458154	893020	459341
в левове	16336	707	15646	684	33909	647	32559	647	17301	579	26986	579
във валута	840318	441029	860488	444429	875594	445340	979290	450327	954204	457575	866034	458762
ДЕПОЗИТИ НА ДЪРЖАВНИЯ БЮДЖЕТ	640693	403425	655340	403747	623608	385285	642570	352801	638530	357681	553409	346854
в левове	341947	174913	347971	173274	340189	167704	297460	130655	293257	127899	215945	117049
във валута	298746	228512	307369	230473	283419	217581	345110	222146	345273	229782	337464	229805
ДЕПОЗИТИ НА ДЪРЖАВНИ ФОНДОВЕ И ИЗВЪНБЮДЖЕТНИ СМЕТКИ	91138	3523	76063	3559	86693	3528	89419	3482	104611	3597	70293	3612
в левове	26292	266	26169	265	25761	262	25690	150	37592	148	12344	145
във валута	64846	3257	49894	3294	60932	3266	63729	3332	67019	3449	57949	3467
ДЕПОЗИТИ НА МЕСТНИТЕ БЮДЖЕТИ	82311	794	78237	764	75502	720	75934	726	69654	736	62503	727
в левове	80779	460	76619	425	73883	385	74279	383	67958	381	60911	370
във валута	1532	334	1618	339	1619	335	1655	343	1696	355	1592	357
ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ БНБ	275648	274795	277403	276095	276883	275470	269682	268885	274184	272308	273808	272996
в левове	173661	173661	174131	173686	174242	173701	168310	168301	169203	168326	168351	168351
във валута	101987	101134	103272	102409	102641	101769	101372	100584	104981	103982	105457	104645
СОБСТВЕН КАПИТАЛ	238385	-936039	252327	-926989	274400	-936867	343362	-897863	386420	-878631	417447	-864334
Капитал и резерви	1228081	190015	1228753	190309	1242112	190120	1242545	190564	1257633	191278	1291688	191793
Финансов резултат	-989696	-1126054	-976426	-1117298	-967712	-1126987	-899183	-1088427	-871213	-1069909	-874241	-1056127
ДРУГИ ПАСИВИ	44789328	3484686	48004964	3471572	51063614	3470659	53893836	3443334	56816042	3466979	42820983	3437308
в левове	41146124	3025116	44011241	3007012	46831183	3009670	49338475	2980608	51988387	2989297	39164134	2957166
в т. ч. провизии	1884767	1210837	1881439	1197267	1875282	1201181	1835547	1158860	1820087	1157774	1807067	1150221
във валута	3643204	459570	3993723	464560	4232431	460989	4555361	462726	4827655	477682	3656849	480142

Източник: БНБ.

НОМИНАЛНИ ЛИХВЕНИ ПРОЦЕНТИ ПО КРАТКОСРОЧНИ КРЕДИТИ ПРЕЗ 1999 г.

Месеци	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
януари	1.13											
февруари	2.22	1.08										
март	3.39	2.23	1.15									
април	4.51	3.34	2.24	1.09								
май	5.61	4.43	3.32	2.15	1.05							
юни	6.75	5.56	4.43	3.25	2.14	1.08						
юли	7.79	6.59	5.45	4.26	3.14	2.07	0.98					
август	8.96	7.74	6.60	5.39	4.26	3.17	2.07	1.08				
септември	10.13	8.90	7.74	6.52	5.37	4.28	3.16	2.16	1.07			
октомври	11.28	10.04	8.87	7.63	6.48	5.37	4.25	3.24	2.13	1.05		
ноември	12.46	11.21	10.02	8.78	7.61	6.49	5.35	4.33	3.22	2.12	1.06	
декември	13.56	12.30	11.10	9.84	8.66	7.54	6.38	5.36	1.07	3.12	2.05	0.98

Източник: БНБ.

РЕАЛНИ ЛИХВЕНИ ПРОЦЕНТИ ПО КРАТКОСРОЧНИ КРЕДИТИ ПРЕЗ 1999 г.*

Месеци	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
януари	-0.36											
февруари	1.35	1.71										
март	3.57	3.94	2.20									
април	5.37	5.75	3.97	1.74								
май	7.22	7.60	5.79	3.52	1.75							
юни	8.89	9.28	7.44	5.13	3.34	1.56						
юли	6.55	6.93	5.14	2.88	1.12	-0.62	-2.15					
август	6.63	7.01	5.21	2.95	1.19	-0.55	-2.07	0.07				
септември	6.20	6.58	4.79	2.54	0.78	-0.95	-2.47	-0.33	-0.40			
октомври	6.20	6.58	4.79	2.54	0.79	-0.95	-2.47	-0.33	-0.40	0.00		
ноември	6.64	7.02	5.23	2.97	1.21	-0.53	-2.06	0.09	0.01	0.42	0.42	
декември	6.98	7.36	5.56	3.29	1.53	-0.22	-1.75	0.40	-2.71	0.74	0.74	0.32

* Лихвените проценти са дефлирани с индекса на потребителските цени.

Източник: БНБ и НСИ.

НОМИНАЛНИ ЛИХВЕНИ ПРОЦЕНТИ ПО ЕДНОМЕСЕЧНИ ДЕПОЗИТИ ПРЕЗ 1999 г.

Месеци	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
януари	0.27											
февруари	0.54	0.27										
март	0.81	0.54	0.27									
април	1.08	0.81	0.54	0.27								
май	1.35	1.08	0.81	0.54	0.27							
юни	1.62	1.35	1.08	0.81	0.54	0.27						
юли	1.90	1.62	1.35	1.08	0.81	0.54	0.27					
август	2.17	1.89	1.62	1.35	1.08	0.80	0.54	0.27				
септември	2.44	2.17	1.89	1.62	1.34	1.07	0.80	0.53	0.27			
октомври	2.71	2.44	2.16	1.89	1.61	1.34	1.07	0.80	0.53	0.27		
ноември	2.99	2.71	2.44	2.16	1.89	1.61	1.34	1.07	0.80	0.53	0.27	
декември	3.26	2.98	2.71	2.43	2.16	1.88	1.61	1.34	1.07	0.80	0.53	0.27

Източник: БНБ.

РЕАЛНИ ЛИХВЕНИ ПРОЦЕНТИ ПО ЕДНОМЕСЕЧНИ ДЕПОЗИТИ ПРЕЗ 1999 г.*

Месеци	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
януари	-1.20											
февруари	-0.32	0.89										
март	0.99	2.22	1.31									
април	1.91	3.15	2.24	0.92								
май	2.90	4.15	3.23	1.89	0.96							
юни	3.66	4.92	3.99	2.64	1.71	0.74						
юли	0.72	1.95	1.05	-0.26	-1.17	-2.11	-2.83					
август	-0.02	1.20	0.30	-1.00	-1.89	-2.83	-3.55	-0.74				
септември	-1.21	-0.01	-0.90	-2.18	-3.07	-3.99	-4.70	-1.92	-1.20			
октомври	-1.98	-0.79	-1.66	-2.94	-3.82	-4.74	-5.44	-2.68	-1.96	-0.78		
ноември	-2.34	-1.15	-2.03	-3.30	-4.18	-5.09	-5.79	-3.04	-2.33	-1.14	-0.37	
декември	-2.72	-1.54	-2.41	-3.68	-4.55	-5.46	-6.16	-3.42	-2.71	-1.53	-0.76	-0.39

* Лихвените проценти са дефлирани с индекса на потребителските цени.

Източник: БНБ и НСИ.

ЛИХВЕНИ ПРОЦЕНТИ НА ТЪРГОВСКИТЕ БАНКИ ПО НОВИТЕ КРЕДИТИ И ДЕПОЗИТИ В ЛЕВОВЕ

1999 г.													
	ХІІ'98	I тримесечие	II тримесечие	VII	VIII	IX	X	XI	XII				
Основен лихвен процент	5.16	4.98	4.52	4.85	4.87	4.84	4.55	4.55	4.55				
	5.04	4.87	4.43	4.75	4.77	4.74	4.46	4.45	4.46				
	0.42	0.41	0.37	0.40	0.40	0.39	0.37	0.37	0.37				
Средна надбавка към лихвения процент по краткосрочни кредити	8.36	9.66	9.27	7.51	8.93	8.78	8.81	8.97	7.86				
	7.71	8.87	8.56	6.96	8.23	8.10	8.14	8.29	7.29				
	0.64	0.74	0.71	0.58	0.69	0.68	0.68	0.69	0.61				
Среднопретеглен лихвен процент по краткосрочни кредити	13.52	14.64	13.79	12.36	13.80	13.62	13.36	13.51	12.41				
	12.75	13.74	12.99	11.71	13.00	12.84	12.60	12.74	11.75				
	1.06	1.15	1.08	0.98	1.08	1.07	1.05	1.06	0.98				
Среднопретеглен лихвен процент по дългосрочни кредити	15.99	16.81	15.40	15.92	16.49	16.77	15.59	15.49	14.85				
	14.93	15.64	14.41	14.86	15.36	15.61	14.57	14.49	13.93				
	1.24	1.30	1.20	1.24	1.28	1.30	1.21	1.21	1.16				
Среднопретеглен лихвен процент по срочни депозити	3.30	3.28	3.26	3.27	3.25	3.25	3.24	3.25	3.25				
	3.25	3.23	3.21	3.22	3.20	3.20	3.19	3.20	3.20				
	0.27	0.27	0.27	0.27	0.27	0.27	0.27	0.27	0.27				
Среднопретеглен лихвен процент по безсрочни депозити	0.24	0.25	0.25	0.25	0.24	0.25	0.25	0.26	0.26				
	0.24	0.25	0.25	0.25	0.24	0.25	0.25	0.26	0.26				
	0.02	0.02	0.02	0.02	0.02	0.02	0.02	0.02	0.02				
Източник: БНБ.													

НОМИНАЛЕН СТРОЕЖ НА ЕМИСИЯТА ОТ БАНКНОТИ И МОНЕТИ

(лева)

Номинали	31 декември 1998 г.*	30 юни 1999 г.*	31 декември 1999 г.
Банкноти, общо	2 515 404 878 102	3 102 280 454 222	5 354 417 990
Банкноти – нови номинали, общо			2 555 974 003
50 лв.			1 228 950 000
20 лв.			619 380 000
10 лв.			385 001 000
5 лв.			207 945 005
2 лв.			65 797 998
1 лв.			48 900 000
Банкноти – стари номинали, общо	2 515 404 878 102	3 102 280 454 222	2 798 443 987
50000 лв. = 50 нови лв.	1 499 734 900 000	2 174 583 125 000	2 081 583 775
10000 лв. = 10 нови лв.	498 584 545 000	480 924 030 000	431 924 030
5000 лв. = 5 нови лв.	203 878 757 500	191 932 675 000	144 282 690
2000 лв. = 2 нови лв.	109 141 918 000	100 620 075 000	61 590 395
1000 лв. = 1 нов лв.	102 795 445 000	80 848 587 500	28 769 024
500 лв. = 0.50 нови лв.	63 703 033 500	46 699 263 250	31 268 763
200 лв. = 0.20 нови лв.	26 952 849 800	18 879 239 400	12 630 580
100 лв. = 0.10 нови лв.	7 335 141 550	4 902 266 650	3 627 794
50 лв. = 0.05 нови лв.	2 045 605 225	1 771 444 225	1 697 718
20 лв. = 0.02 нови лв.	1 232 682 527	1 119 748 197	1 069 218
Монети, общо	8 084 399 417	8 894 819 417	35 068 251
Монети – нови номинали, общо			25 306 150
50 ст.			10 067 000
20 ст.			9 146 700
10 ст.			3 334 400
5 ст.			1 762 650
2 ст.			660 000
1 ст.			335 400
Монети – стари номинали, общо	6 573 814 761	6 573 814 761	6 573 815
50 лв. = 0.05 нови лв.	3 114 387 500	3 114 387 500	3 114 387
20 лв. = 0.02 нови лв.	1 464 167 780	1 464 167 780	1 464 168
10 лв. = 0.01 нови лв.	1 254 789 000	1 254 789 000	1 254 789
5 лв. = 0.005 нови лв.	332 646 450	332 646 450	332 646
2 лв. = 0.002 нови лв.	158 968 000	158 968 000	158 968
1 лв. = 0.001 нови лв.	136 273 051	136 273 051	136 273
0.50 лв. = 0.0005 нови лв.	41 132 682	41 132 682	41 133
0.20 лв. = 0.0002 нови лв.	39 957 608	39 957 608	39 958
0.10 лв. = 0.0001 нови лв.	31 492 690	31 492 690	31 493
Възпоменателни	1 510 584 656	2 321 004 656	3 188 286
Банкноти и монети, общо	2 523 489 277 519	3 111 175 273 639	5 389 486 241

* Забележка: Стойностите, посочени за 1998 г. и за първото шестмесечие на 1999 г., не са деноминирани.

Източник: БНБ.

СБОРЕН БАЛАНС НА ТЪРГОВСКИТЕ БАНКИ
(годишно приключване за 1999 г.)

(хил. лв.)

	Текуща година	Предходна година
АКТИВИ		
Парични средства в каса и по разплащателни сметки на БНБ	917 513	782 809
Вземания от банки и други финансови институции	2 667 254	2 443 472
Ценни книжа в оборотен портфейл	1 041 749	1 240 373
Предоставени кредити на нефинансови институции и други клиенти	2 399 429	1 835 155
Активи за препродажба	15 108	17 777
Вземания от лихви и други активи	205 561	308 676
Ценни книжа в инвестиционен портфейл	623 958	472 181
Дълготрайни активи	352 856	325 984
СУМА НА АКТИВИТЕ	8 223 428	7 426 427
ПАСИВИ		
Депозити от банки и други финансови институции	636 603	555 099
Депозити от нефинансови институции и други клиенти	5 471 182	4 907 162
Други привлечени средства	279 573	253 848
Задължения от лихви и други пасиви	557 355	638 126
Подчинен дълг	0	0
СУМА НА ПАСИВИТЕ	6 944 713	6 354 235
Малцинствено участие	0	0
СОБСТВЕН КАПИТАЛ		
Основен капитал	720 664	627 481
Премии, свързани със собствения капитал	1 987	1 987
Резерви	389 286	220 263
Резултат от предходни периоди	-27 381	95 610
Резултат от текущия период	194 159	126 850
СУМА НА СОБСТВЕНИЯ КАПИТАЛ	1 278 715	1 072 191
СУМА НА ПАСИВИТЕ И СОБСТВЕНИЯ КАПИТАЛ	8 223 428	7 426 426
ЗАДБАЛАНСОВИ ПАСИВИ	1 073 159	667 937

Източник: БНБ.

СБОРЕН БАЛАНС НА ТЪРГОВСКИТЕ БАНКИ ПО ГРУПИ
(годишно приключване за 1999 г.)

	(хил. лв.)				
	Първа група	Втора група	Трета група	Четвърта група	Общо
АКТИВИ					
Парични средства в каса и по разплащателни сметки на БНБ	451717	162725	143359	98172	61540
Вземания от банки и други финансови институции	1572540	394880	259314	280726	159794
Ценни книжа в оборотен портфейл	583680	237105	117202	90547	13215
Предоставени кредити на нефинансови институции и други клиенти	905803	467242	433164	311323	281897
Активи за препродажба	0	2000	1116	11992	0
Вземания от лихви и други активи	116885	48186	19625	16236	4629
Ценни книжа в инвестиционен портфейл	459763	138389	11751	13987	68
Дълготрайни активи	158511	91622	46547	46160	10016
СУМА НА АКТИВИТЕ	4248899	1542149	1032078	869143	531159
ПАСИВИ					
Депозити от банки и други финансови институции	108187	61109	148702	133148	185457
Депозити от нефинансови институции и други клиенти	3037163	1160120	633417	400306	240176
Други привлечени средства	79565	27096	64794	69804	38314
Задължения от лихви и други пасиви	319789	76944	66232	33256	61134
Подчинен дълг	0	0	0	0	0
СУМА НА ПАСИВИТЕ	3544704	1325269	913145	636514	525081
Малцинствено участие	0	0	0	0	0
СОБСТВЕН КАПИТАЛ					
Основен капитал	312334	112139	76201	209990	10000
Премии, свързани със собствения капитал	0	0	0	1987	0
Резерви	250270	84450	30612	22777	1177
Резултат от предходни периоди	135	-4083	0	-10405	-13028
Резултат от текущия период	141456	24374	12120	8280	7929
СУМА НА СОБСТВЕНИЯ КАПИТАЛ	704195	216880	118933	232629	6078
СУМА НА ПАСИВИТЕ И СОБСТВЕНИЯ КАПИТАЛ	4248899	1542149	1032078	869143	531159
ЗАДБАЛАНСОВИ ПАСИВИ	306997	118794	290289	112227	244852

Източник: БНБ.

СБОРЕН ОТЧЕТ ЗА ПРИХОДИТЕ И РАЗХОДИТЕ НА ТЪРГОВСКИТЕ БАНКИ
(годишно приключване за 1999 г.)

(хил. лв.)

	Текуща година	Предходна година
Приходи от лихви и други аналогични приходи	493 296	456 627
Разходи за лихви и други аналогични разходи	134 161	131 635
НЕТЕН ДОХОД ОТ ЛИХВИ	359 135	324 992
Нетен доход/(загуба) от такси и комисиони	134 670	95 914
Нетен доход/(загуба) от операции с ценни книжа в оборотен портфейл	77 547	-156 321
Нетен доход/(загуба) от курсови разлики от валутни операции	102 579	-18 188
Други приходи от дейността	132 260	51 672
ОБЩО НЕТНИ ДОХОДИ ОТ ДРУГИ БАНКОВИ ОПЕРАЦИИ	447 056	-26 923
Разходи за дейността	-443 372	-359 950
Намаление/(увеличение) на провизиите	-52 885	331 695
Разходи от преоценка на дълготрайни активи и инвестиции	-13 531	-57 533
ОБЩО ОПЕРАТИВНИ РАЗХОДИ	-509 788	-106 176
ПЕЧАЛБА/(ЗАГУБА) ПРЕДИ ДАНЪЧНО ОБЛАГАНЕ И ИЗВЪНРЕДНИ ПРИХОДИ/(РАЗХОДИ)	296 403	191 893
Извънредни приходи/(разходи)	-1 585	11 768
ПЕЧАЛБА/(ЗАГУБА) ПРЕДИ ДАНЪЧНО ОБЛАГАНЕ И СЛЕД ИЗВЪНРЕДНИ ПРИХОДИ/(РАЗХОДИ)	294 818	203 661
Данъчно облагане	100 238	76 811
ПЕЧАЛБА/(ЗАГУБА) СЛЕД ДАНЪЧНО ОБЛАГАНЕ	194 580	126 850
Малцинствено участие	0	0
ПЕЧАЛБА/(ЗАГУБА) ЗА РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ	194 580	126 850
Дивиденди	0	0
НЕРАЗПРЕДЕЛЕНА ПЕЧАЛБА ЗА ГОДИНАТА	194 580	126 850

Източник: БНБ.

СБОРЕН ОТЧЕТ ЗА ПРИХОДИТЕ И РАЗХОДИТЕ НА ТЪРГОВСКИТЕ БАНКИ ПО ГРУПИ
(годишно приключване за 1999 г.)

	(хил. лв.)				
	Първа група	Втора група	Трета група	Четвърта група	Петта група
					Общо
Приходи от лихви и други аналогични приходи					
Разходи за лихви и други аналогични разходи					
НЕТЕН ДОХОД ОТ ЛИХВИ	245639	97205	68246	55102	27104
	64859	22132	19395	18280	9495
	180780	75073	48851	36822	17609
					359135
Нетен доход/(загуба) от такси и комисиони	62534	29981	14884	19206	8065
Нетен доход/(загуба) от операции с ценни книжа в оборотен портфейл	44811	13728	5692	12338	978
Нетен доход/(загуба) от курсови разлики от валутни операции	37658	38243	7465	16026	3187
Други приходи от дейността	74982	34360	4019	18219	680
ОБЩО НЕТНИ ДОХОДИ ОТ ДРУГИ БАНКОВИ ОПЕРАЦИИ	219985	116312	32060	65789	12910
					447056
Разходи за дейността	-153386	-122202	-58074	-86325	-23385
Намаление/(увеличение) на провизиите	-16224	-31963	-6547	-2166	4015
Разходи от проценка на дълготрайни активи и инвестиции	-10040	-102	0	-3153	-236
ОБЩО ОПЕРАТИВНИ РАЗХОДИ	-179650	-154267	-64621	-91644	-19606
					-509788
ПЕЧАЛБА/(ЗАГУБА) ПРЕДИ ДАНЪЧНО ОБЛАГАНЕ И ИЗВЪНРЕДНИ ПРИХОДИ/(РАЗХОДИ)	221115	37118	16290	10967	10913
					296403
Извънредни приходи/(разходи)	-5629	-536	-117	4753	-56
ПЕЧАЛБА/(ЗАГУБА) ПРЕДИ ДАНЪЧНО ОБЛАГАНЕ И СЛЕД ИЗВЪНРЕДНИ ПРИХОДИ/(РАЗХОДИ)	215486	36582	16173	15720	10857
					294818
Данъчно облагане	74030	12208	4053	7019	2928
ПЕЧАЛБА/(ЗАГУБА) СЛЕД ДАНЪЧНО ОБЛАГАНЕ	141456	24374	12120	8701	7929
					100238
Малцинствено участие	0	0	0	0	0
ПЕЧАЛБА/(ЗАГУБА) ЗА РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ	141456	24374	12120	8701	7929
					194580
Дивиденди	0	0	0	0	0
НЕРАЗПРЕДЕЛЕНА ПЕЧАЛБА ЗА ГОДИНАТА	141456	24374	12120	8701	7929
					194580

Източник: БНБ.

КАПИТАЛОВА АДЕКВАТНОСТ НА ТЪРГОВСКИТЕ БАНКИ КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 1999 г.
(съгласно Наредба № 8 на БНБ)

Банки	Капиталова база [хил. лв.]	Първичен капитал [хил. лв.]	Общ рисков компонент (2000.2+3000.2+4000.2) [хил. лв.]	Обща капиталова адекватност (1000/5100) [%]	Адекватност на първичния капитал (1100/5100) [%]	Степен на покритие на активите (1000/5000) [%]
Първа група	657 170	459 638	1 315 594	49.95	34.94	15.49
Втора група	175 171	111 895	609 052	28.76	18.37	11.20
Трета група	110 950	88 068	497 760	22.29	17.69	10.73
Четвърта група	236 856	204 340	448 619	52.80	45.55	26.00
Общо за банковата система	1 188 122	871 863	2 876 458	41.31	30.31	15.28

Източник: БНБ.

КЛАСИФИКАЦИЯ НА РИСКОВИТЕ ЕКСПОЗИЦИИ НА ТЪРГОВСКИТЕ БАНКИ КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 1999 г., ОБЩО
(съгласно Наредба № 9 на БНБ)

Група	Отчетна стойност в левове (хил. лв.)	%	Отчетна стойност във валута (хил. лв.)	%	Отчетна стойност, общо (хил. лв.)	%
Редовни експозиции	2 173 163	33.04	3 632 810	55.24	5 805 973	88.28
Експозиции под наблюдение	86 989	1.32	165 100	2.51	252 089	3.83
Нередовни експозиции	23 952	0.36	50 855	0.77	74 807	1.14
Съмителни експозиции	55 399	0.84	24 911	0.38	80 310	1.22
Загуба	73 640	1.12	290 120	4.41	363 760	5.53
ОБЩО ЗА СИСТЕМАТА	2 413 143	36.69	4 163 796	63.31	6 576 939	100.00
I група	1 175 759	37.00	1 846 492	58.11	3 022 251	95.12
Редовни експозиции	40 300	1.27	32 318	1.02	72 618	2.29
Експозиции под наблюдение	7 533	0.24	16 086	0.51	23 619	0.74
Нередовни експозиции	8 890	0.28	4 964	0.16	13 854	0.44
Съмителни експозиции	19 433	0.61	25 687	0.81	45 120	1.42
Общо за I група	1 251 915	39.40	1 925 547	60.60	3 177 462	100.00
II група	459 583	29.63	702 405	45.28	1 161 988	74.91
Редовни експозиции	27 616	1.78	39 017	2.52	66 633	4.30
Експозиции под наблюдение	10 102	0.65	1 074	0.07	11 176	0.72
Нередовни експозиции	41 662	2.69	3 055	0.20	44 717	2.88
Съмителни експозиции	34 062	2.20	232 671	15.00	266 733	17.19
Общо за II група	573 025	36.94	978 222	63.06	1 551 247	100.00
III група	295 780	38.75	387 404	50.76	683 184	89.51
Редовни експозиции	12 726	1.67	19 672	2.58	32 398	4.24
Експозиции под наблюдение	933	0.12	20 474	2.68	21 407	2.80
Нередовни експозиции	2 789	0.37	558	0.07	3 347	0.44
Съмителни експозиции	8 262	1.08	14 655	1.92	22 917	3.00
Общо за III група	320 490	41.99	442 763	58.01	763 253	100.00
IV група	127 711	22.94	336 923	60.51	464 634	83.45
Редовни експозиции	5 206	0.94	27 422	4.93	32 628	5.86
Експозиции под наблюдение	3 461	0.62	12 901	2.32	16 362	2.94
Нередовни експозиции	2 048	0.37	16 241	2.92	18 289	3.28
Съмителни експозиции	11 812	2.12	13 062	2.35	24 874	4.47
Общо за IV група	150 238	26.98	406 549	73.02	556 787	100.00
V група	114 330	21.65	359 586	68.08	473 916	89.72
Редовни експозиции	1 141	0.22	46 671	8.84	47 812	9.05
Експозиции под наблюдение	1 923	0.36	320	0.06	2 243	0.42
Нередовни експозиции	10	0.00	93	0.02	103	0.02
Съмителни експозиции	71	0.01	4 045	0.77	4 116	0.78
Общо за V група	117 475	22.24	410 715	77.76	528 190	100.00

Източник: БНБ.

КЛАСИФИКАЦИЯ НА РИСКОВИТЕ ЕКСПОЗИЦИИ НА ТЪРГОВСКИТЕ БАНКИ КЪМ БАНКИ И ДРУГИ ФИНАНСОВИ ИНСТИТУЦИИ

Група	Отчетна стойност в левове (хил. лв.)	%	Отчетна стойност във валута (хил. лв.)	%	Отчетна стойност, общо (хил. лв.)	%
Редовни експозиции	97 278	3.74	2 136 390	82.15	2 537 867	97.59
Експозиции под наблюдение	0	0.00	5 679	0.22	5 679	0.22
Нередовни експозиции	0	0.00	15 250	0.59	15 250	0.59
Съмителни експозиции	0	0.00	0	0.00	0	0.00
Загуба	3 498	0.13	33 050	1.27	41 850	1.61
ОБЩО ЗА СИСТЕМАТА	100 776	3.88	2 190 369	84.22	2 600 646	100.00
Редовни експозиции	50 931	3.16	1 542 922	95.85	1 593 853	99.02
Експозиции под наблюдение	0	0.00	5 679	0.35	5 679	0.35
Нередовни експозиции	0	0.00	0	0.00	0	0.00
Съмителни експозиции	0	0.00	0	0.00	0	0.00
Загуба	0	0.00	10 150	0.63	10 150	0.63
Общо за I група	50 931	3.16	1 558 751	96.84	1 609 682	100.00
Редовни експозиции	30 995	5.80	477 022	89.26	508 017	95.06
Експозиции под наблюдение	0	0.00	0	0.00	0	0.00
Нередовни експозиции	0	0.00	0	0.00	0	0.00
Съмителни експозиции	0	0.00	0	0.00	0	0.00
Загуба	3 498	0.65	22 900	4.29	26 398	4.94
Общо за II група	34 493	6.45	499 922	93.55	534 415	100.00
Редовни експозиции	15 352	10.08	116 446	76.44	131 798	86.51
Експозиции под наблюдение	0	0.00	0	0.00	0	0.00
Нередовни експозиции	0	0.00	15 250	10.01	15 250	10.01
Съмителни експозиции	0	0.00	0	0.00	0	0.00
Загуба	0	0.00	0	0.00	5 295	3.48
Общо за III група	15 352	10.08	131 696	86.45	152 343	100.00
Редовни експозиции	7 389	5.02	139 931	94.98	147 320	100.00
Експозиции под наблюдение	0	0.00	0	0.00	0	0.00
Нередовни експозиции	0	0.00	0	0.00	0	0.00
Съмителни експозиции	0	0.00	0	0.00	0	0.00
Загуба	3	0.00	4	0.00	7	0.00
Общо за IV група	7 392	5.02	139 935	94.98	147 327	100.00
Редовни експозиции	7 739	4.93	149 140	95.07	156 879	100.00
Експозиции под наблюдение	0	0.00	0	0.00	0	0.00
Нередовни експозиции	0	0.00	0	0.00	0	0.00
Съмителни експозиции	0	0.00	0	0.00	0	0.00
Загуба	0	0.00	0	0.00	0	0.00
Общо за V група	7 739	4.93	149 140	95.07	156 879	100.00

Източник: БНБ.

КЛАСИФИКАЦИЯ НА РИСКОВИТЕ ЕКСПОЗИЦИИ НА ТЪРГОВСКИТЕ БАНКИ КЪМ НЕФИНАНСОВИ ИНСТИТУЦИИ И ДРУГИ КЛИЕНТИ

Група	Отчетна стойност в левове (хил. лв.)	%	Отчетна стойност във валута (хил. лв.)	%	Отчетна стойност, общо (хил. лв.)	%
Редовни експозиции	1 100 226	44.66	704 666	28.60	1 804 892	73.26
Експозиции под наблюдение	72 368	2.94	156 409	6.35	228 777	9.29
Нередовни експозиции	17 958	0.73	35 473	1.44	53 431	2.17
Съмителни експозиции	55 325	2.25	24 818	1.01	80 143	3.25
Загуба	61 603	2.50	234 917	9.53	296 520	12.04
ОБЩО ЗА СИСТЕМАТА	1 307 480	53.07	1 156 283	46.93	2 463 763	100.00
Редовни експозиции	414 551	65.91	99 837	15.87	514 388	81.78
Експозиции под наблюдение	26 194	4.16	26 639	4.24	52 833	8.40
Нередовни експозиции	1 589	0.25	15 954	2.54	17 543	2.79
Съмителни експозиции	8 877	1.41	4 964	0.79	13 841	2.20
Загуба	15 042	2.39	15 315	2.43	30 357	4.83
Общо за I група	466 253	74.13	162 709	25.87	628 962	100.00
Редовни експозиции	328 563	39.12	166 362	19.81	494 925	58.92
Експозиции под наблюдение	27 489	3.27	39 017	4.65	66 506	7.92
Нередовни експозиции	10 053	1.20	1 074	0.13	11 127	1.32
Съмителни експозиции	41 627	4.96	3 055	0.36	44 682	5.32
Загуба	27 826	3.31	194 907	23.20	222 733	26.52
Общо за II група	435 558	51.85	404 415	48.15	839 973	100.00
Редовни експозиции	205 921	50.06	146 531	35.62	352 452	85.69
Експозиции под наблюдение	12 726	3.09	19 672	4.78	32 398	7.88
Нередовни експозиции	933	0.23	5 224	1.27	6 157	1.50
Съмителни експозиции	2 789	0.68	558	0.14	3 347	0.81
Загуба	7 731	1.88	9 238	2.25	16 969	4.13
Общо за III група	230 100	55.94	181 223	44.06	411 323	100.00
Редовни експозиции	69 579	24.85	124 113	44.32	193 692	69.17
Експозиции под наблюдение	4 818	1.72	24 410	8.72	29 228	10.44
Нередовни експозиции	3 460	1.24	12 901	4.61	16 361	5.84
Съмителни експозиции	2 032	0.73	16 241	5.80	18 273	6.53
Загуба	11 004	3.93	11 478	4.10	22 482	8.03
Общо за IV група	90 893	32.46	189 143	67.54	280 036	100.00
Редовни експозиции	81 612	26.89	167 823	55.30	249 435	82.19
Експозиции под наблюдение	1 141	0.38	46 671	15.38	47 812	15.76
Нередовни експозиции	1 923	0.63	320	0.11	2 243	0.74
Съмителни експозиции	0	0.00	0	0.00	0	0.00
Загуба	0	0.00	3 979	1.31	3 979	1.31
Общо за V група	84 676	27.90	218 793	72.10	303 469	100.00

Източник: БНБ.

ЛИКВИДНОСТ НА ТЪРГОВСКИТЕ БАНКИ КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 1999 г.
(съгласно Наредба № 11 на БНБ)

	Ликвидни активи на разположение	Кумулативен нетен паричен поток (хил. лв.)					
		до 1 месец	до 2 месеца	до 3 месеца	до 6 месеца	до 1 година	над 1 година
Първа група	1 070 367	495 274	382 773	279 325	113 570	-269 513	600 194
Втора група	563 991	-142 887	-172 899	-177 643	-112 897	-115 967	75 786
Трета група	318 857	55 803	75 483	46 843	48 981	77 715	18 098
Четвърта група	259 446	8 295	-889	-13 233	20 803	67 379	140 231
Пета група	78 664	-81 651	-68 378	-66 036	-90 930	-53 914	-2 319
Общо за банковата система	2 291 325	334 834	216 090	69 256	-20 473	-294 300	831 990

Източник: БНБ.

ПОЗИЦИИ НА ТЪРГОВСКИТЕ БАНКИ В ЧУЖДЕСТРАННА ВАЛУТА КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 1999 г.
(съгласно Наредба № 4 на БНБ)

	открити позиции към капиталова база (%)
Първа група	7.10
Втора група	-3.56
Трета група	-9.56
Четвърта група	16.40
Общо за банковата система	4.62

Източник: БНБ.

По-важни решения на Управителния съвет на БНБ през 1999 г.

15 април Приема се Наредба за изменение на Наредба № 5 от 1998 г. на МФ и БНБ за условията и реда за емитиране, придобиване и изплащане на безналични държавни ценни книжа.

17 май Курсовете на валутите на страните извън ЕСПС се закръгляват до шест значещи цифри. При валути, чийто курс към лева е по-нисък от 1 лев, броят на чуждестранните единици, за които се обявява курсът им към българския лев, да се определя така, че първата цифра след десетичната точка да бъде различна от нула, а за останалите валути – за единица чуждестранна валута.

11 юни На основание чл. 25 от Закона за БНБ и във връзка със Закона за деноминация на лева Българската народна банка пуска в обращение от 5 юли 1999 г. като законни платежни средства следните банкноти и монети: банкноти с номинална стойност 1, 2, 5, 10, 20 и 50 лева, емисия 1999 г.; монети с номинална стойност 1, 2, 5, 10, 20 и 50 стотинки, емисия 1999 г.

17 юни Приема се Наредба № 25 по § 4, ал. 2 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за деноминация на лева.

Приема се Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 19 за Централния депозитар на ценни книжа.

Всички числа в стари левове, посочени в тарифите, прилагани от Българската народна банка, влезли в сила преди 5 юли 1999 г., както и в другите вътрешни правила на БНБ, а също и във всички решения на Управителния съвет, които подлежат на изпълнение и след 5 юли 1999 г., се заменят с намалени 1000 пъти числа в нови левове.

От 5 юли се приема нов код на българския лев BGN. Този код няма нормативна сила. Замяната на BGL с BGN не е задължителна за всяка институция към 5 юли 1999 г.

2 юли От 5 юли 1999 г. БНБ пуска в обращение златна възпоменателна монета „120 години Министерски съвет“ с номинална стойност 100 лева, емисия 1999 г., и сребърна възпоменателна монета „120 години Министерски съвет“ с номинална стойност 10 лева, емисия 1999 г.

8 юли УС на БНБ утвърждава за разсекретяване списък на документи от фонда на БНБ за периода 1945 – 1989 г., които ще са достъпни за ползване след 1 септември 1999 г.

Определя се 20-годишен давностен срок за секретните документи от фонда на БНБ, считано от датата на създаването им, след изтичането на който те автоматично се разсекретяват. 20-годишният период не е в сила за: документи, представляващи служебна тайна в БНБ и включени в Списъка на фактите, сведенията, документите и предметите, свързани с реда и начина на производство, съхраняване и транспортиране на банкноти и монети, за които са предвидени срокове, по-дълги от 20 години; документи на други институции, в които конкретно е посочено, че не са за разпространение извън банката без изрично съгласие на институцията – автор на документа.

Препоръчва се на търговските банки да възприемат 20-годишен период за автоматично разсекретяване на документите си, като същевременно разсекретят създадените до 1989 г., които към днешна дата вече не се считат за секретни.

Съвместно с Главно управление на архивите при МС да се издадат три тома с архивни документи на БНБ, съответно за 1915 – 1929 г., 1930 – 1947 г. и след 1948 г. С тях ще завърши публикуването на цялостен корпус архивни документи на БНБ, започнало със сборниците за периодите 1879 – 1900 г. и 1901 – 1914 г.

- 15 юли** От 23 юли 1999 г. БНБ пуска в обращение сребърна възпоменателна монета EURO „Пловдивска къща“ с номинална стойност 10 лева, емисия 1999 г.
- 16 септември** От 23 септември 1999 г. БНБ пуска в обращение сребърна възпоменателна монета на екологическа тема „Диви животни“ – „Тюлен-монах“ с номинална стойност 10 лева, емисия 1999 г.
- 21 октомври** Приема се Наредба № 7 за големите експозиции на банките.
- Приема се Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 9 на БНБ за оценка на рисковите експозиции на банките и за формиране на провизии за покриване на риска от загуби.
- 9 декември** От 15 декември 1999 г. БНБ пуска в обращение златна възпоменателна монета, посветена на новото хилядолетие „Богородица с Младенеца“ с номинална стойност 20 лева, емисия 1999 г.
- От 22 декември 1999 г. БНБ пуска в обращение сребърна възпоменателна монета, посветена на XXVII летни олимпийски игри, Сидни 2000 – „Висок скок“ с номинална стойност 10 лева, емисия 1999 г.
- Приема се Наредба за сделките с чуждестранна валута на финансовите къщи.
- Приема се Наредба за регистрация в Българската народна банка на сделки между местни и чуждестранни лица.
- Приема се Наредба за износ и внос на левове и чуждестранна валута в наличност, благородни метали и скъпоценни камъни.
- Приема се Наредба за презграничните преводи и плащания.
- Приема се Наредба за условията и реда за представяне на отчетите и декларациите за задълженията на местни лица към чуждестранни лица.
- Приема се Наредба за събиране на информация за нуждите на статистиката на платежния баланс.
- Приема се Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 3 за плащанията.
- 20 декември** Приемат се Вътрешни правила за реда за издаване на разрешения за износ на левове и чуждестранна валута в наличност.
- Приемат се Вътрешни правила за реда за регистрация на сделки между местни и чуждестранни лица.

